

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

2020 YILI

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

11 ŞUBAT 2021
İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

<u>KISALTMALAR</u>	: 5
<u>DEĞERLENDİRME</u>	: 7
<u>İNSAN HAKLARI BİLANÇOSU</u>	: 11
<u>AYRINTILI VERİLER</u>	: 16

YARGISIZ İNFAZ

(Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle Öldürülen ve Yaralananlar)

<u>Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar</u>	: 13
---	------

CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR : 20

POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ : 20

SALDIRIYA UĞRAYANLAR : 21

Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi : 21

Gazeteci : 21

Sağlık Görevlisi : 22

SİLAHLI ÇATIŞMALAR : 22

SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMLERİ SONUCU ÖLEN/YARALANAN SİVİLLER : 33

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLENLER : 34

SINIR HATLARINDA YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR : 35

MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM VE YARALANMALARI : 36

KUŞKULU ÖLÜMLER

Erkek : 36

Kadın : 38

Çocuk : 41

ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN DİĞER İHLALLER

Orman ve Arazi Yakma : 42

Özel Güvenlik Bölgesi İlanı ve Arazi Yasağı : 43

Sokağa Çıkma Yasağı İlanı : 45

Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar : 47

Ölünün Hatıratına Saygısızlık : 48

Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar : 49

KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

Kadın İntiharları : 49

Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar : 53

Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar : 60

Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar : 65

ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

Çocuk İntiharları : 65

Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar : 66

Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz : 66

Okulda Şiddet : 72

İŞKENCE YASAĞI - İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

Gözetiminde İşkence ve Kötü Muamele : 72

Gözetim Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele : 76

<u>Cezaevlerinde İşkence</u>	: 88
<u>Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi</u>	: 93
<u>Tehdit Edilenler</u>	: 100

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Gözetim Alınanlar – Tutuklananlar- Ev Baskınları</u>	: 102
<u>Silahlı Örgüt Militanları Tarafından Alıkonulanlar</u>	: 136

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Yasaklanan Etkinlikler</u>	: 136
<u>Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları</u>	: 136
<u>Engellenen İnternet Siteleri</u>	: 137
<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan Soruşturmalar</u>	: 137
<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan davalar</u>	: 142
<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Verilen Cezalar</u>	: 145

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Baskına veya Saldırıya Uğrayan Kurum ve Kuruluşlar</u>	: 157
<u>Kapatılan/Kapatılmak İstenen Kurum ve Kuruluşlar</u>	: 159

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler</u>	: 159
<u>Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler</u>	: 162

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER

<u>Sevk Uygulamaları</u>	: 184
<u>Sağlık Hakkı İhlali</u>	: 186
<u>Haberleşme vb. Hakları Engellenenler</u>	: 196
<u>Haklarında Soruşturma Açılanlar</u>	: 197
<u>Disiplin Cezası Verilenler</u>	: 197
<u>Tecrit ve İzolasyon</u>	: 198
<u>Cezaevlerinde Diğer İhlaller</u>	: 200

EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

<u>İş Kazalarında Ölen ve Yaralananlar</u>	: 208
<u>İşten Çıkarılanlar</u>	: 209
<u>Görevden Alınanlar</u>	: 211
<u>İhraç Edilenler</u>	: 213
<u>Sürgün Edilenler</u>	: 213

DİĞER HAK İHLALLERİ

<u>KAYYIM ATAMALARI</u>	: 214
<u>SAĞLIK HAKKI İHLALI</u>	: 215

-RAPORA DAİR AÇIKLAMA-

Bu raporda yer alan veriler ve verilere ait bilançolar, derneğimizin şubelerine mağdurlarca yapılan bireysel başvurulardan, yerel kaynaklardan edinilen bilgilerden ve basın taramalarından (Milliyet, Hürriyet, Sabah, Evrensel, Birgün, Cumhuriyet, Yeniyaşam, Cnntürk, TRTHaber, NTV, Habertürk, ANF, ETHA, DHA, AA, İHA, Bianet.org, BBC, Sputnik, T24, Welat, GazeteDüvar, GazeteKarinca, Sendika.org, Mezopotamya Ajansı, JINNEWS) derlenerek hazırlanmıştır.

Raporda yer alan bazı veriler, tanık beyanlarına dayandırılan iddialardır. Ancak, ilgili kurum veya kişilerden, iddiaların aksini ispatlayacak beyan ve açıklamalar yapılmadıkça, iddialar doğru ve gerçek olarak kabul edilecektir.

İddialara ilişkin yeni veriler gündeme geldikçe, raporda yer alan ilgili bölümler güncellenecektir. Rapordan çıkarılabilir veya kesinlik kazandırılarak raporda tutulmaya devam edilecektir.

YAYINA HAZIRLAYAN

**İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ
ARŞİV-DOKÜMANTASYON BİRİMİ**

KISALTMALAR

AA	- Anadolu Ajansı
AB	- Avrupa Birliği
AFAD	- TC Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AİHM	- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AKP	- Adalet ve Kalkınma Partisi
ANF	- Fırat Haber Ajansı
AP	- Avrupa Parlamentosu
ATK	- Adli Tıp Kurumu
BBP	- Büyük Birlik Partisi
BİMER	- Başbakanlık İletişim Merkezi
BM	- Birleşmiş Milletler
BTK	- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CHP	- Cumhuriyet Halk Partisi
ÇİM	- Çocuk İzleme Merkezi
DBP	- Demokratik Bölgeler Partisi
DEDAŞ	- Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.
DHA	- Demirören Haber Ajansı
DHF	- Demokratik Haklar Federasyonu
DHKP-C	- Devrimci Halk Kurtuluş Partisi - Cephe
DİHA	- Dicle Haber Ajansı
DİSK	- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DTK	- Demokratik Toplum Kongresi
EGM	- Emniyet Genel Müdürlüğü
EĞİTİM-SEN	- Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası
EMEP	- Emek Partisi
ESP	- Ezilenlerin Sosyalist Partisi
ETHA	- Etkin Haber Ajansı
EYP	- El Yapımı Patlayıcı
GBT	- Güvenlik Bilgi Taraması
HDK	- Halkların Demokratik Kongresi
HDP	- Halkların Demokratik Partisi
HÜDA-PAR	- Hür Dava Partisi
İŞİD	- Irak Şam İslam Devleti
İŞKUR	- Türkiye İş Kurumu
İHA	- İhlas Haber Ajansı
İHD	- İnsan Hakları Derneği
JINHA	- Jin Haber Ajansı
JINNEWS	- Jin Haber Ajansı
JÖH	- Jandarma Özel Harekat
KCK	- Kongreya Civakên Kürdistan (Kürdistan Topluluklar Kongresi)
KESK	- Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
KHK	- Kanun Hükmünde Kararname
KURDÎ-DER	- Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği
KYK	- Kredi Yurtlar Kurumu
MA	- Mezopotamya Haber Ajansı
MHP	- Milliyetçi Hareket Partisi

MKM	- Mezopotamya Kültür Merkezi
MSB	- Milli Savunma Bakanlığı
PFDK	- Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PKK	- Partiya Karkerên Kurdistan (Kürdistan İşçi Partisi)
PÖH	- Polis Özel Harekat
PSAKD	- Pir Sultan Abdal Kültür Derneği
PYD	- Partiya Yekîtiya Demokratik / Demokratik Birlik Partisi
RTÜK	- Radyo Televizyon Üst Kurulu
SEGBİS	- Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
SES	- Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası
SGDF	- Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu
SMF	- Sosyalist Meclisler Federasyonu
SGK	- Sosyal Güvenlik Kurumu
SHÇEK	- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
OHAL	- Olağanüstü Hal
ÖSP	- Özgürlük ve Sosyalizm Partisi
TBMM	- Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEM	- Terörle Mücadele
TFF	- Türkiye Futbol Federasyonu
TİB	- Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı
TİKKO	- Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TJA	- Tevgera Jinên Azad (Özgür Kadın Hareketi)
TKP/ML	- Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist
TOKİ	- TC Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TRT	- Türkiye Radyo Televizyon
TSK	- Türk Silahlı Kuvvetleri
TBB	- Türk Tabipler Birliği
TÜM-BEL SEN	- Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası
YPG	- Yekineyên Parastina Gel (Halk Savunma Birliği)

DEĞERLENDİRME

2020 yılı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de COVID-19 salgını ve pandemi gündemi ile geride kaldı. Salgın ve pandemiden kaynaklı belli alanlarda ihlaller büyük artış gösterdiği gibi; özellikle iktidarın son 1 yıldır yoğunluğunu arttırarak uyguladığı otoriter ve merkezîyetçi politikalarından kaynaklı ağır insan hakları ihlallerinde de, 2020 yılı içerisinde sistematik bir şekilde artış yaşanmıştır. Bölgemizde özellikle Kürt meselesine yönelik iktidarın otoriter ve güvenlikçi yöntemler ile yaklaşımı ihlallerin artış göstermesinde belirleyici olmuştur. Geçmişten bugüne denenmiş ancak sonuç vermemiş şiddete ve çatışmaya dayalı politikalarda ve çözüm yöntemlerinde ısrarın bir sonucu olarak, bugün bölgemizde toplumsal yaşamı derinden etkileyen bir ihlal tablosuyla karşı karşıya bulunmaktayız. Özel güvenlik bölgeleri ve sokağa çıkma yasağı ilan edilen kırsal yerleşim alanlarında gerçekleştirilen askeri operasyonlar nedeniyle yurttaşlar, rutin hayat akışını sürdürememekte ve mağduriyetler yaşamakta, hayvancılık ve tarım gibi temel ekonomik faaliyetlerini gerçekleştirememektedirler. Güvenlik güçlerince düzenlenen baskınlarda yurttaşlar, işkence-kötü muamele ve haksız gözaltı işlemlerine maruz kalmaktadırlar. Yine kırsal araziler ve ormanlık bölgelerde, tarım arazilerinde operasyonlardan kaynaklı çıkan yangınlarda, maddi kayıplar meydana gelmiştir. Devam eden silahlı çatışma ortamında yaşamını yitiren örgüt militanlarının cenazelerinin alınması ve ailelerine teslim edilmesi sürecinde de zorluklar ve ihlaller yaşanmaya devam etmektedir.

İnsan hakları ihlallerinin çatışma ortamının etkisiyle tırmanış gösterdiği bu süreçte, hukuk anlayışında ve adalet duygusunda ciddi bir tahribat meydana gelmiş bulunmaktadır. İşkence ve kötü muamele, cezaevlerindeki ihlaller, toplanma ve gösteri hakkına yönelik yasaklar ve müdahaleler, düşünce ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, kadına ve çocuklara yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal haklardaki kayıplar gibi pek çok değişik ve kategorik konularda ihlaller açığa çıkmıştır. Türkiye’de yargı organlarının siyasi söylemlerin etkisinde kaldığı ve tarafsızlığını yitirdiği fikrinin giderek pekiştiği bir ortamda, haksız gözaltı ve tutuklamalar da artarak devam etmiştir. Özellikle iktidar politikalarına ve uygulamalarına karşı çıkan, eleştiren Kürt siyasetçiler ve muhaliflere, tüm Kadın siyasetçiler ve hak savunucularına yönelik gerçekleştirilen “yasa dışı örgüt üyeliği” “yasa dışı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek” “yasa dışı örgüt propagandası yapmak” gibi ağır suçlamalarla gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklanmaların, kişi güvenliği ve özgürlüğünün ve yine örgütlenme özgürlüğünün açık bir ihlali olduğunu belirtmek isteriz. İktidarın otoriter politikaları tüm alanlarda olduğu gibi üniversitelere yapılan rektör atamaları ve müdahaleler ile de kendini göstermiştir. Boğaziçi Üniversitesi yeni rektörünün bilimsel ve akademik özerklikten yoksun bir yöntem ile atanması ve bu atamaya karşı tepki gösteren üniversite öğrencileri ve diğer kesimlere karşı yapılan sert müdahaleler, gözaltı ve tutuklamalar, maruz kaldıkları işkence ve kötü muameleler tüm Dünya kamuoyu ve insan hakları savunucularının tepkisini çekmiştir.

Yine son günlerde gündeme gelen *Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi* ile hak mücadelesi yürüten dernek ve sivil toplum örgütlerinin faaliyetleri ve çalışma alanlarını tamamen kısıtlama ve engellemeye yönelik düzenlemeler getirilmiştir. Teklifin amacı ve ismi ile hiç ilgisi olmadığı halde, Yardım Toplama ve Dernekler Kanunlarında yapılan değişiklikler ile mevcut dernek ve vakıfların yardım toplama faaliyetleri ve örgütlenme özgürlüğü ciddi şekilde kısıtlanmakta ve İçişleri Bakanlığının dernekler üzerindeki siyasi vesayetini sağlayacak yeni düzenlemeler içermektedir.

2020 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşam hakkı, işkence ve kötü muamele, toplumsal gösteri hakkına yönelik engelleme ve müdahaleler, hapishanelerdeki ihlaller, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik ihlaller, basın özgürlüğüne yönelik ihlaller, kadına yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal haklardaki kayıplar gibi pek çok değişik ve kategorik konularda ihlaller meydana gelmiştir. Yaşanan ihlallerden bir kısmına kısaca değinecek olursak;

2020 yılında meydana gelen silahlı çatışma ortamında bölgemizde, 43 kolluk görevlisi yaşamını yitirmiş ve 30 kolluk görevlisi de yaralanmıştır. 218 örgüt militanı yaşamını yitirirken operasyon sırasında yaşanan çatışmaların ortasında kalan 1 sivil yurttaş yaşamını yitirmiştir. Kolluk birimlerine yönelik gerçekleştirilen saldırılar sırasında ise 15 sivil yurttaş yaşamını yitirmiştir. Pandemi sürecinin başladığı ve ölümcül etkisini yüksek düzeyde artırdığı 2020 yılında, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlali, toplanma ve gösteri hakkına yönelik müdahaleler, işkence-kötü muamele fiilleri, sağlık hizmetine erişim hakkına yönelik ihlaller de hızından hiçbir şey kaybetmeden devam etti. Gözaltında ve gözaltı yerleri dışında cinsel saldırıya varan insanlık dışı muameleler gerçekleştirilmiş, insanlık onuru hiçe sayılmıştır. En az 109 yurttaş gözaltı birimlerinde, ev baskınları, sokakta, cezaevinde işkence ve kötü muameleye maruz kalmıştır. Raporumuzda, hapishanelerde ihlallerin belirgin olarak artmaya devam ettiği görülecektir. İdari uygulamalar neticesinde artış gösteren başta sürgünler ve işkence olmak üzere, pek çok konuda ihlaller meydana gelmektedir. 2020 yılında bölgede bulunan cezaevlerinde en az 496 politik mahpus, hiçbir gerekçe gösterilmeden veya politik tutumlarından sorumlu tutularak, ailelerinden uzak illerde bulunan hapishanelere sürgün edilmişlerdir. Yine 54 siyasi mahpus, cezaevinde veya nakil sırasında, cezaevi idaresinin işkence ve kötü muamelesine maruz kalmıştır. Mahpusların sağlık ve iletişim hakları ihlal edilmekte, çeşitli disiplin suçları ile tecrit ve izolasyona tabi tutulmaktadır. Özellikle sağlık hakkı ihlalleri hala devam etmektedir. İHD Genel Merkezinin Ağır Hasta ve Hasta Mahpus Listesi 2020 verilerine göre, Türkiye hapishanelerinde halen 604'ü ağır 1605 hasta mahpus bulunuyor.

İfade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik baskılar, yasaklama ve sınırlandırmalarla maalesef devam etmektedir. Bir hak arama biçimi olarak Anayasa'nın 34. maddesinde tanımlanan ve güvence altına alınan açık hava toplantı ve gösterilerine, Valiliklerin ve Kaymakamlıkların hukuk dışı ve keyfi bir biçimde aldığı kararlar ile yasaklanmakta veya sınırlandırılmaktadır. 2020 yılında bölgede, kolluk güçleri tarafından en az 19 toplumsal gösteriye müdahalede bulunulmuş, gerçekleşen orantısız müdahalelerde yurttaşlar çeşitli şekillerde yaralanmıştır. Toplumsal gösteri ve açık hava toplantılarına yönelik Valilik ve Kaymakamlıklarca, süreli olarak ve kent geneli kapsayacak şekilde 72 kez yasaklama kararları açıklanılırken, derneğimiz ve kayıp yakınları tarafından Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde "Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın" sloganıyla her hafta kesintisiz bir şekilde sürdürülen hakikat ve adalet arayışı, 1 Eylül 2018 tarihinden bu yana hukuk dışı ve keyfi Valilik yasağı ile halen devam etmektedir. Van'da gösteri ve yürüyüş hakkı kapsamındaki tüm demokratik protesto eylemselliklerin 4 yılı aşkın süredir kesintisiz yasaklandığını hatırlatmak istiyoruz.

Bilindiği üzere 2020 yılının Mart ayında Covid-19 salgını ile birlikte aile içi kadına yönelik şiddetin tırmandığı bir dönem yaşanmıştır. Evde kalma sürelerinin artması ve bu süreçte İnfaz Yasasında yapılan değişiklikler sonucu şiddet uygulayan erkeklerin serbest kalması ile birlikte Kadınların şiddete maruz kalma oranları da artmıştır. Artan kadın cinayetlerine yoğunlaşılması gerekirken, kadını bir nevi şiddete karşı güvence altına alan İstanbul Sözleşmesinden çekilme durumunun tartışmaya açılması kabul edilebilir bir durum değildir. İstanbul Sözleşmesi devletlerin şiddeti bitirmesi için toplumsal cinsiyet eşitliğini hem

yasalarında hem de toplumsal yaşamda hayata geçirmesi gerektiğini belirten uluslararası bir sözleşme olup, Devletin görevi sözleşme maddelerini etkin olarak uygulamaktır.

En fazla hak ihlaline maruz kalan kesim arasında yer alan çocuklar, aile içinde ve toplumsal alanda şiddete ve cinsel istismara maruz kalmaya devam etmiştir. Bölgemizde 1 yıl içerisinde, 4 çocuk maruz kaldıkları şiddet sonucu yaşamını yitirdi, 4 çocuk da intihara sürüklendi. 219 çocuk ise, cinsel istismara maruz kaldı.

Düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik ihlallerde hızından hiçbir şey kaybetmedi. 2020 yılında bölgemizde, aralarında üniversite öğrencileri ve politikacılarından bulunduğu 302 kişiye politik nedenlerle soruşturma ve davalar açılmış, yine açılan soruşturma ve davalarda 230 kişiye çeşitli cezalar verilmiştir. Yine ekonomik ve sosyal haklara yönelik ihlallerde ise, 18 işçi iş kazasında yaşamını yitirirken 2 işçi de yaralanmış, 418 kişi de haksız şekilde işten çıkarılmıştır. 46 kişi kamu görevinden alınırken, 42 kişide ihraç edilmiştir.

Covid-19 virüsünün yoğunluk gösterdiği ve insanların evlerinden dahi çıkmaya çekindiği zamanlarda, siyasi iktidarın güvenlikçi politikalarına dayanan hukuk dışı ve keyfi icraatlarını sürdürdüğü görülmüştür. Gece yarısı veya sabahın erken vaktinde ve hijyen kuralları dikkate alınmadan, kolluk görevlileri tarafından ve köpekler eşliğinde yurttaşların evleri basılmış, salgın hastalığın göz ardı edildiği koşullarda gözaltı ve tutuklamalar yapılmıştır.

Mevcut iktidar, otoriter sistemi uygulamaya geçirmede, muhalif kesimleri, özellikle Kürt siyasetçileri baskı altına alma konusunda yine en çok yargı makamlarını kullanmaya devam etmiştir. AİHM Büyük Daire 22 Aralık 2020 tarihli kararında (14305/17 başvuru nolu *Selahattin Demirtaş/Türkiye kararı*), Selahattin Demirtaş'ın kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının, ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiş ve Türkiye yargı sistemi ve Ceza Kanunundaki düzenlemelere ilişkin olarak da önemli tespitler ve değerlendirmelere yer vermiştir. AİHM, Demirtaş ve HDP'nin Çözüm Süreci ve 2015 Haziran seçimlerindeki başarıları sonrasında Erdoğan'ın ve iktidarın hedefi haline geldiğini saptamış; yetkililerin, başvuruçunun tutukluluğuyla ilgili olarak ortaya koydukları gerekçelerin, gizli biri siyasi amaca yönelik olduğunu belirtmiştir. AİHM, başvuruçunun tutuklu olarak 16.4.2017 tarihli Anayasa değişikliği Referandumu ve 24.6.2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyalarından alıkonulmasının amacının çoğulculuğu boğmak ve özgür siyasi tartışmayı kısıtlamak olduğu sonucuna varmıştır, diyerek Türkiye hakkında AİHS'in 18. Maddesinde düzenlenen "kısıtlamaların öngörüldükleri amaç dışında kullanılmayacağı" yasağının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Hali hazırda tutuklu belediye eşbaşkanları ve önceki dönem milletvekillerinin keyfi ve haksız yargı kararları ile özgürlüğünden mahrum kalmaları uluslararası sözleşmelere aykırıdır. Israrla belirtmek gerekir ki Türkiye AİHS'e taraftır ve Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca AİHM'in yargı yetkisini kabul etmiştir. AİHS'in 46. maddesine göre Sözleşmeye taraf ülkelerin AİHM kararlarına uymak zorunda olduğunu da tekrar vurgulamak isteriz.

Otoriterleşen idari sistem ve bağımlı hale gelen yargı krizi, hapisanelerdeki mahpus sayısında ciddi artışlara sebep olmaktadır. Türkiye'nin Kürt Meselesi başta olmak üzere, ekonomik, sosyal ve temel hak ve özgürlüklere ilişkin sorunlarının güvenlik odaklı olarak ele alınması ve geliştirilen "çözümlerin", sorunları çözmek yerine daha da derinleştirdiği görülmektedir. Bu nedenle hapisanelerde yaşanan sorunların çözümü için temel hak ve özgürlükleri referans alan, adil, eşit ve bütünlükçü bir politika geliştirilmediği sürece kalıcı bir çözüme kavuşturmak da mümkün değildir.

Cezaevlerinde işkence, tecrit ve diğer hak ihlallerinde artışlar da bunu göstermektedir. Öyle ki infaz sistemi açısından aynı kategoride olan ve aynı yasal düzenlemeye tabi olan mahpuslar bile keyfi olarak farklı uygulamalarla karşılaşmaktadır. Bu keyfi ve yasaya aykırı uygulamalar nedeniyle mahpusların başlatmış olduğu açlık grevleri bir kez daha gündeme gelmiştir. Bizler bu eylemin yaşam hakkı başta olmak üzere ciddi riskleri de barındırdığını, daha önceki deneyimlerimizden biliyoruz.

Türkiye hapishanelerinde 27 Kasım 2020 tarihinde süresiz-dönüşümlü başlatılan açlık grevi eylemi 11.02.2021 tarihi itibarı ile 77. gününe girmiş bulunmaktadır. Eylemciler, Türkiye'deki hapishanelerde yaşanan insan hakları ihlallerinin sonlandırılması, ağırlaşan infaz koşullarının düzeltilmesi ve İmralı Hapishanesinde uzun zamandır sürdürülen ağır tecrit ve izolasyona son verilerek, aileler ve avukatları ile görüşmelerin sağlanmasını talep etmektedirler.

İmralı Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki evrensel ve insancıl hukuk dışı uygulamalar ve ihlaller devam etmektedir. Abdullah Öcalan ve aynı hapishanede bulunan mahpusların haklarından mahrum bırakılma sistemi, 2020 yılının Mart ayında gerçekleştirilen 1 aile görüşü ve Pandemi sürecinde gerçekleştirilen bir telefon görüşmesi dışında kesintisiz ve mutlak olarak sürdürülmüştür. Ağır hak ihlali olarak ifade ettiğimiz tecrit sisteminin devamı ile derin ve telafisi güç çatışma süreci ile bağlantısına dikkat çekmek isteriz. Kürt Meselesinin çözümünde diyalog ve müzakere yönteminin uygulandığı çatışmasızlık sürecinde temel aktörlerden olan Öcalan'ın, bu misyonun yerine getirilmesinin koşulları sağlanmalıdır, uygulanan ağırlaştırılmış tecrit derhal sona erdirilmelidir.

Gözaltı ve tutuklama uygulamaları, sürekli soruşturma ve kovuşturma tehditleri, yapılan yasal düzenlemeler ve faaliyetlerin yasaklanması ile sürekli baskı altında tutulmaya ve yıldırılmaya çalışılan biz insan hakları savunucuları tüm baskılara rağmen hak mücadelemize devam ettiğimiz ve edeceğimizi bir kez daha belirtmek isteriz. İHD her zaman barış hakkını savunmuş ve savunmaya devam edecektir. Hayatımızdaki ihlaller, yanlış ve hatalı devlet politikalarının bir sonucudur. Bu nedenle biz insan hakları savunucuları, hayatımızdaki ihlallerin önlenabilir olduğuna inanıyoruz. İnsan hakları ihlallerinin oluşumuna yol açan politikalardan vazgeçilmesi talebinde bulunuyor, çatışmalı ortamın bir an önce son bulmasını, kalıcı bir çatışmasızlık halinin ve demokratik çözüm araçlarıyla sürecin yeniden müzakere edilmesini umuyoruz.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ

2020 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ		
	ÖLÜ	YARALI
YARGISIZ İNFAZ (Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle Öldürülen ve Yaralananlar)		
Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	5	10
CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR	7	
POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ	6	
SALDIRIYA UĞRAYANLAR		
Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi	1	1
Gazeteci		3
Sağlık Görevlisi		3
SİLAHLI ÇATIŞMALAR		
Güvenlik Görevlisi	43	30
Silahlı Militan	218	
Siviller	1	
TOPLAM		
Not: Patlayıcılar sonucu ölen ve yaralanan güvenlik güçleri de bu rakama dâhildir.		
SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMİNLERİ SONUCU ÖLEN VE YARALANAN SİVİLLER	15	23
SİLAHLI ÖRÜT MİLİTANLARI TARAFINDA ÖLDÜRÜLENLER	8	
SINIR HATLARINDAN YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR	17	3
MAYIN/SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM VE YARALANMALAR		
Erkek		2
Çocuk	1	2
KUŞKULU ÖLÜMLER		
Erkek		10
Kadın		37
Çocuk		8
ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN İHLALLER		
Orman ve Arazi Yakma		5
Özel Güvenlik Bölgesi İlan ve Arazi Yasağı		11

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

Sokağa Çıkma Yasağı İlanı		13
Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar		1
Ölünün Hatıratına Saygısızlık		8
Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar	Mezar Sayısı	1
	Kişi sayısı	40
KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Kadın İntiharları		
	İntihar	38
	Teşebbüs	4
Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar		
	Ölü	34
	Yaralı/Şiddet	33
	Cinsel Saldırı	3
Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar		
	Ölü	17
	Yaralı/Şiddet	12
	Cinsel Saldırı	17
	Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar	1
ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Çocuk İntiharları		
	İntihar	4
	Teşebbüs	1
Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar		
	Ölü	1
	Yaralı/Şiddet	7
	Cinsel İstismar	2
Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar		
	Ölü	3
	Yaralı/Şiddet	5
	Cinsel İstismar	217
	Okulda Şiddet	2
İŞKENCE YASAĞI		

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAYRANIŞ ve CEZALANDIRMA	
Gözaltında İşkence ve Kötü Muamele	12
Gözaltı Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele	97
Cezaevlerinde İşkence	54
Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi	13
Tehdit Edilenler	18
KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER	
Gözaltına Alınanlar	
Yetişkin	1534
Çocuk	16
TOPLAM	1550
Tutuklananlar	
Yetişkin	310
Çocuk	2
TOPLAM	312
Ev hapsi	22
Ev Baskınları	1345
DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
Yasaklanan Etkinlikler	4
Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları	2
Engellenen İnternet Siteleri	7
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE KARŞI AÇILAN SORUŞTURMALAR	
Soruşturma Sayısı	29
Kişi Sayısı	183
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE KARŞI AÇILAN DAVALAR	
Dava Sayısı	17
Kişi Sayısı	119
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE VERİLEN CEZALAR	
Dosya Sayısı	53
Kişi Sayısı	230

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
Baskına veya Saldırıya Uğrayan Kurum ve Kuruluşlar	
Siyasi Parti	9
Dernek	2
Belediye Binası	3
Kapatılan/Kapatılmak İstenen Kurum ve Kuruluşlar	
Siyasi Parti	1
Siyasi Oluşum	1
TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler	19
Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler	72
CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER	
Sevk Uygulamaları	496
Sağlık Hakkı İhlali	69
Haberleşme vb. Hakları Engellenenler	3
Haklarında Soruşturma Açılanlar	4
Disiplin Cezası Verilenler	2
Tecrit ve İzolasyon	15
Cezaevlerinde Diğer İhaller	16
EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER	
İş Kazaları	
İş Kazalarında Ölenler	18
İş Kazalarında Yaralananlar	8
İşten Çıkarılanlar	418
Görevden Alınanlar	46
İhraç Edilenler	42
Sürgün Edilenler	3
DİĞER HAK İHLALLERİ	
Kayım Atamaları	
Belediye	16

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

Belediye Meclis Üyesi	3
Muhtar	4
Sağlık Hakkı	36
TOPLAM İHLAL SAYISI	6372

2020 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ - AYRINTILI VERİLER

YARGISIZ İNFAZ

(Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle Öldürülen ve Yaralananlar)

-Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar

14 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Başkale ilçesine bağlı Kaşkol Mahallesi'nde askerler tarafından açılan ateş sonucu, 20 yaşındaki Emrah Görür isimli gencin yaşamını yitirdiği, yanındaki 25 yaşındaki Saim Yılmaz'ın ise ağır yaralandığı öğrenildi. Yaralı olarak Van Bölge Araştırma Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alınan Yılmaz'ın, basında çıkan haberlerde konuya ilişkin şu beyanlarda bulundu: *"Saati tam hatırlayamıyorum. Asker bastı. Elimizdeki sigarayı yere bıraktık. Bize vurmaya başladılar. Silah dipçikleriyle vurmaya başladılar. Durduğumuz halde bize ateş açtılar. Asker beni yaraladıktan sonra, yere yatırdı, koluma bastı. Ben 'ne yapıyorsun' diye sorunca, bana 'sen teröristsin seni öldüreceğim' dedi. Olay esnasında muhtarı aramasaydım orda ölecektim. Gözümün önünde arkadaşımı vurdular. Ellerimi kaldırdığım zaman beni tutup yerde sürüklediler. Muhtarı aradığım için hakaret ettiler. Erhan'ı vurdularında yere düştü ondan sonra göremedim. Sadece sesini duyabildim. Silah sesi geldi. Başka bir şey görmedim. Kendi halime düştüm. Benim yaralı koluma basıp bana hakaret etmeye başladılar. Bir asker arkadaşına, 'Ben bu gece rahat yatacağım çünkü 2 terörist öldürdüm' dedi. Bu nasıl bir adalet. Hangi kitapta yazıyor? Bana kurşun sıktılar. Silah kontağıyla ve ayaklarıyla yaralı koluma vurdular. Damarlarım zarar gördü. Ayaklarıyla koluma bastıklarında damarlarım sanki patladı. Şu an elim tutmuyor. Depremden dolayısıyla zarar gördük. Gidip 4 koli sigara getirip geçimimizi sağlıyorduk. Kaç defa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na gidip yardım istedim. Gelip inceleme yapacaklardı; ama gelmediler. Ben de mecburen sigara almaya gidiyordum."* **17 Haziran 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Sıdıka Görür, şu beyanlarda bulundu:** *"Oğlum Erhan Görür, gece 11.00 sularında köyün 400 metre uzağında kaçak sigara almak için gitmişti. Saat 01.00 sularında silah sesleri duyuldu. Erhan yaralıyken Yaşar'ı arıyor. Vurulduğunu söylüyor. Daha sonra köylülerin ve ailesinin haberi oluyor. Daha sonra muhtarın haberi oluyor. Olayın olduğu yere gidiyor. Olay yerinde yaralı Saim Yılmaz'ı görüyor. Askerlere Erhan'ı soruyor. Kaçtığını söylüyorlar. Daha sonra Erhan'ın cansız bedeni yerde iki asker başında durmuş şekilde görüyorlar. Muhtar Erhan'ın cenazesini kendi arabasıyla köye getiriyor. Erhan'ın vücuduna isabet eden dört kurşun tespit edildi. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum."*

16 Temmuz 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Yukarı Çilli (Çiliya Jor) Mahallesi'nde koyun otlatan 15 yaşındaki Azat Bağa isimli çocuğun, askerlerin açtığı ateş sonucu ağır yaralandığı ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi Dursun Odabaşı Tıp Merkezi'ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. **16 Temmuz 2020 tarihinde İHD Van Şubesine telefonla başvuruda bulunan Şakir Bağa, şu beyanlarda bulundu:** *"Bugün 04:30 sularında 15 yaşındaki amcamın oğlu Azat, koyun otlatırken köyün içinde güvenlik güçleri tarafından vuruldu. Bir kurşun akciğerini parçalamış. Şimdi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Dursun Odabaşı Tıp Merkezi'nde yoğun bakım ünitesinde tutulmaktadır. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum."* **Azad Bağa'nın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** *"Koyunları yavaş yavaş götürüyordum. Benim bulunduğum yerden çok uzaktan atlarla 'kaçakçılar' geçiyordu. Askerler de benim bulunduğum yere çok yakındı ve beni görüyorlardı. Birden zırhlı araçlardan ateş edilmeye başlandı. Bana değen kurşunla ben*

yere düştüm. Askerler beni vurduklarını ve düştüğümü çok iyi görüyorlardı. Buna rağmen arkalarına bakmadan çekip gittiler. Ben de yarımın sıcak olması nedeniyle ağrı hissetmiyordum. Yürüyerek amcamın evine gidip vurulduğumu belirttim. Amcam beni özel aracıyla Çaldıran Hastanesi'ne götürdüler. Ondan sonrasını da hatırlamıyorum”

1 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Erciş ilçesine bağlı Sahilkent Mahallesi'nde asker uğurlaması yapan bir gruba polis tarafından herhangi bir uyarıda bulunmadan havaya ve yere ateş açmak suretiyle müdahalede bulunduğu ve yere seken bir kurşun 15 yaşındaki E.Ç. isimli çocuğa denk gelerek yaralanmasına yol açtığı öğrenildi. Çocuğun burnundan yaralandığı ve hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

4 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Yukarı Çilli (Çilli) Mahallesi'nde askerler tarafından açılan ateş sonucu sınır ticareti yapan 6 çocuk babası 46 yaşındaki İbrahim Baykara isimli yurttaşın yaşamını yitirdiği öğrenildi. **Konuya ilişkin Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi:** *"İlimiz Çaldıran İlçesi İran sınırındaki Yücelen Mahallesi Çilli mezrası kırsalında 04.08.2020 günü saat 01.30 sıralarında İbrahim Baykara isimli şahıs silahla başından ve karnından vurularak yaralanmıştır. Çaldıran Devlet Hastanesi'ne kaldırılan İbrahim Baykara yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak hayatını kaybetmiştir. İlk belirlemelere göre İbrahim Baykara'nın İran tarafından açılan ateşle 5.45 mm kalaşnikof marka tüfekle hudut hattında vurulduğu değerlendirilmektedir. Hudut birliklerimizde kalaşnikof marka tüfek kullanılmamaktadır. Olay bütün yönleriyle araştırılmakta olup, adli tahkikat Çaldıran Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülmektedir"* **Yaşamını yitiren İbrahim Baykara'nın yeğeni Yusuf Baykara'nın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** *"Aracımla köy içine doğru gittim. Gittiğimde köyün ortasında insanlar toplanmış ağlıyordu. Daha sonra silah seslerinin geldiği yöne doğru gittik. Gittiğimiz yer köyden bir buçuk kilometre uzakta. Askerler zırhlı araçlarıyla bölgedeydiler ve bizim oraya geçmemize izin vermediler. Biz askerlere yaralımız olduğumuzu ve hastaneye götürmek istediğimizi söyledik. Askerler de, 'Sizin yaralınız bizim yanımızda şuan onu karakola götüreceğiz. Bizi takip et gel' dediler. Ben de onları takip ederek karakolun önüne kadar gittim. Daha sonra bana, 'Senin cenazen orda git onu al' dediler. Tekrar köye geldim ve arkamdan bir askeri araç da geldi. Aracımla önlerinde durdum, amcamın nerede olduğunu sordum. Amcamın hala silah seslerinin geldiği bölgede olabileceğini söyledi. Ben, babam ve diğer akrabalarımız bölgeye giderek amcamı aramaya başladık. Bulduğumuzda hala nefes alabiliyordu. Askerler onu vurduktan sonra yerde sürükleyerek, biçilen ot yığınlarının arkasına götürüp bırakmıştı. Bizim görmememiz için öyle yapmışlardı, ölmesi için. Biz amcamı arabaya koyarak hastaneye yetiştirmeye çalıştık. Yolda yine zırhlı askeri araçlar bizim yaralı taşıdığımızı bildikleri halde yol vermediler. Yüzlerce kez korna çalıp selektör yapmama rağmen askerler yol vermedi. Biz en son asfalt yoldan çıkıp, toprak yoldan askeri araçların önüne geçmeye çalıştık. Askerler bizi oyaladıkları yetmiyormuş gibi yolda yolumuzu kestiler. Böyle yapmamış olsalardı belki amcam şimdi yaşıyor olacaktı. Şuan size anlattıklarımı ona da (olay yeri savcısı) söyledim. Ama kendisi bana, 'sen de hep askerleri suçlu görüyorsun' dedi. Ben de ne gördüysem onu söylediğimi belirttim... Valiliğin dün amcamın İran tarafından yapılan ateşle vurulduğu ve sadece kalaşnikof marka silahtan edilen ateşle yaşamını yitirdiği bilgisi kesinlikle doğru değildir. Benim amcamı Türkiye sınırları içerisinde askerler vurmuştur. Biz bunu kendi gözlerimizle gördük. Olay yerinde birçok silaha ait boş kovanlar vardı."*

7 Ağustos 2020 tarihinde Erzurum'un Tekman ilçesine bağlı Kırıkhan Mahallesi'nde Kiseli ve Karadaş aileleri arasında taşlı sopalı kavga çıktığı, olay yerine gelen jandarmanın müdahalede bulunduğu ve iddiaya göre bu sırada bir uzman çavuşun silahının kazara ateş

alması sonucu 2 kişinin (*Emir Musa Karadaş, İrfan Karadaş*) yaralandığı öğrenildi. Yaralıların Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı belirtilirken, olayla ilgili Erzurum Valiliği tarafından yapılan açıklamada, askerin yere düşmesi sonucu beylik tabancasının kazara ateş aldığını ileri sürdü.

16 Eylül 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Dayanç Mahallesi'nde yaşayan Orhan Hanay isimli yurttaşın, koyunlarını otlattığı sırada askerlerin açtığı ateş sonucu ağır yaralandığı ve İlçe Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi. Orhan Hanay'ın ağabeyi Mustafa Hanay, konu ile ilgili basında çıkan beyanları şu şekilde: *"Koyunlarımız sürekli sınır hattında kalıyor, gelmeyince de gidip alıyoruz. Dün (16 Eylül 2020) yine koyunlarımız gelmemişti ve kardeşim onları aramak için saat 18.00'da evden çıktı. Askerlerin ateş etmesi sonucu kardeşim kalçasından vuruluyor. Yaralı bir şekilde Kaşım Mahallesi'ne yakın olduğu için oraya gidiyor. Ardından Çaldıran Devlet Hastanesi'ne götürdük. Yapılan müdahale sonrası kardeşimi eve götürdük."*

13 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çatak ilçesinin Yoğurtlu Mahallesi'ne bağlı Çığlıca Mezrası'nda Servet Turgut ve Osman Şiban adlı yurttaşlar, 11 Eylül'de mezraya gelen askerler tarafından gözaltına alındı. Helikopterle mezradan götürüldükten sonra kendilerinden haber alınmayan yurttaşlar, 2 gün sonra Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde tedavi altında oldukları ortaya çıktı. 2 yurttaşın, askeri helikopterden düşme sonucu ağır yaralandığı iddia edildi. 2 yurttaşın yakınlarının başvuruda bulunduğu Van Barosu İnsan Hakları İhlalleri Komisyonu tarafından sorumlu askerler hakkında "Kasten yaralama", "Kasten öldürmeye teşebbüs", "Görevi kötüye kullanma" ve "İşkence" suçlamasıyla Van Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunuldu. Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde tedavi altında gören 7 çocuk babası 55 yaşındaki Servet Turgut'un **30 Eylül 2020 tarihinde** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29 Ekim 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere Beldesi Awyan (Duranlar) köyünde, evinin 50 metre ilerisinde bulunan ahırda at ve tayına bakmaya giden 61 yaşındaki Şerali Dereli isimli köylünün, askerlerce açıldığı iddia edilen ateş sonucu sırtından vurularak yaşamının yitirdiği öğrenildi. **Şerali Dereli'nin oğlu Sultan Ali Dereli'nin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** *"Köyde 5-6 ev kalıyoruz. 29 Ekim tarihinde köyün 50 metre ilerisinde ya vardı ya yoktu. Babam her zaman oraya gidiyor ve bağlı olan atlarını ahıra koyuyordu. O Gün yine saat 18.00'de atlarını ahıra koymaya gidiyordu. Orada askerler canavarca tarayarak, atı ve tayı ile birlikte katlediyorlar. Bu bir vahşettir... Binbaşı olan asker bize bir askerin yaralı olduğunu söyledi. 'Biz askerimiz yaralı olduğu için geldik. Bir sıkıntı yok' dedi. Ben ise babamın atını oraya götürdüğünü söyledim. Silah sesleri geldi. Babama bir şey yaptıysanız söyleyin dedim. O esnada da 'Dur, sakın ol, neden böyle yapıyorsun' gibi sesler geliyordu. Babam o süre zarfında sağdı. Babam sağken darp ediliyordu. İlk önce dövüldüler, sonra canavarca katlettiler. Bu bir vahşettir, başka bir şey değildir... Sonra köylüler geldiler, biz asker engelini aştık ama yine cenazeyi bulamadık. Atın vurulduğu yere baktık, babam orada değildi. Oradan kaldırıp 100-200 metre ilerisine babamı götürmüşlerdi. Oraya bırakmışlardı."* **2 Kasım 2020 tarihinde Hakkari Valiliği tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** *"Bazı basın yayın organları tarafından yayınlanan Hakkari İli Yüksekova İlçesine bağlı Esendere Beldesinde "bir kişinin evinde askerler tarafından öldürüldüğü" şeklindeki asılsız haberler karşısında aşağıdaki açıklama yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Terörün finansmanı ve kaçakçılığın önlenmesi amacıyla İran sınırına yaklaşık 7 mesafede PKK/KCK terör örgütü mensuplarının geçiş güzergahı üzerinde yürütülen planlı operasyon faaliyeti sırasında karşılaşılan gruba yönelik yapılan tüm*

DUR ihtarlarına uyulmaması ve gece karanlığından yararlanarak kaçmaya başlanması üzerine ilgili mevzuat çerçevesinde güvenlik birimlerimizce müdahalede bulunulmuş olup olay yerinde yapılan incelemede yaklaşık 10 kilogram metamfetamin maddesi ele geçirilmiştir. Olay yerinde yapılan arama tarama faaliyetinde daha önceden “uyuşturucu/uyarıcı madde imalatı ve ticareti” suçundan kaydı bulunan Ş.D.’nin hayatını kaybettiği görülmüş olup, konuyla ilgili olarak gerekli soruşturmalar devam etmektedir.”

30 Kasım 2020 tarihinde Hakkari’nin Derecik ilçesinde Yeşilova mahallesinde palamut toplamak ve piknik yapmak isteyen 3 yurttaşın askerlerce açılan ateş sonucu, 16 yaşındaki Özcan Erbaş isimli çocuğun ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Hakkari Valiliği tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi: “30.11.2020 günü saat 14:30 sularında Derecik İlçesi Yeşilova Mahallesi sınır hattı askeri yasak bölgesindeki mücavir alanda yurt dışından yurt içine kaçakçılık maksadıyla girmeye çalışan şüpheli şahıslara karşı görevli Hudut Birliğimiz tarafından sözlü olarak yapılan ikazlara cevap vermemesi üzerine havaya yapılan uyarı atışı sonucunda bir vatandaşımız yaralanmış olup; Derecik Sahra Hastanesinde yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak vefat etmiştir. Konu ile ilgili olarak adli ve idari soruşturma devam etmektedir.”

2 Aralık 2020 tarihinde Hakkari’nin Bulvar Caddesi'nde akşam saatlerinde sıkışan trafikte bir polis memurunun tartıştığı Remzi Duman ve Metin Öztunç isimli yurttaşlara silahıyla ateş ederek yaraladığı iddia edildi. Bacaklarından yaralanan Duman ve Öztunç’un ambulansla hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Yaralılardan Duman’ın olaya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde; “Kent merkezinde karşısında trafikte arkadaşı bekliyorduk. Arkadaş tam araca binecekken arkadan gelen polis memuru kornaya bastı.” Aracından aşağı inen polis memuru 'yürüyün gidin' diyerek küfür etti. Biz de 'küfür etme' dedik. Arkadaşı bekliyoruz. O an polis memuru beylik tabancasını çıkararak ikimize kurşun sıktı.” Konuya ilişkin Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada ise şöyle denildi: “02.12.2020 günü saat 19:30 sıralarında İlimiz Merkezinde trafikte yaşanan tartışma sonucu izinli olan Polis Memuru G.K, karşı tarafta araçta bulunan 5 şahıstan 2’sinin boğazına sarılmak suretiyle kendisine karşı fiziki şiddet kullanmaları üzerine silahı ile 2 şahsı hayati tehlike arz etmeyecek şekilde ayağından yaralamış olup; Konu ile ilgili adli ve idari tahkikat devam etmektedir.”

30 Aralık 2020 tarihinde Hakkari’nin Derecik ilçesine bağlı Derindere köyünde piknik yaptığı bildirilen bir gruba müdahale eden güvenlik güçlerinin açtığı sonucu, Reşit Ekinci isimli yurttaşın yaralandığı öğrenildi. **1 Ocak 2021 tarihinde Hakkari Valiliği tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** “Askeri Yasak Bölge içerisinde 6 şüpheli şahıs görülmüştür (...) Görevli personel tarafından; sınıra ve Üs Bölgesine yakınlığı nedeni ile olası fotoğraf çekme veya kaçakçılık gibi sınır güvenliğini tehdit eden olayların engellenmesi maksadıyla şahısların bölgeden uzaklaşmaları yönünde ikazda bulunulmuş, şahısların mukavemet etmesi neticesinde yaşanan arbede esnasında havaya ikaz ateşi açılmıştır. Olayın ardından hafif yaralandığı görülen Reşit Ekinci (26) tedavisi için sağlık kuruluşlarına sevk edilmiş (...) ayakta tedavisi yapılmasına müteakip taburcu edilmiş, olay ile ilgili adli ve idari soruşturma başlatılmıştır.”

CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR

Siirt Devlet Hastanesi'nde ameliyat olduğu belirtilen hasta mahpus 74 yaşındaki Nebi İlhan'ın **10 Ocak 2020 tarihinde** sabah saatlerinde hastanede yaşamını yitirdiği öğrenildi. Yaklaşık 2 yıldır cezaevinde olan ve cezaevine girmeden önce de 2 kez baypas ameliyatı geçirdiği belirtilen İlhan'ın hem şeker hem de tansiyon hastası olduğu öğrenildi. Bir aydır Siirt Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alınan İlhan'ın, iç organlarında oluşan tümörden kaynaklı iki gün önce ameliyat olduğu bildirildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde hükümlü olan 76 yaşındaki Bedri Bozkurt isimli mahpusun geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevi'nde bulunan ve tek kişilik odada tutulan 76 yaşındaki Bahattin Kardaş isimli mahpusun, gardiyanlar tarafından odasında ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Cezaevi yetkililerinin, Kardaş'ın merdivenlerden düşerek yaşamını yitirdiğini iddia ettiği belirtildi.

Ağrı/Patnos L Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan 75 yaşındaki hasta mahpus Takiyettin Özkahraman'ın **18 Eylül 2020 tarihinde** fenalaşması nedeniyle ambulansla Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Dursun Odabaşı Hastanesi'ne sevk edildiği öğrenildi. Solunum ve akciğer yetersizliği nedeniyle yoğun bakım ünitesinde tedavi gören Özkahraman'ın yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Sinan Gencer isimli mahpusun, **23 Eylül 2020 tarihinde** intihar ettiği iddia edilerek yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Ağrı/Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan 76 yaşındaki Ali Boçnak isimli mahpusun, yaşamını yitirdiği öğrenildi. İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) hasta tutuklular listesinde de yer alan Boçnak'ın böbrek yetmezliğinin yanı sıra birçok hastalığı bulunduğu öğrenildi.

Maraş/Elbistan E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Muhammed Emir isimli mahpusun, **4 Ekim 2020 tarihinde** koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle yaşamını yitirdiği öğrenildi.

POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ

18 Şubat 2020 tarihinde Dersim-Erzincan sınırında bir jandarma karakolunda görevli Uzman Çavuş Nezir Abak'ın, karakolda kendi silahıyla intihar ettiği iddia edildi.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde görev yapan Cizre Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Grup Amirliği'nde görev yapan polis memuru Beytullah Melik Işık'ın **11 Nisan 2020 tarihinde** saat 11.15 sularında kapsama esnasında silahının kazaen ateş alması sonucunda yaşamını yitirdiği iddia edildi.

24 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Van'da** askerlik yapan Muş Malazgirt doğumlu 21 yaşındaki Ahmet Türelî'nin, bir hafta önce nöbette olduğu sırada ateşli silahlı vurulmuş halde ağır yaralı olarak bulunduğu iddia edildi. Van Araştırma Hastanesi'ne ve 2 gün sonra da Ankara Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne (GATA) sevk edilen Türelî'nin **23 Mayıs 2020 tarihinde** sabah saatlerinde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Kardeşinin intihar etmediğini söyleyen ağabeyi Fecri Türelî,

konuya ilişkin şu anlatımlarda bulundu: “*Kardeşim sol göğüs üstünden, kalbe bir santim kala G-3 ile 3 mermiyle vuruldu. Bize intihar ettiği söylendi, fakat ben buna inanmıyorum. Kardeşim terhisine az kalmıştı. Bu ayın 31’de gelecekti. Biletini bile kesmiştik. Herhangi bir sıkıntısı yoktu. Neden intihar etsin ki? Bu olay bir hafta önce yaşandı. Dün sabah yaşamını yitirdi. Bugün defnettik. Kesinlikle bunun intihar olmadığını düşünüyoruz ve bununla ilgili gereken soruşturmayı açacağız. Davanın takipçisi olacağız.*”

28 Ağustos 2020 tarihinde Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde bulunan bir askeri üs bölgesinde görevli Piyade Sözleşmeli Er Ümit Çıkmın görevli olduğu mevzide dengesini kaybederek düştüğü ileri sürülerek, askerin yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Tunceli İl Jandarma Komutanlığına bağlı Alacak Jandarma Karakol Komutanlığında görevli olan Uzman Çavuş Hüseyin Çatal'ın kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği iddia edildi. **9 Eylül 2020 tarihinde** Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Çatal'ın hidrofor arızasını gidermek amacıyla yaptığı çalışma sırasında kalp krizi geçirdiği ve kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdiği belirtildi.

Diyarbakır'da görev yapan 24 yaşındaki Uzman Çavuş Cumhur Tokuş'un **18 Kasım 2020 tarihinde** silahının ateş alması sonucu ağır yaralandığı ileri sürüldü. Tokuş'un kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdiği belirtildi.

SALDIRIYA UĞRAYANLAR

-Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi

16 Mayıs 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesinde AKP ve Kozluk Belediye Meclis Üyesi Hayrettin Mete'nin Kozluk Üçyol mevkinde kendisine yaklaşan kimliği belirsiz iki kişinin silahlı saldırısı sonucu ağır yaralandığı ve olay yerine çağrılan ambulansla götürüldüğü Batman Bölge Devlet Hastanesi'nde tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi.

AKP eski Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in **11 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ta** işletmesini yaptığı maden ocaklarında incelemelerde bulunduğu sırada kimliği belirsiz kişi ya da kişiler tarafından silahlı saldırıya uğradığı ve omzundan yaralanması üzerine Şırnak Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi. Olaya ilişkin soruşturma başlatıldığı belirtildi.

-Gazeteci

Batman'da yerel bir gazetede köşe yazarlığı yapan gazeteci Hayrettin Önen'in (60) **10 Haziran 2020 tarihinde** gece saatlerinde evine gittiği sırada bıçaklı ve silahlı saldırıya uğradığı öğrenildi. Saldırıda ayağından yaralanan Önen'in Batman Bölge Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı, saldırıyla ilgili O.Ö. (20) ve S.Ö. (25) isimli kişilerin kişiler polislerce gözaltına alındığı öğrenildi. Önen'e yapılan saldırının aile arasındaki bir husumetten kaynaklandığı öne sürüldü.

17 Temmuz 2020 tarihinde Dersim'in merkez Moğultay Mahallesi'nde haber takibi yapan Mezopotamya Ajansı Muhabiri Ayşe Sürme ve Jinnews Muhabiri Öznur Değer'in bir grubun saldırısına uğradığı öğrenildi. Gazetecilerin darp edilerek, tehdit ve hakaretlere maruz kaldığı belirtildi.

-Sağlık Görevlisi

6 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Çocuk Hastalıkları Hastanesi Acil Servis'inde görevli 2 sağlık memurunun (Umut Yanık, Reyhan Güneş) hasta yakınları tarafından darp ve tehdit edildiği öğrenildi.

12 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa'nın Haliliye ilçesine bağlı Paşabağı Mahallesi'ndeki 6 No'lu Aile Sağlık Merkezi'ndeki (ASM) sağlık çalışanı Mehmet Demir, sivil polis E.Ö. tarafından darp edildi. İddiaya göre, bir hemşire hasta girişi için sivil polis E.Ö.'den kimlik istedi. Ancak buna tepki gösteren polis, hemşirenin üzerine yürüdü. O sırada sağlık çalışanı Mehmet Demir araya girdi. Polis E.Ö., araya giren Demir'e kafa atarak yaralandı. Burnu kırılan Demir, diğer çalışanlar tarafından Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürüldü. Hastaneden sağlık raporu alan Demir, "kasten yaralama ve hakaret" gerekçesiyle polis hakkında suç duyurusunda bulundu. Demir, ayrıca darp raporu aldı.

SİLAHLI ÇATIŞMALAR

2 Ocak 2020 tarihinde Kandil'de Avaşın bölgesinde gerçekleşen hava bombardımanında 2 HPG militanının (*Amara Haydar kod isimli Emine İsmail, Ararat Kato kod isimli Leyla Yiğit*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Ocak 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ve Midyat ilçe kırsalında başlatılan asker operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 1 asker yaralandığı öğrenildi.

2 Şubat 2020 tarihinde Irak/Federe Kürdistan Bölgesinde bulunan Maxmur kampına bölgesine düzenlenen hava bombardımanında 1 HPG militanının (*Bêkes Urmiye kod isimli Ahmed Muradpur*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde Kandil'de Xakurkê bölgesine düzenlenen hava bombardımanında 3 HPG militanının (*Ajwan Botan kod isimli Hamid Sadıki, Numan Amed kod isimli Onur Akyüz, Serdar Kandil kod isimli Servet Hüseyini*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

MSB tarafından yapılan açıklamada, **25 Mart 2020 tarihinde** Irak'ın Heftanin bölgesinde yapılan havanlı taciz ateşi sonucu, 2 asker hayatını kaybettiği ve 2 asker de yaralandığı duyuruldu.

25 Mart 2020 tarihinde Şırnak kırsalında operasyona çıkan askerler ile HPG militanları arasında çıkan çatışmada, 3 asker yaralandığı öğrenildi.

31 Mart 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesi Gürbulak sınır kapısı yakınlarında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Sema Koçer kod isimli Rewşen Aşkara*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de Zap bölgesine yönelik gerçekleştirilen hava bombardımanında, 1 HPG militanının (*Zınar Sason kod isimli Fadıl Ekinci*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesine bağlı Kösreli köyü kırsalında meydana gelen patlamada, kalekol inşaatında çalışan bir kişinin yaşamını yitirdiği öğrenildi. Şırnak

Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "El Yapımı Patlayıcının (EYP) 14.04.2020 günü saat 08.25 sıralarında infilak etmesi sonucu 1992 Diyarbakır doğumlu Yasin SAĞIR isimli sivil işçi vatandaşımız Şehit olmuştur." Patlamanın ardından bölgede operasyon başlatıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de gerçekleştirilen hava bombardımanında, 3 HPG militanın (*Xeyri Garzan kod isimli Tekmil Dalmış, Agiri Qendil kod isimli Hekim Xuncahan, Sipan Şahin kod isimli Xebat Casım*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi Dağı bölgesinde başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Çayan Koçgiri kod isimli Veli Can Hunulu, Mervan Kerküki kod isimli Zana Xazi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Çekdar Amed kod isimli Fatih Demir, Mervan Amed kod isimli Ahmet Sunar, Tolhıldan Roza Botan kod isimli Mesut Aydın*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Nisan 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı (MSB) tarafından yapılan açıklamada, Kandil'de Haftanın bölgesinde açılan taciz ateşinde bir askerinin yaşamını yitirdiği, 1'i ağır 3 askerinin de yaralandığı duyuruldu.

29 Nisan 2020 tarihinde Kars'ın Kağızman ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 MLKP militanının (*Sinan Güneş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis'in merkeze bağlı kırsal bölgede başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 2 askerinin yaşamını yitirdiği ve 4 askerinin de yaralandığı öğrenildi.

4 Mayıs 2020 tarihinde Siirt'in Pervari ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında, mayına basan 1 askerinin ağır yaralandığı ve Helikopter ile götürüldüğü Siirt Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Azad Tatvan kod isimli Nevzat Pirbudak, Birindar Maku kod isimli Hüseyin Abberim, Piro Serhat kod isimli Özer İnce*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde Adıyaman merkeze bağlı Kayatepe köyü kırsalında düzenlenen hava operasyonunda, 3 HPG militanının (*Sabri Pir kod isimli Zeynel Gözübüyük, Bager Adar kod isimli Gaffari Yorulmaz, Bezar Komagene kod isimli Zeynel Alakuş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesine yönelik başlatılan askeri operasyonda sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Dijwar Gabar kod isimli Nurullah Kayaş, Harun Gever kod isimli Cihan Ağırbaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Mayıs 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Bawer Dengda kod isimli Fesih Sinbağ*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesine yönelik başlatılan askeri operasyonda sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Agit Awyer kod isimli Teymur Fereci, Sabır Sipan kod isimli Semir Sait Xelef*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihi Kars'ın Kağızman ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 4 HPG militanının (*Erdal Ağır kod isimli Adnan Avcı, Munzur Gımgım kod isimli Mehmet Yalçın, Derweş Xabur kod isimli Zakir Ölmez, Sipan Yoldaş kod isimli Hamit Ecer*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Gabar Dağı bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Reşo Xerzan kod isimli Ziya Taş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

18 Mayıs 2020 tarihinde Kars'ın Kağızman ilçesinde başlatılan askeri operasyonda çıkan çatışmalarda bir askerin (*Jandarma Yüzbaşı Ferhat Çiftçi*) yaşamını yitirdiği duyuruldu.

25 Mayıs 2020 tarihinde Kandil'e yönelik gerçekleşen hava operasyonunda, 4 HPG militanının (*Avareş Tolhıldan kod isimli Hülya Ediz, Mervan Sperti kod isimli Musa Kaplan, Tolhıldan Welat kod isimli Zeynel Tekçe, Viyan Ararat kod isimli Marya Nevidi Xezayi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29-30 Mayıs 2020 tarihlerinde Siirt kırsalında çıkan çatışmada, 3 HPG militanının (*Beritan Sıla kod isimli Nahide Timur, Gever Erdem kod isimli Emrullah Kırkağaç, Serhıldan Agiri kod isimli Dilan İlhan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

30 Mayıs 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamaya göre, Hakkari'nin Çukurca bölgesinde keşif gözetleme faaliyetinde bulunan askerlere yönelik gerçekleşen saldırı ve ardından yaşanan çatışmada, 2 askerin yaşamını yitirdiği ve 1 askerin de yaralandığı öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis kırsalında başlatılan askeri operasyonda yapılan bombardırmanı sonucu, 3 HPG militanının (*Kendal Cudi kod isimli Veysel Altun, Mazlum Garzan kod isimli Veysel Kaya, Şoreş Tatvan kod isimli Adem Çelebi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Brusk Amed kod isimli Barış Bardakçı, Harun Özgür kod isimli Engin Deniz, Kawa Rüstem kod isimli Xelil Nahsen*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik düzenlenen hava operasyonunda, 2 HPG militanının (*Berçem Ernesto kod isimli Melek Malgaz, Tara Maku kod isimli Geves Hacilo Kızılbaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Ömerli ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Baz Mordem Tori kod isimli Halil Yıldırım, Kawa Doğan kod isimli Serkan Tutak*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde Siirt'in Baykan ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Sinan Garzan kod isimli Fikret Şahin, Xemgin Roni kod isimli Serhat Çakır*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

7 Haziran 2020 tarihinde Bitlis kırsalında çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Zınar Amanos kod isimli Osman Erbek, Nuda Besta kod isimli Canan Tan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi dağı bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Kahraman Birindar kod isimli İbrahim Algım*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Numan Brusik Helhel kod isimli Ramazan Uğurlayan, Adır Xızgınoş kod isimli Ramazan Görkan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Iğdır'ın Aralık ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 4 HPG militanının (*Hejar Agiri kod isimli Vahit Çür, Mazlum Serhat kod isimli Seyhan Taş, Sarina Şervan kod isimli Mehnaz Hasan Xeleflo, Serhat Umut kod isimli Onur Yörüklü*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Siirt'in Baykan ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Sinan Garzan kod isimli Fikret Şahin, Xemgin Roni kod isimli Serhat Çakır*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Arıcak ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Devran Devrim kod isimli Salih Ekinci, Firaz Amed kod isimli İzzet Yiğit*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Gabar Dağı bölgesinde başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Ruhal Amudê kod isimli Rihan Muhammed, Şervan Botan kod isimli Ahmet Kavas*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Haziran 2020 tarihinde Hakkari kırsalında çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Kandil Mazlum kod isimli Dersim Ahme, Kendal Umut kod isimli Mervan Abi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Haziran 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 1 HPG militanının (*Delila Asmin kod isimli Mukaddes Yılmaz*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Tendürek alanında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Fırat Dozger kod isimli Metin Özer, Simko Sorkew kod isimli Muhsin Arifzade, Şervan Cudi kod isimli Ferdi Yıldız*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik düzenlenen hava operasyonunda, 5 HPG militanının (*Agit Çiya kod isimli Rıfat Aksoy, Mazlum Piro kod isimli Murat Aktaş, Çiya Bakur kod isimli Şerif Ali Ebubekir, Şahin Tolhıldan kod isimli Nadir Kerimi, Tolhıldan Ararat kod isimli Mehdi Ahmedi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Seyit Batman kod isimli Ekrem İptaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Çekdar Canfeda kod isimli Abdulkahar Çoban, Dersim Çekdar kod isimli Recep Yaşar*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 asker (*Piyade Uzman Onbaşı Ömer Kahya*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19-25 Haziran 2020 tarihlerinde Kandil'e yönelik düzenlenen askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 7 HPG militanının (*Nucan Serdoz kod isimli Zariye Kıran, Amara Roj kod isimli Mizgin Tağay, Memyan Koçer kod isimli Abdullah Dünder, Zerya Mahir kod isimli Derya Çavuşoğlu, Esmer Devrim Zerdeşt kod isimli Esmer Kıyar, Ararat Malazgirt kod isimli Songül Polat, Berivan Cudi kod isimli Esra Ergün*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

21 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 asker (*Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçe kırsalında devriye gezen askerlere yönelik gerçekleşen silahlı saldırıda, 1 asker yaşamını yitirdiği ve 1 askerinde yaralandığı öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde Dersim'in Ovacık ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Savaş Fırat kod isimli Yahya Atmaca, Argeş Avaşın kod isimli Osman İşleyen, Şiyar Agirî kod isimli Metin Cilo*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Brusk Botan kod isimli Hasan Kanat*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 asker (*Piyade Teğmen Yunus Gül*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

27 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesi kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyonda, 3 HPG militanının (*Sarya Besta kod isimli Meryem Kaplan, Vejin Ağır kod isimli Besna Tuman, Avareş Helhel kod isimli Musa Bulan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 asker (*Uzman Onbaşı Recep Yüksel*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Partizan Botan kod isimli Adil Akyürek*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

30 Haziran 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Şoreşger Şemse kod isimli Mehmet Emin Toy, Welat Ağrı kod isimli İsmail Ali*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

1 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'de yaşanan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Masiro Botan kod isimli Yunus Sert, Şaho Caf kod isimli Ako Şahmuradi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

1 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Avaşın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Çiya Amed kod isimli Barış Tektaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Temmuz 2020 tarihinde Van'ın Gürpınar ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Azad Serhat kod isimli Tahsin Genez, Kendal İbrahim kod isimli İlyas Duran, Welat Malazgirt kod isimli Fırat Gören*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

3 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 3 HPG militanının (*Goran Goyi kod isimli Muhammed Bayram, Viyan Devrim kod isimli Cina Terpuş, Xabur İntikam kod isimli Ömer İso*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

7 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Zap bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Agit Cudi kod isimli İdris Ören, Zana Farqin kod isimli Sidar Çiçek*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 3 HPG militanının (*Argeş Sara kod isimli Rifat Bozkurt, Reşat Timok kod isimli Toprak Adırbelli, Zinar Devrim kod isimli Rızgar Yılmaz*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

11 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 4 HPG militanının (*Şoreş Serkeft kod isimli Murat Arman, Zeynep Amanos kod isimli Zahide Şimşek, Gever Hakkari kod isimli Yılmaz Özlü, Hozan Farkin kod isimli Ömer Eker*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

12 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'e yönelik düzenlenen askeri operasyon sırasında Heftanîn bölgesinde, 1 askerinin (*Piyade Astsubay Ethem Demirci*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

12 Temmuz 2020 tarihinde Erzurum'un Şenkaya bölgesinde çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Hejar Ararat kod isimli Halis Eroğlu*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

12 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Rüstem Cudi kod isimli Süleyman Mahmut Hasan, Doğa Zilan kod isimli Hediye Çerçi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi bölgesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Alişer Heburn kod isimli Osman Durmuş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Temmuz 2020 tarihinde Van'da Artos Dağı'nda Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı keşif uçağının düşmesi sonucu, 2'si pilot 7 polisin yaşamını yitirdiğini öğrenildi. Yaşamını yitirenlerin isimleri şöyle: Pilot Komiser Gökhan Mete Altunbaş, Pilot Komiser Samet Üstüner, Komiser Yardımcısı İrfan Aydoğan, Komiser Yardımcısı Semih Güzelay, Uçuş Teknisyeni Polis Memuru Mustafa Keskin, Polis Memuru Onur Ramazan Bayram, Polis Memuru Burak Derya. **Konuya ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi:** "15.07.2020 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü Havacılık Daire Başkanlığı envanterine kayıtlı EM-809 kuyruk numaralı İnsanlı Keşif uçağı Hakkari ve Van illerinin keşif ve gözetlemeye yönelik yaptığı çalışmalarda görev almak üzere Van Ferit Melen Havalimanından görev bölgesine intikal için 15.07.2020 saat 18.34'te havalanmış, görevini

tamamladıktan sonra Van Ferit Melen havalimanı ile alçalış için irtibata geçmesinin ardından saat 22.45 itibariyle Van Ferit Melen havalimanı kontrol sahası içerisinde Radar ve Telsiz Teması kaybedilmiştir. İnsanlı Keşif Uçağımız Artos Dağına çarparak kırırma uğramış kaza sonucu emniyet personeli 7 kahraman arkadaşımız şehit olmuştur. Başımız sağ olsun."

16 Temmuz 2020 tarihinde Siirt'in Pervari ilçesine bağlı Doğan köyü kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 4 özel hareket polisinin yaralandığı ve yaralı olarak hastaneye götürülen polislerden 2'sinin kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

18 Temmuz 2020 tarihinde Hakkari'nin Şemdinli ilçe merkezine 30 kilometre mesafedeki Beyyurdu köyü Aslandağ Barajı bölgesinde içerisinde askeri aracın geçişi sırasında gerçekleşen bombalı saldırıda, 2 uzman çavuş ile 1 korucunun yaralandığı öğrenildi.

19 Temmuz 2020 tarihinde Siirt kırsalında çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanın (*Şiyar Sara Garzan kod isimli Ömer Özmen*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Temmuz 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanın (*Ahmet Cizre kod isimli İsa Eren, Çekdar Zilan kod isimli Fırat Erişen, Simko Zerdeşti kod isimli Mahir Ediş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

20 Temmuz 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesindeki üs bölgesine gerçekleştirilen saldırıda, 2 askerin yaşamını yitirdiği öğrenildi. MSB tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Çukurca / Hakkâri'de 20 Temmuz 2020 tarihinde bir üs bölgemize teröristlerce uzak mesafeden yapılan füze atışı neticesinde iki kahraman silah arkadaşımız yaralanmış ve kaldırıldığı hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak şehit olmuştur..."*

23 Temmuz 2020 Kandil'in Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanın (*Zelal Sidem kod isimli Rojbin Varlı*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Temmuz 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanın (*Delil Sipan kod isimli Deniz İbrahim Tek, Şervan Xizan kod isimli Sıtkı Tagay*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

27 Temmuz 2020 tarihinde Kandil'in Avaşın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanın (*Helmet Kine kod isimli Cemil Muhammed, Tekoşer Kahraman kod isimli Rojhat Akdağ*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

30 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Gabar Dağı bölgesinde başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanın (*Brusk Reşit kod isimli Seyithan Acay, Rohat Kobanê kod isimli Muhammed Cuma, Botan Xezex kod isimli Emin Turhan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

1 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Gabar Dağı bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanın (*Argeş Koçer kod isimli Mehmet Sıddık Denker, Warşin Agit kod isimli Hacer Musa*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Irak Federe Kürdistan Bölgesi'nde yer alan **Kandil'e** yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde **5 Ağustos 2020 tarihinde** çıkan çatışmada, 2 köy korucusunun yaşamını yitirdiği (*Sait Özmen ve ismi öğrenilemeyen 1 korucu*) ve 5 köy korucusunun

yaralandığı öğrenildi. Yaralı koruculardan 1'inin (*Mehmet Ali Taş*) **12 Ağustos 2020 tarihinde** tedavi gördüğü Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Kendal Welat Dersim kod isimli Xemgin Öztürk, Devrim Seyfettin kod isimli Sıdika Narin*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Ağustos 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, 1 askerinin yaşamını yitirdiği ve 2 askerinde yaralandığı duyuruldu: Açıklamada şöyle denildi: "*Pençe-Kaplan Operasyonu bölgesinde, 8 Ağustos 2020 tarihinde teröristlerle çıkan çatışmada üç kahraman silah arkadaşımız yaralanmış, yapılan tüm müdahalelere rağmen bir silah arkadaşımız kurtarılamayarak şehit olmuştur.*"

8-9 Ağustos 2020 tarihlerinde Kandil'in Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 5 HPG militanının (*Peyman Axin kod isimli Şirin Omar, Zenda Destina kod isimli Kader Eraslan, Rezan Tendurek kod isimli Gültekin Öner, Serdar Mordem kod isimli Savaş Korkmaz, Xebat Cudi kod isimli Vedat Bilik*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

9 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Ferman Memyan kod isimli Semih Kaplan, Mazlum Cudi kod isimli Milad Kobadi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

11 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Çatak ilçesi kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Destan Hazo kod isimli Belyen Bozyiğit, Rêber Mordem kod isimli Murat Şipal*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Zap bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Baz Rojhilat kod isimli Xalid Hamedi, Tolhildan Colemêrg kod isimli Serhat Tekin*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Zap bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 3 HPG militanının (*Amargi Amara kod isimli Güle Özel, Dılvin Rubar kod isimli Zehra Alptekin, Tekoşin Botan kod isimli Zehra Deniz*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 1 köy korucusunun (*Hakkı Taş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

17 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Demhat Samet kod isimli Muhammed Sağniç*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

18 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Zap bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 1 HPG militanının (*Şilan Koçer kod isimli Hiyam Kasım*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Ağustos 2020 günü Kandil'e yönelik düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 5 HPG militanının (*Dara Adar kod isimli Ahmet Bal, Azad Botan kod isimli Ramazan Bozkurt, Şerzan Botan kod isimli Veysel Dalmış, Rümet Hevi Şoreş kod isimli Ahmet Kayar, Erdal Cudi kod isimli Behzat Azeriş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

20 Ağustos 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Mizgin Zerya kod isimli Ayşe Tuci, Zana Gevaş kod isimli Yakup Avcı*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Ağustos 2020 tarihinde Bitlis kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Amara Serhat kod isimli Şevin Roşna Hocoğlu, Asmin Cilo kod isimli Medya Sönmez, Kendal Baz kod isimli Sefa Kızılkaya*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Başkale ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Hüseyin Başkale kod isimli Barış Özdemir*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Ağustos 2020 tarihinde Ağrı kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında meydana gelen patlamada, 1 askerin (*Uzman Çavuş Çetin Ak-Yaş 28*) yaralandığı ve tedavi için kaldırıldığı Erzurum'da **27 Ağustos 2020 tarihinde** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Ağustos 2020 tarihinde Kars'ın Kağızman ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 4 HPG militanının (*Armanç Cigerxwin kod isimli Benazir Tepeli, Karker Serhat kod isimli Mehmet Emin Delen, Hogır Serhat kod isimli Muhammed Taşçı, Hevi Tolhıldan kod isimli Dilan Olgun*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29 Ağustos 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinin kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 2 uzman çavuşun ağır yaralandı ve kaldırıldıkları Dr. Yaşar Eryılmaz Doğubayazıt Devlet Hastanesi'nde kurtarılmayarak yaşamlarını yitirdikleri öğrenildi.

31 Ağustos 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Mervan Derik kod isimli Aytaç Aydemir, Sinan Demhat kod isimli Savaş Temel*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Eylül 2020 tarihinde Şırnak kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Geli Beritan kod isimli Kemal Selimi, Canşer Fedakar kod isimli Osman Salçuk*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

5 Eylül 2020 tarihinde Bitlis kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 5 HPG militanının (*Şoreş Nemrut kod isimli Devrim Erdemir, Ronahi Dersim kod isimli Özlem Atsak, Mahir Garzan kod isimli İbrahim Yılmaz, Zerdeşt Garzan kod isimli Ümran Aslan, Besê Havin kod isimli Dilan Arslan, Tekoşer Kurdistan kod isimli Muhammed Şerifi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

9 Eylül 2020 tarihinde Hakkari kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Çekdar Amed kod isimli Azad Şık, Ronahi Ruken kod isimli Şehriban Heja Uzun, Dılovan Kobani kod isimli Ömer Oso*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

11 Eylül 2020 tarihinde Kandil'de düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 3 HPG militanının (*Amed Pasur kod isimli Barış Can, Berxwedan Şervan kod isimli Nevzat Orhan, Helgurt Siyabend kod isimli Fesih Karakaya*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

11 Eylül 2020 tarihinde Van'ın Çatak ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Canfeda Goyi kod isimli Tekin Yıldırım, Hebung Girêspi kod isimli Xelil Kavus, Egîd Cıvyan kod isimli Vahdettin Karay*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Van'ın Çatak ilçesi kırsalında “Yıldırım-10 Norduz” adıyla başlatılan askeri operasyon sırasında **11 Eylül 2020 tarihinde** çıkan çatışmada, bir jandarma yüzbaşı ile 2 jandarma uzman çavuş olmak üzere 3 askerin yaşamını yitirdiği, 1 Jandarma Yarbay'ın da yaralandığı öğrenildi.

12 Eylül 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Eriş Tirej kod isimli Adil Büyükkaya, Akif Botan kod isimli Hüseyin Arslan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Eylül 2020 tarihinde Hakkari Yüksekova kırsalında "Yıldırım-2 Cilo Operasyonu" adıyla başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, bir jandarma astsubayın hayatını kaybettiğini duyuruldu.

13 Eylül 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Welat Genç kod isimli Eyüp Alper, Nidal Dersim kod isimli Ahmet Akman*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Eylül 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Laleş Koçer kod isimli Hogır Muhammed, Zerdeşt Rêber kod isimli Seyithan Akcan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Eylül 2020 tarihinde Hakkari kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Eylem Rojen kod isimli Leyla Acar, Dilan Koçer kod isimli Foza Badır, Numan Amed kod isimli Hamit Kartal*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Milli Savunma Bakanlığı (MSB) tarafından yapılan açıklamada, Irak/Federe Kürdistan Bölgesi'nde bulunan Heftanîn bölgesinde devam eden operasyonlarda 2 askerin yaşamını yitirdiği ve 1 askerin yaralandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “*Pençe-Kaplan operasyon bölgesinde bir üs bölgemize 17 Eylül 2020 tarihinde bölücü terör örgütü mensuplarınca roketatar ile yapılan taciz atışı sonucunda iki kahraman silah arkadaşımız şehit olmuş, bir kahraman silah arkadaşımız da yaralanmıştır.*”

19 Eylül 2020 tarihinde Iğdır kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Roni Ronahi kod isimli Halis Erdoğan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Eylül 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Baz Amed kod isimli Diyar Öncel, Deniz Fırat kod isimli Musibet Acet*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

24 Eylül 2020 Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi Kato Jirka bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 6 HPG militanının (*Serhıldan Agit kod isimli Kadir Ertunç, Yıldız Gelhat kod isimli Nurgül Duran, Zilan Roj kod isimli Gule Esed, Botan Gabar kod isimli Ali Rıza Gölcer, Botan Goyi kod isimli Vurkan Yıldız, Rızgar Colemerg kod isimli Ahmet Gök*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Eylül 2020 tarihinde Şırnak'a bağlı Gabar Dağı bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Simko Botan kod isimli Naif Bulduk, Amargi Dorşin Xerzan kod isimli Çiçek Benzer*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Eylül 2020 tarihinde Siirt'in Herekol Dağı bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 5 HPG militanının (*Deniz Pir kod isimli Ayşe Turgut, Hevidar Eriş kod isimli Rojda Hemo, Kedkar Bagok kod isimli Robin Bakır, Mahsum Welat kod isimli Abdullah Koçak, Zınar Rengin kod isimli Yusuf Esmer*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Eylül 2020 tarihinde Siirt'in Şirvan ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Agit Pirsus kod isimli Vedat Ok, Zınar Raperin kod isimli Davut Tül*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi Dağı bölgesinde çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Serhıldan Cudi kod isimli Hasan Adanır, Baran Botan kod isimli Ahmet Çağdavul*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Amara Ronahi kod isimli Müzeyyen Aydınli, Doğa Rızgar kod isimli Eylem Moço*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

5 Ekim 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçe kırsalında başlatılan “Yıldırım-3 Operasyonu” sırasında çıkan çatışmada, 1 askerın yaşamını yitirdiği ve 2 askerın de yaralandığı öğrenildi.

11 Ekim 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçe kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada yaralanan 1 askerın (Astsabay Kıdemli Çavuş Emre Dokumacı) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

18 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi dağına bölgesinde çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (Ruken Cudi kod isimli Emine Başak, İhsan Nuri Ağrı kod isimli Mehmet Nuri Husidur, Çiya Harun kod isimli Sadık Yürek) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Ekim 2020 tarihinde Kandil'in Haftanın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (Armanç Welat kod isimli Orhan Muhammed, Zınarin Zınar kod isimli Selva Şêx Muhammed) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Kasım 2020 tarihinde Kandil'in Avaşın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Eylem Dilxwaz kod isimli Songül Mutlu*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Kasım 2020 tarihinde Kandil'in Zap bölgesinde çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Partizan Semsur kod isimli Ramazan Topaloğlu*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Kasım 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı (MSB) tarafından yapılan açıklamada, **Hakkari'nin Çukurca ilçesi** kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 1 askerın yaşamını yitirdiği duyuruldu.

10 Aralık 2020 tarihinde Kandil'de düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 2 HPG militanının (*Avesta Şiyar Şemzinan kod isimli Leyla Eren, Viyan Cudi kod isimli Rojin Sido*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Aralık 2020 tarihinde Kandil'in Avaşın bölgesinde düzenlenen hava destekli askeri operasyon sırasında, 6 HPG militanının (*Botan Çiya kod isimli Hatim Sayir Beto, Didar*

Öcalan kod isimli Rojin Muhammed, Felat Amed kod isimli Mustafa Oğraş, Nujiyan Herokol kod isimli Evin Acar, Şoreş Mardin kod isimli Cemal Aktay, Tekoşin Piling Cudi kod isimli Berivan Araz) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMLERİ SONUCU ÖLEN / YARALANAN SİVİLLER

2 Mart 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde bulunan Gürbulak Gümrük Müdürlüğü'ne ait bir araca HPG militanları tarafından düzenlenen roketli saldırıda, 1 kişinin (Mustafa Türk- Gümrük personeli) yaşamını yitirdiği ve 16 kişinin yaralandığı öğrenildi. Hastaneye götürülen yaralılardan 1 kişinin (Özgür Kavastan- Gümrük personeli) tedavi gördüğü sırada **4 Mart 2020 tarihinde** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır Kulp ilçesine bağlı Güleç Mahallesi kırsalında bir aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada, araçta bulunan 5 kişinin (Hacı Akdeniz, Alaattin Yıldız, Ahmet Erboğa, Burhan Tanrıku, Sedat Hazar) yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ormanda ağaç kesimine gittikleri öğrenilen ve hayatını kaybeden 5 kişiden 2'sinin emekli köy korucusu olduğu ileri sürülürken, olayın ardından bölgede askeri operasyon başlatıldığı öğrenildi.

14 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesi Mehmetalan Mahallesi yakınlarında belediyeye ait araca yönelik düzenlenen silahlı saldırıda, 2 kişinin (Özalp Belediyesi çalışanı Yıldırım Demir ve ismi öğrenilemeyen bir kişi) yaşamını yitirdiği, belediye çalışanı 1 kişinin de (Taner Temizer) yaralandığı öğrenildi. Konuya ilişkin Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Yardım götüren Özalp Belediyesi ekibi köye yardım dağıtıp ilçe merkezine dönerken, Mehmetalan Mahallesi yakınlarında saat 12.00 sıralarında arkalarından yaklaşan bir araç içerisinde bulunan kişi veya kişiler tarafından uzun namlulu silahlarla saldırıya uğramıştır. Saldırıda bir belediye çalışanlarımız ile ilçe merkezine dönerken yoldan aldıkları bir sivil vatandaşımız olay yerinde hayatını kaybetmiş, araçta bulunan diğer belediye çalışanımız ise saldırıdan yaralı olarak kurtulmuştur."

1 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Çatak ilçesi Belbuka bölgesinde işçileri taşıyan servis aracının geçişinde sırasında meydana gelen patlamada 2 kişinin yaşamını yitirdiği ve 8 kişinin ise yaralandığı öğrenildi. Konuya ilişkin Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, patlamanın Belbuka yaylası bölgesinde yol çalışması yapan yüklenici bir firmaya ait aracın geçişi sırasında meydana geldiği belirtildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesi Görümlü Beldesi Kurtik Tepe Mevkiinde sivil aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada 4 sivil yurttaşın yaşamını yitirdiği öğrenildi. Patlamaya ilişkin açıklama yapan Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Şırnak İlimiz Silopi İlçesine bağlı Görümlü Beldesinden Cudi Dağı'na doğru devam etmekte olan yol yapım çalışmasında, Kurtik Tepe mevkiinde 17 Haziran 2020 tarihinde saat 18.35 sıralarında, yüklenici firmaya ait iş makinalarına yakıt taşıyan ve içinde (4) işçinin bulunduğu pikap tipi araç, intikal halindeyken Bölücü Terör Örgütü tarafından yola yerleştirildiği değerlendirilen El Yapımı Patlayıcının(EYP) patlaması nedeniyle infilak etmiş, araçta bulunan Şırnak İlimiz Güçlükönak İlçesi nüfusuna kayıtlı Emin ERUGUL, Nesim BEŞTAŞ, Osman TUNCAY ve Hacı ATILLA isimli vatandaşlarımız Şehit olmuştur. Olayla ilgili tahkikat devam etmektedir. Şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına baş sağlığı dileriz. Kamuoyuna saygıyla duyurulur."

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLENLER

14 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesinde Yıldırım Demir isimli bir kişinin, PKK/HPG militanları tarafından öldürüldüğü öğrenildi. Örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin şu açıklamada bulunuldu: *“14 Mayıs günü saat 11.30'da güçlerimiz, Van'ın Özalp ilçesi yolu üzerinde Yıldırım Demir isimli bir kontrayı cezalandırmıştır. Bu şahıs düşman ile işbirliği içinde olup, Kürt halkının değerlerine karşı düşmanlık yapan ve bölgede devletin eliyle yürütülmeye çalışılan kirli işlerin yürütücüsü olarak toplumun ahlaki ve kültürel değerleri ile oynayan ajan-kontra yapılanması içerisinde yer alan biridir. İşgalci devlet ve onun güdümündeki medya bu şahsın sözde bir yardım derneğinin çalışanı olarak servis ederek, bu şahsın içinde olduğu kirli düzenin üzerini yalan yanlış haberler ile kapatmaya çalışmışlardır.”*

7 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İlhan Güngen, şu beyanlarda bulundu: *“05.07.2020 tarihinde ağabeyim Selahattin Güngen (38) ve arkadaşı Üzeyir Batmaz (49) aileleri ile birlikte piknik yapmak için Cudi dağı eteğinde bulunan Cevizdüzü (Cifane) köyüne gittiler. Hep beraber kahvaltı yaptıktan sonra ağabeyim Selahattin Güngen ve Üzeyir Batmaz etrafi gezmek için arabaları ile dolaşmaya çıktılar. Ailesi en son öğlen saatlerinde ağabeyim Selahattin Güngen ile telefonda konuşmuşlar. Daha sonra her ikisinin de telefonları kapanmış ve akşam olduğu halde gelmedikleri için aile bireyleri bize haber verdiler. Ve biz de saat 21:00 dolaylarında merkez İkizce karakoluna giderek müracaatta bulunduk. Müracaattan sonra kolluk birimleri 06.07.2020 tarihinde ağabeyim Selahattin Güngen ve Üzeyir Batmaz'ın en son kullandıkları aracı park edilmiş vaziyette Cudi dağı eteklerinde buldukları, ancak aracın içerisinde olmadıklarını söylediler. Kaybolmalarının üzerinden iki gün geçmesine rağmen hala bulunamadılar. Ağabeyim ve Üzeyir avcılık yapmayı seviyorlar ve avcılık için çıkmış olabilirler. Sizden, Selahattin GÜNGEN ve Üzeyir BATMAZ'ın bulunması için etkin bir arama faaliyetinin yapılması için yardım talep ediyorum.” **8 Temmuz 2020 tarihinde örgüte (PKK) ait internet sitesinde konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** *“5 Temmuz günü güçlerimiz, Cudi dağı bölgesinde avcılık adı altına arazinin fotoğraflarını çekip, arazide haritalandırma yapan ve güçlerimizin yerlerini tespit edip işgalci TC ordusu ile çalışan Sebahattin Güngör ve Hejar Batmaz adlı 2 kontra cezalandırılmıştır. Bu şahıslar üzerinde bulunan 2 tüfek, 2 el telsizi, 1 gündüz dürbününe el konulmuştur.”**

26 Temmuz 2020 tarihinde Mardin'de Yılmaz Demir isimli kişinin, PKK militanları tarafından alıkonulduktan sonra öldürüldüğü öğrenildi. **27 Temmuz 2020 tarihinde örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** *“19 Kasım 2016 tarihinde, Yılmaz Demir adındaki bir şahsın düşman ile iş birliği sonucunda Mardin'in Bagok bölgesinde Helwest Partizan ve Zafer Bagok yoldaşlarımız şehit düşmüştü. Güçlerimiz Şehit Medya Mawa ve Şehit Rızgar Gever İntikam Hamlesi kapsamında, 25 Temmuz günü saat 21.30'da Yılmaz Demir adındaki şahsı cezalandırmışlardır.”*

13 Eylül 2020 tarihinde Dersim'in (Tunceli) Ovacık ilçesinde Murat Panzeroğulları isimli kişinin, PKK militanları tarafından alıkonulduktan sonra öldürüldüğü öğrenildi. **18 Eylül 2020 tarihinde örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** *“4 Temmuz 2020 tarihli açıklamamızda 24 Haziran günü işgalci TC ordusunun Dersim'in Ovacık ilçesine bağlı Neynikan alanında bir işgal operasyonu başlattığını; yaşanan hava saldırıları ve çatışmalar sırasında 3 yoldaşımızın kahramanca savaşarak şehadete ulaştığı bilgisini kamuoyu ile paylaşmıştık. Yoldaşlarımızın bulunduğu noktaya verici yerleştirerek işgalcilere ihbar eden ve yaralı bir yoldaşımızın konumunu işgalcilere bildirerek şehadetine sebep olan Murat Panzeroğulları adlı kontra 13 Eylül günü yoldaşlarımızın şehit edildiği*

noktada güçlerimiz tarafından cezalandırılmıştır. Bu eylem şehit düşen Savaş, Argeş ve Şiyar yoldaşlarımızın intikamı için düzenlenmiştir."

8 Ekim 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesinde Arif Selim ve Onur Sevinç isimli kişilerin, PKK militanları tarafından alıkonulduktan sonra öldürüldüğü öğrenildi. **12 Ekim 2020 tarihinde örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** "Colemerg'in Çelê ilçesine bağlı Heşetê köyünden olan Arif Selim ve Onur Sevinç adlı şahısların düşman için ajanlık faaliyeti yürütme ve beş yoldaşımızın şehadetine neden olma suçları vardı. Kontra-ajanlık suçu işlemiş olan Arif Selim ve Onur Sevinç adlı şahıslar 8 Ekim günü güçlerimiz tarafından cezalandırılmıştır."

11 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ta Süleyman Bölünmez isimli kişinin, PKK militanları tarafından silahla vurularak yaralandığı öğrenildi. **31 Ekim 2020 tarihinde örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi:** "Güçlerimiz 11 Ekim günü saat 10:00'da Şırnak'ın Maden bölgesinde Süleyman Bölünmez'e yönelik bir eylem gerçekleştirmiştir. Süleyman Bölünmez adlı kişi Cudi bölgesinde yapılan ve yapılmakta olan bütün karakolların yapım ihalesini alan, Şırnak'ta düşman için ajanlaştırma faaliyetleri yürüten birisidir. Kürdistan halkına ve coğrafyasına karşı sömürgeciliğin işlediği soykırım suçuna ortak olmuştur. Bu suçundan dolayı cezalandırılmak istenen Süleyman Bölünmez ağır bir şekilde yaralanmıştır."

SINIR HATLARINDA YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR

9 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Sarıçimen Mahallesi'nde 13 mültecinin tipiye yakalandıkları dağda donarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Burçaklan ile Hangedik mahalleleri arasında bulunan İran Sınırı'ndan Türkiye'ye kaçak yollarla girmeye çalışan ve ismi öğrenilemeyen bir kişinin vurularak yaşamını yitirdiği ve olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

11 Eylül 2020 tarihinde İran'ın Maku kentinden 8 arkadaşıyla birlikte Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı bir mahalleye geçen 2 kişiye açılan ateş sonucu, 1 kişinin (Şehram ?) yaşamını yitirdiği, 1 kişinin ise (Cafer ?) ağır yaralandığı öğrenildi.

Van'ın Çaldıran ilçesinin İran sınırında yer alan Yukarı Çilli Mahallesi'nde yaşayan ve sınır ticaretiyle uğraşan 50 yaşındaki ve 11 çocuk babası Şefik Bağa'nın **5 Ekim 2020 tarihinde** gece saatlerinde sınır hattında İran askerleri tarafından açılan ateş sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Van'ın Saray ilçesine bağlı Kurucan (Qurcen) Mahallesi'nde yaşayan 28 yaşındaki İrfan Bağatur'un **12 Ekim 2020 tarihinde** sınırda hattında bulunduğu sırada İran askerleri tarafından açılan ateş sonucu yaralandığı ve Van Yüzüncü Yıl Dursun Odabaşı Hastanesi'nde götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

1 Kasım 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere Beldesi Güldalı (Bilindbasan) köyü ile İran'ın Urmiye kentine bağlı Koranê köyü arasında bulunan sınır hattında, askerler tarafından açılan ateş sonucu kardeş olan 2 kişinin (Misleh Kasimi-Yaş 23, Mislim Kasimi-Yaş 22) yaralandığı, yaralıların Hakkari Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı,

ancak tüm müdahalelere rağmen Misleh Kasimî'nin yaşamını yitirdiği öğrenildi. Mislim Kasimî'nin ise durumunun iyi olduğu belirtildi.

MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM ve YARALANMALAR

30 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Serin ve Ziyaret mahalleleri arasında kalan kırsal bölgede koyunlarını otlatan 11 yaşındaki Yusuf Yıldırak isimli çocuğun bulunduğu bir cisim kurcalaması sonucu meydana gelen patlamada ağır yaralandığı ve götürüldüğü Dicle Üniversitesi Hastanesi'nde tedavi gördüğü sırada (**3 Nisan 2020 tarihinde**) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

3 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Kuyulu (Serêgir) köyü yakınlarında arazide dolaşan 15 yaşındaki Ö.I. isimli çocuğun, bulunduğu bir cisimle oynaması sonucu meydana gelen patlamada ağır yaralandığı ve ambulans helikopterle Ankara Bilkent Hastanesi'ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

25 Ağustos 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Onbaşlar (Hirmî) köyünün Çobanpınar (Wargenima) mezrasında, evlerine yakın kalekol civarında bir cismin patlaması sonucu 11 yaşındaki Y.A. isimli çocuğun ağır yaralandığı öğrenildi.

6 Eylül 2020 tarihinde Siirt'tin Pervari ilçesine bağlı Doğanay (Husyan) köyü kırsalında koyunlarını otlatan Hamit Onat isimli yurttaşın, bastığı cismin patlaması sonucu ağır yaralandığı ve yaralı olarak götürüldüğü Şırnak Cizre Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındığı öğrenildi. Ağır yaralanan Onat'ın iki bacağını kaybettiği belirtildi.

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Gökçe (Zerê) Mahallesi'nde çobanlık yapan 23 yaşındaki Mehmet Yıldız isimli yurttaşın, **7 Ekim 2020 tarihinde** yerde bulunduğu askeri mühimmatın patlaması sonucu yaralandığı ve hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

KUŞKULU ÖLÜMLER

a-) Erkek

2 Ocak 2020 tarihinde Batman'ın Tilmerç Mahallesi'nde bir inşaatta bekçi olarak çalışan 18 yaşındaki Hasan Filiz'in, inşaatta çalışan diğer işçiler tarafından sabah kaldığı nöbetçi kulübesinde hareketsiz ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Kılıçkaya Mahallesi'ne bağlı Körosman Mezrası'nda, Memduh Tüfek ve 25 yaşındaki eşi Yasemin Tüfek'in evlerinde silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi.

5 Nisan 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Toprakseven Mahallesi yakınlarında bir erkek cenazesi bulundu. İran sınırı ile Türkiye sınırı arasında çobanlar tarafından bulunan cenazenin, Türkiye'ye yasadışı yollarla geçmeye çalışan mültecilere ait olduğu ileri sürüldü.

30 Nisan 2020 tarihinde **Diyarbakır'ın Sur ilçesindeki** evlerinden ayrıldıktan sonra bir daha dönmeyen 21 yaşındaki Devran Dinç isimli yurttaşın, **4 Mayıs 2020 tarihinde** ölü olarak bulunduğu öğrenildi. **9 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İsmet Dinç, şu beyanlarda bulundu:** "30 Nisan 2020 Perşembe günü saat 17:00 Civarında oğlum Dervan DİNÇ yukarıda belirtilen ev adresimizden dışarıya çıktı. 18:30 ile

19:00 arasından dayısının eşi olan Hamdiye SOYLU ile telefon ile görüşmüş ve Sur ilçesinde olduğunu söylemiş ve genel hal hatır muhabetinden sonra telefonu kapatmış. Saat 19:30-20:00 arasından ben kendisini aradım ancak telefonu kapalıydı. Saat 21:00 'e kadar defalarca aramama rağmen telefonuna ulaşamadım. Daha sonra akrabaları ile birlikte sabaha kadar oğlumun aradık ama bulamadık. Oğlumun bulunması için karakola gittim. Bağlar Karakoluna giderek oğlumun kimliğini verdim ve kayıp ihbarında bulundum. Orada bulunan polis memuru hastane ve karakollara sorduklarını ancak herhangi bir kayıt olmadığını söyledi. Oğlumun reşit olduğunu ve daha fazla bir şey yapamayacaklarını söyleyerek beni eve gönderdiler. Eve döndükten sonra oğlum Vedat ve kayın biraderim ile birlikte dışarıya çıkıp tekrar oğlumun aradık. Yengesi ile yapmış olduğu son telefon görüşmesinde Sur ilçesinde olduğunu söylediği için Suriçine gidip orada aramaya karar verdik. Sur içinde oğlumun bulamayınca sur bölgesinde bulunan Mardin Kapı Karakolu, Çarşı Karakolu ve sur dibinde bulunan sabit polis ekiplerine oğlumun sordum gidip ancak hiçbir cevap alamadım. 1 Mayıs günü sokağa çıkma yasağı olduğu için hem ben hem de eşim defalarca 155'i ve Bağlar Polis Merkezini arayarak yasağı olduğu için sokağa çıkıp oğlumuzu arayamadığımızı, bize izin verilmesini talep ettik. Ancak konuştuğumuz polis memurları bize izin verme yetkilerinin olmadığını, oğlumun reşit olduğunu, arkadaşları ile bir yere takılmış olabileceğini, rahat olmamızı söyledi. 4 Mayıs pazartesi günü sokağa çıkma yasağının sona ermesi ile tekrardan oğlumun aramaya çıktık. Bu sırada kayınvalidem Meryem Soylu beni aradı ve polis memurlarının onu arayarak Dervan'ı bulduklarını söylemişler. Bu sırada oğlumun cenazesinin bulunduğu yer olan Çift Kapı ve Urfa Kapı arasında oturan bir akrabam beni aradı ve evlerinin yakınında genç bir erkek cesedi bulunduğu söyledi. Ben bunun üzerine olay yerine gittim. Orada bulunan polis memurları ile görüştüğümüzden sonra bulunan cenazenin oğluma ait olduğu netleşti. Oğlumun cenazesi kilitli bir kapının ardındaydı ve cenaze kurtlanmaya başlamıştı. Oğlumun cenazesini eğitim araştırma hastanesine götürüp Covid 19 testi yapıldı ertesi gün de Selahattin Eyyübi hastanesine getirilerek otopsi işlemi yapıldı. Ben oğlumun cenazesinin bulunduğu yere gidip baktığımda cep telefonunun hala orada olduğunu gördüm. Bunun üzerine karakolu arayıp bu durumu aktardım ve telefonu alarak Bilal ORUÇ isimli kişi aracılığıyla Diyarbakır Çarşı Karakoluna gönderdim. Ben yaşanan bu olayda polis memurlarının ihmali olduğunu düşünüyorum. Çünkü defalarca polis memurlarını aramamıza rağmen etkili bir soruşturma yapılmadı. Ben hem oğlumun katillerinin bulunmasını hem de ihmali olan polis memurlarının cezalandırılması için derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

9 Eylül 2020 tarihinde Batman'ın Bahçelievler Mahallesi'ndeki metruk binada, 61 yaşındaki Veysel T.'ye ait olduğu belirlenen bir cenazenin bulunduğu öğrenildi. Olay yerinde yapılan incelemelerin ardından Veysel T.'nin cenazesinin, otopsi yapılmak üzere Batman Bölge Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı belirtildi.

8 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar ilçesi Koşuyolu Parkı'nda yetişkin bir erkeğe ait ceset bulundu. Olay yerine gelen polis ve sağlık ekipleri tarafından yerde yatan yurttaşın yaşamını yitirdiğini belirlenirken, olaya ilişkin soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

9 Ekim 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesine bağlı Kayalık köyü Meşelik mezrası civarında köylülerce sabah saatlerinde bir erkeğin cansız bedenine rastlandı. Haber verilmesi üzerine bölgeye jandarma ve 112 sağlık ekipleri sevk edildi. Ekiplerce çevrede yapılan araştırmada bir erkek cenazesi daha bulundu. Yapılan incelemeler neticesinde cenazelerin 50 yaşındaki A.S. ile 24 yaşındaki O.B.'ye ait olduğu belirlendi. Hakkari Valiliği'nden tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi: “Sabah saatlerinde Jandarmaya yapılan ihbarda, ‘Çukurca ilçemiz Kayalık köyü Meşelik mezrasında arazide bir şahsın

öldürüldüğü' şeklinde ihbar gelmesi üzerine yapılan araştırmada ikinci bir şahsın daha arazide cansız bedenine ulaşılmıştır. Konu bütün yönleriyle güvenlik güçlerimiz tarafından detaylı olarak araştırılmaktadır."

12 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Bahçelievler mahallesinde bulunan metruk bir binada akşam saatlerinde, 18 yaşındaki Ferhat Y. isimli gencin asılı halde bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili inceleme başlatıldığı öğrenildi.

1 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Siirt'tin Eruh ilçesine bağlı Yanılmaz (Torik) köyünde önceki gün kimliği belirsiz kişilerce kaçırılan 55 yaşındaki İhsan Erdemci'nin köyün yakınlarında bir ağacın altına öldürülmüş halde bulunduğu öğrenildi. Erdemci'nin cenazesi Eruh Devlet Hastanesine götürülürken, Eruh Cumhuriyet Savcılığı tarafından olayla ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

18 Aralık 2020 tarihinde Siirt'te Botan Vadisi Milli Parkı mevkiinde bir erkek cesedi bulunduğu öğrenildi. Kimliği belirlenemeyen ve kesici aletle hayatını kaybettiği öğrenilen cenazenin, yapılan olay yeri incelemesinin ardından Siirt Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı öğrenildi. Olay ile ilgili Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldığı belirtildi.

b-)Kadın

28 Ocak 2020 tarihinde Van'ın Tuşba İlçesinde 26 yaşındaki Süphan Boz isimli kadının, şüpheli bir şekilde yaralandıktan sonra kaldırıldığı Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Kılıçkaya Mahallesi'ne bağlı Körosman Mezrası'nda, Memduh Tüfek ve 25 yaşındaki eşi Yasemin Tüfek'in evlerinde silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi.

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Kovankaya (Mehri) köyünde Hurmuz ve Şimoni Diril çiftinin **11 Ocak 2020 tarihinden** bu yana kaybolduğu, kayıp çiftten Şimoni Diril'in cansız bedenine **20 Mart 2020 tarihinde** köye yakın derenin yanında bulunduğu öğrenildi. Olay ile ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

2 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hatuniye Mahallesi'nde 23 yaşındaki Hacer Metin isimli kadının, evinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiş halde bulunduğu öğrenildi.

2 Nisan 2020 tarihinde Dersim'in Çemişgezek ilçesinde yaşadığı evin penceresinden (apartmanın 3'üncü katından) aşağı düşerek ağır yaralandığı iddia edilen 63 yaşındaki Perihan isimli kadının, olay yerine gelen sağlık ekipleri tarafından ilk müdahalesinin ardından Çemişgezek Devlet Hastanesi'ne oradan da Tunceli Devlet Hastanesi'ne sevk edilerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

7 Nisan 2020 tarihinde Dersim'de Uzunçayır Baraj Gölü'nün 15 kilometre açığında Aşağıtarlacık köyü mevkiinde bir ceset bulundu. Cesedin bulunması üzerine bölgeye jandarma, polis, AFAD ekipleri sevk edildi. Ekipler tarafından kıyıya alınan cesedin 11 Mart'ta Hozat ilçesinde kaybolan 28 yaşındaki Esmâ Kılıçarslan'a (28) ait olduğu belirtildi.

27 Nisan 2020 tarihinde Adıyaman'da 41 yaşındaki Yasemin Yılmaz isimli kadının evinden ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Kadının ölüm nedeninin belirlenemediği belirtildi.

27 Mayıs 2020 tarihinde Urfa'da 60 yaşında ve Alzheimer hastası olan Hüsne U. isimli kadının bir apartmanın bahçesinde ölü bulunduğu öğrenildi. Kadının bir aydır kayıp olarak arandığı belirtildi.

5 Haziran 2020 tarihinde Adıyaman Cumhuriyet Mahallesi'nde ikamet eden ve yaklaşık 8 ay önce evlendiği öğrenilen 21 yaşındaki Pınar Altındar isimli kadının, evinde yakınları tarafından hareketsiz halde bulunduğu ve götürüldüğü hastanede tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde Mardin'de 22 yaşındaki Sare G. isimli kadının evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Otopsi raporunda kadının vücudunda darp izleri tespit edildiği açıklandı.

27 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ta 63 yaşındaki İlknur Ö. isimli kadının yaşadığı apartmanın 6. katından düşerek öldüğü öğrenildi. İlknur Ö.'yü birinin iterek öldürdüğü ihtimali ile soruşturma başlatıldığı belirtildi.

27 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde 44 yaşındaki Saliha Adsoy isimli kadının, evlerinin yakınındaki su kuyusunda ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

6 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Eğil ilçesinde bağlı Kazanlı köyünde yaşayan 21 yaşındaki Arzu Kahraman isimli kadının, köyde bulunan baraj gölünde ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

23 Temmuz 2020 tarihinde Maraş'ın Dulkadiroğlu ilçesine bağlı Egemenli Mahallesinde yalnız yaşayan 32 yaşındaki ve 2 çocuk annesi Gülşah Bozkurt isimli kadının, evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

30 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Yenişehir ilçesinde bir polisle evli olan ve polis lojmanında yaşayan M.S. isimli kadının, kendisinden haber alınmadığı ihbarı üzerine yaşadığı adrese giden polis tarafından baygın halde bulunduğu ve götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Ağustos 2020 tarihinde Bingöl'ün Karlıova ilçesine bağlı Toplular (Toxlan) köyünde ikamet eden ve 3 yıllık evli olan 20 yaşındaki Esmâ Nur Kışlakçı isimli kadının, evinde ateşli silahla vurulmuş halde bulunduğu belirtildi. Ağır yaralı halde bulunan Kışlakçı'nın Bingöl Devlet Hastanesi'ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Kışlakçı'nın intihar ettiği ileri sürüldü.

6 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Yenişehir ilçesinde yaşayan Gülistan Can isimli kadının, kendisinden haber alınmadığı ihbarı üzerine ikamet ettiği adrese giden polis ekipleri tarafından yalnız yaşadığı evi banyosunda ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

19 Ağustos 2020 tarihinde Hakkari'nin Merzan Mahallesi'nde bulunan Gula Züryan Göleti'nde, 41 yaşındaki Sarya Ege isimli kadına ait olduğu belirtilen bir cesedin bulunduğu öğrenildi. Sazlıklar arasında bulunan cenazenin Hakkari Devlet Hastanesi morguna kaldırıldığı belirtildi.

19 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Savur ilçesine bağlı Seydin Mahallesinde yaşayan 90 yaşındaki Kadriye Sabah isimli kadının, kendisinden haber alınmadığı ihbarı üzerine ikamet

ettiği adrese giden polis ekipleri tarafından ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olay ile ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

21 Ağustos 2020 tarihinde Antep'te Nepal vatandaşı olan Monna R. isimli işçi kadının, iş insanı A.Ş. isimli şahsın evinde ipe tavana asılmış halde ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

26 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Midyat ilçesinde yaşayan 20 yaşındaki Kanite Akarslan isimli kadının, evde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Şüpheli bir şekilde gerçekleştiği belirtilen ölüm olayına ilişkin soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

Maraş'ın Dulkadiroğlu ilçesi Yenişehir Mahallesi'nde ikamet eden 50 yaşındaki Nermin Coşkun isimli kadının, kendisinden 1 haftadır haber alınmaması üzere **26 Ağustos 2020 tarihinde** ikamet ettiği adrese giden yakınları tarafından ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

3 Eylül 2020 tarihinde Antep'in Şehitkamil ilçesi Güvenevler Mahallesi'nde yaşayan 2 çocuk annesi S.K.Ö. isimli kadının, bilinmeyen bir nedenle yaşadığı binanın üçüncü katındaki dairesinden aşağı düşerek yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili geniş çaplı inceleme başlatıldığı belirtildi.

5 Eylül 2020 tarihinde Antep'te Sezay Koçak Özahi isimli kadının, boşanma aşamasında olduğu Ali Özahi isimli şahıs ile aralarında çıkan tartışmadan sonra balkondan 'düşerek' yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ali Özahi'nin ifadesi alındıktan sonra aynı gün serbest bırakıldığı belirtildi.

Van'ın Edremit ilçesine bağlı Şabaniye Mahallesi'nde yaşayan 45 yaşındaki Meliha Kara isimli kadının, **11 Eylül 2020 tarihinde** sabah saatlerinde evinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Kara'nın cenazesi otopsi işlemleri için Van Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi'ne götürülürken olaya ilişkin soruşturma başlatıldığı belirtildi.

23 Eylül 2020 tarihinde Batman merkez 19 Mayıs Mahallesinde ikamet eden ve hamile olduğu öğrenilen 25 yaşındaki L.Ö. isimli kadının, yakınları tarafından evde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili geniş çaplı inceleme başlatıldığı belirtildi.

28 Eylül 2020 tarihinde Van'ın Erciş ilçesine bağlı Çubuklu (Marças) Mahallesi'nde 18 yaşındaki Cansu Y isimli kadının, evinin banyosunda ateşli silahla vurulmuş şekilde olarak bulunduğu öğrenildi. Şüpheli ölümüne ilişkin soruşturma başlatıldığı belirtildi.

3 Ekim 2020 tarihinde Mardin'in Savur ilçesine bağlı Sürgücü (Êwina) beldesinde Nazlı Can isimli kadının balkondan düşerek ya da ateşli silahla vurularak yaşamını yitirdiği ileri sürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinde Yavuz Selim Mahallesi yaşayan 23 yaşında ve 7 aylık hamile olan Sena D. İsimli kadının, evde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

9 Kasım 2020 tarihinde Maraş'ta 21 yaşındaki Gamze Orçan isimli kadının, Merkez Onikişubat ilçesi Karacaoğlan Mahallesi 61. Sokak'ta ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Orçan'ın sokakta ölü bulunmasını şüpheli bulan savcılık tarafından soruşturma başlatıldığı belirtildi.

10 Kasım 2020 tarihinde Antep'in Şahinbey ilçesine bağlı Ocaklar Mahallesi'nde yaşayan 35 yaşındaki Leyla Gür isimli kadının, koronavirüs testi pozitif çıkması üzerine karantina süresini geçirdiği evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

10 Kasım 2020 tarihinde Antep'te akşam saatlerinde, 25 yaşındaki üniversite öğrencisi Rojbin Avcıl'ın arkadaşlarıyla birlikte kaldığı evde fenalaşması üzerine götürüldüğü hastanede yaşamını yitirdiği öğrenildi. Gaziantep Üniversitesi İletişim Fakültesi son sınıf öğrencisi Avcıl'ın ölümüyle ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

16 Kasım 2020 tarihinde Elazığ Yeni Mahalle Geçer Sokak'taki bir apartmanın üçüncü katında yaşayan Habibe İçgilli isimli kadının, kendisinden 2 gündür haber alınmaması üzerine evine giden yakınları tarafından ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

23 Kasım 2020 tarihinde Antep'de yaşayan 3 çocuk annesi ve 38 yaşındaki Gülten Yiğit isimli kadının, evinin banyosunda çamaşır ipiyle asılı haledede eşi tarafından bulunduğu öğrenildi. İhbar üzerine olay yerine gelen 112 ekipleri yaptığı muayene sonucu Yiğit'in hayatını kaybettiği belirlenirken, olay yerinde yapılan ilk incelemede Yiğit'in cebinde 2 bin 600 lira bulunduğu belirtildi. Savcılık tarafından olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

2 Aralık 2020 tarihinde Malatya'nın Yeşilyurt ilçesine bağlı İnönü Mahallesi'nde yaşayan 47 yaşındaki Vahide Uymaz isimli kadının, bir süre haber alınmaması üzerine evinde giden oğlu tarafından ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

9 Aralık 2020 tarihinde Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Yedisalkim Mahallesi'nde, Güler Keklik isimli kadının ateşli silahla yaşamını yitirmiş halde bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

21 Aralık 2020 tarihinde Maraş'ın Elbistan ilçesi Battalgazi Mahallesinde yalnız yaşayan 63 yaşındaki Münire Köker isimli kadının, kendisinden 4 gün boyunca haber alınmaması üzerine yakınlarının ihbarıyla evine giden polis tarafından ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

c-) Çocuk

Erzurum'un Aşkale ilçesine bağlı Meydan Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşındaki Didem Turan isimli çocuğun **10 Şubat 2020 tarihinden** bu yana kayıp olduğu ve yapılan arama çalışmaları sonucunda çocuğun cansız bedenine ilçeden geçen Karasu Nehri'nde ulaşıldığı öğrenildi. 3 gün boyunca arama çalışmalarının yapıldığı nehirde bulunmayan cesedin, buzların çözülmesiyle ortaya çıktığı belirtildi.

22 Şubat 2020 tarihinden Van'ın Erciş ilçesine bağlı Karlıyayla Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşındaki Hidayet Keleş isimli çocuğun, evinde pompalı tüfekle kafasından vurulmuş halde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Çocuğun, evlerindeki pompalı tüfeği incelerken silahın ateş alması sonucu vurulduğu iddia edildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

4 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Aşağı Kardeşli köyünde yaşayan 17 yaşındaki Zana Polat isimli çocuğun, evde silahla oynarken tabancanın ateş alması sonucu başında vurularak ağır yaralandı ve götürüldüğü Ağrı Devlet hastanesinde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili soruşturmanın başlatıldığı belirtildi.

4 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Poyraz Mahallesi'nde 14 yaşındaki Ahmet Yasin T. isimli çocuğun, evde bulduğu silahla oynarken elinde patlaması sonucu hayatını kaybettiği iddia edildi. Çocuğun cansız bedenini otopsi yapılmak üzere sağlık ekipleri tarafından Mazıdağı Devlet Hastanesi morguna kaldırıldı.

14 Ağustos 2020 tarihinde Antep Batıkent Mahallesi'nde erkek arkadaşı Mehmet Kaplan'ın evine giden 17 yaşındaki Duygu Kaplan isimli çocuğun, binanın 4'üncü katındaki pencereden düşerek yaşamını yitirdiği iddia edildi. Olay sonrası gözaltına alınan Mehmet Kaplan'ın çıkarıldığı mahkemece, "cinsel istismar ve kasten öldürme" suçlamalarıyla tutuklandığı öğrenildi. Delen'in ölümünden dolayı gözaltına alınıp tutuklanan Mehmet Kaplan'ın polisteki ifadesinde olay öncesi Delen'e şiddet uyguladığını kabul ettiği belirtildi.

Erzurum'un Horasan ilçesine bağlı Azap Mahallesi'nde **30 Ağustos 2020 tarihinde** kaybolan 2 yaşındaki Merve Bayrak'ın cansız bedeninin, mahalleye 10 kilometre uzaklıktaki dere yatağında bulunduğu öğrenildi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Güçlü (Zere) Mahallesi'nde 2 gündür kendisinden haber alınamayan 17 yaşındaki B.Y. isimli çocuğun, **5 Eylül 2020 tarihinde** evlerinin yakınındaki ahırda asılı halde bulunduğu öğrenildi. Çocuğun cenazesinin, otopsi yapılmak üzere Diyarbakır'a götürüldüğü belirtildi.

31 Aralık 2020 tarihinde Antep'in Şehitkamil ilçesi Atatürk Mahallesinde 17 yaşındaki Feyza Nur Saydam isimli çocuğun, yaşadığı binanın yedinci katından düşerek yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Saydam'ın 17 Ağustos 2020 tarihinde kişisel sosyal medya hesabından "*Bana bir gün ulaşamazsa kaçmamışım, kaybedilmişimdir, ben bir yerden aşağı atlamam. Allah korkum var benim ama biri atmıştır, uyuşturucu kullanmam zorla verilmiştir. Bir gün hashtaglerden biri olursam bulunacak kılıfların hiçbirini yapmam, hakkımı arayın.*" şeklinde paylaşımında bulunduğu tespit edildi.

ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN DİĞER İHLALLER

Orman ve Arazi Yakma

1 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp'un ilçesinin Barın Mahallesi kırsalında gece saatlerinde başlatılan askeri operasyon sırasında, ormanlık alanda yangın çıktığı öğrenildi.

18 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Güçlükonak ilçesi kırsalındaki Akdizgin Karakolu'ndan açılan ateş sonucu Gabar Dağı yamaçlarında orman yangını çıktığı ve yangının 3 boyunca devam ettiği öğrenildi. Yangına resmi kurumlarca hiçbir müdahalede bulunulmadığı ve yangının büyümesi üzerine köylülerin müdahalesi sonucu kontrol altına alındığı öğrenildi.

Dersim'in Hozat ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında gerçekleştirilen hava bombardımanında, Aliboğazi mevkiine düşen dağlık ve ormanlık alanda yangın çıktığı öğrenildi.

15 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi Dağı bölgesinde, askeri üst bölgelerinden açıldığı iddia edilen ateş sonucu orman yangını çıktığı ve müdahalede bulunulmadığı için yayıldığı öğrenildi.

25 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır Kulp ilçesi girişinde dağlık alanda, atış talimi yapan askerlerce açıldığı iddia edilen ateş sonucu yangın çıktığı ve müdahalede bulunulmadığı için yayıldığı öğrenildi.

Özel Güvenlik Bölgesi İlanı ve Arazi Yasağı

Hakkari Merkez ve ilçelerinde bulunan 5 bölgenin, valilik kararı ile 15 gün boyunca güvenlik gerekçesiyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “2565 sayılı *Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesi gereğince; İlimiz Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova İlçeleri sınırlarında bulunan; 5 bölge 12 -26 Ocak 2020 tarihleri arasında “Özel Güvenlik Bölgesi” ilan edilmiş olup, vatandaşlarımızın yukarıda belirtilen bölgelere izinsiz olarak girmesi yasaklanmıştır.*” **Yasağın 26 Ocak 2020 tarihinde ikinci kez uzatıldığı duyuruldu.**

Şırnak Merkez ve ilçelerinde bulunan 15 bölgenin, valilik kararı ile 15 gün boyunca güvenlik gerekçesiyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “*Şırnak İli Merkez, Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak, Beytüşşebap ilçeleri sınırlarında bulunan Cudi Dağı Bölgesi, Bestler Dereler Bölgesi, Kurt Dağı Bölgesi, Kureşin Bölgesi, Karaçalı T. Bölgesi, Kel Mehmet D. Bölgesi, Serin V. Bölgesi, 2088 Rk T. Bölgesi, Küçük Su Y. Bölgesi, Gabar Dağı Bölgesi, Faraşın Y. Bölgesi, Altın Dağ Bölgesi, İncebel Dağ Bölgesi, Oymakaya Bölgesi, Tanin Tanin Bölgesinde, bahse konu bölgelere gidebileceği değerlendirilen vatandaşların, mezkûr bölgelerdeki yasadışı unsurlardan ve bunlara yönelik alınacak tedbirlerden zarar görmemeleri açısından (15) gün süreyle 31 Ocak (dâhil)-14 Şubat (dâhil) 2020 tarihlerinde olmak üzere ‘Geçici Özel Güvenlik Bölgesi’ ilan edilmiştir. Bahse konu bölgelere, vatandaşlarımızın can ve mal güvenlikleri bakımından girmeleri 15(on beş) gün süreyle yasaklanmıştır.*”

Hakkari Merkez ve ilçelerinde bulunan 5 bölgenin, 15 gün boyunca özel güvenlik bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “2565 sayılı *Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesi gereğince; İlimiz Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova İlçeleri sınırlarında bulunan; 5 bölge 11 - 25 Şubat 2020 tarihleri arasında “Özel Güvenlik Bölgesi” ilan edilmiş olup, vatandaşlarımızın yukarıda belirtilen bölgelere izinsiz olarak girmesi yasaklanmıştır.*”

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **Siirt'e bağlı Eruh, Baykan ve Pervari ilçeleri** kırsal bölgelerinde daha önce ilan edilen “Geçici Özel Güvenlik Bölgesi” ilanının, yılsonuna kadar uzatıldığı duyuruldu. Valilik açıklamasında şöyle denildi: “*Siirt'te bağlı Pervari, Eruh ve Baykan ilçe kırsalında ‘Geçici Özel Güvenlik Bölgeleri’, 24.02.2020 tarih ve 2159 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatıldı. Valiliğimizce öncelikle vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması, mevcut huzur ve güven ortamının devam ettirilmesi, devletimizin ve milletimizin her türlü terörist tehdidi ve saldırıdan korunması maksadıyla; bölgesinde emniyet ve asayiş temin etmek amacıyla ilgili mevzuat çerçevesinde her türlü tedbir alınmaktadır. Terörle mücadele kapsamında; milli güvenlik, kamu düzeni ve esenliğinin temin edilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerinin korunması, planlanacak ve icra edilecek operasyonlarda halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla, 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri*

Kanunu'nun 32/A maddesi gereğince; Siirt İli Pervari İlçesi Yazlıca Dağı (Herekul) Bölgesi, Siirt İli Pervari İlçesi Sağlık Dağı Bölgesi, Siirt İli Pervari İlçesi Kör Kandil Dağı Bölgesi, Siirt İli Eruh-Pervari İlçeleri Çaçı Dağı Bölgesi, Siirt ili Eruh-Pervari İlçeleri Çizmeli Akmeşe Bölgesi, Siirt İli Eruh İlçesi Narlıdere Bölgesi, Siirt İli Eruh İlçesi Yassıdağ (Cıraf) Bölgesi; Siirt İli Baykan İlçesi Kalemis Bölgesi, 24.02.2020 tarih ve 2159 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31 Aralık 2020 tarihine kadar (8) bölgede 'Geçici Özel Güvenlik Bölgesi' kararı alınmıştır."

Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **Kent merkezi ile Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak ve Beytüşşebap ilçeleri** sınırlarında bulunan 15 bölgenin, yılsonuna kadar "Geçici Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edildiği duyuruldu. Valilik açıklamasında şöyle denildi: "Valiliğin, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci maddesi ile 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesine dayandırılan yasağa ilişkin şu açıklamada bulundu: "Şırnak İli Merkez, Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak, Beytüşşebap ilçeleri sınırlarında bulunan Cudi Dağı Bölgesi, Bestler Dereler Bölgesi, Kurt Dağı Bölgesi, Kureşin Bölgesi, Karaçalı T. Bölgesi, Kel Mehmet D. Bölgesi, Serin V. Bölgesi, 2088 Rk T. Bölgesi, Küçük Su Y. Bölgesi, Gabar Dağı Bölgesi, Faraşin Y. Bölgesi, Altın Dağ Bölgesi, İncebel Dağ Bölgesi, Oymakaya Bölgesi, Tanin Bölgesinde, bahse konu bölgelere gidebileceği değerlendirilen vatandaşların, mezkûr bölgelerdeki yasadışı unsurlardan ve bunlara yönelik alınacak tedbirlerden zarar görmemeleri açısından **15 Şubat-31 Aralık (dâhil) 2020 tarihleri arasında** 'Geçici Özel Güvenlik Bölgesi' ilan edilmiştir. Bahse konu bölgelere, vatandaşlarımızın can ve mal güvenlikleri bakımından girmeleri yasaklanmıştır."

12 Mart 2020 tarihinde Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **kent merkezi, Çukurca, Şemdinli, Yüksekova ve Derecik ilçelerinde** bulunan 12 bölgenin "Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edilerek, yılsonuna kadar sivillerin girişlerine yasaklandığı duyuruldu. Yasaklanan bölgeler şöyle: "Cevizli Köyü Çaldağı bölgesi (Çukurca), Çıgılı / Akkaya Köyü Erdağı bölgesi (Çukurca), Gündeş Köyü Adune Dağı bölgesi (Çukurca), Cevizli/Kayalık Köyü Han Yaylası bölgesi (Çukurca), Gündeş Köyü Kemer Dağı bölgesi (Çukurca), Meşeli Köyü Kasran bölgesi (Çukurca), Kamışlı Gire - Özpınar Dağları ve İkiyaka Dağları mevki (Yüksekova), Şemdinli kuzeybatı bölgesi, Karanlık Dağ (Hakkari Merkez), Kırıkdağ-Buzul-Kandil-Alandüzü (Hakkari Merkez), Oğul -Ceylanlı- Çimenli-Geçimli-Kazan (Hakkari Merkez) ve Taşbaşı-İğdeli (Hakkari Merkez)."

12 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **İdil ilçesi** kırsalındaki Cehennem Deresinde bulunan 11 bölgenin, **13 Mayıs 2020 tarihine** kadar giriş ve çıkışlara kapatıldığı duyuruldu. Açıklamada yer alan yasaklı bölgeler şu şekilde: *Orta Tepe, Leylek Ziyareti Tepe, Leylek Deresi, Kurikşehir Tepe, Siriçemo Tepe, Bağarkası Deresi, Sermerika Tepe, Helil Düzlüğü, Yengeç Deresi, Cehennem Deresi ve İsimsiz Tepe.*

Şırnak Valiliği, merkez, Cizre ve Silopi ilçeleri arasında bulunan 22 bölgenin 3 gün sivil giriş-çıkışlara yasaklandığı duyuruldu. Valilik tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla Şırnak İlimiz (Merkez ilçe, Cizre ve Silopi), Cudi Dağı, Büyük Dağ, Yayla Tepe, Gâvur Tepe, Mameliyi Pınarı, Deriyedülü Tepe, Havolehavşi Tepe, Deviyeoza Sırtı, Ganiyesinak Deresi, Dalgaduriyi Tepe, Kemal Deresi, Köşreli Mahallesi, Kurtik Tepe, Koyunören Köyü, Üçkardeşler Tepe, Ezmin Tepe, Bişi Yaylası, Damlaca Mahallesi, Kamışlı Sırtı, İsimsiz Tepe, Düz Tepe, Çimenli Tepe Bölgelerine **13 Temmuz 2020 saat 18.00 (dâhil) – 16 Temmuz 2020 saat 24.00 (dâhil) tarihleri arasında (3) üç gün süreyle** giriş çıkışlar ile tüm sivil faaliyetler yasaklanmıştır."

Vatandaşlarımızın bahse konu tarihler arasında can ve mal güvenlikleri bakımından söz konusu bölgeye izinsiz olarak girmeleri yasaktır.”

Dersim’de 29 bölgenin yıl sonuna kadar geçici özel güvenlik bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu. Tunceli Valiliği’nden yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Valiliğimiz öncelikle vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması, mevcut huzur ve güven ortamının devam ettirilmesi maksadıyla, emniyet ve asayiş temin etmek için ilgili mevzuat çerçevesinde her türlü tedbiri almaktadır.2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesi gereğince, 30.06.2020 tarihli ve 2709 sayılı Cumhurbaşkanı kararı ile 31 Aralık 2020 tarihine kadar 29 bölgede 'Geçici Özel Güvenlik Bölgesi' kararı alınmıştır"*

Dersim’de 29 ayrı bölgenin **1-16 Ocak 2021 tarihleri arasında** geçici özel güvenlik bölgesi ilan edildiği bildirildi. Valilik tarafından yapılan açıklamada, *"Valiliğimiz öncelikle vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması, mevcut huzur ve güven ortamının devam ettirilmesi maksadıyla; emniyet ve asayiş temin etmek için ilgili mevzuat çerçevesinde her türlü tedbiri almaktadır. Terörle mücadele kapsamında yürütülen operasyonlar nedeniyle, halkın can ve mal güvenliğinin korunması bakımından girilmesinde sakınca bulunan, Tunceli merkez, Ovacık, Pülümür, Hozat ve Nazımiye İlçe sınırları içerisindeki 29 ayrı bölgede 01 Ocak 2021-16 Ocak 2021 tarihleri arasında Geçici Özel Güvenlik Bölgesi ilan edilmiştir"* denildi. Koordinatları da paylaşılan geçici özel güvenlik bölgelerinin merkeze bağlı *Balı Deresi, Kutu Deresi, Baylık Köyü Bölgesi, Çıgırlı Yaylası Bölgesi, Karameşe Bölgesi, Tapan Tepe Bölgesi, Kurutlu Mahallesi Bölgesi, Vezgür Tepe Bölgesi, Yakacık Mahallesi Bölgesi, Hozat ilçesine bağlı Ali Boğazı Bölgesi, Kıran Deresi Bölgesi, Beyazdağ Bölgesi, Ovacık ilçesine bağlı Eroğlu Mahallesi bölgesi, Balkalayar Bölgesi, Ali Geçidi Sırtı bölgesi, Gayrettepe, Gölan Yaylası, Mahmutkömü tepe bölgesi, Aslıca Köyü bölgesi, Sincikdağı Tepe bölgesi, Doğanca Mahallesi Aktaş Deresi bölgesi, Kınıkan Tepe bölgesi, Eğerci Mahallesi bölgesi, Karadere bölgesi, Maden Deresi bölgesi, Nazımiye Hanköy Mahallesi bölgesi, Dokuzkayalar bölgesi, Tavuklu Mahallesi-Doğantaş Köyü bölgesi ve Pülümür ilçesine bağlı Kızılmescit ve Altınhüseyin Köyü bölgesi olduğu belirtildi.*

Sokağa Çıkma Yasağı İlanı

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, askeri operasyonlar kapsamında Bitlis merkeze bağlı 16 köy ve mezrada sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *"Bitlis ili Merkez İlçesi sınırları içerisinde bulunan Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Akgün, Kutlu, Güllüce, Dikme, Aşağıdikme, Esenburun, Kınalı, Uçankuş, Yarönü, Dursun, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Aşağıkoçak, Çeltikli köy ve mezarları bölgelerinde bölücü terör örgütü (BTÖ) mensuplarının bulund3+uğu ve barınma amaçlı sığınak/barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde BTÖ mensuplarının yakalanmaları, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi gereğince **23 Mart 2020 Pazartesi günü saat 20.00'dan itibaren** ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir."*

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Mardin'in Dargeçit ilçesine** bağlı 3 kırsal mahallede (*Harmanlı/Xirbê Şabikê, Kısmetli/Baskil Kevîl, Karagöl/Dêrqûbê*) askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle 6 Nisan 2020 tarihinde saat 23.00 itibari sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu.

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, askeri operasyonlar kapsamında kente bağlı 19 köy ve mezrada sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *“Bitlis Merkez İlçesi sınırları içinde bulunan, Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Akgün, Kutlu, Güllüce, Dikme, Aşağıdikme, Yukarıdikme, Esenburun, Beşkaynak, Bayırlı, Kınalı, Uçankuş, Yarönü, Dursun, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Aşağıkoçak, Çeltikli köy ve mezraları bölgelerinde bölücü terör örgütü (BTÖ) mensuplarının bulunduğu ve barınma amaçlı sığınak/barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde BTÖ mensuplarının yakalanmaları, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi gereğince **30 Mayıs 2020 Cumartesi günü saat 22.00’den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.**”*

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Bitlis Merkeze bağlı 9 köyde/mahallede **3 Haziran 2020 saat 02.00** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *“İl merkezi sınırlarındaki Doğruyol, Keklikdüzü, Bölük yazı, Kuşlu, Çayırbaşı, Çadırılı, Dereağzı, Yolcular ve Ilıcak köyleri ve mezraları bölgesinde, bölücü terör örgütü mensuplarının bulunduğu, barınma amaçlı sığınak ve barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde örgüt mensuplarının yakalanması, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun 11/C maddesi gereğince, bugün saat 02.00’den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.”*

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Mardin’in Ömerli ilçesinde bağlı 4 köyde/mahallede **5 Haziran 2020 saat 03.00** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği ve yasağın aynı gün (**5 Haziran 2020**) **saat 14.00** itibarıyla kaldırıldığı duyuruldu.

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Erüh ilçesine bağlı 11 köyde/mahallede askeri operasyon yapılacağı gerekçe gösterilerek **13 Haziran 2020 tarihinde saat 16.00’den itibaren** sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasak ilan yerler şöyle: *Erüh’a bağlı Çetinkol, Cintepe, Yanılmaz, Görendoruk, Dikboğaz, Dadaklı, Özlüpelit, Dağdöşü, Dönerdöver, Tünekpınar ve Demiremek Köyü.* Yasağın, **14 Haziran 2020 tarihinde saat 18.00’da** kaldırıldığı duyuruldu.

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Bitlis’in Tatvan ilçesinde bağlı 15 köyde/mahallede **19 Haziran 2020 tarihinde saat 06.30** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasak ilan edilen yerler şöyle: *Kısıklı, Kepenek, Suboyu, Dirlik, Aktoprak, Dönertaş, Boblesür, Sallıca, Teknecik, Beşikli, Sarıdal, Yorgalar, Yumrukaya, Uçankuş, Çörekli.*

Siirt’in Erüh ilçesine bağlı 5 mahallede/köyde (*Dadaklı, Dönerdöver, Dağdöşü, Gülburnu, Özlüpelit*) askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle **4 Ağustos 2020 tarihinde** saat 09.00’den itibaren sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu.

Mardin’in Mazıdağı ve Derik ilçelerine bağlı 2 mahalle/köy ve bağlı mezralarda askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *“5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun ilgili maddeleri uyarınca; **08 Ağustos 2020 Cumartesi günü saat 21.30’dan itibaren** Mazıdağı ilçesi Konur Mahallesi ile Mezralarında ve Derik ilçesi Çayköy Mahallesi, Mezraları ile Kırsal alanlarında ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.”* Yasağın, **9 Ağustos 2020 tarihinde kaldırıldığı duyuruldu.**

Bitlis Merkez ilçesi sınırları içerisinde bulunan 36 köy/mahalle ve bağlı mezralarda sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “*Bitlis Merkez ilçesi sınırları içerisinde bulunan; Yukarıbalcılar, Aşağıbalcılar, Üçevler, Başmaklı, Ilıcak, Oğulcak, Çeltikli, Kalupat, Karakuş, Aşağıkoçak, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Yanönü, Beşkaynak, Dursun, Dikme, Aşağıdikme, Yukarıdikme, Uçankuş, Bayırlı, Kutlu, Akgün, Kınalı, Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Aşağıölek, Yukarıölek, Akçalı, İçgeçit, Doğruyol, Dereağzı, Çadırılı, Yolcular, Aşağıyuvacık, Yuvacık, Kavakdibi köy ve mezraları bölgelerinde Bölücü Terör Örgütü (BTÖ) mensuplarının bulunduğu ve barınma amaçlı sığınak/barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde BTÖ mensuplarının yakalanmaları, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi gereğince 11 Ağustos 2020 Salı günü saat 19.00’den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.*”

6 Eylül 2020 tarihinde Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentin Merkez ilçesi sınırlarında bulunan 24 köy/mahalle ve bağlı mezrada sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “*Çeltikli, Aşağıkoçak, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Yarönü, Beşkaynak, Dursun, Dikme, Aşağıdikme, Yukarıdikme, Uçankuş, Bayırlı, Kutlu, Akgün, Kınalı, Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Güllüce, Harmanyeri, Karaca, Konalga, Kaşıklı, Kayalıbağ, Cevizdalı köyleri ve mezraları bölgesinde, bölücü terör örgütü mensuplarının bulunduğu ve barınma amaçlı sığınak ve barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde örgüt mensuplarının yakalanması, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/C maddesi gereğince, bugün saat 01.00'den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa sokma yasağı ilan edilmiştir.*” **Yasağın 3 Ekim 2020 tarihinde sona erdiği duyuruldu.**

22 Kasım 2020 tarihinde Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Mardin’in Midyat ilçesine** bağlı Doluca ve Yumurtalı ile **Dargeçit ilçesine** bağlı Tanyeri ve Beğendi mahalleleri ve mezralarında, askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasağın, **23 Kasım 2020 tarihinde Saat 20.00 itibariyle** sona erdiği duyuruldu.

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kente bağlı 46 mahalle/köy ve bağlı mezralarda askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle **04 Aralık 2020 Cuma günü saat 01.00’den itibaren** ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasak ilan edilen yerler şöyle: *Ayrancılar, Alaniçi, Narlıdere, Ağaçpınar, Yeşilsirt, Cumhuriyet, Abacılar, Sarikonak, Çalidüzü, İçgeçit, Akçalı, Yukarıölek, Aşağıölek, Ilıcak, Kalupat, Üçevler, Karakuş, Aşağıbalcılar, Yukarıbalcılar, Çeltikli, Aşağıkoçak, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Yukarıçeraman, Dursun, Beşkaynak, Yarönü, Uçankuş, Dikme, Yukarıdikme, Aşağıdikme, Bayırlı, Kınalı, Kutlu, Akgün, Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Güllüce, Esenburun, Harmanyeri, Dutköy, Cevizdalı, Karaca, Kaşıklı, Konalga, Kayalıbağ köy ve mezraları.*

Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar

10 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim'e merkeze bağlı kırsal bölgede 2017 yılında çıkan çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Agit İpek'in cenazesinin, İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan (ATK) ailesine kargo paketi ile gönderildiği öğrenildi. Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kendilerine gönderilen cenazeyi PTT'ye vererek İpek ailesinin ikamet ettiği Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği öğrenildi. 2 Mart'ta Dersim'de PTT'ye verilen cenazenin, **10 Nisan 2020 tarihinde Merkez Bağlar ilçesi** 5 Nisan Mahallesi'nde oturan İpek ailesine, Diyarbakır

Adliyesi'ne çağrılarak teslim edildiği öğrenildi. Konuya ilişkin anlatımlarda bulunan Halise Aksoy, şu beyanlarda bulundu: "İstanbul'da olduğum bir zamanda Diyarbakır Adliyesi arayıp ellerinde bir dosya olduğunu, gelip almam gerektiği söylendi. Oğlumla mı ilgili olduğunu sorunca, gizli olduğunu söylediler. Aradan 10 gün geçti, bu sefer Tunceli Adliyesi beni arayıp dosyanın kendilerinde olduğunu söylediler. Ben tekrar 'Diyarbakır'a gönderin' dedim. Emniyetten aldığım kağıtta emanet yazıyordu. Diyarbakır Adliyesi'ne gittiğimde emanet nedir diye sorunca 'Kemikleriniz gelmiş, kutunun içinde' dediler. Baktım paketim orada, Agitim PTT yazılı paketin içinde. Kemiklerimi aldım, evime geldim." **14 Nisan 2020 tarihinde** İHD Diyarbakır Şubesi, ÖHD Diyarbakır Şubesi, TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Barosu tarafından konuya ilişkin, "işkence, eziyet, özel hayatın gizliliğini ihlal, kişinin hatırasına hakaret, görevi kötüye kullanma, suç bildirmeme" suçundan olayda sorumluluğu olan yetkililer hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Ölünün Hatıratına Saygısızlık

27 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin'in Nusaybin ilçesine** bağlı Ezidilerin yaşadığı ve Bagok Dağı bölgesinde bulunan Çilesiz mahallesinde bulunan 300 yıllık Hesen Beg Ezidi Mezarlığının, kimliği belirsiz kişi veya kişilerce tahrip edildiği öğrenildi. Mezar taşları ve hayatını kaybedenlerin isimlerinin yazılı olduğu mermerlerin ile Ezidiler için kutsal kabul edilen güneş ve tavus kuşu gibi sembolleri parçalandığı öğrenildi.

1 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Bingöl** Merkeze bağlı Gözeler ile Adaklı ilçesine bağlı Karer köyünde bulunan HPG ve MKP' militanlarına ait mezarların, askerler tarafından tahrip edildiği, daha sonrasında ise kırık mezar taşlarının toplanması için mezar sahiplerinin karakola çağrıldığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Hakkari'nin Yüksekova ilçesine** bağlı Orman Mahallesi'nde bulunan mezarlığın, 13 Mart 2016'da ilan edilen ve 79 gün süren sokağa çıkma yasağından bu yana 7'nci kez saldırıya uğradığı öğrenildi. Kimliği belirsiz kişi/kişilerin saldırısına maruz kalan mezarlıkta, çatışmalarda yaşamını yitiren militanlara ait mezarlıkları tahrip edildiği öğrenildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır'ın Silvan ilçesine** bağlı köylerdeki mezarlarda yer alan yaşamını yitiren örgüt militanlarına ait mezarların tahrip edildiği ve aileleri aranarak mezar taşlarının kaldırılmasının istendiği öğrenildi.

10 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Şırnak'ın İdil ilçesine** bağlı Yarbaşı köyündeki mezarlıkta bulunan yaşamını yitiren örgüt militanlarına ait 6 mezarın mezar taşlarının kırıldığı öğrenildi. Aynı mezarlığın 2016 yılında da tahrip edildiğini belirtildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır'ın Lice ilçesine** bağlı Yolçatı (Sisê) Mahallesi'ndeki bulunan, farklı tarihlerde yaşanan çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarına ait mezarlığın/mezarların tahrip edildiği öğrenildi.

25 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Batman'ın Hasankeyf ilçesi Güneşli (Şemse) köyündeki mezarlıkta bulunan Şeyh İbrahim Türbe'si ve çevresindeki mezarların tahrip edildiği, ardından da mezarlıkta bulunan ağaçlara Türk bayrağı asıldığı öğrenildi. Daha önce tahrip edildiği öğrenilen mezarlığın askerler tarafından tahrip edildiği ileri sürülürken, olayla ilgili soruşturma açılıp açılmadığı öğrenilemedi.

10 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Çavundur (Licok) Mahallesi'ndeki bulunan, farklı tarihlerde yaşanan çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarına ait mezarlığın/mezarların tahrip edildiği öğrenildi.

Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar

30 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Dargeçit ilçesi kırsal Akyol (Derêca) Mahallesi'ne bağlı Libka Kanîya mezarındaki bir mağarada, 40 kişiye ait olduğu tahmin edilen toplu bir mezar bulunduğu öğrenildi. Başvuru üzerine ve İHD Mardin Şubesi gözetiminde savcılık tarafından olay yerinde inceleme yapıldığı, tamamlanan incelemenin ardından kemiklerin toplanarak Adli Tıp Kurumu'na (ATK) gönderilmek üzere Dargeçit Adliyesine götürüldüğü ve soruşturmaya gizlilik kararı konulduğu öğrenildi.

KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

-Kadın İntiharları

Antep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nde arkeolog olan 33 yaşındaki Merve Kaçmış isimli kadının, **13 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'da** ziyarette ettiği ağabeyinin evinde intihar ettiği öğrenildi.

20 Şubat 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Alipaşa Mahallesi'nde yaşayan Gülay Elçi isimli kadının, evinde şüpheli bir şekilde ölü bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

9 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Midyat ilçesine bağlı Kutlubey (Tinâtê) Mahallesi'nde yaşayan Aygül A. isimli kadının, intihar ettiği iddia edildi. Olayla ilgili başlatılan soruşturma kapsamında, Aygül A.'nın imam nikahlı eşi E.B.'nin olaya ilişkin ifadesine başvurulmak üzere karakola götürüldüğü belirtildi.

9 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da Sevgi B. isimli kadının, evinde intihar ederek yaşamını son verdiği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır merkez Sur ilçesi Tekkapı mevkiinde surlara çıkan Y.E. isimli genç kadının intihar girişiminde bulunduğu, ancak daha ikna edilerek çağrılan ambulansla Selahattin Eyyubi Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Bingöl'ün Kültür Mahallesi'nde yaşayan 30 yaşındaki Naziye Oğuz isimli kadının, intihar ettiği iddia edildi. Oğuz'un, cansız bedeninin yaşadığı evde yakınları tarafından bulunduğu belirtildi.

19 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın merkez Bağlar ilçesi 5 Nisan Mahallesi'nde Şükran Dursun isimli kadının, yaşadığı apartmandaki evinin penceresinden atlayarak intihar ettiği iddia edildi. Olay yerine çağrılan ambulans ile Selahaddin Eyyubi Devlet Hastanesi'ne kaldırılan yaralı kadının, tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Nisan 2020 tarihinde Malatya'da 30 yaşındaki S.K. isimli kadın evinin çatısında kablo ile asılı halde bulunduğu ve kaldırıldığı hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

5 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da 23 yaşındaki Figen Y.'nin evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Evli kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

8 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesi İstasyon Mahallesi'nde yaşayan Ceren Atlı isimli genç kadının, akşam saatlerinde kendi evinde başından silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

8 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Hamur ilçesi Süleyman Kümbet köyüne bağlı Aşağı Yurt mezrasında yaşayan evli ve 3 çocuk annesi Ceylan Akpolat, evinde kendini asarak intihar ettiği ileri sürüldü. Akpolat'ın aile içi şiddete maruz kaldığı ve bu nedenle 5 Mayıs'ta İlçe Jandarma Karakolu'na başvurarak şikayetçi olduğu belirtildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Aydınlıkevler Mahallesi'nde ailesi ile ikamet eden 20 yaşındaki Neslihan Çalar isimli kadının, ateşli silahla intihar ettiği ileri sürüldü. Olay yerine çağrılan sağlık ekiplerinin Çalar'a ilk müdahalede bulunduğu, ancak olay yerinde yaşamını yitirdiğinin belirlendiği öğrenildi. Olaya ilişkin polis tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

19 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Tutak ilçesine bağlı Aşağı Kara Halit (Qerexalta Jêrê) köyünde yaşayan 2 çocuk annesi 23 yaşındaki Pakize Öztaş isimli kadının, intihar ederek yaşamına son verdiği öğrenildi. Öztaş'ın eşi tarafından sistematik şiddet maruz kaldığı belirtildi.

26 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı Merkezine bağlı Dönerdere köyünde yaşayan 6 çocuk annesi Güzel Koçyiğit isimli kadının, evinde yaşamına son verdiği iddia edildi. Olay sonrası Koçyiğit'in eşinin ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde Urfa'da 30 yaşındaki G.T. isimli kadının evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

31 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde 55 yaşındaki Zehra Yalçın isimli kadının, silahla intihar ederek yaşamına son verdiği iddia edildi.

1 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesi Koçhisar Mahallesi'nde yaşayan 33 yaşındaki Sebahat Oral isimli kadının, intihar ederek yaşamına son verdiği iddia edildi.

11 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'nın Taşlıçay ilçesine bağlı Dilekyazi köyünde yaşayan 21 yaşındaki Kübra Taşdemir'in öğlen saatlerinde yaylada kaldıkları çadırda asılı bulunduğu iddia edildi. Bir yıllık evli olan Taşdemir'in cenazesi haber verilmesi üzerine gelen sağlık ekiplerince alınarak, otopsi için Erzurum'a götürüldü.

19 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde lise öğrencisi S. K.'nın yaşadığı evin 9'uncu katından atlayarak intihar ettiği ileri sürüldü. Olay yerine çağrılan sağlık ekiplerince hastaneye kaldırılan Kaya'nın yaşamını yitirdiği öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi Hastanesi'nin Hematoloji bölümünde çalışan hemşire Bedia Menteşe'nin, sabah saat 05.00 sıralarında 6'ncı kattan aşağı atlayarak intihar ettiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Harran ilçesinde 35 yaşındaki H.K. isimli kadının, evde asılı halde bulunduğu ve intihar ettiği ileri sürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı Kurukavak (Hamduna) köyünde yaşayan 18 yaşındaki İpek Er isimli kadının, M.O isimli bir uzman çavuş tarafından cinsel saldırıya maruz kaldığı öğrenildi. **16 Temmuz 2020 tarihinde** intihar girişiminde bulunan kadının, hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı ve **18 Ağustos 2020 tarihinde** kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Temmuz 2020 tarihinde Mardin'de 18 yaşındaki Berfin A. isimli kadının, evinde silahla vurulmuş şekilde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği iddia edilirken, olay ile ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

12 Ağustos 2020 tarihinde Ağrı'nın Taşlıçay ilçesine bağlı Aşağı Dumanlı köyünde yaşayan 40 yaşındaki Perihan Pekgöz isimli kadının, intihar ederek yaşamına son verdiği öğrenildi.

Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yaşayan 21 yaşındaki ve 1 çocuk annesi Fadile Asan isimli kadının, **15 Ağustos 2020 tarihinde** intihar ederek yaşamına son verdiği öğrenildi.

17 Ağustos 2020 tarihinde Urfa'nın Eyyubiye ilçesine bağlı kırsal Selman Mahallesinde yaşayan 31 yaşındaki ve 5 çocuk annesi Della Alpak isimli kadının, evinin 2. katından atlayarak intihar ettiği iddia edildi. Hayatını kaybeden kadının, psikolojik sorunları olduğu ileri sürüldü.

20 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın Erciş ilçesine bağlı Gölağzı Mahallesi'nde yaşayan 37 yaşındaki ve 4 çocuk annesi Pınar A. isimli kadının, öğlen saatlerinde yaşadığı evin önünde bulunan tandır evinde intihar ederek yaşamına son verdiği öğrenildi. 2 aylık hamile olan kadının cenazesi otopsi işlemleri için Erciş Devlet Hastanesi'ne götürülürken, Erciş Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından konuya ilişkin soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

24 Ağustos 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Yukarıtütek köyünde yaşayan üniversite hazırlık öğrencisi Hüsna Yıldız isimli kadının, intihar ederek yaşamına son verdiği öğrenildi.

26 Ağustos 2020 tarihinde Antep'te Emine Bozdoğan isimli kadının evde ilaç içerek intihar ettiği öğrenildi. Eve geldiğinde intihar eden eşini gören 32 yaşındaki Hakan Sözlü de tabanca ile kafasına ateş ederek yaşamına son verdi.

9 Eylül 2020 tarihinde Batman'da 42 yaşındaki S.K. isimli kadının, evinde silahla intihar ettiği iddia edilerek yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Kazandağı (Mala Elike) Mahallesi'nde yaşayan Zehra Eken isimli kadının, **10 Eylül 2020 tarihinde** akşam saatlerinde ateşli silahla intihar ettiği iddia edildi. Eken'in cenazesi, otopsi işlemleri için Diyarbakır'a götürüldü.

6 Ekim 2020 tarihinde **Antep'te** yaşayan 39 yaşında ve 5 çocuk annesi Rabia Y. isimli kadının, evinde kendini asarak yaşamına son verdiği öğrenildi.

Diyarbakır'ın Merkez Bağlar ilçesi Şeyh Şamil Mahallesi'nde ikamet eden 50 yaşındaki Adule Kardeş isimli kadının, **9 Ekim 2020 tarihinde** ikamet ettiği evin üst katında inşaat halinde bulunan odada kendini asarak intihar ettiği iddia edildi.

19 Ekim 2020 tarihinde **Malatya'nın Yeşilyurt ilçesine** bağlı Zaviye Mahallesi'nde bulunan bir apartmanın son katında kız kardeşi ile birlikte yaşayan 69 yaşındaki Şeymanur Ç. isimli kadının, kapının üzerinde geçen doğalgaz borusuna kendini asarak intihar ettiği öğrenildi.

19 Ekim 2020 tarihinde **Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesine** bağlı Medya mahallesinde yaşayan 23 yaşındaki Cennet Ortaç isimli kadının, yedinci kattan atlayarak intihar girişiminde bulunduğu ve olay yerine gelen ambulansla götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

20 Kasım 2020 tarihinde **Urfa'nın Ceylanpınar ilçesinde** Yenişehir Mahallesinde yaşayan 30 yaşındaki H.Ç. isimli kadının, yaşadığı apartmanın 5. katından atlayarak intihar ettiği öğrenildi. Yaralı olarak Viranşehir Devlet hastanesine götürülen kadının kurtarılamadığı öğrenildi.

21 Kasım 2020 tarihinde **Urfa'nın Merkez Eyyubiye ilçesinde** Yenice Mahallesinde 20 yaşındaki A.T. isimli kadının, akşam saatlerinde bir inşaatın en üst katından atlayarak intihar ettiği ve yaşamını yitirdiği öğrenildi.

23 Kasım 2020 tarihinde **Antep'te** Merveşehir mahallesinde yaşayan 3 çocuk annesi 36 yaşındaki Gülten Y. isimli kadının, evinin banyosunda kendini ipele tavana asarak intihar ettiği ve ihbar üzerine olay yerine gelen sağlık ekiplerinin ilk müdahalesinin ardından götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Aralık 2020 tarihinde **Urfa'nın Viranşehir ilçesi** Akbulut Mahallesi'nde yaşayan 24 yaşındaki Berivan Başım isimli kadının, ateşli silahla intihar ettiği iddia edildi.

3 Aralık 2020 tarihinde **Urfa'nın Viranşehir ilçesi** Kışla Mahallesi'nde ismi öğrenilemeyen genç bir kadının, yaşadığı evin ikinci katından atlayarak intihar girişiminde bulunduğu iddia edildi. Ağır yaralanan genç kadının, hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

9 Aralık 2020 tarihinde **Diyarbakır'ın merkez Kayapınar ilçesi** Peyas Mahallesi'nde A.D. isimli kadının, yaşadığı apartmanın 13'üncü katından atlayarak intihar ettiği iddia edildi. Ağır yaralı olarak hastaneye götürülen ve tedavi edilen kadının hayatı tehlikeyi atlattığı belirtildi.

31 Aralık 2020 tarihinde **Şırnak Merkez'de** bulunan Öğretmenevi'nin çatı katına çıkan ismi öğrenilmeyen bir kadının, arkadaşı tarafından tehdit edildiğini belirterek intihar girişiminde bulunduğu öğrenildi. Kadının ikna edilerek, bulunduğu yerden indirildiği öğrenildi.

-Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar

1 Ocak 2020 tarihinde Iğdır'da 29 yaşındaki Umut A. isimli şahsın, 24 yaşındaki eşi ve 1 çocuk annesi Ebru A.'yı silahla ateş ederek öldürdüğü öğrenildi. Şahsın aynı silahla göğsüne ateş ederek intihar girişinde bulunduğu, ancak yaralı olarak hastaneye götürüldüğü öğrenildi.

2 Ocak 2020 tarihinde Adıyaman'da M.S.K. isimli şahsın, 29 yaşındaki eski eşi E.B.'yi çocuklarının önünde darp ederek yaraladığı öğrenildi. Yaralı kadının hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı, saldırgan şahsın ise olay yerinden kaçtığı öğrenildi.

11 Ocak 2020 tarihinde Ağrı'nın Patnos ilçesinde R.G. isimli şahsın tartıştığı iki kızını silahla yaraladığı, yaralı kadınlardan birinin olay yerinde yaşamını yitirdiği ve diğer kadının yaralı olarak hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

14 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Kayapınar ilçesinde G.D. isimli şahsın, tartıştığı eşi Melike Demirok'u bıçaklayarak öldürdüğü öğrenildi. Şahsın, olayın ardında kaçtığı belirtildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Van'da E.C. isimli şahsın, evde eşi F.C.'yi silahla yaraladığı öğrenildi. Omuzundan vurularak yaralanan kadının hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Antep'te G.A. isimli şahsın ayrı yaşadığı eşini bıçakla yaraladığı, ardından da sıvı temizlik maddesi içerek intihar ettiği öğrenildi.

28 Ocak 2020 tarihinde Bingöl'de köy korucusu olan Ahmet Tümen isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu eşi Fatma Tümen'i ateş ederek öldürdüğü ve aynı silahla intihar ettiği öğrenildi.

30 Ocak 2020 tarihinde Antep'te 32 yaşındaki Yunus M. isimli şahsın, boşanma kararı üzerine babaevine dönen 23 yaşındaki ve 2 çocuk annesi eşi Sibel M.'yi tabancayla vurarak ağır yaraladığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep'te Mustafa P. isimli bir şahsın, boşandığı 2 çocuk annesi 23 yaşındaki N.P. isimli kadını darp ettiği, ardından cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi. N.P.'nin 14 yaşında zorla evlendirildi ve yıllarca sistematik şiddet gördüğü öğrenildi.

26 Şubat 2020 tarihinde Antep'te A.E. isimli şahsın, tartıştığı eşi Hayriye E.'yi döverek öldürdüğü öğrenildi.

26 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep'te B.Y. isimli şahsın, kendisinden ayrılmak isteyen 21 yaşındaki eşi D.Y.'yi av tüfeğiyle vurarak ağır yaraladığı öğrenildi. Sağ gözünü kaybeden ve sol gözünde de görme kaybı oluşan kadının, 21 gün yoğun bakımda tedavi gördüğü öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Antep'te S.Y. isimli şahsın, 29 yaşındaki eşi Maşide Y.'yi bıçaklayarak öldürdüğü öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesine bağlı Sümer (Deywan) kırsal mahallesinde zihinsel engelli olduğu belirtilen F. Bozdemir isimli şahsın, akşam saatlerinde birlikte yaşadığı annesi Latife Bozdemir ile babası Şeymus Bozdemir'e saldırıda bulunduğu öğrenildi. Olayın duyulması üzerine bölgeye gelen sağlık ekipleri, anne Bozdemir'in hayatını kaybettiğini belirledi. Dargeçit Devlet Hastanesi'ne ardından Mardin Devlet Hastanesi'ne sevk edilen yaralı baba Bozdemir ise, tedavisinin ardından taburcu edildi. F. Bozdemir'in ise jandarma tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Kars'ta K.K. isimli şahsın, evde silahla ateş ederek vurduğu kızı S.İ'nin yaşamını yitirdiği, eşinin L.K.'nin ise ağır yaralandığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Antep'te 42 yaşındaki A.G. isimli şahsın, tartıştığı kuzeninin eşi 53 yaşındaki Safiye G. isimli kadını av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi.

5 Nisan 2020 tarihinde Ağrı'nın Hamur ilçesine bağlı Yukarı Gözlüce köyünde L.L. isimli şahsın, eşi ve 3 çocuk annesi G.L. isimli kadını silahla vurarak öldürdüğü öğrenildi. Şahıs gözaltına alınırken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

28 Nisan 2020 tarihinde Malatya'da 42 yaşındaki A.K. isimli şahsın 82 yaşındaki annesi F.K., 37 yaşındaki yengesi F.K. ve 39 yaşındaki erkek kardeşi K.K.'yi tabancayla vurarak yaraladığı öğrenildi.

20 Mayıs 2020 tarihinde Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Diyarbakır Şubesi tarafından yapılan basın açıklamasında, sağlık çalışanı üyeleri Muazzez Balsak'ın boşanma aşamasında olduğu eşi Mehmet Balsak tarafından çalıştığı hastanede fiziki ve psikolojik şiddete maruz kaldığı duyuruldu.

5 Haziran 2020 tarihinde Gaziantep'te yaşayan 2 çocuk annesi 24 yaşındaki Emmun Ateş isimli kadının, 6 yıldır evli olduğu 32 yaşındaki Turgut Ateş tarafından 45 dakika boyunca dövülerek boğazından ve yüzünden bıçaklandığı, yaralanan kadının vücuduna 100'den fazla dikiş atıldığı öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'da 40 yaşındaki Ali A. isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu 3 çocuk annesi 34 yaşındaki eşi Aslıhan A.'nın boğazını keserek öldürdüğü öğrenildi. Kayınvalidesi Ş.B.'yi ise bacağından bıçakladığı öğrenildi.

13 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ın Elbistan ilçesinde boşandığı eşi Fırat G. ile eşi Hüseyin G.'nin kavgasını ayırmaya çalışan Edanur Ş.'nin, eşi Hüseyin Ş. tarafından bıçaklanarak öldürüldüğü öğrenildi. Hüseyin Ş.'nin tutuklandığı, kavgada yaralanan Fırat G.'nin ise hastanede tedavi altına alındığı öğrenildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'da 63 yaşındaki Mikail K. isimli şahsın, kendisiyle görüşmek istemeyen 20 yaşındaki kızı Merve K.'yi ateşli silahla vurarak katletti. Merve K.'yi vurduktan sonra intihar girişiminde bulunan Mikail K. ağır yaralı olarak hastaneye kaldırıldı. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı. Merve K.'nin babasından boşanan annesiyle Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde yaşadığı ve gireceği sınav için ağabeyinin Elazığ'daki evine geldiği belirtildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Urfa'da H.Ç. isimli şahsın, dini nikahlı eşi Aynur A.'yı ve kadının babası Hacı A.'yı av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi.

1 Temmuz 2020 tarihinde Batman’da K.Ç. isimli şahsın, eşi olan B.Ç. isimli kadını ile kadının babası M.A. ve erkek kardeşi K.A.’yı bıçaklayarak yaraladığı öğrenildi. Saldırgan şahsın jandarma tarafından gözaltına alındığı ve yaralıların hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

6 Temmuz 2020 tarihinde Bingöl’de Osman Topal isimli şahsın, 27 yaşındaki eşi Zeynep Topal isimli kadını ateşli silahla vurarak öldürüldüğü öğrenildi. Zeynep Topal’ın bir süre önce kocasından kaçarak İstanbul’a gittiği ve karakola başvurunca sığınma evine yerleştirildiği, ancak Osman Topal’ın bir hafta önce İstanbul’a giderek kadını Bingöl’e geri götürdüğü, 6 Temmuz’da sokakta kavga ederken silahla vurarak öldürdüğü öğrenildi. Cinayet işleyen şahsın, olay yerinden kaçtıktan kısa bir süre sonra gözaltına alındığı öğrenildi.

12 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep’te S.Y. isimli kadının, eşinden sistematik olarak şiddet gördüğü şikayetiyle polise başvurduğu öğrenildi.

18 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır’ın Bismil ilçesine bağlı Kağıtlı Mahallesi’nde aile fertleri arasında arazi ve inşaa edilen ev anlaşmazlığı nedeniyle çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu Mahmut Karaaslan isimli şahsın, eski eşi 61 yaşındaki Hamdiye Şık isimli kadını ve 26 yaşındaki oğlu Kadri Karaaslan’ı ateşli silahla vurarak öldürdüğü ve çocukları Murat Karaaslan, Mehmet ve eşi Bahar Karaaslan’ı ise yaralandığı öğrenildi. **21 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sevinç Karaaslan, şu beyanlarda bulundu:** “Benim öz babam olan Mahmur KARAARSLAN biz küçükken 2. bir evlilik yaparak annemin üstüne kuma getirdi. Belli bir süre her hem biz hem de üvey annemiz aynı evin içinde yaşadık. Babam birlikte kaldığımız süre zarfında hem annemi hem de bizi sürekli bir şekilde dövüp üvey annemin karşısında tek sıra şeklinde diziyordu. Daha sonra babam bizden ayrı bir ev tuttu ve bizimle olan babalık bağı tamamen kopardı. Biz aynı anne ve babadan 7 kardeşiz. Annem ile babam ayrıldıktan sonra da babam sürekli bir şekilde gerek bize gerekse anneme kötü davrandı. Köyde ve aile içinde yaptığımız her işin bozulması için sürekli bir çaba gösterdi. 2. Evliliğinden olan çocukları için maddi ve manevi tüm imkanlarını kullanmasına rağmen öz annemden olan çocukları için herhangi bir yardımda bulunmadı. Sadece biz küçükken Bismil ilçesi Kağıtlı mahallesinde bulunan bir kısım araziye erkek kardeşlerime vereceğini ve orada kendilerine ev yapabileceklerini söylemişti. Zaten söz konusu arazilerin tamamı annemin altınları ile alınmıştır. 18/07/2020 günü söz konusu köydeki arazi üzerinde üvey kardeşlerimiz ev yapmak için temel kazmaya başladılar. Annem bunu görünce erkek kardeşlerime siz bir şey söylemeyin ben ve çocuklar gidip konuşuruz hal ederiz demiş. Annem üvey kardeşlerim ile konuşup olayın büyümemesi için evlerinin bulunduğu tarafa gitmiş. Bu sırada yanından gelinimiz olan Bahar ve Fatma KARAARSALAN ve onların çocukları varmış. Olayın yaşandığı yere gittiklerinde üvey kardeşimiz olan Serdar KARAARSLAN anneme ve yanındaki akrabalarımıza hakaret ve küfür etmiş. Bunun duyan abim Mehmet ve kardeşim Kadir araba ile annem ve yengelerimin yanına olayın büyümesini engellemeye çalışıyorlar. Bu sırada Serdar abime saldırıyor ve silah ile ateş etmeye başlıyor. Annem, kardeşim Mehmet, diğer kardeşim Kadir, gelinimiz Bahar ve Fatma bu sırada ateşli silah ile yaralanmışlar. Bu olay sırasında annem hastaneye giderken, kardeşim Kadir ise hastanede yaşamını yitirdi. Kardeşim Mehmet ile eşi Bahar şu anda Üniversite hastanesinde yoğun bakımda tedavi altında tutuluyorlar. Bu olay ile ilgili ben kardeşim Mehmet ve gelinimiz Fatma ile köyde bulunan insanlarla konuştuğumda herkes olayı yukarıda anlattığım gibi anlattı. Olay sırasında yüzlerce mermi kullanıldığı tespitli olup bunların tek silahtan çıkması mümkün değildir. Olayın olduğu sırada benim babam Mahmut KARAARSLAN ve eşi Nihal KARAARSLAN ile oğlu Sidar KARAARSLAN ve onun eşi Zehra KARAARSLAN,

Serdar'ın eşi Ayşe KARAARSLAN ile çocukları da damda duruyorlarmış. Onların da silah kullandığı yönünde şüphelerimiz mevcuttur. Ben hem annemin hem de kardeşim Kadir'in yaşamını yitirmesine diğer akrabalarımın da yaralanmasına neden olan bu olayın faillerinin gereken cezayı alması için derneğinizden hukuksal destek talep ediyorum. Ayrıca olaya şahit olan küçük yeğenlerimin ruhsal durumları çok kötü bir haldedir. Bu konuda da onlara destek olmanızı istiyorum. Görgü tanıklarının anlattığına göre henüz çocuk yaşta olan yeğenlerimin de üstüne ateş açılmış ancak şans eseri yara almadan kurtulmuşlardır. Babam hem anneme hem de bize karşı gerçekleştirdiği her eylemden sonra bana hiçbir şey yapamazsınız devlette benim, jandarma da karakol da benim şeklinde tehditte bulunuyordu. Zaten üvey kardeşlerim Serdar ve Sidar KARAARSLAN korucudurlar. Daha önce annemin evine silah ile ateş ettikleri bir olay da olmuştu. Bu konuda annem şikayetçi olmuştu ama sonucu ne oldu bilmiyorum.”

20 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Muş'un Malazgirt ilçesine bağlı Gölağılı (Qêranlî) köyünde 6 çocuk annesi Fatma Altınmakas isimli kadının, evli olduğu Kazım Altınmakas isimli şahıs tarafından öldürüldüğü ve şahsın cinayetin ardından gözaltına alınarak “Kasten öldürme” suçundan tutuklandığı öğrenildi. Fatma Altınmakas'ın öldürülmeden önce, eşinin kardeşi tarafından sistematik bir şekilde cinsel saldırıya maruz kaldığı öğrenildi. Fatma Altınmakas'ın 12 Temmuz'da eşi ile birlikte Malazgirt Jandarma Karakolu'na giderek, eşinin kardeşi S.A.'nın cinsel saldırısına maruz kaldığını belirterek şikayetçi olduğu, şikayet üzerine S.A.'nın gözaltına alındığı ve iki gün sonra serbest bırakıldığı ve S.A.'nın serbest bırakıldığı gün Fatma Altınmakas'ın öldürüldüğü belirtildi.

22 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın merkez Bağlar ilçesine bağlı Yunus Emre Mahallesi'nde yaşayan 34 yaşındaki Mücella Demir isimli kadının, cezaevi firarisi olduğu belirtilen evli olduğu şahsı tarafından ateşli silahla vurularak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Temmuz 2020 tarihinde Van'ın merkez Tuşba ilçesinde Muhammed K. isimli şahsın, tartıştığı 30 yaşındaki eşi F.K. isimli kadını, vücudunun çeşitli yerlerini birden çok kez bıçaklanarak ağır yaralandığı öğrenildi. Yaralı kadının hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı ve saldırgan şahsın ise polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

2 Ağustos 2020 tarihinde Maraş'ta 38 yaşındaki Ali Yavuz isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu 28 yaşındaki Sevgi Yavuz isimli kadını tüfekle vurarak öldürdüğü ve kadının annesi D.D.'yi de tüfeğin dipçigiyle döverek yaraladığı öğrenildi.

Bingöl'ün Karlıova ilçesine bağlı Gameşan köyünde yaşayan S.E. isimli kadının, eşi olan Hasan E. isimli şahıs tarafından fiziki şiddete maruz kaldığı öğrenildi. **2 Ağustos 2020 tarihinde** sosyal medyada yayınlanan şiddet görüntülerinde, yerde baygın halde görülen kadının fiziki şiddetine maruz kaldığı görülüyor. Görüntünün devamında şiddeti engellemeye çalışan 3 kız çocuğu da Hasan E.'nin şiddetine maruz kalıyor. Saldırgan şahıs Hasan E.'nin **3 Ağustos 2020 tarihinde** jandarma tarafından gözaltına alındığı ve Karlıova Emniyet Müdürlüğü'ndeki sorgusunun ardından sevk edildiği adliyede hakkında uzaklaştırma kararı verilerek serbest bırakıldığı öğrenildi.

5 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'da 21 yaşındaki D.A. isimli kadının, evli olduğu D.A. isimli şahıs tarafından ateşli silahla vurularak ağır yaralandığı ve Dicle Üniversitesi Tıp Hastanesine götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Şahsın kadını vurduktan sonra, cinayete intihar süsü vermek isteği belirtildi.

5 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'da 41 yaşındaki S.P. isimli kadının, evli olduğu ve ismi öğrenilemeyen şahıs tarafından bıçaklanarak ağır yaralandığı ve Dicle Üniversitesi Tıp Hastanesine götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

5 Ağustos 2020 tarihinde Bingöl'de 46 yaşındaki H.E. isimli şahsın, görme kaybı bulunan eşi S.E. isimli kadını ve 3 kız çocuğunu döverek darp ettiği öğrenildi.

7 Ağustos 2020 tarihinde Maraş'ta 57 yaşındaki D.M. isimli şahsın, arazi anlaşmazlığı üzerine çıkan tartışmada, 29 yaşındaki oğlu Adem M. ile oğlunun 30 yaşındaki eşi Meryem M. isimli kadını av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi.

9 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde yaşayan Hasan Mensur G. isimli şahsın, evli olduğu Z.G. isimli hamile kadını aylarca eve kapatarak işkence ve kötü muamele bulunduğu, fiziksel şiddet uyguladığı ve cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi. Yaklaşık bir ay önce fenalaşarak Dicle Üniversitesi Hastanesi'ne kaldırılan Z.G.'nin 30 kiloya düştüğü, tüberküloz (verem) ve zatürre olduğu belirtildi. Şikayet üzerine gözaltına alınan ve savcılıkça ifadesi alınan şahsın '30 günlük uzaklaştırma' cezası verilerek serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Ağustos 2020 tarihinde Malatya'nın Battalgazi ilçesine bağlı Beylerbaşı Mahallesi'nde Y.O isimli şahsın, eşi E.O. isimli kadını sokak ortasından darp ederek zorla bir araca bindirmeye çalıştığı, daha sonra yanında bulunan pompalı tüfekte vurarak öldürdüğü öğrenildi.

14 Ağustos 2020 tarihinde Malatya'da Erdem K. isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu 23 yaşındaki eşi Kader K. isimli kadını tabancayla vurarak yaraladığı öğrenildi. Yaralı olarak hastaneye götürülen kadının tedavi altına alındığı öğrenildi.

16 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Kayalar Mahallesi'nde Salih Parçin isimli şahsın, eşi ve çocuklarının olduğu eve yönelik gerçekleştirdiği silahlı saldırı sonucunda, şahsın 16 yaşındaki kızı R. Parçin ile eşi Süreyya Parçin isimli kadının isabet eden kurşunlar nedeniyle ağır yaralandığı ve Mardin Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

Urfa'nın Ceylanpınar ilçesine bağlı Cumhuriyet Mahallesinde ikamet eden 19 yaşındaki Nurbari Mihrican (19) isimli bir kadının, **25 Ağustos 2020 tarihinde** ağabeyi olan 29 yaşındaki Salih Mihrican isimli şahıs tarafından bıçaklanarak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı Ceylanpınar Devlet Hastanesinde kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. *Yaşamını yitiren kadının, bu yıl girdiği YKS-2020 sınavında yüksek puan aldığı ve Tıp Fakültesine gitmeye hazırlandığı belirtildi.*

25 Ağustos 2020 tarihinde Batman'da 21 yaşındaki Ebru Tekin isimli kadının, boşanmak istediği şahıs tarafından sokak ortasında ateşli silahla vurularak öldürüldüğü öğrenildi. Saldırı anının kamera kayıtlarına yansdığı görüldü.

26 Ağustos 2020 tarihinde Antep'in Şahinbey ilçesinde 22 yaşındaki Ayşe A. isimli kadının, çıkan tartışmada eşi Hasan A. isimli şahıs tarafından vücudunun çeşitli yerlerinden birçok kez bıçaklanarak ağır yaralandığı ve yaralı olarak hastaneye götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Şahsın polis tarafından yakalandığı ve olay ile ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

27 Ağustos 2020 tarihinde Antep'in Şahinbey ilçesi 2 çocuk annesi Fatma Betül İ. isimli kadının, bulunduğu ev zorla giren cezaevinden yeni çıkan ve hakkında uzaklaştırma kararı bulunan eşi M.İ. tarafından feci şekilde darp edildiği öğrenildi. Kadının evin penceresinden atılmaya çalışıldığı fiziksel saldırıda, çocuklarının da aynı ortamda bulunduğu belirtilirken, saldırganın kadının telefonunu gasp ettikten sonra olay yerinden ayrıldığı öğrenildi.

28 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'ın merkez Yenişehir ilçesi Aziziye Mahallesi'nde yaşayan 29 yaşındaki Remziye Yoldaş isimli kadının, evli olduğu cezaevi firarisi 31 yaşındaki Veysi Yoldaş isimli şahıs tarafından pompalı tüfekle vurularak öldürüldüğü öğrenildi.

17 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesi Cevat Paşa Mahallesi'nde 35 yaşındaki Sevda Y. isimli kadının, ayrı yaşadığı 40 yaşındaki S.Y. isimli şahsın bıçaklı saldırısı sonucu ağır yaralandığı öğrenildi. Hastaneye götürülerek tedavi altına alınan yaralı kadının vücuduna çok sayıda bıçak darbesi aldığı tespit edilirken, saldırgan şahsın olay yerinden kaçtığı öğrenildi.

17 Eylül 2020 tarihinde Urfa'da R.Ç. isimli şahsın, 35 yaşındaki eşi N.Ç. isimli kadına ve 5, 7, 9 yaşlarındaki 3 çocuğuna sopa ve kemerle fiziksel şiddet uyguladığı öğrenildi. İhbar üzerine gözaltına alınan şahsın, emniyetteki ifade işlemlerinin ardından tutuklandığı öğrenildi.

21 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'da özel bir hastanede hemşire olarak çalışan 4 çocuk annesi Esengül Y. isimli kadının, hakkında 3 uzaklaştırma kararı ve 8 şikayet bulunan eski eşi Murat Ç. isimli şahsın bıçaklı saldırısı sonucu yaralandığı öğrenildi. 4 bıçak darbesiyle yaralanan kadının tedavi altına alındığı belirtildi. Olay yerinden kaçan saldırgan şahsın, **26 Eylül 2020 tarihinde** merkez Sur ilçesindeki evine yapılan polis operasyonu ile gözaltına alındığı öğrenildi.

3 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar ilçesi Bağcılar Mahallesi'nde Ç.K. isimli şahsın, kahvaltı ettikleri sırada çıkan tartışmada masadaki kaynar su dolu çaydanlığı fırlatması üzerine, eşi F.K. isimli kadın ile kızı A.N.K. yaralandığı öğrenildi. Vücutlarında yanıklar oluşan anne ve kızının, götürüldüğü hastanede tedavi altına alındığı ve saldırgan şahsın ise polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

7 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa'da** inşaatlarda boyacılık yapan ve uyuşturucu bağımlısı olduğu öğrenilen dini nikahlı 2 kadınla evli olan 28 yaşındaki İlyas Arık isimli şahsın, evin çatısına kurduğu barakada 40 günlük hamile Suriye uyruklu ikinci eşi Mirvet Nivej isimli kadına 5 gün boyunca fiziksel şiddet uyguladığı öğrenildi. *Ellerinin bağlanması, sopa ve zincirle dövülmesi ve kerpetenle tırnaklarını çekilmesi* gibi insanlık dışı uygulamalara maruz kaldığı öğrenilen kadının ağır yaralı olarak hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı, polis tarafından yakalanan şahsın ise sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

22 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesinde 24 yaşındaki Melek Aslan isimli kadının, 20 yaşındaki erkek kardeşi Mustafa Aslan tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi. Dicle Üniversitesi Matematik Bölümü mezunu olan Aslan'ın 1 ay önce şiddet gördüğü eski erkek arkadaşı Orhan V. hakkında koruma ve uzaklaştırma kararı aldığı ortaya çıktı. Aydın'ın erkek kardeşi Mustafa Aslan ve cinayetin azmettiricisi suçlamasıyla Orhan V. isimli şahsın tutuklandığı öğrenildi.

28 Ekim 2020 tarihinde Batman'da yaşayan 46 yaşında ve 4 çocuk annesi Zahide A. isimli kadının, 4 yıldır ayrı yaşadığı eşi M.A. tarafından sokak ortasında saldırıya maruz kalarak darp edildiği öğrenildi.

31 Ekim 2020 tarihinde Maraş'ın Elbistan ilçesi 61 yaşındaki Cuma Söğütlü isimli şahsın, henüz belirlenemeyen nedenle tartıştığı 52 yaşındaki eşi Nuran Söğütlü isimli kadının tabancayla vurarak öldürdüğü, cinayetin ardından da intihar ettiği öğrenildi.

12 Kasım 2020 tarihinde Malatya'nın Yeşilyurt ilçesine bağlı Zaviye Mahallesi'nde bir apartmanda hakkında uzaklaştırma kararı bulunan 70 yaşındaki Mehmet Polat isimli şahsın, evli olduğu 3 çocuk annesi 73 yaşındaki Emine Polat'ı av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi. Olay yerinden kaçan şahsın, yakalanarak gözaltına alındığı öğrenildi.

16 Kasım 2020 tarihinde Maraş'ta 28 yaşındaki Serpil Şahin isimli kadının, evli olduğu 32 yaşındaki Taner Şahin isimli şahıs tarafından silahla vurularak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Kasım 2020 tarihinde Antep'te otomobille seyir halindeyken tartıştığı eşi Süleyman Dokuyucu isimli şahıs tarafından darp edildikten sonra araçtan atılan 47 yaşındaki Güllü Dokuyucu isimli kadının, kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Kasım 2020 tarihinde Maraş'ın Elbistan ilçesi Kümbet Mahallesinde 32 yaşındaki Hakan Ö. isimli şahsın, tartıştığı 56 yaşındaki annesi Yurdağül Ö. isimli kadını bıçaklayarak öldürdüğü ve ardından da polise teslim olduğu öğrenildi.

21 Aralık 2020 tarihinde Iğdır'da 33 yaşındaki Serkan Kayar isimli şahsın, 25 yaşındaki kızkardeşiyle tartıştığı sırada araya girmek isteyen annesi 65 yaşındaki Hanım Kayar'ın bıçaklayarak öldürdüğü ve olayın ardından da tutuklandığı öğrenildi.

Mardin'in Artuklu ilçesinde eşine şiddet uyguladığı gerekçesiyle hakkında uzaklaştırma kararı verilen Hasan Eneş isimli şahsın, uzaklaştırma kararının sona ermesinin ardından **22 Aralık 2020 tarihinde** gece saatlerinde eşi ve çocuklarının kaldığı evi basarak hakaretlerde bulunduğu ve eşi Ceyhan Eneş'e şiddet uyguladığı öğrenildi. Olayın ardından Ceyhan Eneş'in Artuklu Polis Merkezi'ne gidererek tekrar şikâyette bulundu belirtildi.

29 Aralık 2020 tarihinde Malatya'nın Bostanbaşı Mahallesi'nde Mehmet Taş isimli şahsın evli olduğu Selda Taş isimli kadını ateşli silahla vurduğu ve yaralı olarak hastaneye kaldırılan kadının kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Birçok suçtan sabıkası olduğu ve üzerinde uyuşturucu bulunduğu belirtilen failin gözaltına alındığı öğrenildi.

29 Aralık 2020 tarihinde Antep'in İslahiye ilçesinde yaşayan Uğur Dönmez isimli şahsın, annesi Vesile Dönmez'i ateşli silahla vurarak öldürdüğü öğrenildi.

-Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar

8 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin'in Kızıltepe ilçesinde** 23 yaşındaki İ.Y. isimli kadının, 2017 yılından bu yana

Abdulkadir K. isimli şahsın cinsel saldırısına ve şiddetine maruz kaldığı ve konu ile ilgili savcılığa suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi. Şahsın, yurt dışına kaçtığı öğrenildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Mardin’de yaşayan 28 yaşındaki Şehriban Ç.’nin evinde darp edilmesi sonucu yaralanmış olarak bulunduğu ve götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Kadının, sevgilisi olduğu belirtilen şahıs tarafından öldürüldüğü öğrenildi.

2 Mart 2020 tarihinde Elazığ merkeze bağlı Yeni Mahallede B.A isimli kadının, bir şahıs tarafından bıçaklandığı öğrenildi. Şahsın ardından da, kadının yanında bulunan kadın arkadaşı M.E’yi de darp ettiği öğrenildi. Yaralanan 2 kadının hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı, saldırgan şahsın ise olay yerinden kaçtığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

17 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır’ın Çermik ilçesinde 65 yaşındaki Selahattin Özkahraman, eşi Güzel Özkahraman ve hamile kızı Suriye Özkahraman ile birlikte gittiği tarladan eve dönmek istedikleri sırada, E.Y. ve 5 kişinin silahlı saldırısına uğradığı öğrenildi. Saldırı sonucu Özkahraman ve hamile kızının yaşamını yitirdiği, eşi Güzel Özkahraman ise yara almadan kurtulduğu öğrenildi.

22 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesindeki TOKİ sosyal konutlarında ikamet eden Dilek Kaya isimli kadının, erkek arkadaşı olduğu belirtilen Diyarbakır 8’inci Ana Jet Üst Komutanlığı’nda görevli 29 yaşındaki Astsubay Y.Ç. tarafından silahla vurularak öldürüldüğü öğrenildi. Olay ilgili soruşturma başlatıldı. Y.Ç.’nin kendini yaraladığı gerekçesiyle kaldırıldığı hastanedeki tedavisinin ardından gözaltına alındığı, ardından da tutuklandığı öğrenildi. *Öldürülen Dilek Kaya’nın kardeşi Mutlu Kaya da, erkek arkadaşı tarafından başından vurulmuştu. Konuşamayan ve yürüyemeyen Mutlu Kaya, uygulanan tedavi sonrası yürüyüp konuşmaya başladı.*

2 Nisan 2020 tarihinde Urfa’da A.E. isimli şahsın, birlikte yaşadığı Suriye vatandaşı sevgilisi R.S.’yi sokakta darp ettiği ve silahla yaraladığı öğrenildi.

16 Nisan 2020 tarihinde Van İpekyolu ilçesine bağlı Kevenli Mahallesinde yaşayan 25 yaşındaki N.A. isimli kadının, evinde ateş edilerek öldürüldüğü öğrenildi. Silah seslerinin duyulması üzerine komşuları tarafından haber verilen ve olay yerine çağrılan sağlık ve polis ekipleri, kadının hayatını kaybettiğini belirledi. Konuyla ilgili herhangi bir gözaltının olmadığı belirtilirken, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır’ın Ergani ilçesinde yaşayan 37 yaşındaki zihinsel engelli S.Ö. isimli kadının, karın ağrısı şikayetiyle götürüldüğü Ergani Devlet Hastanesi’nde 8 buçuk aylık hamile olduğu ortaya çıktı. Konuşma, işitme ve zihinsel engelli olan kadının tecavüze uğramış olma ihtimali üzerinde durulurken, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim’de market zincirinde şube müdürü Y.K. isimli şahsın, markette çalışan bir kadına cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi.

9 Mayıs 2020 tarihinde Erzurum'un Palandöken ilçesinde uzman çavuşluktan ihraç edilen 41 yaşındaki Mükrem T. isimli şahsın, 2 ay önce ayrıldığı eşinin kız kardeşi 29 yaşındaki Hülya Ö. ve bacanağı Fatih Ö.’yü tabancayla vurarak öldürdüğü öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Konak Mahallesi'nde, evli ve 3 çocuk annesi 25 yaşındaki Canan Nergiz'in öldürüldüğü öğrenildi. Nergiz'in kim ya da kimler tarafından öldürüldüğü öğrenilemezken, Nergiz'in eşinin kardeşleri Y. Nergiz ve N. Nergiz'in gözaltına alındığı öğrenildi.

20 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Sarıkamış ilçesi Köroğlu köyünde arazi anlaşmazlığı sonucu çıkan kavgada Engin Y. isimli şahsın, 35 yaşındaki Sema Aslan'ı tabanca ile vurarak öldürdüğü öğrenildi. Engin Y.'nin, "kasten adam öldürme" suçundan tutuklanarak cezaevine gönderildiği öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde akşam saatlerinde Muradiye Mahallesi 187'nci Sokak'ta yaşayan Nurcan Polat isimli kadının, Ceza İnfaz Yasası'nda yapılan değişiklikle cezaevinden tahliye edilen eşi H.P.'nin gerçekleştirdiği saldırı sonucu yaralandığı ve kaldırıldığı hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı. Olay yerinden kaçan H.P.'nin **1 Haziran 2020 tarihinde** yakalandığı ve emniyetteki işlemlerinin sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'da 40 yaşındaki İ.T. isimli şahsın, 85 yaşındaki N.D. isimli kadına cinsel saldırıda bulunduğu ve kadını merdivenlerden iterek ayağını kırmasına sebep olduğu öğrenildi. Polis tarafından gözaltına alınan şahsın, 15 yaşındaki S.K. isimli bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu açıklandı. Şahsın, hırsızlık ve uyuşturucu suçlarından daha önce cezaevinde kaldığı belirtildi.

29 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ta 63 yaşındaki K.B. isimli şahsın, karşı komşuları 26 yaşındaki H.K. isimli kadına ve 60 yaşındaki eşi N.K.'ye satırlı saldırıda bulunduğu, yaralanan çiftin hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

16 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim'in Nazimiye ilçesinde, kadınlara hakaret ederken çektikleri görüntüler sosyal medyaya yansıyan 3 polis ve bir imam hakkında idari soruşturma başlatıldı. Tepkiye neden olan görüntüler üzerine söz konusu kişilerin, "vatandaşları rencide edici nitelikte söz ve davranışlarda bulunmak" gerekçesiyle görevden uzaklaştırıldığı açıklandı. Tunceli Valiliği'nden olaya ilişkin yapılan yazılı açıklamada şöyle denildi: "*Nazimiye ilçemizde görev yapan kamu görevlilerince çekildiği tespit edilen, bazı sosyal medya ortamlarında paylaşılan ve vatandaşlarımızı rencide edici nitelikte söz ve davranışlar içeren videoyu, çeken ve yayımlayanlar hakkında gerekli soruşturma Valiliğimizce başlatılmış ve ilgililer hakkında görevden uzaklaştırma işlemi yapılmıştır. Konunun hassasiyetle takipçisi olacağımız hususu kamuoyunun bilgisine sunulur.*"

16 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı** Kurukavak (Hamduna) köyünde yaşayan 18 yaşındaki İpek Er isimli kadının, Musa Orhan isimli bir uzman çavuş tarafından cinsel saldırıya maruz kaldığı öğrenildi. Kadının intihar girişiminde bulunduğu ve yaralı olarak hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan uzman çavuş M.O.'nun savcılık ifadesinin ardından "nitelikli cinsel istismar" suçundan tutuklama istemiyle Siirt Nöbetçi Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edildiği, ancak yurtdışı yasağı ve adli kontrol tedbiri uygulayarak serbest bırakıldığı öğrenildi. **16 Temmuz 2020 tarihinde** intihar girişiminde bulunan kadının,

hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı ve **18 Ağustos 2020 tarihinde** kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

İstanbul'dan Kars'a ev almak için giden ve 1 haftadır kayıp olan 45 yaşındaki Figen Karadağ isimli kadının ve 24 yaşındaki oğlu Mert Karadağ'ın **18 Temmuz 2020 tarihinde Kars'a** bağlı Cumhuriyet köyünde bulunan sulama kanalının yanındaki kuyuda ölü olarak buldukları öğrenildi. Cinayetin K. isimli şahıs tarafından gerçekleştirildiği ortaya çıktı.

18 Temmuz 2020 tarihinde Mardin'de yaşayan D.K. isimli kadının, HDP milletvekili T.Ç. tarafından cinsel saldırıya maruz kaldığını açıkladığı öğrenildi. Olayın 2018 yılında gerçekleştiği belirtilirken, T.Ç.'nin partisinden ihraç edildiği öğrenildi.

29 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'da 21 yaşındaki H.T. isimli kadının, B.D. isimli şahıs tarafından 17 yaşından beri sözlü ve dijital cinsel tacize maruz kaldığı şikayeti ile karakola başvuruda bulunduğu öğrenildi.

31 Temmuz 2020 tarihinde Mardin'de S.Ç. isimli şahsın, H.C. isimli kadını darp ettiği ve darp edilen kadının sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile yardım talebinde bulunduğu öğrenildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Dersim'de 21 yaşındaki Z.Y. isimli kadının, yolcu olarak bindiği taksinin şoförü İ.P. tarafından cinsel saldırıya maruz kaldığı ve olayın ardından şikayetçi olduğu öğrenildi. Şikayet üzerine, taksi şoförünün gözaltına alındığı belirtildi.

17 Ağustos 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacıbekir Mahallesi'nde iki aile arasında çıkan kavgada 50 yaşındaki Hüsna Işık isimli kadının, üzerine sürülen aracın çarpması sonucu ağır yaralandığı ve Van Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

24 Ağustos 2020 tarihinde Antep'te 43 yaşındaki Sabiha B. isimli kadının, kimliği bilinmeyen kişi ya da kişiler tarafından evinde şişlenerek öldürüldüğü öğrenildi.

26 Ağustos 2020 tarihinde Batman'ın Sason ilçesinde iki aile arasında çıkan kavga sırasında 19 yaşındaki Mizgin Toparlı isimli kadının, 40 yaşındaki Nazmiye Kaban tarafından bıçaklanarak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

27 Ağustos 2020 tarihinde Erzurum'da hastabakıcı olan B.Y. isimli şahsın, aynı hastanede çalıştığı hemşire R.K. isimli kadını taciz ettiği öğrenildi. 2020 yılının Haziran ayında "cinsel taciz", "şantaj" ve "hakaret" suçlarından hakkında iddianame hazırlanan şahsın, kadını tehdit ve taciz etmeye devam ettiği gerekçesiyle, hakkında 60 gün süreli uzaklaştırma kararı verildiği öğrenildi.

27 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Hani ilçesi Çukur Mahallesi'nde yaşayan 21 yaşındaki G.A. isimli kadının, yakın akrabası olan 5 şahıs (A.D., M.A., İ.A., Ş.A., İ.A.) tarafından 1 yıl boyunca sistematik olarak cinsel saldırıya maruz kaldığı ve yaşadıklarını anlatmaması yönünde öldürülmekle tehdit edildiği öğrenildi. Bir süre sonra hamile kalan kadının, Hani Cumhuriyet Savcılığı'na giderek şikayetçi olduğu, şikayet edilen 5 şahıstan sadece 1 kişinin ifadesinin alındığı belirtildi.

31 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Yetkinler (Dirrîn) Mahallesi'nde 75 yaşındaki Ekrem Özel isimli şahsın, akşam saatlerinde tarlalarında sulama yapan kızının kayınvalidesi 50 yaşındaki Meliha Kaya ile kayınbabası 56 yaşındaki Abdürrahim Kaya'nın üzerine ateş açtığı ve kurşunların isabet ettiği Meliha Kaya'nın olay yerinde hayatını kaybettiği öğrenildi. Abdürrahim Kaya'nın ise ayağından yaralandığı belirtildi.

31 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Ardahan Devlet Hastanesi'nde ebelik yapan Dilan Toptaş isimli kadının, hafta sonu tatili için arkadaşlarıyla birlikte gittiği Van'da, aracına bindiği Van T Tipi Cezaevi'nde gardiyan olan H.İ.S. isimli şahıs tarafından kafasına silahla ateş edilerek öldürüldüğü öğrenildi.

12 Eylül 2020 tarihinde Elazığ'da arazi meselesi nedeniyle kavgalı olan İ.B. ve Ş.B. isimli şahısların kavga ettiği, kavga esnasında Ş.B.'nin eve koşarak tüfekle camdan ateş açtığı, açılan ateş sonucu İ.B.'nin karısı Havva Bakırdal'ın vurularak ağır yaralandığı ve hastaneye kaldırılan kadının yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Eylül 2020 tarihinde Antep'te M.A.K. isimli şahsın, sevgilisi olan 37 yaşındaki D.A isimli kadını boş bir binaya götürerek 7 saat boyunca fiziki şiddet uygulayarak ağır yaraladığı ve ardından da cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi.

18 Eylül 2020 tarihinde Van'ın Muradiye ilçesinde bir eve hırsızlık amacıyla girdikleri belirlenen maskeli 2 şahsın, evde bulunan Bahar Ödül isimli kadının ağzını kapatarak etkisiz hale getirdiği ve kadının 2.5 ve 9 yaşlarındaki 2 çocuğunu ise dolaba kilitlediği öğrenildi. Daha sonra evde arama yapan hırsızların para bulamaması üzerine, kadına 1 saat boyunca fiziki şiddet uyguladığı ve evde bulunan 85 bin lirayı alarak kaçtıkları öğrenildi. Başlatılan soruşturma kapsamında şahısların polis tarafından yakalanarak gözaltına alındıkları ve 2 kişiden birinin nitelikli yağma suçundan tutuklandığı, diğerinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. Şahısların, olay gecesi eşi evde bulunmayan kadının akrabaları olduğu belirtildi.

26 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Erzurum'da yaşayan 42 yaşında ve 5 çocuk annesi F.O. isimli kadının, eşi ve avukatıyla birlikte Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak komşuları 22 yaşındaki M.S. isimli şahıstan şikayetçi olduğu, şikayetinde şahsın kendisine 9 ay boyunca tehdit ve şantaj yoluyla cinsel saldırıda bulunduğu belirtildi. Şikayet üzerine başlatılan soruşturma kapsamında, bir kargo şirketinde çalışan şahsın gözaltına alındığı ve sevk edildiği Sulh Ceza Hakimliği'nce adli kontrol kararıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

26 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Artuklu ilçesinde market sahibi olan M.B. isimli şahsın, markete müşteri olarak gelen kadına tecavüz ettiği ve şikayetçi olmak isteyen kadına polis kimliği ve silah göstererek tehdit ettiği öğrenildi.

16 Ekim 2020 tarihinde Erzurum'un Palandöken ilçesinde 76 yaşındaki Melek Bulut isim kadının, evinde boğazı kesici aletle kesilmiş halde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili yürütülen soruşturma neticesinde, 42 yaşındaki inşaat işçisi Mustafa Kuvvetli isimli şahsın cinayeti işlediği ve polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

22 Ekim 2020 tarihinde Urfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Akşemsettin Mahallesi'nde bina önüne çöp atılması nedeniyle çıkan tartışma sonrası E.K. isimli şahıs ve akrabalarının, aynı binada oturan Rukiye Çapar isimli kadını kucağında çocuğu bulunduğu sırada darp ettiği öğrenildi. **Rukiye Çapar'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** "7 kişiydiler, beni aralarına alıp darp ettiler. Tekme, tokat ve taşlarla darp edip ölüme terk ettiler. Komşularıma da bırakın içeri alıp öldüreceğiz, demişler. Bir tanesi boğazımı sıktı, diğeri de bıçağı getirdi, al bu bıçağı öldürün bunu, dedi. Böyle bir vicdansızlık görmedim. Hastaneye gittim. Darp raporlarıyla birlikte suç savcılığa suç duyurunda bulundum. Bana ve oğluma bunu yapanların cezalandırılmasını istiyorum."

22 Ekim 2020 tarihinde Urfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Bediüzzaman Mezarlığı yakınlarında bir kadının, bir şahıs tarafından taciz edildiği öğrenildi. Tacizci şahsın, yoldan geçen kişilerce darp edildiği ve olay yerine gelen polis tarafından gözaltına aldığı belirtildi.

Dersim'in Atatürk Mahallesi'nde faaliyet gösteren bir kebab ve künefe salonunda bulaşıkçı olarak çalışan 19 yaşındaki H.K. isimli genç kadının, **27 Ekim 2020 tarihinde** işletmede usta olarak çalışan ve işletme sahiplerinin yakını olan H. P. isimli şahıs tarafından cinsel tacize maruz bırakıldığı ileri sürüldü. Genç kadının, **2 Kasım 2020 tarihinde** Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğu, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı ve soruşturma kapsamında H.K.'nin **5 Kasım 2020 tarihinde** gözaltına alındığı öğrenildi.

14 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Türkiye'ye yasadışı yollarla gelen ve tedbir amaçlı **Van merkez ve Gürpınar ilçesi** yolu üzerinde bulunan Van İl Göç İdaresi'ne bağlı Kurubaş Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) karantinaya İranlı Z.N. isimli kadının, **22 Temmuz 2020 tarihinde** 3 şahsın cinsel saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Edremit Jandarma Komutanlığı tarafından ifadesi alınan kadının kendisine cinsel saldırıda bulunan 3 kişiden 2'sini (GGM'de güvenlik görevlisi olan Y.V. ile İ.H.K. isimli şahıslar) teşhis ettiği ve şahısların "nitelikli cinsel istismar" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

14 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Elazığ'da** cami imamı olan 51 yaşındaki H.K. isimli şahsın, N.S. isimli kadına "çocuğunu öldürürüm" tehdidiyle cinsel saldırıda bulunduğu ve N.S.'nin 16 yaşındaki Y.S. isimli kız çocuğuna 6 yıl boyunca sistematik bir şekilde cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı. Gözaltına alınan ve adli kontrol şartıyla serbest kalan şahsın, valilik tarafından görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi. Çocuğun yaşadıklarını halasına anlatması üzerine, hala tarafından Elazığ Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulduğu öğrenildi. **Y.S.'nin basın organlarında çıkan beyanları şu şekilde:** "Halit Karakaya tarafından 11 yaşından itibaren cinsel istismara uğradığımı iddia eden Y.S., "Aynı mahallede beraber oturduğumuzda, annem ve babam kardeşimi hastaneye götürdüklerinde beni Halit Karakaya'nın evine bırakırlardı. Halit Karakaya bana 10-11 yaşlarımda dokunmaya başladı. İlk kardeşimin doğum gününe geldiğinde Halit Karakaya bana dokunarak taciz etti. Onlara gittiğimizde ya da onlar bize geldiklerinde ne zaman yalnız kalsak taciz etti. Bazen kapıyı kilitlediğim için evimize gelemiyordu. Bir keresinde eve zorla girmeye çalıştı. Annemin geldiğini görünce hiçbir şey yokmuş gibi davrandı. 'Babana söylersen seni öldürürüm' diye tehdit ettiği için yaşadıklarımı kimseye anlatamadım." **Anne N.S.'nin basın organlarında çıkan beyanları şu şekilde:** "Karakaya'yı yaklaşık 15 yıldır ailecek tanıyoruz. Bir gün, evde sadece 1 yaşındaki bebeğim varken geldi ve 'çocuklarını öldürürüm' diyerek cinsel istismarda bulundu. Çocuklarım için bugüne kadar sustum. Kızıma da cinsel istismarda bulunduğundan haberim yoktu."

6 Aralık 2020 tarihinde Erzurum'un merkez Yakutiye ilçesine bağlı Kurtuluş Mahallesi'nde Raci Aslan isimli şahsın, tartıştığı 50 yaşındaki eski eşi Gülçin Karabıyık isimli

kadını ve 17 yaşındaki kızı Cansu Arslan ile 24 yaşındaki kızı Burçin Arslan'ı silahla ateş ederek öldürdüğü öğrenildi. Arslan'ın 26 suç dosyasının bulunduğu belirtildi.

14 Aralık 2020 tarihinde Batman'ın Bahçelievler Mahallesi'nde G.G. isimli hamile kadının, kaldırımında yürüdüğü sırada bir erkek şahıs tarafından tekmelenerek darp edildiği öğrenildi. Şahıs olay yerinden kaçarken, yaralanan kadının ise hastaneye götürülerek tedavi edildiği, kendisinin ve bebeğinin durumunun iyi olduğu öğrenildi.

-Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar

16 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Erzincan'da evli olan C.A. ve K.G.'nin, iş yerinde 28 yaşındaki N.G. isimli kadını seks işçiliği yapmaya zorlandıkları için tutuklandıkları öğrenildi.

ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

-Çocuk İntiharları

29 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Yenişehir ilçesinde yaşayan 17 yaşındaki Zelal Yılmaz'ın ateşli silahla intihar ettiği ve yaralı olarak götürüldüğü hastanede **31 Ocak 2020 tarihinde** tedavi gördüğü sırada yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'da ailesiyle tartıştıktan sonra evinden çıkan ve geri dönmeyen 17 yaşındaki Didem T.'nin cenazesinin, **20 Şubat 2020 tarihinde** nehirde bulunduğu öğrenildi. Çocuğun intihar ettiği ileri sürüldü.

25 Nisan 2020 tarihinde Batman'da 13 yaşındaki N.Ş. isimli kız çocuğunun evinin ahırında ipele tavana kendini asarak intihar ettiği öğrenildi.

17 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Güçlükonak ilçesine bağlı Damlabaşı Köyü'nde yaşayan 17 yaşındaki R.Ö. isimli kız çocuğunun, korucu olduğu belirtilen babasının silahıyla kendini göğsünde vurarak intihar girişiminde bulunduğu ve yaraları olarak hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Çocuğun, ailesi tarafından kuzeniyle berdel usulü ile zorla evlendirilmek istendiği öğrenildi.

Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesine bağlı Yeni Yol mevkiinde ikamet eden lise ikinci sınıf öğrencisi 17 yaşındaki Nursin Kose isimli çocuğun, **1 Ekim 2020 tarihinde** av tüfeği ile kendini vurarak intihar ettiği ileri sürüldü. Ağır yaralanan Kose'nin olay yerine çağrılan ambulansla götürüldüğü Selahattin Eyyübi Devlet Hastanesi'nde tüm müdahalelere kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olay ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

-Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar

3 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Lice ilçesi Daralan Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşında ve zihinsel engelli Ş.Ö.'nün karın ağrısı şikayetiyle kaldırıldığı Lice Devlet Hastanesi'nde tecavüze maruz kaldığı ortaya çıktı. Hastanede, Ş.Ö.'nün tecavüz sonucu hamile kaldığı öğrenildi. 8 ay 20

günlük hamile olan Ş.Ö., Çocuk İzlem Merkezi'nde (ÇİM) alınan ifadesinde babasının tecavüzüne maruz kaldığını belirtti. Çocuğun ifadesi doğrultusunda gözaltına alınan baba S.Ö.'nün tutuklandığı öğrenildi.

17 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinde 16 yaşındaki bir çocuğun, babası tarafından cinsel istismara maruz kaldığı ortaya çıktı. Diyarbakır Çocuk İzlem Merkezi'nde çocuğun alınan ifadesi ardından babasının, çocuğa istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

17 Nisan 2020 tarihinde Antep'in Şahinbey ilçesi Güzelvadi Mahallesi'nde 1 yıl önce eşi Rukiye Aslan'ı katletme girişiminde bulunduğu için tutuklanarak cezaevine gönderilen, ancak meclisten geçen infaz yasası ardından tahliye edilen Müslüm Aslan isimli şahsın, 9 yaşındaki kızı Ceylan Aslan'ı duvara asıp hortumla döverek öldürdüğü öğrenildi. Tutuklanarak yeniden cezaevine gönderilen şahsın, velayetleri annelerinde olan 3 çocuğunu (*Bünyamin-Yaş 5, Yusuf İlker-Yaş 7 ve Ceylan Aslan-Yaş 9*) görebilmek için, olaydan önce yanına aldığı belirtildi.

Bingöl'ün Karhova ilçesine bağlı Gameşan köyünde yaşayan S.E. isimli kadının, eşi olan Hasan E. isimli şahıs tarafından fiziki şiddete maruz kaldığı öğrenildi. **2 Ağustos 2020 tarihinde** sosyal medyada yayınlanan şiddet görüntülerinde, yerde baygın halde görülen kadının fiziki şiddetine maruz kaldığı görülüyor. Görüntünün devamında şiddeti engellemeye çalışan 3 kız çocuğu da Hasan E.'nin şiddetine maruz kalıyor. Saldırgan şahıs Hasan E.'nin **3 Ağustos 2020 tarihinde** jandarma tarafından gözaltına alındı.

16 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Kayalar Mahallesi'nde Salih Parçin isimli şahsın, eşi ve çocuklarının olduğu eve yönelik gerçekleştirdiği silahlı saldırı sonucunda, şahsın 16 yaşındaki kızı R. Parçin ile eşi Süreyya Parçin isimli kadının isabet eden kurşunlar nedeniyle ağır yaralandığı ve Mardin Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

Urfa'nın Viranşehir ilçesi Yavuz Selim Mahallesi'nde ikamet eden R.Ç. adlı şahsın, **15 Eylül 2020 tarihinde** 3 çocuğunu kemerle döverek şiddet uyguladığı öğrenildi. Gördükleri şiddet nedeniyle vücutlarının farklı noktalarında morluk ve kızarıklık oluşan 3 çocuğun (*H.N.Ç.-Yaş 8, N.N.Ç.-Yaş 6, Y.E.Ç.-Yaş 4*) kendilerine şiddet uygulayan babaları hakkında şikâyet olduğu ve şahsın "basit yaralama" suçundan tutuklanarak cezaevine konulduğu öğrenildi.

-Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz

Van'ın Erciş ilçesine bağlı Kocapınar Mahallesi'nde 31 Aralık 2019 tarihinde saat 14.00 sıralarında annesi ile birlikte pazara gidip geldikten sonra ortadan kaybolan 13 yaşındaki Serkan Taşdeniz isimli çocuğun, **1 Ocak 2020 tarihinde** evlerinin yakınındaki Yaylaboğazı dere yatağında ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Çocuğun öldürülmesiyle ilgili gözaltına alınan 3 çocuğun, **3 Ocak 2020 tarihinde** Jandarma Komutanlığı'ndaki ifadesinin ardından adliyeye sevk edildiği, savcılık ifadesi ardından mahkemeye sevk edilen 3 çocuktan 2'sinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, bir çocuğun ise tutuklandığı öğrenildi.

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim Ovacık ilçesinde esnaflık yapan 47 yaşındaki Hakan Perk isimli erkek şahsın, 12 yaşındaki bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi. Ailenin şikayeti üzerine,

güvenlik kameralarının incelenmesi sonucu cinsel istismar olayının ortaya çıktığı ve istismarcı şahsın tutuklandığı öğrenildi.

4 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’de 65 yaşındaki M.D. adlı şahsın, iki hafta önce bir çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı.

7 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak’ın Cizre ilçesinde bulunan İstiklal Ortaokulu’nda öğretmen olan U.E. isimli erkek şahsın, 4 öğrencisine yönelik cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı. Öğrencilerin okuldaki bazı öğretmenlere istismar olayını anlatması ve duyulması üzerine, okul idaresinin istismar şüphelisi şahıs hakkında inceleme başlattığı ve görevden uzaklaştırıldığı, yine Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmada mahkemeye sevk edilen şahsın haftada bir gün imza ve "yurtdışı yasağı" tedbiriyle serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim Pertek ilçesinde bilgisayar tamirciliği yapan Harun Yıldırım isimli şahsın, çocuklara cinsel istismarda bulunduğu ihbarı üzerine başlatılan polis operasyonunda Harun Yıldırım ile ismi açıklanmayan 2 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan Harun Yıldırım’ın telefon ve bilgisayarında yapılan incelemede, 5 erkek çocuğa (yaşları 11 ile 16 arasında değişen) ait olduğu tespit edilen ve cinsel istismarda bulunduğu yönünde görüntülere ulaşıldığı belirtildi. 3 kişinin çıkarıldığı mahkemece tutuklandığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’de R.Y. isimli şahsın, bir çocuğa markette cinsel istismarda bulunduğu ve tutuklandığı öğrenildi.

Diyarbakır’ın Çınar ilçesi Başalan köyünde 21 Ocak 2020 tarihinden itibaren kayıp olan 8 yaşındaki Muhammed Veli Dümez isimli çocuğun, **23 Ocak 2020 tarihinde** metruk bir evde ağır yaralı halde bulunduğu ve götürüldüğü Bismil Devlet Hastanesi’nde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Küçük çocuğun yüzü ile vücudunun pek çok yerinde kesikler bulunduğu öğrenilirken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

3 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa kent merkezinde özel bir okulda 4 öğrenciye cinsel istismarda bulunan M.E.K. isimli öğretmenin, çıkarıldığı mahkemece "Çocuğa karşı cinsel istismar" ve "Hürriyetinden yoksun kılmak" gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi.

3 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa’nın Viranşehir ilçesinde işyerinde küçük bir çocuğa cinsel istismarda bulunan 72 yaşındaki R. A. isimli şahsın, çıkarıldığı mahkemece "Çocuğa karşı cinsel istismar" ve "Hürriyetinden yoksun kılmak" gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi.

23 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim’in Hozat ilçesinde bir yıl önce 10 yaşında çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenilen Müslüm A. isimli şahsın gözaltına alındığı öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Bitlis’in Güroymak ilçesinde 10 gün önce Ö.İ. isimli şahsın, 10 yaşında ilkokul öğrencisine bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu, şahsın ihbar polis tarafından gözaltına alındığı ve "istismar" suçundan tutuklandığı öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Kızıltepe ilçesinde 50 yaşlarında olan S.A. isimli şahsın, bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu ve bu gerekçeyle gözaltına alındığı öğrenildi.

23 Nisan 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde Yeşilkent Mahallesi'nde saat 16.00 civarında 8 yaşındaki R.E. isimli çocuğun, dışarıda arkadaşlarıyla oynarken nereden geldiği belli olmayan bir mermiyle başından vurularak ağır yaralandığı ve olay yerine çağrılan ambulansla Kızıltepe İpekyolu Hastanesi'ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

23 Nisan 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde 65 yaşındaki M.E. isimli şahsın, boya ve badana yapmak için gittiği evde 6 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenildi. Çocuğun bağırması sonucu annesinin boya yapılan odaya girdiğini ve şahsın evden kaçarak uzaklaştığı belirtildi. Olayın emniyete bildirilmesi üzerine polis, şahsın yakalanması için çalışma başlattı.

23 Nisan 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Atatürk Mahallesi'nde Çalgıcı ve Önen aileleri arasında çıkan silahlı kavgada 16 yaşındaki Berfin Çalgıcı isimli çocuğun vurularak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı Kızıltepe Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili gözaltına alınan 17 yaşındaki D. Ö. isimli çocuğun, emniyet'teki işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından yapılan açıklamada, 10 Mart ila 29 Nisan 2020 tarihleri arasında 50 çocuğun ve 2020 yılının ilk 4 ayında 179 çocuğun cinsel istismara maruz kaldığı öğrenildi. Açıklamada paylaşılan verilere, avukat görevlendirmesine ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda ulaşıldığı belirtildi.

9 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Nusaybin ilçesi Fırat Mahallesi'nde bulunan TOKİ konutları 7'nci Etap'ta sokağa çıkma yasağı olduğu sırada evlerinin önünde oyun oynayan çocukların, polis tarafından havaya ateş açılarak kovalandığı ve bir çocuğun şiddete maruz kaldığı görüntüler sosyal medya platformlarında yayınlandı. Konuya ilişkin Nusaybin Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "24 Nisan Pazar günü ilimizde sokağa çıkma kısıtlamasının uygulanması sırasında, Nusaybin ilçemiz Fırat Mahallesinde devriye görevi ifa eden ekibimize bir grup tarafından taş atılmıştır. Ekip aracından inen görevli polis memuru taş atan grubu dağıtmak saikiyle havaya 1 el ateş ederek kalabalığı dağıtmak istemiş ancak uygun olmayan ve tasvip edilemeyecek bir şekilde çocukların bulunduğu ortamda havaya ateş açmıştır. Hukuka uygun olmayan bu tutum ve davranışları ile hiyerarşik üstlerine bu konudan bilgi verilmemesi nedenlerine bağlı olarak; Söz konusu polis memuru hakkında görevden el çekirme tedbiri uygulanarak soruşturma başlatılmış ve soruşturmaya devam edilmektedir." Şiddete maruz kaldığı öğrenilen 8 yaşındaki B.E. isimli çocuğun babası Mehmet E., basın organlarından yayınlanan röportajında olaya ilişkin şunları belirtti: "Çocuğum polislerin yanında geldiğinde korkudan ruhu kalmamıştı. Ödü kopmuştu. Psikolojisi bozuldu ve oğlum üç gün kendine gelemedi."

12 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın merkez Sur ilçesindeki Gazi Caddesinde kağıt toplayıcısı 15 yaşındaki S.D. isimli çocuğun, Sur Belediyesi'ne bağlı zabıta ekipleri ve polis tarafından kötü muameleyle maruz kaldığı ileri sürüldü. S.D. basın organlarından yayınlanan röportajında olaya ilişkin şunları belirtti: "Arabama el koymak istediler. Tek geçim kaynağım olduğu için tepki

gösterdim, beni karakola götürmek istediklerinde ağladım. Karşı koyunca polis bana bağırarak beni dövmekle tehdit etti. Ellerimi kelepçelemek istediler. Karakola götürmek istedikleri sırada bir adam gelip ‘Götürmeyin, çocuktur, günahdır’ dedi. Bu şekilde bıraktılar. Zabıtlar arabama el koydu. Polislerde gözaltına almaya çalışınca nefesim kesildi. Sürekli öksürüyordum. Ağlamaya başladım. Ardından zabıta müdürlüğüne gittim, arabamı geri aldım" sözleriyle yaşadıklarını anlattı.

25 Mayıs 2020 tarihinde Batman’ın Şafak Mahallesi’nde 16 yaşında Ş.A. isimli çocuğun ateşli silahla vurularak yaralandığı öğrenildi. Olay yerine gelen sağlık ekiplerinin ilk müdahalesinin ardından Ş.A. Batman Bölge Devlet Hastanesi’ne kaldırılan çocuğun, **26 Mayıs 2020 tarihinde** tamamlanana tedavisinin ardından taburcu edildiği öğrenildi. Vücudunun ön kısmından baldır bölgesinde bacağına isabet eden kurşun ile yaralanan çocuğun kim yada kimler tarafından vurulduğu öğrenilemezken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

7 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Yenişehir ilçesinde akşam saatlerinde 52 yaşındaki M.H. isimli şahsın, 10 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismarda bulundu öğrenildi. Olayın güvenlik kamerasına yansıyan görüntülerle fark edildiği ve şahsın çevredekiler tarafından etkisiz hale getirilerek polise teslim edildiği öğrenildi. Şahsın tutuklandığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır’ın merkez Yenişehir ilçesinde taksi şoförü olan Aziz K. isimli şahsın 4 yaşında bir çocuğa tecavüz, 13 yaşındaki bir çocuğa da sözlü ve fiziki tacizde bulunduğu ortaya çıktığı öğrenildi. Ailenin şikayeti üzerine başlatılan soruşturma kapsamında Aziz K., “çocuğa cinsel istismar” ve “çocuğa fiziksel ve sözlü taciz” suçlarından tutuklandığı öğrenildi. Aziz K. hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından “çocuğa cinsel istismar” ve “çocuğa fiziksel ve sözlü taciz” suçlarından hazırlanan iddianame, çocukların beyanlarına rağmen “hastane raporunun ulaşmaması ve çocukların babalarının ifadelerinin alınmamış olması” gerekçeleriyle Diyarbakır 12’nci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilmedi.

15 Haziran 2020 tarihinde Ağrı’da 40 yaşındaki İ.T. isimli şahsın, 85 yaşındaki N.D. isimli kadına cinsel saldırıda bulunduğu ve kadını merdivenlerden iterek ayağını kırmasına sebep olduğu öğrenildi. Polis tarafından gözaltına alınan şahsın, 15 yaşındaki S.K. isimli bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu açıklandı. Şahsın, hırsızlık ve uyuşturucu suçlarından daha önce cezaevinde kaldığı belirtildi.

14 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak kent merkezinde bulunan Uzman Çavuş olan A.A. isimli bir şahsın, 13 yaşında bir kız çocuğuna yönelik cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenildi. Edinilen bilgilere göre; küçük çocuğun çığlıkları duyan yurttaşlar tarafından müdahalede bulunduğu ve şahsın polis edildiği belirtildi. İstismarcı şahsın, sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

15 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak kent merkezinde, Şırnak 1. Jandarma Komando Tugayı’nda görevli uzman çavuş A.A. isimli şahsın, 13 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenildi.

16 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak’ın İdil ilçesi çarşı merkezinde 40-50 yaşlarında B.B. isimli şahsın, 12 yaşlarında bir çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu ve olayın üzerinden 15 gün geçtikten sonra faili tekrar gören çocuğun yakınlarına bildirmesi ardından şahsın gözaltına alındığı öğrenildi.

Çocuk ve ailesi B.B.'den şikayetçi olmasına rağmen "Cinsel taciz" suçlaması yöneltilen şahsın, emniyet ifadesinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

16 Temmuz 2020 tarihinde Ağrı'nın Alparslan Mahallesi'nde gece saatlerinde N.Ş. isimli şahsın, 13 yaşındaki Ö.D. isimli kız çocuğunu cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi. Kız çocuğunun bağırması üzerine komşuların müdahale ettiği şahsın gözaltına alındığı ve "nitelikli cinsel istismar suçu" işlemekten tutuklandığı öğrenildi.

Şırnak'm İdil ilçesine bağlı bir köyde 12 yaşındaki zihinsel engelli F.A. isimli bir kız çocuğuna **20 Temmuz 2020 tarihinde**, aynı köyden bir şahsın cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi.

17 Ağustos 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan N.D., şu beyanlarda bulundu: "2018 yılındaki yerel seçim döneminde köyümüzdeki korucubaşı R.D. isimli şahısla aramızda problemler çıktı. Seçimde kendisi de aza adayydı, onlara değil de rakiplerine oy verdiğimiz için, seçimi kaybetmelerinden sonra aramızda problemler çıktı. Duyduğumuz kadarıyla R.D. ile A.Ö. isimli diğer bir korucu kendi aralarında, "onlar terör destekçileri, seçimleri alsaydık onlardan 40 kişiyi içeri attıracaktık." gibi şeyler söylemişlerdi. Ben de onların yüzlerine karşı "bu köyün huzuru bozanlara köyü bırakmayız, köyü bu kötü adamlara yedirmeyiz" dedim. Onlar da cevap olarak "bırak buraları, git başka bir şehire çalış" dediler. Ben de tekrar "bu köyün kötü insanlara bırakılmasına müsaade etmeyiz" dedim. Bu olaydan bir gün sonra çocuğun büyük abdest yerinde kanamalar başladığını fark ettik. Ona sordüğümüzda attan düştüğü için böyle oldu, olaydan şüphelendiğimiz için üstüne gittik, ne olduğunu anlatmasını istedik. Bize R.D. isimli korucubaşının kendisine tecavüz ettiğini söyledi. Kardeşimin anlattığı kadarıyla bu korucubaşı, çocukları evine götürerek pornografik filmler izletmiş ve onlara cinsel istismarda bulunmuştur. O dönemde köydeki iki erkek çocuğa daha tecavüz ettiğini öğrendik. Daha önceki süreçte, okuldaki kadın öğretmenlere, cinsel saldırılarda bulunduğunu biliyoruz. Kardeşimin yaşadığı olayla alakalı Pahu Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulduk. Şahıs 2019 yılının 11. Ayında tutuklandı hala tutukludur. Olay savcılığa intikal ettikten sonra köyümüzün eski muhtarı olan, korucubaşıyla çok yakın ilişkileri olan A.S. isimli şahıs, köyde kardeşimin bu işleri zaten para karşılığı yaptığını, bizim de R.D.'le husumeti olan S.P.'den para alarak böyle bir suç duyurusunda bulunduğumuz şeklinde bilgiler yaymıştır. Aradan geçen süreçte korucubaşının, sahip olduğu gücü kullanarak ceza almaktan kurtulmaya çalıştığı şeklinde duyurular aldık. Ben şu an İstanbul'da çalışıyorum, derneğinizden hukuki destek talep etmek için Diyarbakır'a geldim."

26 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'da aile şiddetinden kaçarak İlk Adım Çocuk Yurdu'na sığınan 17 yaşındaki N.A. isimli çocuğun, cinsel saldırıya maruz kaldığı öğrenildi. Yurtta gebe olduğu anlaşılması üzerine kurum tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, çocuğun ÇİM ifadesinde A.P. isimli kişinin tecavüzüne uğradığını, T.A. adlı bir astsubayla da görüşüğünü, evinde kaldığını ve kendisini ilişkiye zorladığını anlattığı öğrenildi.

13 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Gevaş ilçesine bağlı Aladüz Mahallesi'nde 6 yıldır imam olarak görev yapan T.B. isimli şahsın, 9 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi. Edinilen bilgilere göre 21 Temmuz 2020 tarihinde yaşanan cinsel istismar, çocuğun yakınlarına olayı anlatmasıyla açığa çıktı. Şikayet edilmesi üzerine Jandarma tarafından gözaltına alınan istismarcı şahsın, "çocuğa istismarda bulunmak" suçundan tutuklandığı öğrenildi.

24 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; İsviçre'den **Mardin'in Kızıltepe ilçesine** gelen 17 yaşındaki Z.Ç. isimli çocuğun, amcası Osman Ç. isimli şahıs tarafından cinsel istismara maruz kaldığı öğrenildi. İstismarcı şahsın, şikayet üzerine gözaltına alınarak serbest bırakıldığı, ancak daha sonra Jandarma Kriminal Laboratuvarı tarafından hazırlanan rapor üzerine tutuklandığı öğrenildi.

26 Eylül 2020 tarihinde Maraş'ın Elbistan ilçesinde Bedirefendi Kuran Kursu'nda 10 yaşındaki bir çocuğa şiddet uygulandığı öğrenildi. Uygulanan şiddet anına ait görüntülerin sosyal medyada paylaşılmasıyla ortaya çıktığı ve bunun üzerine kursun iki hafta süreyle kapatıldığı öğrenildi. Olaya ilişkin Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2 müfettişin görevlendirildiği belirtildi.

29 Ekim 2020 tarihinde Erzurum'un Narman ilçesinde akşam saatlerinde 42 yaşındaki E.K. isimli şahsın, 10 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismarda bulunmaya çalıştığı öğrenildi. Olayı fark eden yurttaşların çocuğu kurtardığı belirtilirken, olay yerinde kaçan istismarcı şahsın ise polis tarafından yakalanarak gözaltına alındığı öğrenildi.

14 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Elazığ'da** cami imamı olan 51 yaşındaki H.K. isimli şahsın, N.S. isimli kadına “çocuğunu öldürürüm” tehdidiyle cinsel saldırıda bulunduğu ve N.S.'nin 16 yaşındaki Y.S. isimli kız çocuğuna 6 yıl boyunca sistematik bir şekilde cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı. Gözaltına alınan ve adli kontrol şartıyla serbest kalan şahsın, valilik tarafından görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi. Çocuğun yaşadıklarını halasına anlatması üzerine, hala tarafından Elazığ Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi. **Y.S.'nin basın organlarında çıkan beyanları şu şekilde:** "Halit Karakaya tarafından 11 yaşından itibaren cinsel istismara uğradığımı iddia eden Y.S., "Aynı mahallede beraber oturduğumuzda, annem ve babam kardeşimi hastaneye götürdüklerinde beni Halit Karakaya'nın evine bırakırlardı. Halit Karakaya bana 10-11 yaşlarımda dokunmaya başladı. İlk kardeşimin doğum gününe geldiğinde Halit Karakaya bana dokunarak taciz etti. Onlara gittiğimizde ya da onlar bize geldiklerinde ne zaman yalnız kalsak taciz etti. Bazen kapıyı kilitlediğim için evimize gelemiyordu. Bir keresinde eve zorla girmeye çalıştı. Annemin geldiğini görünce hiçbir şey yokmuş gibi davrandı. 'Babana söylersen seni öldürürüm' diye tehdit ettiği için yaşadıklarımı kimseye anlatamadım." **Anne N.S.'nin basın organlarında çıkan beyanları şu şekilde:** "Karakaya'yı yaklaşık 15 yıldır ailecek tanıyoruz. Bir gün, evde sadece 1 yaşındaki bebeğim varken geldi ve 'çocuklarını öldürürüm' diyerek cinsel istismarda bulundu. Çocuklarım için bugüne kadar sustum. Kızıma da cinsel istismarda bulunduğundan haberim yoktu."

Batman'ın Gercüş ilçesinde yaşayan 14 yaşındaki P.Ö. isimli çocuğa 2 şahıs tarafından cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi. **16 Kasım 2020 tarihinde** gözaltına alınan 2 kişiden V.Ç. serbest bırakılırken M.A. isimli şahsın "nitelik cinsel saldırı" suçlaması ile tutuklandığı öğrenildi. 8 aylık hamile olan çocuğun koruma altına alındığı ve soruşturma dosyasına gizlilik kararı konulduğu öğrenildi.

22 Kasım 2020 tarihinde Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı bir köyde bir çocuğun, korucu olduğu belirtilen M.A.K. isimli şahıs tarafından cinsel istismara maruz kaldığı öğrenildi. İstismarcı şahsın, köylüler tarafından köye çağırılan jandarmaya teslim edildiği ve sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

5 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Batman'ın Gercüş ilçesinde** aralarında kamu görevlilerinin de bulunduğu iddia edilen 27 kişinin, 15 yaşındaki P.Ö. isimli çocuğa cinsel istismarda bulunduğu ve 2 kadının da fuhuş

yapmaya zorlandığı öğrenildi. Olay ile ilgili başlatılan soruşturma kapsamında, dosyaya gizlilik kararı konulduğu ve yayın yasağı kararı alındığı öğrenildi.

- Okulda Şiddet

Siirt'in Pervari ilçesinde sözleşmeli öğretmen olarak görev yapan B.F.A.'nın saç tıraşı olmayan 6 yaşındaki öğrencisine uyguladığı şiddet anına ait görüntülerin sosyal medya organlarında paylaşılması sonucu ortaya çıktığı öğrenildi. B.F.A.'nın İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından açığa alındığı ve hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Konu ile ilgili Yapılan yazılı açıklamada şöyle denildi: *"Pervari ilçesi Karşıyaka Köyü Okulu öğretmenin öğrencinin saçını çekip tokatlaması ile ilgili olarak, öğretmenin kurumumuzda ücretli öğretmen olarak görev yaptığı tespit edilmiş olup, hemen görevine son verilmiştir. Söz konusu öğrenci için yine rehber öğretmenler görevlendirilmiş olup, psikolojik destek sağlanmıştır."*

18 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep'in merkez Şehitkamil İlçesi Göllüce Mahallesi'nde bulunan Sadettin Batmazoğlu İlkokulu'nda sözleşmeli öğretmenlik yapan Hatice K.'nin 2'inci sınıf öğrencilerine şiddet uyguladığı öğrenildi. Şiddet görüntülerinin ortaya çıkması sonucunda görevinden uzaklaştırılarak hakkında soruşturma açıldığı öğrenilen Hatice K.'nin, görüntülerde öğrencileri tokatladığı ve yere yatırarak kulaklarını çektiği görüldü.

İŞKENCE YASAĞI - İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

-Gözaltında İşkence ve Kötü Muamele

16 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sinan Danış, şu beyanlarda bulundu: *"20 Aralık 2019 tarihinde Sabah saat 6 sularından evimden jandarma tarafından gözaltına alındım. Hastaneye götürüldüm. Daha sonra Derik ilçe jandarmaya götürüldüm. Daha sonra Mardin il jandarmaya götürüldüm. İlk girişte bazı suçlamalarda bulundular. Ret ettim. Daha sonra nezarethaneye götürüldüm. Birinci günün akşama mülakat yapılan odaya götürüldüm. Odada yine hem hakaret hem suçlamalarda bulundular. Yaklaşık bir saat sürdü. Suçlamaları kabul etmeyince şiddete başvurdular. Bunu da beyzbol sopası ile yaptılar. Her iki avuç içime vurdular. 6-7 kez tekrar edildi. Daha sonra yine nezarethaneye gönderdiler. Ertesi gün akşamüzeri darp raporu için hastaneye götürüldüm. Gözaltı aracına gelen doktor bir şeyiniz var mı diye sordu, bizde askerler yanımızda olduğu için yok dedim. Üçüncü gün ise hastaneye götürüldüğümde darp var dedim ve doktorlar darp raporu tuttular. Bu defa muayene odasına götürüldüm. Dördüncü gün ise tekrar hastaneye götürüldük ve darp raporu yenilendi. Daha sonra mahkemeye sevk edildik. Özellikle ilk gün gözaltındayken hakaret, küfür ve şiddete maruz kaldım. Adli kontrol ile bırakıldık ama fiziki takipte olduğumu düşünüyorum. Uzaktan takip ediyorlar. Gidiş gelişlerimizi takip ediyorlar. Sivil araçların içerisinde polis olduklarını düşündüğüm kişilerdir. Arabaların camları film olduğu için yüzlerini tam göremiyorum. Ayrıca gözaltı sonrası fiziksel ve psikolojik tedavi için TİHV'e başvuruda bulundum. İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum."*

30 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar İlçesi 5 Nisan Mahallesi 718. Sokak'ta "dur" ihtarına uymayan bir kişinin açtığı ateş sonucu, 1 polis memurunun (Atakan Arslan) ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. savcılık tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 5 kişinin

(M.E.C., M.A ve F.A. ve isimleri öğrenilemeyen 2 kişinin) gözaltına alındıkları öğrenildi. MHP Mersin Milletvekili Olcay Klavuz'un danışmanı olduğu belirtilen Emre Soylu tarafından, gözaltında bulunanlardan M.E.C.'nin emniyet binasında içerisinde ters kelepçeli, çırılçıplak, yüzüstü yere yatırılmış ve sırtına basılmış halde fotoğrafının sosyal medya hesaplarından paylaşıldığı görüldü. M.E.C.'ye ilişkin Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Bazı sosyal medya hesaplarında ve internet haberlerinde, 30 Mayıs 2020 günü şehit olan meslektaşımız Polis Memuru Atakan Arslan'ı şehit eden M.E.C. isimli şahsın yakalanması sonrasına ait olduğu bildirilerek çeşitli görüntülerin paylaşıldığının görülmesi üzerine konu hakkında açıklama yapılması gereği duyulmuştur. Olayın faili M.E.C. isimli şahıs yakalandıktan sonra ilgili adli birime intikal ettirmek üzere elleri önden kelepçelenmek suretiyle ekip otosuna bindirilmiş, şüpheli şahsın araç hareket halinde iken ağızından çıkardığı jilet ile görevli personelimize saldırması ve tehdit etmesi üzerine görevlilerimizce artan oranda maddi kuvvet uygulanmak suretiyle bahse konu jilet muhafaza altına alınmıştır. İlgili adli birime intikal ettirilen M.E.C. isimli şüpheli şahsın, ekip otosunda ağızından jilet çıkarmasıyla oluşan makul şüphe nedeniyle, kendisinin ve görevlilerimizin güvenliği sağlamak adına ince arama yapılacağı esnada direnmesi üzerine orantılı güç kullanılarak kıyafetleri çıkartılmış ve iç çamaşırının bel bölümündeki lastik kısmında bir adet jilet daha bulunmuştur. Gerçekleştirilen tüm işlemler ve adli inceleme gerçekleştirmek üzere muhafaza altına alınan kesici aletler yakalama arama tutanağında yer almaktadır. Bazı sosyal medyada hesaplarında paylaşılan görüntü üst arama işlemi esnasında çekilmiş olup konu ile ilgili idari tahkikat, tespit edildikten hemen sonra başlatılmıştır." **2 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin adliyeye sevk edilen 5 kişiden 3'ünün adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, 2 kişinin ise (M.E.C., F.A.) "Kişiyi yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle öldürmek" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

İran'ın Maku kentinden 4 kolber (**Sınır hattında yük taşıyarak geçimini sağlayan kişi**) arkadaşıyla birlikte 18 Temmuz 2020 gecesini 19 Temmuz 2020'ye bağlayan gece **Van'ın Çaldıran ilçesine** bağlı bir köyden Türkiye'ye geçen 31 yaşındaki Khales Arsan'dan (31) sınır karakolu tarafından gözaltına alındığı ve işkenceye maruz kaldığı ileri sürüldü. Khales Arsan'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: "4 arkadaşım kaçtı ama ben yorgun olduğum için kaçamadım ve yakalandım. Ben İranlı değil, Afganistanlı olduğumu söyledim. Bizi alıp bir karakola götürdüler. Götürüldüğümüz karakolda bir komutan 6 asker bizi sopa, çekiç ve demir çubuklarla dövdü. Her seferinde aramızdan bir kişiyi aralarına alarak o kadar dövüyorlardı ki yerler kandan kırmızı oluyordu. Ara verip bu sefer de başka birini alıyorlardı. Bu şekilde bize 3 gün boyunca işkence ettiler. Çoğunun kolu, ayağı ve kafası kırıldı. Hakkımızda hiçbir işlem yapılmadan 19 mülteciyle birlikte İran sınırına bırakıldık. Bizi karakoldan dışarı çıkartarak, İran tarafına geçmemizi söylediler. Sınırı geçince de İran askerleri bize ateş açtı. Kaçarak sağ kurtulduk."

22 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ayşe Gökkan, Kürtçe olarak şu beyanlarda bulundu: "14 Tirmehê ber destê sibe polis hatin malamin. Bi xweyî derî xistin u gotin "polis". Min derî vekir. Dema ketin hûndir, ji min re gotin "yakalama kararı" heye. Ne gotin ev binçav kirin e. Malê de ez û 3 hevalen xwe dimînin. Nav male de tev geriyan, zêdetir ji li odamin pir geriyan u belav kirin. Min xwest ez parêzer e xwe bigerim, li destur nedan. Gotin em ê bigerin, li dema min ji parêzerê wxê pirs kir, ji mira got "Li min negeriya ne." Telefon u tiştên min ên elektronik dest dan ser. Ji pirtûkxana min gelek pirtûk u kartên min e ku ez tevli konferan û civîna bûme, weke ku suç dest dan ser. Ji 04.30 heyani 06.30 malê geriyan. Ji ber ku parêzer en min nehat, tutanaxa amadekiribun min îmze nekir. Beriya binçavkirinê min birin nexweşxane u xestin ji min xwin bigirin. Min destûr neda.

*Ji min re gotin biryara dadgeheye. Ji ber vê yeke min xwin dan. Lê ne di biryara dadgehê da ne tu awayeki min fêmed nekir ji bo ji min xwin girtin. Kesen hatibun binçavkirin min ji wan pirs kir, ji wan xwin ne hatibu girtin. Em 28 Jin bun hatibun binçavkirin. Roja evil av nedan me. Rojin din ji 1,5 litre didan me. Ji ber ku nexweşina min a basur heye, pewiste ez di nava roje de av xwewim. Min ji wan re got, li ev bi rewşê min ter elekadar nebun u min ji ber ku têr avê wenexwar 3 rojan wxin jin min çu. Ji ber we yeke ji tendurîstiya min nexweş bu. Nezîkatiyeke nexweş ya fizîkî tune bu li ji bo psikolojiya me xerabîkî nêzîk dibûn me. Ji ber ku nexweşî Corona hebun, li lime elekadar nin bun û li binçavan tedbir ne hatin girtin. Dema hati bu malê ji, be tedbir hatibun. Nezi 15 kes carekî de ketibun hundir. Min di bin çavan de dema îfade hat girtin, min tercüman xwest, lê gotin “tune ye û tirkî ne axîfî emê dema teye binçavkirinê te 4 roj din dirêj bikin.” Parêzer en min bi peretî tercüman anî. Dema me birin dadgehe, me rêz kirin û fotografê me kişandin. Min îtiraz kir, le min kirin otobûse. Xwesta ku me anin dadgehê disa fotografê me kijandin. Li adliye jimin re tercüman anin, min îfada xwû da. Tiştê ji min hatin pirs kirin, karê min ê aktivîstî ya parastina mafên jin a bu. Di xwestin axaftinemin e parasvaniye ji bon jina û aşîtiye weke sucek nişan bidin. Pîştî îfade dayine ez bi biryara “derketina dervi welat” û “kontrola adli” hatin berdan. Ji ber ku lepîrsinek ji Antepê hebû, li ser SEGBİS’ê îfade min girtin û bi biryara “derketina dervi welat” û “kontrola adli” hatin berdan. Hume sucê min, Ji bo ez kurdîm, jinim u Kurdistanê dijîm. Ji sale 2009 nehan heyani 2014’ê der heqe minde 167 lepîrsin hatiye vekirin u dehan zedetir doz hatiye vekirin. Heyatin iro derhekê min de nezi 200 heb lepîrsin hatiye vekirin. 30 salide heyani iro ez 86 car hatim binçavkirin. Bi van darizandinan mafên min tê bin pe kirin. Ev nezîkati ya darizandin ne normale, psikoloji ya min xere dibe. Ez endame komele me. Ji komele desteka hukukî dixwazim.”***Başvurucu başvurusunda özetle; sabah saatlerinde evine yapılan polis baskını sonucu gözaltına alındığını ve gözaltı sürecinde maruz kaldığı kötü muameleden bahsetmiş, sağlık sorunlarına ilişkin gerekli önlemlerin alınmadığını belirterek haklarının ihlal edildiği söylemiştir.***

6 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa'nın Viranşehir ilçesinde 4 Eylül 2020 tarihinde jandarma ve polis tarafından yapılan ev baskınlarında “Örgüte yardım etmek” ve “Örgüt üyesi olmak” iddiasıyla Hamdullah Esen, Tayip Temel ve Mehmet Sait Yardımcı gözaltına alındı. Esen, Temel ve Yardımcı'nın tutuldukları TEM Şube Müdürlüğü'nde işkence gördükleri belirtildi. Mehmet Sait Yardımcı ile görüşme gerçekleştiren avukat Sezai Akın, gözaltında olan müvekkilinin kendisine işkence yapıldığını aktardığını söyledi. Akın, müvekkili ile yaptığı görüşmede müvekkilinin üzerinde kan izi, vücudunun belli noktalarında morarma ve elbiselerinin yırtıldığını, yine kendisinin halsizlik olduğunu gözlemlediğini söyledi.

13 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çatak ilçesinin Yoğurtlu Mahallesi'ne bağlı Çığlıca Mezrası'nda Servet Turgut (35) ve Osman Şiban adlı yurttaşlar, 11 Eylül'de mezraya gelen askerler tarafından gözaltına alındı. Helikopterle mezradan götürüldükten sonra kendilerinden haber alınmayan yurttaşlar, 2 gün sonra Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde tedavi altında oldukları ortaya çıktı. Hastane önünde bekleyen 2 yurttaşın yakınları, Turgut ve Şiban'ın yaklaşık 4 ay önce Mersin'den otlarını biçmek için mezraya geldiğini aktardı. 11 Eylül'de mezraya gelen askerlerin Turgut ve Şiban'ı gözaltına aldıklarını dile getiren yakınları, uzun uğraşlar sonrası 2 kişinin hastanedeki yoğun bakımda tedavi gördükleri bilgisini aldıklarını kaydetti. Yoğun bakım ünitesinde tedavileri süren 2 kişinin durumunun ağır olduğu öğrenildi. 2 yurttaşın, askeri helikopterden düşme sonucu ağır yaralandığı iddia edildi. 2 yurttaşın yakınlarının başvuruda bulunduğu Van Barosu İnsan Hakları İhlalleri Komisyonu tarafından sorumlu askerler hakkında "Kasten yaralama", "Kasten öldürmeye

teşebbüs”, “Görevi kötüye kullanma” ve ”İşkence" suçlamasıyla Van Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunuldu. **Söz konusu suç duyurusu dilekçesinde şu ifadelerde bulunuldu:** “Kırsal mahalleye helikopterle gelen askerlerin yurttaşları meydanda topladığı ve kimlik kontrolü yaptıkları belirtilen dilekçede, o sırada 2 yurttaşın askerler tarafından darp edildiği ifade edildi. Askeri yetkilinin sürekli, “Acımız var, öfkemizi sizden çıkarmayıp da kimden çıkaracağız, köyünüzü yakacağız” şeklinde ifadelerde bulunduğu kaydedilen dilekçede, yurttaşların diz üstü çöktürülerek kimlik kontrolü yapıldığı ifade edildi. Aynı gün içerisinde 15 askerinin tekrar mahalleye geldiği ve yanlarında başka bir mahallede gözaltına aldıkları Servet Turgut’un da bulunduğu belirtilen dilekçede, askerlerin burada da Osman Şiban’ı gözaltına aldıkları ve sonrasında mahalleden ayrıldıklarına dikkati çekti. Yakalanan kişiler sürüklenerek götürülmüş, zaman zaman bağırış sesleri köylülerce duyulmuştur. Askerler ve yakalanan Servet ve Osman gözden kaybolunca, durumu merak eden köylüler tepeye çıkıp baktıklarında askerlerin, her iki köylüyü helikoptere bindirdiklerini görmüşlerdir. Mezrada telefon çekmemektedir. Köyün etrafında da operasyon devam ettiğinden köylüler çıkamamıştır. Haliyle akrabalarına ve yakınlarına da Servet Turgut ve Osman Şiban’ın yakalandığını bildirememiştir. İki gün sonra aile karakolu arayarak gözaltına alınan Turgut ve Şiban ile ilgili bilgi istemiştir. Telefondaki yetkili 'ben bilmiyorum bir şey görmedim, beni bulaştırma bu işlere' şeklinde karşılık verilmiştir. Bunun üzerine köylü, 'bana bilgi vermezseniz basına haber veririm' deyip kapattıktan 15-20 dakika sonra başka bir yetkili arayarak, 'üzülmeyin, yakınınız Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi yoğun bakım servisinde' demiş. Akrabalar daha sonra yoğun bakım ünitesinin kapısında bulunan askerlere Servet Turgut ve Osman Şiban sormuş ve kendisine burada oldukları söylenmiş ancak görüştürmeyeceklerini bildirmişlerdir. Biz müvekkil yakınlarının başına ne geldiğini bilmiyoruz. Bilinen yakalandıkları ve akabinde yoğun bakıma alındıklarıdır. Hastane kayıtlarına darp olarak geçmiştir. Darp sürecinin nereden başlayıp nerede bittiğini bilmiyoruz. Özetle bu vatandaşlar Yoğurtlu mezrasında yakalanmış ve 3. günde hastanede yoğun bakımda oldukları anlaşılmıştır. Hayati tehlikeleri devam eden bu iki vatandaşın, operasyona katılan kolluk görevlilerinin gözetiminde oldukları sırada darp ve cebre maruz kaldıkları sabittir. Biz müvekkillerin yakını olan her iki vatandaşı darp eden, yaralayan ve hali hazırda hayatlarına kasteden ‘Yıldırım 10 – Norduz Operasyonu’na katılan ve helikopter aracılığıyla alandan ayrılan askeri personelden ve olabilecek diğer şüphelilerden davacı ve şikayetçiyiz.” Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde tedavi altında gören 7 çocuk babası 55 yaşındaki Servet Turgut’un **30 Eylül 2020 tarihinde** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Kasım 2020 tarihinde Van’ın Gevaş ilçesinde insan kaçakçılığı yaptıkları gerekçesiyle askerler tarafından gözaltına alınan 2 kişinin (Lokman Orhan, Mehmet Şakir Yalçın) gözaltında askerler ve korucular tarafından darp edildikleri öğrenildi. Gevaş Cumhuriyet Başsavcılığı'nın darp ile ilgili 4 asker hakkında resen soruşturma başlattığı belirtildi.

17 Kasım 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ayşe Gökkan, şu beyanlarda bulundu: “30 Ekim 2020 tarihinde saat 4.30-5.00 sıralarında Diyarbakır’da ikamet ettiğim eve polisler tarafından baskın düzenlendi. Hakkımda gözaltı kararı olduğu gerekçesiyle evimde arama gerçekleştirildi. Evde korona tedbirlerine aykırı bir şekilde arama gerçekleştirildi. Evde bulunan eşyalarım dağıtıldı. Evde arama yapılırken arama sırasında komşularımdan iki kadın aramada hazır bulundu. Arama yapılmadan önce kaldığım binadaki bütün kapıları çalmışlar; komşularımdan arama sırasında bulunmalarını istemişler. Ancak daha önce de birçok kez gözaltına alındığımda evde arama yapıldığından komşularımı arama sırasında bulunmaları için sürekli zorladıklarından komşularım da bu durumdan rahatsız olmuşlardır. Bu haksız gözaltı girişimleri nedeniyle itibarım zedelenmiştir. Mardin’de

soruşturmam olduğu gerekçesiyle gözaltına alındığımı söylediler. Evimden Diyarbakır TEM şube müdürlüğüne götürüldüm. Daha sonra ise Mardin Tem Şube Müdürlüğü'ne götürüldüm. Mardin Emniyeti'nde kalırken hastaneye götürüldüğümde kelepçe ile hastaneye sevkim gerçekleştirildi. Ayrıca gözaltındaki diğer şahıslarla hastaneye götürüldüğümde sürekli tacize maruz kaldım. Gözaltında yemek yerken bizi hijyenik olmayan bir yerde tutuyorlardı ben de bunu kabul etmiyordum. Tutulduğum yer olan nezarethane ve ayrıca Mardin Adliyesinde ifade sırasında beklediğim yer çok kirliydi. Ayrıca gözaltında parmak izi alınırken diğer gözaltındaki şahısların da parmak izleri alındı; ancak polis tek eldiven kullanarak bu işlemi gerçekleştirdi. Buna itiraz ettim ancak herhangi bir sonuç alamadım. Benim birçok hastalığım bulunmaktadır. Korona sürecinde gözaltı işlemi sırasında gerçekleşen bu uygulamalar ile sağlığım da ciddi risk altına girmiştir. Mardin TEM Şube müdürlüğünde tutulduğum sırada örneğin pantolonumda bulunan kemer çıkartılmıştır; görevlilere kelepçelerimi sökün pantolonumu düzeltmem gerekiyor dediğimde, beni erkek polisler doğru çevirdiler ve oradaki erkek polisler de “ne gerek var böyle bir şeye, düzeltilmesen de olur” dediler. Daha önce de birçok kez gözaltına alındım; gözaltına alındığımda gayri insani muamelelere maruz bırakıldım. Ben bir kadın hakları aktivisti olarak çalışma yürütürken sürekli olarak gerçekleştirdiğim faaliyetlerden dolayı gözaltına alınmaktayım. Gözaltında iken Avukatım geldiği gerekçesiyle bir odaya götürüldüm; ancak gittiğimde Avukatım yoktu. Beni tehdit ettiler ve “burada kamera var, hakkında işlem başlatırız dediler”. Ben de Avukatım olmadan ifade vermem dedim. Ben gözaltından sonra Savcılık tarafından hakimliğe sevk edildim. Daha sonra hakimlik tarafından serbest bırakıldım. Ben gözaltında bana karşı gerçekleştirilen ırkçı, cinsiyetçi ve kötü muameleden dolayı savcılığa şikayette bulundum ancak henüz bir sonuç alamadım. Gözaltındayken polisler tarafından sürekli kötü muameleye maruz kaldım. Bu hususlarda derneğinizden gerekli girişimlerde bulunulmasını talep ederim.”

-Gözaltı Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele

13 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ferhat Alay, şu beyanlarda bulundu: “13 Ocak 2020 4.45 sıralarında polis ve özel harekât ekibi yukarıda verdiğim ikametimize kapıyı kırarak girdiler. Kapının kırılması ile birlikte uyandık. Evde annem, babam ve ben vardık. Görevliler bize açıklama yapmadan içeri girdiler. Babam kapıyı açmaya giderken, babamı karşılarında gören görevliler % 80 engeli bulunan babamı tuvalete doğru ittirdiler. Bize ‘yat yat yat özel harekât’ şeklinde sözler söyleyerek, silahlarını bize doğrultular. Hepimizi yere yatırdılar. Kafalarınızı kaldırmayın diyerek sırtımıza başımıza baskı uyguladılar. Yanlarında ağır silahlar vardı. Hatta M-249 adlı silahın da yanlarında olduğunu gördüm. Evi aramaya başladılar. Ben yanlış geldiklerini, evde Ramazan Balta isimli bir kişinin olmadığını söyledim. Daha sonra kimliklerimizi getirerek onlara gösterdim. Buna rağmen aramaya yapmaya devam ettiler. Daha sonra bir komşumuz ve apartman görevlisi evimize geldi. Polisler yanlış adrese geldiklerini, Ramazan Balta'nın bir üst katta, 6 numarada oturduğunu söyledi. Polisler apartman görevlisi Hasan isimli çalışana da fiziksel şiddet uygulayarak hakaret ettiler. Polisler hala ‘bunlar yalan söylüyor’ şeklinde sözler söylediler. Daha sonra apartman görevlisini yanlarına alan özel harekât polisleri, bir üst kata çıkarak 6 numarada bulunan Ramazan Balta'nın evine de kapısını kırarak girdiler. Daha sonradan onu gözaltına almışlar. Bizim yanımızda kalan sivil giyimli bir kadın bir erkek polis memurları, yanlış adrese geldiklerini belirten bir tutanak tuttular. Bize de imza attırdılar. Kapıyı kendilerinin onarabileceğini söylediler. Daha sonra evden ayrıldılar. Biz hala olayın şokundayız. Gece yarısı bize yapılan muamele bizleri psikolojik olarak çok etkiledi. Özellikle annem ve babam kötü durumdadır. Bu olayla ilgili gereken işlemleri yapmanızı ve bize hukuki destek vermenizi talep ederim.”

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Figen Ekti, şu beyanlarda bulundu: “31.12.2019 tarihinde Yenişehir Belediyesine tapu işlemlerimi yapmak için gittim. Girişte x ray cihazından sorunsuz geçerek işlemlerim ile ilgili bilgi aldım. Belediye hizmet binasından çıkış kapısından dışarıya adımımı atmadan önce bekçi kadın bana bayan olduğun yerde dur sesi ile irkildim. Aynı anda özel hareketçılar tarafından etrafım sarıldı. Direkt olarak bana kimliğin var mı diye sordular. Bir sorun mu var dedim. Yetkimiz var cevabını aldım. Tekrardan sorunca GBT yapacağız dediler. Ben de onlara belediyeye işlem yapmak amacı ile geldiğimi, yanlış yere mi geldim diye cevap verdim. Belediye hizmet yeri ise ben niye böyle bir muamele ile karşılaşıyorum, bir sorun varsa avukatımı arayabilirim dedim Amirleri de sırtarak” avukata gerek yok, yeri geldiğinde devlet size avukat atmasını bilir” cevabını aldım. Ben de özel avukatımın olduğunu ancak hangi kurumda olduğumu şaşırduğımı söyledim. Çünkü belediyeden ziyade karakola gelmiş gibi hissettiğimi söyledim. Bana suçlu muamelesinde bulundular, kendimi kötü hissettim. Basit bir işlem için girdiğim belediyede içerisinde bulunan çok sayıda özel hareket polislerinin beni çembere alıp keyfi sorgulamalarına maruz kaldım. Belediyedeki bir personelin gelip sorması üzerine kimliği alarak çıktım. Karşılaştığım bu muameleden kaynaklı işim olduğu halde belediye binalarına gitmekte tereddüt ediyorum. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

8 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı Çavuş Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 3 kişinin (İrfan Arslan ve eşi Şevin Arslan ile babası Halis Arslan) gözaltına alındığı öğrenildi. İrfan Arslan'ın ev baskını sırasında polis tarafından işkenceye ve kötü muameleye maruz kaldığı, bunun sonucunda 2 kaburgasının kırıldığı, alın bölgesi, burun ve kafasında kesiklerin bulunduğu belirtildi. Arslan'ın işkenceye rağmen götürüldüğü Karayazı Devlet Hastanesi ve Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi'nde darp verilmediği öğrenildi. **11 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden İrfan Arslan'ın “örgüte yardım ve yataklık etmek” iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanması şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesi Gaziler Sempti'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 çocuğun (Tirej Teke-Yaş 17) gözaltına alındığı öğrenildi. Baskın sırasında Teke ailesi fertlerinin kötü muameleye maruz kaldığı belirtildi. Konuya ilişkin anlatımlarda bulunan Anne Nezahat Teke, şunları belirtti: “Kapı zili çaldı. Polis baskınlarında, kapımızı sürekli koçbaşı ile kırıldığı için, bu sefer zilin çalınmasına şaşırarak. Geldikleri saat çocuğumun okula gidiş saati idi. Oğlum kapıyı açtığı gibi başına silah dayadılar, yere yatırdılar. Oğlumun 17 yaşında olduğunu söyledim, ona rağmen dakikalarca yerde bekletiler. Onlara engel olmaya çalıştım. Ben müdahale edince yerden kaldırıp mutfağa getirdiler. Gözaltı gerekçesini söylemediler. Arama yaptılar, evi dağıttılar. Evde torunum vardı. Onun başına dahi silah dayadılar. Bir şey bulamadılar. Oğlum ve telefonunu alıp gittiler.”

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Kübra Gündüz, şu beyanlarda bulundu: “Saat 05.30 civarında hiçbir gerekçe gösterilmeden bulunduğum eve, ellerinde hiçbir arama izni olmadan baskın yapıldı. Evde 4 arkadaş bulunuyorduk. Kapıları kırıp girdiler içeri. Ben o sırada duştaydım. Duşta olduğumu öğrendikten sonra, direk banyoya yöneldiler ve sert bir şekilde ‘aç şu kapıyı içerde ne yaptığını bilmiyoruz’ diyerek banyo kapısını zorladılar. Ben üstümü müsaait olmadığını dile getirdikçe, onlar daha çok bağırıyorlardı. Ben havluyu sarıp kapıyı açtığımda çok yakın bir mesafeden silahı kafama dayadı.

Üstümü giymeme izin vermediler. Ve köşede beklememi söylediler sert bir şekilde. Sonra kimliklerimizi aldılar. Daha sonra kimliklerimizi verip, bizden hiçbir özür dilemeden çıktılar. Diğer evleri aynı şekilde bastılar. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Belediye Meclis Üyesi Hikmet Zan, Mehmet Fidan, Nurettin Şen*) gözaltına alındığı ve götürüldükleri emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi. Gözaltına alınanların, 2014 yılında ilçede kurulan bir taziyeye katıldıkları gerekçesiyle haklarında açılan soruşturma kapsamında ifadelerinin alındığı öğrenildi. Yerine kayyım atanan İdil Belediyesi Eşbaşkanı Murat Şen'in yeğeni olan Nurettin Şen'in evine düzenlenen baskında, kar maskeli özel harekat polislerinin Şen'in başına silah dayayarak darp ettikleri, 90 yaşındaki babaannesi Fatim Şen'in kolunun sandık arasına sıkıştırılmak suretiyle iki kolunda yaralar oluştuğu ve yine evde bulunan Abdurrahim Şen'in başının duvara vurulması sonucu kaşı yarıldığı öğrenildi.

21 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Yemlihan Yıldırım, şu beyanlarda bulundu: “20/02/2020 günü sabah saat 06:30 Diyarbakır İli Lice İlçesi Ortaç köyünde bulunan evimizin etrafı askerler tarafından sarıldı ve saat 08:30'da evimizin içine girip arama yapmak istediklerini söylediler. Ne için arama yapacaklarını sorduğumda oğlum Mehmet YILDIRIM ile ilgili olduğunu söylediler. Ben de tamam buyurun arayın ama ayakkabılarınızı çıkarın eşim rahatsız temizlik yapamıyor dedim. Ancak beni dinlemediler çamurlu ayakkabıları ile içeri girip evin altını üstüne getirdiler. Yataklarımızı, yiyeceklerimizi ve evde bulunan her şeyi döküp zarar verdiler. Bu yaptıkları uygulamaya karşı çıkınca askerlerin komutan dediği kişi yüzüme bir tokat attı akabinde de kafama birkaç defa vurdu. Bunun üzerine ben kendisine torunum yaşında olduğunu ve bu yaptığının çok ayıp bir şey olduğunu söyledim. Evin içinde ki arama faaliyeti bittikten sonra bu sefer evin dışında bulunan ahır ve saman ile kepeklerin saklanması için yaptığımız çadırın içine girdiler. Ve burada bulunan hayvan yemlerimizi yere döktüler. Arama sırasında evde bulunan ve kızıma ait olan bilgisayara da el koyup kendileri ile götürdüler. Arama yaptıkları sırada yanlarında muhtar veya azalardan hiç kimse yoktu. Aramayı yapan askerler daha sonra bahçemizde oturup kahvaltı yaptılar. Kahvaltıları bittikten sonra da gittiler. Ben yaşadığım bu durum ile ilgili derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunulduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

Mardin'in Derik ilçesinde, koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında uygulanan sokağa çıkma yasağının devam ettiği **25 Nisan 2020 tarihinde** işyerini açan S.Y. isimli esnafın, polis tarafından darp edildiği öğrenildi. Konuyla ilgili Derik Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi. “İlçe merkezinde faaliyet gösteren bir iş yerinin açık olduğu görülmesi üzerine görevli ekip tarafından gerekli işlemler yapıldığı esnada hiçbir şekilde tasvip edilmeyecek, uygunsuz davranış sergilediği tespit edilen görevli polis memuru hakkında gerekli adli ve idari işlemler başlatılmış olup, soruşturmanın selameti açısından personel görevden el çektirilmiştir.”

29 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesi Orhan Doğan Caddesi üzerinde bir ATM önünde 3 gençle polisler arasında çıkan tartışmaya, çevredeki yurttaşların tepki göstermesi üzerine polis tarafından biber gazı sıkılarak müdahalede bulunulduğu öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Turgut Özal Bulvarı üzerinde iki sivil polisin bir yurttışa kimlik göstermeden GBT yapmak istediği, yurttışın duruma tepki göstermesi üzerine kelepçeleyerek ve darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Kısa süreli tartışmanın cep telefonu ile kayda alındığı ve görüntülerde polislerden birinin yurttış arkasından tutarak yere yatırmaya çalıştığı, diğer polisin ise kelepçe takarken *"Polis kimlik istiyorsa vereceksin"* diye bağırdığı görülüyor. Gözaltına alınmaya çalışılan yurttışın ise *"İnsan gibi isteyeceksin. Kelepçe mi takacaksınız"* diye tepki gösterdiği görülüyor. **20 Mayıs 2020 tarihinde** Batman Valiliği tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada, şöyle denildi: *"15 Mayıs 2020 Cuma günü saat 12.45 sıralarında Turgut Özal Bulvarı üzerinde maske denetimi yapan emniyet müdürlüğü ekiplerine kimlik göstermemekte direnen bir şahıs ile ilgili polis memurları tarafından yasal işlem yapılmıştır. Olayla ilgili olarak 'Orantılı güç kullanımı' ilkesinin ihlal edilip edilmediğine dair Valiliğimizce idari tahkikat başlatılmıştır."*

20 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Patnos ilçesinde kimliklerini almak için İlçe Jandarma Komutanlığı'na giden yaklaşık 20 yurttışın, tek sıraya konulduğu ve İstiklal Marşı'nı okuyan askerlere eşlik etmelerinin istendiği, marş okunduğu sırada kendi aralarında konuştukları gerekçesiyle 2 kardeşin, askerler tarafından kamerasız bir odaya götürülerek darp edildiği iddia edildi. **22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre;** 20 Mayıs'ta yapacakları ev için Patnos Baraj Göleti çevresinde taş toplamaya giden 4 yurttış ve aynı bölgede bulunan yurttışların kimlikleri gerekçe gösterilmeden askerlerce alınarak, karakola götürüldü. İddiaya göre; kimliklerini almak için karakola giden yaklaşık 20 yurttış, askerler tarafından tek sıraya konularak, yine askerler tarafından okunan İstiklal Marşı'na eşlik etmeleri istendi. Marş okunurken kendi aralarında konuştukları gerekçesiyle küfür ve hakaretler yağdıran askerlere itiraz ederek, tepki gösteren yurttışlardan Coşkun Çetres ve Enes Çetres kardeşler, kamera bulunmayan bir odaya götürülerek darp edildi. Coşkun Çetres, konuya ilişkin şu anlatımlarda bulundu: *"Tek sıraya girmemizi ve esas duruşta ses çıkarmadan beklememizi söylediler. Sonra da okudukları İstiklal Marşı'na bizim de eşlik etmemizi söylediler. Arkadaşlar da kendi aralarında o sırada konuşuyorlardı, askerler hakaret ederek üstümüze geldi. Hakaretler ettiler. Onların bu yaklaşımını kabul etmediğimiz için benle ağabeyimi zorla kamera bulunmayan bir odaya götürülen yaklaşık 20 asker hunharca saldırmaya başladı. Tekmeler ve yumruklarla bize vurdular. Bundan dolayı kulağım kanadı. Bir parmağımda kesik, sırtımda morluklar oluştu. Kardeşimin de vücudunda morluklar oluştu. Bizi hastaneye götürerek formaliteden bir rapor hazırladılar. Avukatımızın savcılığa başvurması üzerine savcı, bizim tekrar hastaneye gitmemizi istedi. Yeniden hastaneye giderek darp raporu aldık. Bundan sonra yasal sürecin nasıl işleyeceğini takip edeceğiz. Açıkçası benim ne mahkemelerine de ne de yasalarına güvenim yok."* Ayrıca 2 kardeşe, fiziki mesafe kuralını ihlal ettikleri gerekçesiyle 3 bin 150 TL para cezası kesildiği belirtildi.

24 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Abdulkadirpaşa Mahallesi'nde zırhlı araçla gezen polislerin, bir evin kilitli kapısını tekme atarak açmaya çalıştı ve ev sahibini kapıyı kırmakla tehdit ettiği, ev sahibinin kapıyı açmasının ardından aile fertlerinden 20 yaşındaki B.A.'yı gözaltına aldığı öğrenildi. Genç kadının, zırhlı araca bindirildiği sırada tehdit ve hakaretlerde bulunmayı sürdüren bir polis memurunun, çevredekilerin duruma tepki göstermesi üzerine *"Bacaklarınızı kırar, gebertirim"* şeklinde tehditler savurduğunu ileri sürüldü. Polisin daha sonra *"aradığımız mavi tişörtlü bir çocuk"* diyerek genç kadını serbest bıraktığı öğrenildi.

27 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesi Ekinciler Caddesi'nde ismi öğrenilemeyen bir yurttaşın, polis ve bekçiler tarafından ters kelepçelenerek yere yatırıldığı ve hakaretlere maruz kaldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Antep** girişinde bulunan polis noktasında Diyarbakır'a ait bir otobüs firmasında yolculuk yapan bir genç araçtan indirilerek polisler tarafından darp edildi. Sosyal medyada yer alan görüntülerde; araçtan indirilen genç yurttaşla zorla üst araması yapılıyor. Maruz kaldığı kötü muameleye tepki gösterip şikayetçi olmak isteyince genç yurttaş, zorla otobüse bindirilmeye çalışılıyor. Bu duruma direnen genç yurttaş, polisler tarafından araçtan uzaklaştırılarak boğazından sıkılarak yere yatırılıyor. Söz konusu çekilen görüntülerin zamanı ve darp edilen gencin kimlik bilgileri hakkında detay verilmiyor.

30 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar İlçesi 5 Nisan Mahallesi 718. Sokak'ta "dur" ihtarına uymayan bir kişinin açtığı ateş sonucu, 1 polis memurunun (*Atakan Arslan*) ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. savcılık tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 5 kişinin (*M.E.C., M.A ve F.A. ve isimleri öğrenilemeyen 2 kişinin*) gözaltına alındıkları öğrenildi. **3 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre;** Olayla ilgili soruşturma kapsamında Diyarbakır'da bir eve yapılan baskın sırasında Şeyhmus Yılmaz ve Menice Yılmaz isimli 2 kişiye, polisin fiziksel şiddet uyguladığı ve polis köpekleriyle işkence yaptığı öğrenildi. 2 kişinin daha sonra hastaneye giderek maruz kaldıkları işkence ve diğer kötü muameleyi belgeleyen rapor aldıkları ve konuyla ilgili suç duyurusunda buldukları öğrenildi. **Menice Yılmaz'ın konu ile ilgili basın organlarından yayınlanan beyanları şu şekilde:** “Olayın şüphelisi olarak tutuklanan M. E. C. 'nin ninesinin kiracıyız. Ninesi de bizim karşı dairemizde ikamet eder. (...) 31 Mayıs günü saat 00:30 sıralarında polisler şahsın evlerimizde saklanmış olabileceğine dair karşı komşumuz ve bizim evimize baskın yaptı. (...) Kapımız kırıldı. Kapıya baktığımda 3 köpeğin içeriye doğru bırakıldığını görünce çocukları alarak hemen odaya saklandım. Kapıyı kapatarak arkasına saklandım (...) Polisler bağırma devam ederek kapıyı açmamı istediler. Kapıyı açar açmaz içeriye 2 köpek girdi (...) Odada ayakta beklerken köpeklerden bir tanesi üzerime doğru hareketler yapmaya başladı. Patileriyle karnıma doğru saldırdı (...) Yere doğru çöktüm, köpek beni tırmalamaya devam etti. Köpekler çocuklarıma doğru yönelince polisler köpekleri tuttu (...) Bütün bunlar yaşları 7, 9 ve 11 olan 3 çocuğumun gözleri önünde yaşandı”.

Şeyhmus Yılmaz'ın konu ile ilgili basın organlarından yayınlanan beyanları şu şekilde: ise basında yer alan açıklamasında konu ile ilgili şunları belirtti: “Odadan çıkar çıkmaz ‘tutun, vurun, şahıs buradadır’ sözlerini duyar duymaz darbe alarak yüz üstü yere yığıldım. 15-20 tane özel hareket polisi tekme ve yumruklarla saldırdılar. Burnuma, dudağıma ve karın kısmına tekmeler vurdular. Uzun namlulu silahın ucuyla sağ dirseğıme darbe aldım (...) Polislerin geri çekilmesiyle 3 köpekten ikisine ‘yakala oğlum saldır’ diyerek üzerime doğru bıraktılar. Köpeklerden biri yerdeyken sağ kolumun omuz hizasını ısırırdı. Diğeri sol kulağımin arka kısmını ısırırdı (...) Köpeklerin saldırısı 2-3 dakika sürdü. Kimse müdahale etmedi ve tutmaya çalışmadı. Daha sonra özel hareket polisleri köpekleri alarak evimizden çıktılar”.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY-DER) Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, yöneticisi Şaftı Hayme ile üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur, Müşerher Ülker, HDP Bağlar Belediye Meclis Üyesi Vahit Doğru*) gözaltına alındığı öğrenildi. Evlere yapılan baskınlarla birlikte TUAY-DER'in Kayapınar Huzurevleri Mahallesi'nde bulunan binasına da baskın düzenlendi. Çilingirle

kapıyı açan polislerin dernekte arama yaptığı belirtildi. Evinin kapısı kırılan TUAY-DER yöneticisi Şafi Hayme'nin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Hayme'nin eşi Şadiye Hayme'nin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: *"Bir anda vahşet olacak gibi eve girdiler. Bunlarda insanlık yok. Eşimi karga tulumba yere yatırarak tekmelemeye başladılar. Ne yapıyorsunuz, sakın olun deyince saçlarımdam tutup yere sertçe beni vurdular. Yat yat diye bağıryorlardı. Kızım, yaşlı adama ne yapıyorsunuz deyince onu da yumruk ve tekmelerle yere yatırdılar. Başına silah dayayarak, sırtına bastılar. Küçük kızıma bunu yaptılar."* Hayme'nin 23 yaşındaki kızı Şenay Hayme'nin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: *"Baba ve annemi dövdüklerinde ben, 'yaşlıdır niye dövüyorsunuz' dedim. Bunun üzerine kafama silah dayadılar. Saçımdan sürükleyip odaya attılar. Kafama silah tutup, 'Hepiniz teröristsiniz. Çıkın üstüne tekmeleyin. Silahın var mı sen de silahını çıkar' dediler. Cinsiyetçi küfürlerde bulundular. Vahşeti yaşattılar bize. ölüm ile tehdit ettiklerinde onlara baktım, bunun üzerine yüzüme tekme attılar. 'Terörist gibi bakıyorsun bakma öyle' dediler. Bakışlarımızdan korktular. Sonra seni de almaya geleceğiz. Senin için de bir şey buluruz. Yine 'Tek tek sırtına bineriz' dediler."*

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP PM Üyesi Emrullah Kalkan'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Kalkan'ın gözaltına alındığı sırada darp edildiği ve hakarete maruz kaldığı, yine aile bireylerinin darp edildiği belirtildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, Demokratik Yerel Yönetimler Kurulu ve TJA Üyesi Sevil Rojbin Çetin'in ev baskınıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Çetin'in ev baskını sırasında, işkence ve kötü muameleye ve polis köpeği saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Sosyal medyada yayınlanan fotoğraflarda, Çetin'in sol gözünün altında morluklar, boğazında çizikler ve kol ve bacaklarında yırtılmalar olduğu görüldü.

30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1'i çocuk 4 yurttaşın (*Tacetin Kardeş-Yaş 52, Feyzi Çetiner-Yaş 51, R.K.-Yaş 17, Halil Aslan-Yaş 25*) gözaltına alındığı öğrenildi. Mahallenin ablukaya alındığı baskında evlerin arandığı ve ev eşyalarının dağıtıldığı belirtildi. Ev baskınları sırasında R.K. ve Halil Aslan'ın darp edildiği ve hakaretlere maruz kaldığı belirtildi. Gözaltı gerekçeleri öğrenilemeyen 4 kişinin Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

12 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesine bağlı Bağcılar Mahallesi'nde bulunan Göletli Park'ta faaliyet gösteren kafelere polis tarafından düzenlenen baskınlar sırasında, okey oynandığı iddiasıyla oyun oynayanlara ceza kesmek isteyen polis ile kafe sahipleri arasında tartışma yaşandığı öğrenildi. Polisin, kafede oturanlara ve iş yeri çalışanlarına karşı biber gazı ve joplarla müdahalede bulunduğu öğrenildi. Olaylarda ismi öğrenilemeyen 60 yaşındaki bir kadının yerlerde sürüklendiği ve 17 yaşlarında Azad isminde bir kafe çalışanının ise darp edildiği öğrenildi.

23 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Rozerin Çatak, şu beyanlarda bulundu: *"14.07.2020 tarihinde saat 05.00 civarında oturmakta olduğum adrese Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı Güvenlik Şube ile TEM Şubede görevli polisler tarafından evimde arama yapılmak amacıyla baskın yapıldı. Yaklaşık bir saat boyunca ev içerisinde arama yapıldı, arama sırasında herhangi bir suç unsuruna rastlanılmadı. Saat 06:00- 06:30 civarında arama bittikten sonra beni gözaltına alıp zırhlı araçla emniyete sevk ettiler. Yol boyunca düşüncelerimi ve fikirlerimi açıklamaya zorladılar.*

Üye olmadığım bir örgüte sanki üyeymişim gibi üzerimde baskı oluşturmaya çalıştılar. Hakaret içerikli ve ağza alınmayacak ahlak dışı sözler sarf ettiler bana. Bir yargı mensubu gibi beni araç içerisinde sorgulamaya ve fikirlerimi beyan etmem için sözler sarf etmeye çalıştılar. Daha sonra araçla birlikte Selahattin Eyyubi Hastanesi Ek Binasına darp raporu almak amacıyla götürdüler. Orada da doktor görmeksizin benim hakkında darp raporu aldılar. Doktor beni muayene etmedi orada, sadece orada kayıt yapan görevli bir personel tarafından kaşe vurulup darp raporu hazırlandı. Hastaneden sonra nezarethaneye götürüldüm. Nezarethanede da COVID Şüphelisi birinin yanında tutulduk. Buna ilişkin herhangi bir sağlık tedbiri almaksızın 3 gece 4 gün nezarethanede tutulduk. Nezarethanede iken gecenin bir yarısı sohbet adı altında bizi nezarethane odasından çıkartmaya çalıştılar. 18.07.2020 tarihinde gözaltı merkezinden çıkartılıp savcılığa çıkartıldık. Savcı, hiçbir ifademizi almadan doğrudan adli kontrol şartı ile bizi sorgu hâkimliğine sevk etti. Sorgu hâkimliğince yurtdışı çıkış yasağı ve 15 günde bir imza atmak şartıyla serbest bırakıldık. Gözaltına alınmadan önce defalarca sivil polisler tarafından takip edildiğimi gördüm. Herhangi bir kafeye gittiğim vakit ya da yolda yürüdüğüm esnada zaman zaman sivil polislerin bulunduğum ortamda olduğunu fark ediyordum. Zaten gözaltına alındığım esnada ev araması da benim mernis adresime yapılmadı, doğrudan günlük olarak yaşadığım eve yapıldı. Daha önce polislerin beni takip ettikleri ortaya çıkmıştı. 2018 veya 2019 yılının başlarında da Ekinciler Caddesi tarafında minibüsten indiğim vakit beni durduran sivil bir şahıs benimle konuşmaya çalıştı. Ben kendisini tanımadığımı söyleyince polis kimliğini çıkartıp bana gösterdi ve benimle konuşmak istediğini söyledi. Söz konusu bu fiziki takip ile ilgili daha önce savcılığa suç duyurusunda bulunmuştum ama savcılık gerekli bir işlem yapmaksızın dosyayı kapatmıştı. Son zamanlarda yaşanan bu olaylardan dolayı ciddi endişelerim bulunmaktadır. Can güvenliğimden dolayı kaygı duyuyorum. Hakkımda fiziki takipte bulunan kişiler ile gözaltı sırasında yaşadığım hak ihlallerinden dolayı görevliler hakkında soruşturma açılması için gerekli hukuki yardımda bulunmanızı talep ediyorum.”

29 Temmuz 2020 tarihinde Van’ın Başkale ilçesine bağlı Sualtı (Derişk) Mahallesi’nde 3 çobanın (Zahir Teker, Harun Akkaya, Lokman Koç) sınır kaçakçıları için bölgede operasyona çıkan askerler tarafından fiziki şiddete maruz kaldıkları öğrenildi. Darp edilenlerden Zahir Teker’in konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Feneri açtım. Işık askerın yüzüne geldi. Silah sesleri geldi. Etrafımıza ateş ettiler. ‘Çökün’ dediler. Çöktük. Ne olduğunu anlamadık. ‘Siz teröristsiniz’ dediler. Allah’tan sürü vardı. ‘Ne yapıyorsunuz burada’ dediler. Çobanlık yaptığımızı, ekmeğimizin peşinde olduğumuzu söyledik. 8-10 kişi vardılar. ‘Kaçakçıları yakalamak için geldik’ dediler. Kaçakçılara yardım ettiğimizi söylemeleri üzerine böyle bir şeyin olmadığını, kimseye yardım etmediğimizi söyledik. Saat 23.00 civarında ellimize feneri verdiler, bizi dağ, taş, bayır götürdüler. Sonra geri döndüler. ‘Siz bizi tuzağa düşürüyorsunuz. Bizi pusuya düşüreceksiniz’ dediler. Geri çadırın yanına döndük. Burada bizimle biraz konuştular. Üçümüzün kafasına silah dayadılar. ‘Üçünüzü burada öldürecekim. Elimdeki keleştir. Devlette kayıtlı değil. Arkadaşımın kayıtlı, benimki kayıtlı değil. Üçünüzü burada öldürürüm, kimse de bilemez’ dedi. Daha sonra biraz gitti, 3-4 asker kaldı. Vurmaya başladılar. Hem taşla hem sopayla vuruyorlardı. Büyük taşları ellerine alıp, sırtımıza vurdular. Sopayla dizime vurdular. Bakın zaten kırılmış. Alçıya alınmış. Başıma da sopa vurdular. Vurduğu gibi kan fişkırdı. Daha sonra bayıldım. Arkadaşlarım öldüğümü sanmış. Diğerlerin durumu da kötü. Onların da sırtına vurdular. Bağırışlarını duyuyordum, dayanılacak gibi değildi. Bizi bir saat boyunca dövdükten sonra bir tekme vurup, gittiler. Bir telefonumuz vardı. Onu da kaybetmiştik. Bir saat boyunca onu aradık. Bulduk. Allah’tan köyde şebeke çekiyordu. Telefonu aldım. Orada bir tane atımız vardı. Arkadaşlar beni ata bindirdi. Çünkü ne ben ne arkadaşlarım yürüyebiliyordu. Tepeye kadar gittim. Köylüye telefon ettim. İleride bir sürü daha vardı. Orada da çoban vardı. Yavaş yavaş onların yanına

gittim. Telefonu onlara verdim. Dedim köylüleri arayın, hepimiz yaralıyız. Daha sonra bayıldım.” (Olay, 1 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer almıştır)

31 Temmuz 2020 tarihinde Bingöl’ün Solhan ilçesine bağlı Hazarşah köyü Aksakal göl mezarında bulunan Yüzen Ada’ya giden Mahsum Kaya, Necmettin Evranas, Furkan Kılıç ve Yusuf Genç isimli genç yurttaşların araçlarında Kürtçe müzik dinledikleri gerekçesiyle, 2 sözleşmeli asker ve 5 korucu tarafından önce sözlü olarak taciz edildikleri daha sonra ise fiziki şiddete maruz kaldıkları öğrenildi. Darp edilen gençlerin haber verdiği aile bireylerinin olay yerine gitmesiyle arbede yaşandığı ve Abdullah Kılıç isimli yurttaşın, korucuların açtığı ateş sonucu ayağından yaralandığı ve Solhan Devlet Hastanesi’ne kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi. Daha sonrasında ise, fiziki şiddete maruz kalan 4 genç ve ayağından yaralanan Kılıç’ın götürüldükleri karakolda ifadelerinin alındığı belirtildi.

5 Ağustos 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Zahir Teker, babası Naci Teker aracılığıyla şu beyanlarda bulundu: “9 Temmuz 2020 tarihinde Saat 22.00 civarında topladığımız ateşte yaptığımız çayı içtikten sonra etraftan ses geldiğini ve köpeklerin havladığını duyduk. Feneri açtım. Işık askerin yüzüne geldi. Silah sesleri geldi. Etrafımıza ateş ettiler. ‘Çökün’ dediler. Çöktük. Ne olduğunu anlamadık. ‘Siz teröristsiniz’ dediler. Allah’tan sürü vardı. ‘Ne yapıyorsunuz burada’ dediler. Çobanlık yaptığımızı, ekmeğimizin peşinde olduğumuzu söyledik. 8-10 kişi vardılar. ‘Kaçakçıları yakalamak için geldik’ dediler. Kaçakçılara yardım ettiğimizi söylemeleri üzerine, böyle bir şeyin olmadığını ve kimseye yardım etmediğimizi söyledik. **Tehdit edildik.** Askerler, kaçakçıları aramak için beni ve bir arkadaşımı yanlarında götürdüler. Diğer arkadaşımız da sürünün yanında bırakıldı. Saat 23.00 civarında ellimize feneri verdiler. Bizi dağ, taş, bayır götürdüler. Sonra geri döndüler. ‘Siz bizi tuzağa düşürüyorsunuz. Bizi pusuya düşüreceksiniz’ dediler. Geri çadırın yanına döndük. Burada bizimle biraz konuştular. Üçümüzün kafasına silah dayadılar. ‘Üçünüzü burada öldüreceğim. Ellimdeki keleştir. Devlette kayıtlı değil. Arkadaşımın kayıtlı, benimki kayıtlı değil. Üçünüzü burada öldürürüm, kimse de bilemez’ dediler. Daha sonra bir kısmı gitti, 3-4 asker kaldı. Kalan askerler bizimle konuştuktan sonra üstlerindeki yeleği çıkarıp, sopayla vurmaya başladılar. Hem taşla hem sopayla vuruyorlardı. Büyük taşları ellerine alıp, sırtımıza vurdular. Sopayla dizime vurdular. Bakın zaten kırılmış. Alçıya alınmış. Başıma da sopa vurdular. Vurduğu gibi kan fişkırdı. Daha sonra bayıldım. Arkadaşlarım öldüğümü sanmış. Diğerlerin durumu da kötü. Onların da sırtına vurdular. Bağırıışlarını duyuyordum, dayanılacak gibi değildi. Bizi bir saat boyunca dövdükten sonra bir tekme vurup, gittiler. Bir telefonumuz vardı. Onu da kaybetmiştik. Bir saat boyunca onu aradık. Bulduk. Allah’tan köyde şebeke çekiyordu. Telefonu aldım. Orada bir tane atımız vardı. Arkadaşlar beni ata bindirdi. Çünkü ne ben ne arkadaşlarım yürüyebiliyordu. Tepeye kadar gittim. Köylüye telefon ettim. İleride bir sürü daha vardı. Orada da çoban vardı. Yavaş yavaş onların yanına gittim. Telefonu onlara verdim. Dedim ‘köylüleri arayın, hepimiz yaralıyız’. Daha sonra bayıldım. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”

Diyarbakır’da yaşayan 25 yaşındaki Süleyman Arıkan’ın **Bağlar ilçesine** bağlı Fatih Mahallesi’nde bulunan evine **13 Ağustos 2020 tarihinde** saat 05.00 sıralarında özel hareket polisleri tarafından baskın düzenlendiği, baskın esnasında Arıkan’ı fiziksel şiddete maruz kaldığı ve polislerin yanlış eve baskın düzenlediklerinin anlaşılması üzerine Arıkan’ı şikayetçi olmaması yönünde tehdit ettikleri öğrenildi. Süleyman Arıkan’ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “İlk kim olduklarını anlamadım, içeri girdiklerinde polis olduklarını anladım. Bana bazı isimler sordular. Tanımadığımı söyledim. Beni evimin terasına çıkardılar. Yere yatırıp hakaret ettiler. Onlara yanlış yaptıklarını söyledim. Bana küfür edip, hakaret ettiler. Yetmedi silahın dipçığı ile sırtıma vurdular, darp ettiler. Yerde iken 5 kişi sırtıma

vurmaya başladı. Suçumu sordum ‘konuşma!’ deyip hakaret etmeye devam ettiler. Onlara itiraz edince daha çok vurdular. Yaklaşık bir saat evimde bana hakaret edip, darp ettiler. Bir saatin sonunda yanlış eve geldiklerini anladılar. Bana ‘birini arıyoruz’ dediler. Onlara ellerindeki adresin benim adresim olmadığını söyledim. Yanlış adrese geldiklerini anlamalarına rağmen üzerime gelmeye, baskı kurmaya devam ettiler. Onlar hakkında suç duyurusunda bulunacağımı söyleyince beni tehdit ettiler. ”

Van’ın Çaldıran ilçesine bağlı Beydoğan (Şêxsoca) mahallesinde koyunları otlatan Hayrettin Yücel isimli yurttaşı ile ismi öğrenilemeyen 15 yaşındaki bir çocuğun, **18 Ağustos 2020 tarihinde** Saat 14.00 sıralarında yanlarına gelen askerler tarafından darp edilerek tehdit ve küfürlere maruz kaldıkları öğrenildi. Hayrettin Yücel’in ağabeyi Ferdi Yücel’in konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Onlarca kez aramamıza rağmen ambulansı mahalleye gelmedi. Daha sonra bir askeri araç kardeşimi alarak hastaneye götürdü. Kardeşim darp edildiği halde hastanede rapor verilmedi. Raporu alamadığımız için bu kez de Erciş Devlet Hastanesi’ne gittik. Burada da darp raporunu isteğimde raporu jandarmaya vereceklerini ifade ettiler.”

23 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır’ın merkez Bağlar ilçesinde eski Mardin-Diyarbakır Karayolu üzerinde bulunan Karacadağ Caddesi’ndeki akşam saatlerinde mahalle bekçilerinin zor kullanarak gözaltına almaya çalıştığı 1 yurttaşı, yere yüzükoyun yatırarak ve diziyile boynuna basarak darp ettiği, yurttaşın boynunu dizden kurtardığı esnada ise olay yerindeki polis tarafından tekmelendiği öğrenildi. Çevredekilerin yurttaşların müdahale şekline tepki göstermesi üzerine polisin yakın mesafeden biber gazı kullanarak müdahalede bulunduğu ve 4 yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi.

27 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır’da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 yurttaşın (*Beşir Çiçek ve ismi öğrenilemeyen 3 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. Çiçek ailesinin evine düzenlenen baskında ve yapılan arama esnasında, duvardaki saatin indirilerek kırıldığı ve aile fertlerinden 30 yaşındaki Beşir Çiçek’in, kırılan saatin cam parçaları üzerine yüz üstü yatırıldığı öğrenildi. Yüz ve dirsek kısımlarında kanama meydana gelen Çiçek’in gözaltına alınarak, İl Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınan Beşir Çiçek’in annesinin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Evde bulunan bütün eşyaları dağıttılar. Duvarda bulunan saati kırdılar. Kırılan camların üzerine oğlumu yatırdılar. Oğlumun yüzü ve kol dirsekleri kanlar içinde kaldı. Polisler ‘bir havlu alıp kanları temizle öyle gidelim’ dedi”

7 Eylül 2020 tarihinde Şırnak’ın Cizre ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*İbrahim Kızılkaya, Resul Vesek, Abdülmütalip Tetik*) gözaltına alındığı öğrenildi. Baskın sırasında evlerin kapılarını kıran özel hareket polislerinin, aile fertlerini darp edip tehdit ettiği öğrenildi. Şiddet anlarının güvenliği kamerasına yansıdığı görüldü. Görüntülerde, kar maskeli ve uzun namlulu özel hareket polislerinin baskın sırasında evin kapısını açan Tetik’in kardeşi Kahraman Tetik’i diz çöktürüp, silahla başında beklediği görülüyor. O anlarda polislerden birinin, Tetik’in bel kısmına tekme attığı görülüyor. Sonrasında evin içinden çıkan başka bir polisin de Tetik’in sırtına diziyile vurduğu görüntülere yansıyor.

5 Ocak 2020 tarihinden bu yana kendisinden haber alınamayan Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku’nun ailesinin, Gülistan Doku’nun bulunması ve olaydaki şüphelilerin yargılanması talebiyle **7 Eylül 2020 tarihinde Dersim’de** Seyit Rıza Meydanı’nda oturma eylemi başlattığı öğrenildi. Oturma eylemine müdahale eden polisin, Doku’unun annesi

Bedriye ve ablası Aygül Doku'yu darp ederek gözaltına aldığı öğrenildi. **Doku'nun ablası Aygül Doku ise sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımında, şu beyanlarda bulundu:** “Kız kardeşimiz için yaptığımız oturma eyleminde gözaltına alındık niye dedik polis kadın memuru sırtıma tekme attı iki üç kere daha sonra onu çekmeye çalıştım diğer polis memuru gelip telefonumu alıp videoyu sildi Annem bayıldı şuan hastanede darp raporu alıyoruz.”

23 Eylül 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde bulunan Sanat Sokağı'nda akşam saatlerinde maskesi çenesinde olan ve sigara içen bir gencin polisler tarafından darp edildiği belirtildi. Bölgede bulunan yurttaşlar tarafından çekilen görüntülerde, yurttaşın etrafını saran polisler, yurttaşı darp ederek yere yüzükoyun yatırıyor. Polislerden birinin yurttaşı arkadan kelepçelemeye çalışırken diğer polislerin de çevrede toplanan ve polislere tepki gösteren halka müdahalede bulunduğu ve havaya ateş açtığı görülüyor.

5 Ekim 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Metin Uzunböy, şu beyanlarda bulundu: “Engelli raporum vardır ve şu an işsizim. İş başvurusunda bulunmak için yaklaşık iki hafta önce, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine gittim. Başkanla görüşebilmek için randevu talep ettim. Beni herhangi bir gün arayacaklarını belirttiler. Ben de bunun üzerine belediyeden ayrıldım. Aradan günler geçmesine rağmen belediye tarafından aranmadım. Bunun üzerine geçen Perşembe günü 01.10.2020 tarihinde saat 10:00-10:30 civarında, ben tekrar büyükşehir belediyesine gittim. Binanın girişinde sağda bulunan odadaki bir personelle görüştüm. Beni neden aramadıklarını sordum. Durumumu izah ettim. Ama beni başkanla görüştüremeyeceklerini söylediler. Ben ısrarla görüşmek istediğimi söyledim. Muhatap olan personel ise erzak gibi ihtiyaçlarım varsa yardımcı olabileceklerini, fakat başkaca bir talebi yerine getiremeyeceklerini söylediler. Ben ise eskiden işportacılık yaptığım için “bana pazardan bir yer veya asgari ücretli bir iş verilsin” talebinde bulunuyordum. Bu sebeple başkanla görüşmek istediğimi tekrar belirttim. Talebim reddedilince, ben de başkan gelinceye kadar “burada oturup beklerim” diyerek, koridorda sırtımı kolona dayayarak yere oturdum. Ben oturduktan yaklaşık 10 dakika sonra hatırladığım kadarıyla 8-9 polis içeri girdi. Amirleri beni göstererek “bunu alın” dedi. Bunu üzerine polisler beni yerden sürükleyerek ön kapıdan çıkararak belediyenin arka tarafına götürdüler. Binanın arkasında polislerden biri, ben yerdeyken diziyile boynuma baskı uyguladı. Nefes alamıyordum. Durumumun kötü olduğunu fark eden polislerden birinin uyarması üzerine dizini boynumdan çekti. Ambulans beni almak için geldiğinde, amir ambulansın beni almasına izin vermedi. Diğer polisler “şu an ambulansla giderse bizi şikayet eder, ambulans gitsin. Biz bunu ikna ederiz” dediğini duydum. Ambulans beni almadan gitti. Bir saat kadar yerde öyle hareketsiz kaldım. O esnada amir diğer polisler “bu şahsın GBT sini kontrol edin, bunun sabıkası, HDP’ ye üyeliği yok mu dur?” gibi şeyler söylüyordu. Ben ise “18 senedir AKP ye oy verdiğimi belirttim. Ama Amir aleyhime kullanmak için sürekli GBT sisteminde bana ilişkin bir şeyler tespit etmek, beni birileriyle ilişkilendirmek çabasındaydı. Sonra polislerin bir kısmı şikayetçi olmamam için beni ikna etmeye çalıştılar. Bana yardımcı olacaklarını, iş bulacaklarını vs. şeyler söylediler. Sonrasında beni zırhlı araca bindirip, İŞKUR’a götürdüler. İŞKUR’da sözlerinin geçtiğini, orada bana iş bulacaklarını belirttiler. İŞKUR’da çalışan yetkili bir personelin karşısına beni çıkardılar. Beni işe almalarını istediler, fakat personel kura sistemi olduğunu söyleyip yapacak bir şeyleri olmadığını belirtti. Biz oradan çıktığımızda orada tutanak gibi bir şey tuttular. Polisin söylediği şeyleri bekçi yazıyordu. Bitirdikten sonra imzalamamı istediler. Okuma yazmam olmadığından ne olduğunu anlayamadım. Fakat imzalamak istemeyince beni uzunca bir süre ikna etmek için yumuşak üslupla dil döktüler. Bunun üzerine imza attım ama “amirinizden kesinlikle şikayetçi olacağım” dedim.”

20 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinin Diclekent semtinde sabah saat 05.00'te polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Faris Türk isimli yurttaşın gözaltına alınarak Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi. Baskın sırasında Faris Türk, eşi Hanım Türk ve 2 çocuğuna köpekle saldırıda bulunulduğu ve darp edildikleri öğrenildi. **Hanım Türk'ün konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** "Köpeği eşimin üstüne saldırdılar. 7 ve 16 yaşındaki iki oğlum dayılarının odasında uyuyordu. Oğlum polislerden korktu ve bağırdı. Babaları polislerin çocuklara şiddet uygulandığını düşünerek çocukların odasına doğru koştu fakat polisler eşimi şiddet uygulayarak başka odaya götürdü. Çocuklarımı yüzükoyun yere yatırmışlar. Köpeği çocukların üzerinden yürütmüşler. Çocuklarım travma yaşadı. 6 gündür korku içinde yaşıyorlar. Yaklaşık 2 saat işkenceye maruz kaldık." **21 Ekim 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Hanım Türk, şu beyanlarda bulundu:** "20.10.2020 tarihinde sabah saat 05.00'te ben, eşim Faris Türk, 6-16 yaşlarında iki çocuğum ve abim uyuyorduk. Büyük bir gürültüyle uyandık. Birilerinin kapımızı kırmakta olduğunu gördük. Polis olduklarını anladık. "Kırmayın, kendimiz açarız" dedik. Fakat bizi dinlemeden kırdılar ve gördüğüm kadarıyla iki köpekle girdiler. Polislerin yüzleri maskeliydi. Köpekleri üzerimize saldırdılar. Köpeği önce eşimin üstüne saldırdılar. Küçük çocuğum bağıınca, eşimi bir odaya alıp kapıyı kapattılar. Sonra beni başka bir odaya alıp, bir köpeği benim üstüme saldırdılar. Köpek vücudumun çeşitli yerlerinde yaralanmalar meydana getirdi. Diğer odadan eşimin bağırma-çağırma sesleri geliyordu. Orada ona şiddet uyguladıklarını anlıyorduk. İçeri girdikleri saat 05.00'ten saat 06.30'a kadar bize yönelik işkence devam etti. 06.30'da üstleri diye anladığımız 3 erkek ve 1 kadın olmak üzere dört kişinin gelmesiyle işkenceyi durdurdular. Evimize ne için baskın yaptıklarını, bize niçin saldırdıklarını anlamadık, kendileri de bize herhangi bir şey söylemediler. Bu olaylar olup bittikten sonra iki komşumuzu çağırıp, henüz gelmişler gibi arama yaptılar. Saat 07.00'de eşimi gözaltına alıp götürdüler. Hangi karakola götürüldüğünü bilmiyoruz. Bize işkence uygulayan polislerden şikayetçiyiz. Derneğinizden hukuki yardım talep ediyoruz."

3 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Viranşehir İlçesi Hürriyet Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (Eyüp Cin) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alınarak Urfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Baskın esnasında evde bulunan eşyaların dağıtıldığı ve aile fertlerinin (Gözaltına alınan Eyüp Cin ve baba Naif Cin ile kardeş Salih Cin) darp edildiği öğrenildi.

9 Kasım 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından HDP İlçe Eşbaşkanı Güler Tunç'un bulunduğu 10 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Tunç'un evine yapılan baskın sırasında kayınvalidesi Esmer Tunç'un kafasına polislerin silah dayadığı belirtildi. **Esmer Tunç'un konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** "Sabah saat 05.00'da sabah namazına kalktık. Tam namaz kılacağımız sırada kapıdan bir gümbürtü sesi geldi. Kapı çalınmıyordu, kırılıyordu. Bununla birlikte kapıya doğru yöneldik. Baktık ki polisler. 'Bekleyin kapıyı açacağız' dedik. Ama bunu dememizle kapıyı kırmaları bir oldu. Çok acımasız ve vahşice kapımızı kırıp içeri girdiler. İkinci katta Güler'in evi var. Onun evine gittiler. Güler'in de kapısını kırdılar. Mahallenin tümünü ablukaya almışlardı. Torunum Bêkes'i almak için içeri girmek istedim ama balkon, evin bahçesi ve mahallenin tümü özel harekât timleri tarafından ablukaya alınmıştı. İçeri girmemize izin vermiyorlardı. Bunun üzerine 'Ne kadar korkuyorsunuz? Güler genç bir kadın, ondan neden bu kadar korkuyorsun? Evde silah yok, bomba yok. Niye bu muameleyi yapıyorsunuz' diyerek tepki gösterdim. Bunları söylememle silahı kafama dayamaları bir oldu. Bana 'sus' deyip torunumun yanında silah doğrultular. Ona rağmen susmadım ve 'eve gitmeyeceğim' dedim. Sonra beni tutup sert bir şekilde içeriye attılar.

Torunum korkmuştu. Hemen gelip bana sarıldı 'bir şey yok' dedim. Sonra tekrar Güler'i görmek için yukarıya çıkmak istedim. Tekrar silah doğrultup 'içeriye gir' dediler."

27 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*Mimarlar Odası Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Aziz Yağmur, Mehmet Yalçın, Sabri Özdemir, Ercan Kaysı, Agit Kaçar*) gözaltına alındığı öğrenildi. Aziz Yağmur'un evine yapılan baskında polislerin, kapıyı kırıp içeri girdiği, ardından evde bulunan 4 kişiyi bir odada yüzüstü yere yatırdığı ve başlarına silah doğrulttuğu, Ümit Akbıyık'ın bu esnada silah dipçığı ile darp edildiği, Çeko Mimkara ile Yağmur'un kardeşleri Mehmet ve Furkan Yağmur'un sırtına basılarak tekmelendiği belirtildi. Hakaret ve tehditlerde bulunulan yurttaşların darp raporu almak için hastaneye başvurduğu öğrenildi.

1 Aralık 2020 tarihinde Şırnak ve İdil, Cizre, Uludere ile Silopi ilçelerinde Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından 20 HDP ve DBP'li siyasetçinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanlardan Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Berivan Kutlu ve HDP Üyesi Meryem Aşkara'nın, baskın esnasında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı öğrenildi. Gözaltındaki işlemlerinin tamamlanması ardından serbest bırakılan Meryem Aşkara'nın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şöyle: *"Kapıları kırmalarıyla silahı kafamıza dayamaları bir oldu. Saçlarımdan tutup mutfığa götürdüler. Berivan Kutlu arkadaşımı da başka bir odaya götürdüler. Ona da vuruyorlardı, çığlıklarını duyuyordum. 20 dakika boyunca aralıksız şiddet uyguladılar. İlk defa böylesine bir vahşet ve barbarlık gördüm. Bir iğne bile bulmadıkları evin altını üstüne getirdiler. Hepsinin kafasında kar maskesi vardı. Biz de bağırarak ve çığlık attık. Bize, 'çığlık atarsanız sizi öldürürüz' dediler. İki özel hareket polisi beni balkona götürdü, 'sesini çıkartırsan öldürürüz' diye tehdit ettiler. Benim tek savunmam çığlığım. Babam ve abim çığlıklarımızı duyup yukarıya çıktılar. Onlara da saldırdılar. Kollarımı hareket ettiremiyorum. Nefes almakta ve yürümekte zorlanıyorum. Bize bunları yapan 3 özel hareket polisi 'Berivan Kutlu ve Meryem Aşkara bize işkence etti' diye şikayetçi olmuşlar."*

2 Aralık 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*İhsan Kılınç, Abdullah Kılınç, Kemal Oral*) HDP ve DBP deki siyasi çalışmaları gerekçe gösterilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Baskınlar esnasında Kemal Oral'ın polis şiddetine maruz kaldığı belirtildi. Yakınları, basında çıkan açıklamalarına göre, Oral'ın dizlerinin polis tarafından tekmelendiği, yine kendisine ve eşinin başına silah dayandığı ve aile fertlerinin 3 saate yakın mutfakta buzdolabının yanında yüzleri duvara dönük bekletildiği kaydedildi.

6 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi Kaynaratepe Mahallesi Nükhet Coşkun Caddesi'nde 15-16 yaşlarında olduğu tahmin edilen bir çocuğun, polis tarafından yüzükoyun yere yatırılarak darp edildiği ve daha sonrasında ise ters kelepçelenerek gözaltına alındığı öğrenildi. Olayın, çevredeki yurttaşlar tarafından cep telefonu ile kaydedildiği belirtildi.

13 Aralık 2020 tarihinde Batman'da Diyarbakır Caddesi üzerinde Valilik ile İl Emniyet Müdürlüğü'nün olduğu bölgede kağıt toplayıcısı bir gencin, polis şiddetine maruz kaldığı öğrenildi. Kimliği öğrenilemeyen gencin polis tarafından darp edilmesine ilişkin olayın, çevredeki yurttaşlar tarafından cep telefonu ile kaydedildiği belirtildi. Görüntülerde, polislin kağıt toplayıcı gence yumruklu saldırıda bulunduğu ve darp ettiği görülüyor.

29 Aralık 2020 tarihinde Şırnak'a bağlı Yeni Mahalle'de evinden çıkan 24 yaşındaki Nurullah Çevik isimli yurttaşın devriye gezen polisler tarafından durdurulduğu ve kendisine "üstünü arayacağız" denildiği, buna karşın herhangi bir arama kararı olmayan gerçekleşen bu uygulamaya tepki gösterdiği ve bu nedenle darp edildiği öğrenildi. Daha polis tarafından gözaltına alınan Çevik'in, sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı ve kendisine şiddet uygulayan polisler hakkında suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

-Cezaevlerinde İşkence

3 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mehmet Sıraç Özsubaşı, şu beyanlarda bulundu: "Oğlum Şeyhmus Özsubaşı, en son Kayseri Bünyan Cezaevi'nde iken Trabzon Beşikdüzü Cezaevi'ne sevk edilmiştir. Oğlumun sevkini yaptığını tesadüfen öğrendim. Oğlumun arkadaşlarının aileleri ile yaptıkları telefon görüşmesinde sevk olayını söyleyince, onlar bana haber verdiler. Bunun üzerine Bünyan Cezaevi'ni aradım. Oradaki yetkili bana, oğlum ile birlikte 6 kişinin Trabzon'a sevk edildiğini söyledi. Daha sonra Trabzon Cezaevi'ni aradım. Onlar da sevk uygulamasını doğruladı. Oğlum ile ne zaman görüşebileceğimi sordum. Perşembe günü (02.01.2020) arayacağını söylediler. Oğlum Perşembe günü aradı. Oğlum 26.12.2019 günü sabahında habersiz bir şekilde toplam 6 kişinin ring aracına bindirilerek sevk edildiklerini söyledi. Oğlum ve Sakıp Hazman Beşikdüzü T Tipi Cezaevi'ne, iki kişi Giresun Cezaevi'ne, iki kişi de Rize Cezaevi'ne götürülüyor. Trabzon'da cezaevi girişinde gardiyanların çıplak arama yapmak istemesi üzerine oğlum bunu kabul etmiyor. Bunun üzerine gardiyanlar zor kullanarak elbiselerini çıkarıyor ve bu esnada hakaret ve küfür ediyorlar. Bu uygulamadan sonra oğlumu hücreye atıyorlar. Oğlum ilk üç gün kendisine yemek verilmediğini, sadece ekmek ve su verildiğini söyledi. Oğlum hala da hücrede tutuluyor. Daha ne kadar hücrede kalacağına dair ona bir bilgi verilmemiş. Oğlum kendisi ile birlikte götürülen Sakıp Hazman'dan hiç bilgi alamamış. Hücrede oğluma dönük hakaret, küfür ve kötü muamele devam ediyor. Kendisine kâğıt kalem dahi verilmemiş. Bu yüzden dilekçe yazamamış. Oğlumun kendi talebi olmadan, böyle bir uygulamayla sevk edilmesinin bilinçli yapılan bir cezalandırma yöntemi olduğunu düşünüyorum. Beşikdüzü Cezaevi kamuoyunda kötü muamele ve işkence yapılan bir yer olarak biliniyor. Bu tür insan haklarına aykırı uygulamaları kabul etmiyorum. Derneğinizden bu konuda hukuki destek talep ediyorum."

11 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Hakkâri Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mervan Dünder isimli mahpusun, 6 Ocak 2020 tarihinde Van T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildiği ve çıplak arama dayatmasına maruz kaldığı, bu istemi reddeden mahpusun infaz koruma memurları tarafından darp edildiği öğrenildi. Revir ve hastaneye götürülmeyen Dünder'in 2 gün boyunca tek kişilik koğuştaki bekletildiği ifade edildi.

11 Ocak 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Celal Demir, şu beyanlarda bulundu: "Yakınım olan Şerafettin Demir ile 10.01.2020 günü yapmış olduğum görüşmede, koğuştaki arama yapılırken kitaplarının yere atıldığını, buna itiraz ettiği içinde kelepçe takılarak darp edildiğini ve sürüklendiğini söyledi. Yaşadıklarının ailesine anlatmasını diye hakaret ve tehdit edildiğini söyledi. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum."

14 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine bulunduğu hapis hanesinden mektupla başvuruda bulunan Hüseyin Keser, şu beyanlarda bulundu: "Yaklaşık 1 aydır bu cezaevinde kalıyorum. 31 Aralık 2019 Salı günü beni spora çıkaran iki personel, iki ay

hücrede kalmam gerektiğini, söyleyerek hakaret ettiler. Ben de hakaret etmeyin dememe rağmen personeller hakaret ve tehditlerine devam ettiler. Sen görürsün diyerek koğuştan çıktılar. 15-20 dakika sonra koğuşa onun üzerinde gardiyan geldi. Aramamı yaptıktan sonra avluya çıkmam gerektiğini söylediler. Avluda göğsüme sert bir şekilde vurdular. Daha sonra başıma ve kulaklarıma vurarak hakaret etmeye devam ettiler. “ Devlet benim, sen kendini ne zannediyorsun, seni her gün gelip döveceğiz” gibi sözler söylediler. Daha sonra eşyalarımı dağıtarak çıktılar. Ben ilk defa bu kadar ağır bir durumla karşılaştım. Ne yapacağımı bilemedim. Tek başıma bir hücrede kalıyorum. Çok zor şartlarda yaşıyorum. Bu zor durumla ilgili sizlerden gereken her şeyi yapmanızı, kamuoyu ile paylaşmanızı, hukuki yardım etmenizi talep ediyorum.” (Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)

8 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde tutulan Hüseyin Bağ’ın ailesiyle 7 Şubat 2020 tarihinde yaptığı telefon görüşmesinde, koğuştan araması sırasında eşyalarının dağıtıldığını ve ardından gardiyanların saldırısına maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Van F Tipi Ceza İnfaz Kurumu’nda bulunan Fikret Turgut isimli mahpusun darp edildiği belirtildi. Basın organlarında konu ile ilgili açıklama yapan Turgut’un kardeşi Fahrettin Turgut, şu beyanlarda bulundu: “4 Şubat günün Van F Tipi Cezaevi’nde bulunan ağabeyim Fikret Turgut’u ziyarete gittik. Ziyaret sonrası gardiyanların ağabeyimi darp ettiğini geçen Pazar günü yaptığı telefon görüşmesinde öğrendik. Ağabeyim 3 yıldır örgüt üyeliği suçlaması ile içeride tutuluyor. Biz kendisini ziyaret ettikten sonra gardiyanlar tarafından darp edildiğini avukatına bildirmiş. Ağabeyim bu yüzden Van Araştırma Hastanesi’ne kaldırılmış ve darp raporu alınmış. Ağabeyimin neden darp edildiğini bilmiyoruz. Sağlığı hakkında endişeliyiz. İnsan Hakları Derneği’nin ve hukukçuların bu durumla ilgilenmesini istiyoruz.”

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Methi Kaya, özetle Cezaevinde 03.10.2019 tarihinde gardiyanlar tarafından (yaklaşık on gardiyan) kaldığı hücrede fiziksel olarak saldırıya uğrayıp göğüs ve kalbinden darbe almıştır. Revire geç götürülmüş ve omurgalarında çatlaklık söz konusu olduğu için hastaneye sevk edilmesi gerekmektedir. Fakat sevk edilmemiş. Geç bir saatte ambulans gelip hastaneye götürülmüştür. Daha sonrada kötü muameleler devam etmiş savcılığa yazılan 2 dilekçe de aleyhine sonuçlanmış ve hücre cezası verilmiştir.

2 Mart 2020 tarihinde İHD Şırnak şubesine başvuruda bulunan Hekim Arzuhan, şu beyanda bulundu: “Kardeşim olan Hamza Arzuhan 5 yıldır cezaevinde tutuklu bulunuyor. Daha önce Şırnak T-Tipi Hapishanesi’nde 2 yıldan fazladır Gümüşhane Hapishanesi’ne sürgün edildi. Haftada bir defa telefon hakkı var ve en son 2019 yılında Kurban Bayramı’nda ziyaretine gidebildik. 12.02.2020 tarihinde kullandığı telefon hakkında cezaevinde kötü muamele ve gardiyanların fizikî şiddetine maruz kaldıklarını ve tek kişilik hücrelere konulduklarını söyledi. Kardeşimin can güvenliğinden endişe duyuyoruz. Kardeşimin bulunduğu şehirdeki hapishaneye nakil edilmesini istiyoruz. Bu konuda hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”

2 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Muzaffer Çelebi, şu beyanlarda bulundu: “Daha önce Tarsus 1 Nolu T tipi Cezaevinde bulunan kardeşim Bahattin Çelebi, 21 şubat 2020 tarihinde Aksaray T Tipi cezaevine nakli gerçekleşiyor. 24

Şubat 2020 tarihinde kardeşim Şemsettin Çelebi aranarak naklin gerçekleştiğine dair bilgi veriliyor. 1 Mart 2020 tarihinde evi arayarak cezaevinde yaşadıklarına dair bize bilgi verdi. Cezaevi içerisinde kantin ihtiyaçlarının karşılanmadığını ve bu ihtiyaçlarımızın karşılanması için idare ve orda bulunan gardiyanlara yaptıkları itirazlar sonrasında gardiyanlar tarafından darp edildiklerini bize aktardı sonrasında hücreye atıldığını bize bildirdi. Yaşanan bu olay karşısında kardeşimin sağlık ve yaşam hakkında kaygı duyduğumu belirtmek isterim. Ve derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

20 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Erdal Al, şu beyanlarda bulundu: *“Cezaevinde Coronavirus dezenfeksiyonu adı altında mahkumlara hakaret edildiği, tehdit edildikleri, eşyalarının kırıldığı, elbiselerinin yerlere atıldığı, telefon görüşmesinde kardeşim (Önder Al/Tokat T Tipi Kapalı Cezaevi) tarafından bize aktarılmıştır. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”*

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanların şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: *“Kardeşim, 5 Nisan’da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koşulların değiştiğini ve gittikleri koşullarda televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmemesini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmemesini de anlattı”*

16 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Maraş Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi’nde kalan Burhan Erol isimli mahpusun, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların “koşulları basan robocop giyimli gardiyanlar” tarafından şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Elazığ Kadın Kapalı Cezaevi’ndeki C-4 odasında 3 kişiyle birlikte kalan hükümlü Remziye Karadağ’ın babası Salih Karadağ ile yaptığı telefon görüşmesinde, 12 Mayıs’ta 20 kişilik gardiyan grubu tarafından darp edildiklerini, vücutlarının çeşitli yerlerinde morluklar oluştuğunu ve götürüldükleri revirde darp raporu verildiğini aktardığı öğrenildi.

26 Ağustos 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine telefonla başvuruda bulunan Abdurrahman Yıldız, şu beyanlarda bulundu: *“Kardeşim Abdullah YILDIZ seneyi aşkın bir süredir Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktadır. Kardeşim bugün bizi sabah 10.00 gibi cezaevinden aradı. Kardeşim bize; bulunduğu koşullarda 2 mahpusun kavga ettiğini daha sonra koşullarda gardiyanların geldiğini söyledi. Kardeşim gardiyanların koşullarda girerek 2 mahpusu darp ettiğini; bu darp sırasında kendisinin de gardiyanlar tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldığını aktardı. Kardeşim darptan dolayı kolunda şişme ve morarma olduğunu söyleyerek insan hakları derneğinin konuyla ilgilenmesini istedi. Ayrıca kardeşim bize hastaneye götürülmediğini de aktardı. Derneğinizden kardeşimin durumuyla ilgilenilmesini ve gerekli hukuki girişimlerde bulunulmasını talep ediyoruz.”*

3 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 25 Ağustos 2020 tarihinde Adana Kürkçüler F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'ndan **Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna** sevk edilen İnan Akın isimli mahpusun, Diyarbakır cezaevi girişinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı öğrenildi. Konuya ilişkin Diyarbakır Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY DER) tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “*Tutsak İnan Akın, Diyarbakır Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma Derneğine (TUAY DER) ailesi tarafından yapılan başvuruya istinaden ziyaret edilmiştir. Görüşme yapmak üzere kayıt yapılması sırasında, tutsağın sisteme kaydının yapılmadığı gerekçesiyle avukatı bir saat bekletilmiştir. Ziyaret sırasında, tutsak İnan Akın'ın boynunda izler olduğu ve sağ gözünün alt kısmında morluk olduğu tespit edilmiştir. Yapılan görüşmede; tutsağın 25 Ağustos günü Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna getirildiği, giriş sırasında 25-30 gardiyanın onu beklediği ve soyunması istendiği, bunu kabul etmemesi üzerine tutsağın kıyafetlerinin parçalanarak çıkarıldığı ve darp edildiği, 'insanlık onuru işkenceyi yenecek' şeklinde bağırmasına karşılık gardiyanlar tarafından 'yaşasın işkence' şeklinde karşılık verildiği, kendisini cezaevi müdürü olarak tanıtan ve başgardiyan olarak tanıtan kişilerin bizzat işkence ettiği, '25 Ağustos gününü hatırlayacaksın bu daha başlangıç' şeklinde tehdit edildiği, cezaevine girdikten 4 gün sonra kâğıt, kalem ve kıyafetlerinin verildiği belirtilmiştir. Ayrıca ailesi ile yapılan telefon görüşü sırasında görüşme içeriği gerekçe gösterilerek, kanunda böyle bir disiplin cezası yer almadığı halde, cezaevi hakkında yalan haber yaymak gerekçesiyle disiplin cezası verilmek üzere savunma istendiği belirtilmiştir. Tutsak İnan Akın cezaevinde tek başına kaldığını, bu sebeple de can güvenliğinin olmadığını belirtmiştir.*”

9 Eylül 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Abdulaziz Balta, şu beyanlarda bulundu: “*Oğlum Ömer BALTA 1 yılı aşkın bir süredir Diyarbakır 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktadır. Oğlum ile annesi Yıldız BALTA 8 Eylül 2020 tarihinde sabah saatlerinde telefonla görüştü. Oğlum annesine, 5 Eylül 2020 tarihinde gardiyanlardan biriyle tartışma yaşadığını bunun üzerine diğer gardiyanların kendisini darp ettiğini söylemiş. Oğlum annesine, bu darp olayından sonra 2 gün su içemediğini söylemiş. Ayrıca ben oğlumun cezaevinde görüşüne geçen hafta gittim. Gardiyanlara çok bekletildiğimizi, rahatsız olan insanlar var dedim. Bunun üzerine gardiyanlarla tartışma yaşadık. Gardiyanların bana ve oğluma karşı yaklaşımlarını kabul etmiyorum. Gardiyanlar bana, nereye şikâyet edersen et dediler. Derneğinizden bu konularda hukuki destek talep ediyorum.*”

18 Eylül 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ekrem Önkol, şu beyanlarda bulundu: “*Oğlum (Ferhat Önkol) yaklaşık 4 ay önce gözaltına alınıp tutuklandı. Diyarbakır D tipi cezaevine gönderildi. 17.09.2020 tarihinde saat 16 civarında ben ve eşim oğlumun görüşüne gittik. Gittiğimizde oğlumun, aynı kampüs içerisinde bulunan F tipi bölümüne alındığını öğrendik, Ferhat'la görüştüğümüzde 16.09.2020 tarihinde 28 arkadaşıyla beraber F tipine götürüldüğünü söyledi. Kendilerinden önce de bir grup arkadaşlarını aynı şekilde bir hafta önce F tipine götürdüklerini söyledi. Bir haftadır F tipine götürülen arkadaşların çok ciddi sıkıntılarla karşılaştıklarını ve gardiyanlar tarafından darp edildiklerini, hatta oğlumun görüştüğü Hasan AŞAR ve Melih AKIN adlı tutsakların darp edildiklerini, zorla elbiselerini çıkarmak isteyen gardiyanlara karşı çıktıkları için kendilerine kötü muamele yapıldığını söyledi. Aynı zamanda arkadaşlarının arasında şalvar giyen arkadaşlarının olduğunu ve onları zorla çıkartmaya çalıştıklarını, terlik verilmediğini söyledi. Bundan bir hafta önce sevk edilen arkadaşlarının, kendilerine yapılan sözlü ve fiziki kötü muameleye karşı açlık grevine başladıklarını, hapishanedeki koşulların düzeltilmesi için 19.09.2020 itibari ile açlık grevine başlayacaklarının söyledi. Bu nedenle oğlum Ferhat ve*”

arkadaşlarının can güvenliğinin olmadığını ve buldukları cezaevi koşullarının düzeltilmesi için derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

Şırnak T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan 30 mahpusun **25 Eylül 2020 tarihinde** gerekçe gösterilmeden farklı cezaevlerine sevk edildiği öğrenildi. Mahpuslardan Musa Külter'in, sevk esnasında yerlerde sürüklenerek darp edildiği belirtildi.

16 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak Cezaevi'nde bulunan 2 mahpusun (*Nesim Kaplan, Mehmet Şakir Erol*) 25 Eylül 2020 tarihinde Tarsus 2 No'lu T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sürgün edildikleri öğrenildi. **Mahpuslardan Nesim Kalkan'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** “Onlarca gardiyan koğuşa girerek sürgün edildiğimizi haber verdi. İç çamaşırlarımızı almamıza dahi izin verilmedi. Yaka paça koğuşlardan alınarak, darp edilerek araçlara bindirildik. Şort ve atletle koğuşlardan zorla çıkardılar. Şahsi eşyalarımız verilmedi. Şırnak Cezaevi'ndeki ceza infaz memurlarınca darp edildik. Ağza alınmayacak küfür ve hakaretlere maruz kaldık. Darp edilirken sürekli 'Size devletin gücünü göstereceğiz' şeklinde tehdit edildik. Eşim hala Şırnak Cezaevi'nde olduğu için hayatından endişe ediyorum.” **Mahpuslardan Mehmet Şakir Erol'un konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** “Kötü muamele ve sürgün edilmemizin tek nedeni koğuş değişikliği talebimizdir. Şırnak Cezaevi'nde tedavi olmak istiyordum ama idare tedaviye yanaşmıyordu. Bunun yerine sürekli uyuşturucu haplar veriyorlardı. Verilen haplar beni fiziksel ve psikolojik olarak kötü etkiliyor. Sakat olan sağ kolumdan dolayı uyuyamıyorum. Getirildiğim Tarsus 2 No'lu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde de tedavi için başvuru yaptım ama bir yanıt verilmedi. Tedavi olmak istiyorum. Tedavim yapılınsın.”

27 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Malatya** Kapalı Cezaevi'nden yeni kurulan Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edilen 16 mahpusun, sevk edildikleri sırada kötü muamele ve çıplak arama dayatmasına maruz kaldıkları öğrenildi.

1 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan kadın mahpusların, cezaevi yönetimi tarafından güvenlik gerekçe gösterilerek avluda sayıma zorlandığı öğrenildi. Ancak koğuş dışına çıkarılarak avluda yapılmak istenen sayımı kabul etmeyen mahpusların hakkında her gün tutanak tutulduğu belirtildi.

4 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mehmet Sıdık Meşe'nin, 15 gardiyan tarafından koğuşundan alınıp başka bir odaya götürülerek cop ve sopalarla işkenceye maruz kaldığı öğrenildi. Olay, ailesi ve avukatlarının düzenlediği basın toplantısıyla kamuoyuna duyuruldu.

Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan 4 mahpusun (Süphan Çabuk, Tarık Kar, Uğur Şenkozat, Uğur Dirin) 16 Aralık 2020 tarihinde “güvenlik” gerekçesi öne sürülerek farklı cezaevlerine sevk edildikleri öğrenildi. Kocaeli Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edilen Tarık Kar isimli mahpusun çıplak arama dayatmasıyla karşı karşıya kaldığı ve bu şekilde aranmayı reddettiği için darp edildiği öğrenildi.

-Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Fuat Yalçın, şu beyanlarda bulundu: “Diyarbakır’da iki dönem HDP de il meclis üyeliği ve belediye meclis üyeliği görevlerinde bulundum. Diyarbakır’da HDP ve önceki partilerde aktif şekilde siyaset yürüttüm. 2016 Kayyım atanmasından sonra Yenişehir Belediye meclis görevinde iken ihraç edildim. Bir süre de cezaevinde kaldım. O dosyamdan da beraat ettim. Şu an inşaat ve çiftçilik işi ile uğraşıyorum. Hatırladığım kadari ile 20.01.2020 tarihinde saat 15.00 civarında kendi aracım (21 ABA 328) Gaziler son durak caddesinden Huzurevleri semtine gitmek için hareket halindeydim. Caddenin sağ tarafında ilerlerken caddenin solunda Ford Tourneo marka araç bana yaklaşarak işaret etti. İçinde sivil giyimli, yaşları 45 civarında beyaz tenli 170-180 cm boylarında iki kişi vardı. İşaretleri ile birlikte arabamı durdurdum, onlar da önümde araçlarını durdurdular. Araçtan inen bir kişi polis kimliğini göstererek konuşmak istediğini söyledi. Ben de konuşmak istemediğimi, hakkımda bir işlem varsa söyleyin dedim. O da bana işlem olmadığını sadece bir konuda sohbet etmek istediklerini söyledi. Ayrıca onlara ev diğer adreslerimin açık olduğunu, bir işlem olduğu takdirde kolaylıkla bana tebligat yapabileceklerini söyledim. Onlara yolumu kesip korsanca davranmalarının suç olduğunu söyledim. Bana bir yerde sohbet edip konuşmak istediklerini söyleyince karşı çıktım. Onlara karşımızda Nehir adında kahvehaneyi gösterdim, burada konuşabiliriz başka yere de gelmem dedim. Onlar da orası kalabalıktır orası uygun değil başka yere gidelim dediler. Ben bu durumu kabul etmedim. Onlara sormak istediğiniz soruyu kendi arabanızda da sorabilirsiniz deyince onların aracına geçtik. Araçta kişilerden biri kendi telefonunun whatsapp bölümünden bir fotoğraf göstererek bana tanıyıp tanımadığımı sordu. Ben de fotoğraftaki kişiyi tanımadığımı söyleyince onlar bizdeki bilgilerin senin bu şahsı tanıdığın yönündedir dediler. Ben de cevabımı tekrarlayıp ne yaparsanız yapın, gözaltına alırsanız da cevabım aynıdır dedim. Bu sefer de diğer kişi bana bu görüşmeyi saymayalım başka zaman seninle bir çay içelim dedi. Ben ona da sizinle görüşmem dedim ve araçtan indim. O görüşmeden 3 veya 4 gün sonra da beni aynı araç ve şahısların takip ettiğini gördüm. Kendilerini polis olarak tanıtan bu kişilerin kim olduklarını ne iş yaptıklarını bilmiyorum. Beni sürekli takip etmelerinden rahatsızım. Yasadışı sorgu ve zorla alıkonularak bilmediğim ve tanımadığım kişilerin fotoğrafları üzerinden tehdit edip ajanlaştırmaya çalışmalarından şikayetçiyim. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD’nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin’in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında gözaltına alınan 22 yaşındaki Mehmet Akyüz isimli yurttaşın, götürüldüğü İlçe Emniyet Müdürlüğü TEM Şube’de kendilerini polis olarak tanıtan sivil giyimli kişilerin kendisine ‘Bizimle çalışmanı istiyoruz’ dediği iddia edildi. Artuklu Üniversitesi öğrencisi olan Akyüz’ün gözaltında kaldığı 4 gün boyunca söz konusu bu kişilerin 4 kez ‘mülakat’ adı altında kendisi ile isteği dışında görüştüğü belirtildi. Akyüz, **21 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan röportajında konuya ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kendileri ile çalıştığım zaman maddi ve manevi yardımcı olacaklarını söylediler. Benden çok şey istemeyeceklerini sadece söyledikleri kişileri tanıyıp tanımadığımı soracaklarını söylediler. Buna göre gidip o kişileri tutuklayacaklarını belirttiler.”**

25 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Pelda Sevim, şu beyanlarda bulundu: “Bir yıla yakın süredir Bismil 15 Temmuz şehitler Anadolu lisesinde sözleşmeli aday öğretmenlik yapmaktayım. 20.02.2020 tarihinde mesai bitiminden sonra okul müdürümüz olan Abdulvahap Çelik beni arayarak, “Eğer Diyarbakır’da iseniz İl Milli Eğitim Müdür yardımcısı Hanefi Özkal’ın yanına gidin, mevzuunun ne olduğunu bilmiyorum” dedi. Ben de “tamam” diyerek aynı gün ismini belirttiğim milli eğitim müdür yardımcısının odasına gittim. Müdürüm bana milli eğitim müdür yardımcısının yeri ve odası ile alakalı

bilgiyi daha önce vermişti. Odasına girdiğimde yanında başka biri vardı. Ben girdikten birkaç dakika sonra yanındaki şahsı gönderdi. Şahsın çıkmasından sonra Haneî Özkal dışarı çıkıp çok kısa bir süre sonra tekrar içeri geldi. “Polis arkadaşlar bir mevzu ile alakalı sizinle görüşmek istiyorlar” dedi. Hemen ardından içeriye sivil giyimli, polis olduklarını belirten üç kişi girdi. Herhangi bir kimlik göstermediler. Biz polislerle konuşmaya başlamadan Haneî Özkal odasının anahtarını polisler verip, “siz rahat rahat konuşun” diyerek odadan çıktı. Polislerden biri 35-40 yaş aralığında, iri, 180 boylarında görünüyordu. Beyaz tenliydi. Diğer iki polis otuz yaşından genç, daha kısa boylulardı. Bunlardan biri esmerdi, diğeri ise sarışın ve mavi gözlüydü. Bu genç, görece kısa boylu olan polislerden birine “Yiğit” olarak hitap ettiklerini hatırlıyorum. Müdür yardımcısı anahtarı polisler teslim ettikten sonra ben çok korkmuştum. Polislerden biri anahtarı kapının deliğine yerleştirdi. Diğer bir polis “kilitlemeye gerek yok, kimse bizi rahatsız etmez” deyince, kapıyı kilitlemekten vazgeçti. İlk “merhaba, hoş geldiniz” şeklinde klasik selamlaşma cümleleriyle benimle konuştular. Ardından direkt konuya girdiler. “Ailenizden terör ile iltisaklı kimse var mı?” diye soru sordular. Ben de “Dayım ilgili konudan cezaevi yattı” dedim. “Şimdi nerede?” diye sordular. Genel olarak dayımla ilgili bilgi almaya çalıştılar. Bununla alakalı sorular sordular. “Sen de devlet memurusun, biz de devlet memuruysun, bizim birbirimize yardım etmemiz gerek “ dediler. “yerini bilmiyorsan da akrabalarınız var, öğrenirsin” dediler. Dayım yurtdışında olduğu için onunla alakalı bilgilere ulaşmak istiyorlardı. “Belki pişmandır, geri dönmek istiyordur ama yapamıyordur, sen bize yardımcı ol, onu geri getirelim” diye söylüyorlardı. Konuşmalar arasında “siz aday mısınız, sözleşmeleriniz yenileniyor mu?” gibi sorular sordular. Bunu ben tehdit şeklinde algıladım. “Bismil’e git-gel zor olmuyor mu, seni Diyarbakır’a alsak nasıl olur?” şeklinde bana yardımcı olabileceklerini belirtiyorlardı. Bu güne kadar bu meselelerden uzak durduğumu, şu andan itibaren de dahil olmak istemediğimi kendilerine söyledim. Onlar benden telefon numaramı isteyip, bildiğim bir şey olursa onlara ulaşmamı istediler. Ben de bunun üzerine “siz numaranızı verin, pek bir şey öğreneceğimi zannetmiyorum ama eğer bir şeyler öğrenirsem sizi ben ararım” dedim. Fakat bana numara vermediler. Benim numaramı aldılar. Milli eğitim müdürlüğüne girdiğimde saat 16.20 civarı idi. Çıktığımda ise Saat 17.00’yi geçiyordu. Çıktığımda odanın bulunduğu katta kimseyi göremedim. Binada da çok bir kimse kalmamıştı. Okul müdürümden, kendisini Haneî Özkal isimli il milli eğitim müdür yardımcısı değil, Bismil Milli eğitim ilçe müdürü aramış diye öğrendim. Can güvenliğimden endişeliyim, kendimi tehdit altında hissediyorum. Derneğinizden konu ile alakalı hukuki yardım talep ediyorum.” **9 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Pelda Sevim, şu beyanlarda bulundu:** “Ben daha önce 25.02.2020 tarihinde derneğimize başvuruda bulunmuştum. Konu ile ilgili basın açıklaması ve suç duyurusu yapılmıştı. Bu işlemler ardından iki kez aynı kişi tarafından izlendiğimi fark ettim. Bu durum beni rahatsız ettiğinden yeniden bir başvuru yapmak istedim. 6 Mart 2020 tarihinde sabah saat 06.45 sıralarında Bismil’e gitmek için Seyrantepe kavşağında bulunuyordum. Otobüsü beklerken önümden Nissan NAVARA marka araç geçti. Hatırladığım kadarıyla araç 34 CVS 938 plakalıydı. Şoför koltuğunda bulunan kişi geçerken bana doğru bir süre baktı. Daha sonra aracını yaklaşık 20 metre öteye park etti. Otobüse bindikten sonra bu kişi hemen hareket etti. Otobüs seyir halinde giderken arada yolcu almak için durduğunda bu araç da duraksıyordu. Birkaç kez ben otobüsteyken bu kişiyle göz göze geldim. Bir yanlış anlaşılma olabileceğini düşündüm. Ancak bugün (09.03.2020) de Seyrantepe kavşağında otobüs beklerken yine aynı araç ve şoförü gördüm. Yine bana bakıp birkaç metre ötemde aracını park etti. O sırada telefonumla aracı çekmek istediğim zaman beni fark edip hemen oradan ayrıldı. Yol boyunca baktığımda bir daha o aracı göremedim. Bu kişinin polis olup olmadığını veya ne iş yaptığını bilmiyorum. Ancak bu durum beni son derece rahatsız etmektedir. Bu sebeple derneğinizden bu konuda yardımcı olmanızı talep ederim. Ayrıca bu durumu anlatan dilekçeyi Savcılığa vermenizi isterim.”

2 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Dunaysır Mahallesi 583 sokakta yaşayan Selahattin Aksoy isimli yurttaş 26 Şubat tarihinde evinin önünde kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırılmak istendiği öğrenildi. Kızıltepe Emniyet Müdürlüğü'ne giderek suç duyurusunda bulunmak isteyen Aksoy, basın organlarında yayınlanan röportajında konuya ilişkin şunları belirtti: "Yanıma gelir gelmez 'arabaya bin' dediler. Ben de tanımadığım için binmeyeceğimi, nedenini sordum. Israrla binmemi istediler." **2 Mart 2020 tarihinde** konuya ilişkin Kızıltepe Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Kızıltepe Cumhuriyet Başsavcılığı koordinesinde Kızıltepe İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından bütün detayları ile araştırılmaktadır."

13 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Abdulvahit Yılmaz, şu beyanlarda bulundu: "12.03.2020 tarihinde saat 10 civarında kapıya gelen 5 polis memuru güvenlik şubeden geldiklerini söyleyerek ifademini oldugunu ifade etmeye üzere güvenlik şubeye gelmemi istediler. Beni arabaya bindirdikten sonra güvenlik şubeye götürmeyip, arabada gezdirdiler. Onlar için ajanlık yapmam talebinde bulundular. Aksi takdirde 'seni yaşatmayacağız' 'Seni halkın içinde itibarsızlaştırıp sana iftirayla toplum içine çıkaramayacak hale getiririz' gibi tehditlerde bulundular. Ayrıca 'bu son gelişimiz olmayacak sen kararını verene kadar tekrardan geleceğiz' demişlerdir. Can güvenliğimin olmadığı için kurumumuza başvurmuş bulunmaktayım. Derneğinizden insani ve hukuki yardım ediyorum."

23 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'da 36 yaşındaki Tarık Akan isimli yurttaşın, 18 Mart'ta gece evine giderken polisler tarafından alıkonulduğu, götürüldüğü ıssız bir yerde kendisine ajanlık dayatıldığı ve kabul etmeyince de darp edilerek parasına el konulduğunu iddia edildi. Akan, yaşadıklarını şöyle anlattı: "Gece eve giderken polis okuluna 50 metre uzaklıkta yanıma bir araç yaklaştı. 'Genç bakar mısın biz polisiz araca binebilir misin' dediler. Kimlik kartlarını görmek istediğimi söyleyince gösterdiler ve bende araca bindim. Araçta bir arkadaşımın bahsettikleri. Bu konuda onlara bilgi veremeyeceğimi söyledim. Bilgim olmadığı bir konuda neden iftira atayım demem üzere aralarından biri sol gözüme yumruk attı. Beni Urfa yolunda bulunan bir otelin arkasında kalan araziye götürdüler. Araçtan indiğimizde ajanlık teklif ettiler. 'Sen bizim adamımız olacaksın' dediler. Ben yok dediğim zaman ağza alınmayacak küfürler ettiler. Üst araması yaptılar. Cebimde 2 bin TL para vardı. Cebimden çıkardıkları parayı avucunun içine aldıktan sonra 'sen bizimle iş birliği yaparsan bunun 8 katını sana vereceğiz' dediler. Ben de tamam dedim. Sonra bana sarılıp özür dilediler. 'Bunlara gerek yoktu' dediler. İşlemediğim bir suçu üzerime atarlar diye korkarak söyledikleri her şeye evet dedim. Sonra sabaha doğru saat 2 buçukta beni evime kadar bıraktılar. Yenişehir Şehit Alişan Erol Polis Karakolu'na giderek Gasp Büro Amirliği'nde suç duyurusunda bulundum. Verdiğim ifade savcıya ulaştırıldı. Savcı direkt soruşturma başlattı. Darp raporu aldım. Burada verdiğim ifadede kendini polis olarak tanıtanlar beni şehrin ortasında alıkoyup, darp ettikten sonra gasp ettiler, dedim. Araç plakası ve aracın modelini de belirttim. Bu kişiler bana gösterilse çok rahat bir şekilde teşhis edebilirim."

4 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Maraş Caddesi'nde, HDP PM Üyesi ve Gençlik Yürütme Kurulu Üyesi Hatice Büşra Kuyun'un, kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından alıkonulduğu ve tehdit edildiği öğrenildi. Mezopotamya Ajansına konu ile ilgili anlatımlarda bulunan Kuyun, şunları belirtti: "Saat 15.00 civarında Maraş Caddesi'nde kendisini polis olarak tanıtan 2 kişi tarafından kimlik kontrolü yapıldıktan sonra 65 AAT 923 plakalı beyaz bir araca bindirdiler. 'Beni gözaltına mı aldınız? Gözaltı değilse bu yaptığınız

şey hukuksuzdur' dedim. Gözaltına alındığıma dair belge olup olmadığını sordum. Bana 'Gözaltı yok; ama duruma göre değişebilir' dediler. Bu hukuksuzluğa karşı sustum. Onlarla konuşmadım. Araçla beni Hakkari-Başkale yoluna götürdüler. Emniyete götürmediler. Şehir merkezinden çıktık. Bir buçuk saat yol gittik. Telefonumu almaya çalıştılar. Ama ben telefonumu kapattım. Parti çalışmalarımızı illegalize etmeye çalıştılar ve burada parti çalışmalarını yapmama izin vermeyeceklerini söylediler. 3 kişi tarafından kaçırıldım. Bu kişiler önce polis olduklarını söyleyip kimlik gösterdiler. Daha sonra polis olmadıklarını ve kimliklerinin sahte olduğunu söylediler. Jandarma bölgesinde olsaydım jandarma kimliğiyle beni alacaklarını söylediler. Fakat birkaç polis arama noktasında polis kimliğini göstererek geçtiler. Kendilerinin üst düzey kişiler ve bizim onları göremeyeceğimizi; ancak kendileri istediği zaman onları görebileceğini söylediler ve birçok tehditte bulundular. Bana bayramda şehir yasağı kalktığı gibi bu şehri terk etmem gerektiğini, burada düzenlerini bozmama izin vermeyeceklerini ve burada hiçbir çalışmaya izin vermeyeceklerini söylediler. 'Eğer gitmesen sen ve senin gibilerini cezaevine atmak bizim için çok kolay. Şimdi çantayı açar, içine bir silah koyarız. Üzerine parmak izini koyarız. İşte bu noktada gezerken fotonu koyarız. İşte bu noktadaki güvenlik güçlerine suikast yapmaya çalışıyordu, diye cezaevine atarız ve yıllarca cezaevinden çıkamazsın. Sizin çalışmalarınızı bitirmek bizler için çok kolay. Bayrama kadar bir şey yapmayacaksınız. Gidip evinde oturacaksınız. Şehir yasağı kalktığı gibi bu şehri terk edeceksin ve buradan gideceksin. Yoksa çantana bir silah koyup seni bu şekilliyle çok rahat cezaevine attırırız' diyerek tehdit ettiler. Daha sonra beni orada bırakıp gittiler. Ben de ileride bir köy vardı, oraya doğru yürüyerek gittim. Arkadaşlarımı aradım ve onlar gelip beni aldılar" diye konuştu."

10 Ağustos 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Oktay Özoğul, şu beyanlarda bulundu: "Ben Diyarbakır ili Ergani ilçesinde yaşamaktayım. Uzun yıllardır HDP üyesiyim ve partimin çalışmalarına katılmaktayım. 2017 yılı temmuz ayında Elvan isimli Ergani Tem şubede başkomiser olan polis tarafından 0535 825 78 84 numaralı cep telefonum aranarak Ergani İlçe Emniyet müdürlüğüne çağırıldı. İlçe emniyet müdürlüğüne gittiğimde ismini verdiğim polis memurunun 4. Katta bulunan odasına çıktım. Odada Elvan isimli polis memuru ile birlikte 3 kişi daha oturuyordu. Elvan isimli polis memurunu daha önce gözaltına alındığım için şahsen tanıyordum. Kendisine hitaben beni çağırmanız dedim. Odada bulunan diğer 3 kişi ayağı kalkarak yan odaya geçelim dedi. Bu 3 kişiden biri kısa boylu, hafif tombul, beyaz tenli, sakalsız, memleketinin Erzurum olduğunu söyleyen, biri diğerlerine göre daha yaşlı diğeri de orta yaşlı idi. Bu kişiler bana hitaben; Murat ÜÇER isimli kişinin örgüte katıldığını ve onun yakalanması için kendilerine yardımcı olmamı istediler. Ben de kendilerini söyledikleri kişi tanımadığımı ve nerde olduğunu bilmediğimi söyledim. Daha sonra bana maddi ve manevi destekte bulunaabileceklerini bunun karşılığında üyesi olduğum siyasi parti faaliyetlerine katılan kişilerin bilgilerini ve yukarıda bahsettiğim Murat isimli kişinin yerini öğrenmek istediklerini söylediler. Ben bu tekliflerini kabul etmeyeceğimi çünkü illegal herhangi bir faaliyetimin olmadığını söyleyince bana seni bir haftaya kadar alacağız dediler. Gerçekten de bu olayın üstünden 1 hafta geçtikten sonra evime baskın yapıldı ve gözaltına alındım. 3 gün sonra savcılık tarafından serbest bırakıldım. Bu olaydan sonra ben üyesi olduğum siyasi partide çalışmaya devam ettim. 05/08/2020 günü 0537 570 78 65 numaralı telefonumu yine aynı şahıs olan Elvan isimli polis memuru aradı ve beni Ergani ilçe emniyet müdürlüğüne çağırıldı. Elvan isimli polis memurunun 4. Katta bulunan odasına gittiğimde bu sefer 2 kişi ile oturduğunu gördüm. Bu iki kişi beni yan tarafta bulunan odaya götürdü. İki kişiden biri çekik gözlü, ince bıyıklı, esmer, 25-26 yaşlarında erkek bir şahıs diğeri ise şişman, beyaz tenli, 1.80 civarında boylu isminin Erdem olduğunu duyduğum kişiydi. Bu iki kişide 2017 yılındakine benzer tekliflerde bulundular, sana taksi alalım kazandığın para sana kalır, ekonomik olarak hiçbir sıkıntın kalmaz dediler. Ben de kendilerine ihtiyacım olmadığını

söyledim. Bu görüşme yaklaşık 45 dakika sürdü. Bana biraz düşün seni tekrar arayacağız dediler. Ben de bunu üzerine odadan çıktım. Ben bu yaşadığım olay nedeniyle derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

19 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Gençlik Meclis üyesi ve 22 yaşındaki Muhammet İlhan'ın **12 Ağustos 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde** bilinmeyen bir numara tarafından aranarak kendilerini polis olarak tanıtan kişilerce görüşmeye çağrıldığı öğrenildi. Ancak İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giden İlhan'ın emniyet binası önünde beyaz bir araca zorla bindirilerek alıkonulmak istendiği ve İlhan'ın buna itiraz edilmesi üzerine emniyet binasına götürülerek TEM Şubesi'nde bir odada 2 polis tarafından sorgulandığı öğrenildi. Muhammet İlhan'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Bana geleceğimle ilgili soru sormaya başladılar. HDP Genel Merkez çalışanları hakkında soru sordular. Sonra ailemle tehdit edildim. Ablamın ve babamın çalıştıkları yerleri söylediler. Bana burada konuşulan şeylerin dışarıya çıkması halinde ailemin işlerine yansıtacaklarını söylediler. ‘Harekete Geç’ kampanyası dahilinde yaptığımız çalışmaları sordular. Bana; ‘Biz senle abi kardeş olmak istiyoruz’ dediler. HDP'nin yasal bir parti olmadığını sürekli dayattılar.”

Evrensel Gazetesi Diyarbakır Muhabiri Cengiz Anıl Bölükbaş'ın **24 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'da** kendilerini istihbaratçı olarak tanıtan 3 kişi tarafından “sohbet etmek” adı altında alıkonulduğu, ajanlık ve tehdit dayatmasına maruz kaldığı öğrenildi. Cengiz Anıl Bölükbaş'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Hangi şubeden olduklarını sorduklarımda, istihbarattan olduklarını söylediler. Bana ait birkaç bilgiyi sıraladılar. Daha öncesinde Antep Üniversitesinde Makine Mühendisliği okuduğumu, son 13- 14 aydır Diyarbakır'da yaşadığımı, aynı zamanda Evrensel Gazetesinde muhabirlik yaptığımı söylediler. Onun dışında kimi ailevi bilgilerimi paylaştılar. 4 tane kardeşimin olduğundan bahsettiler. Ardından hakkımda açılan dava ve soruşturmalarla ilgili konuştular. Bu soruşturmaların yarın öbür gün karşıma çıkabileceğini söylediler. Kız kardeşimin sınava girdiğini, devlet memuru olmak istediğinde, herhangi bir siyasi olaya bulaşmasa dahi aileden biri olarak, bu davalarımın kız kardeşimin karşısına engel olarak çıkacağını belirttiler. Ve bu konuda eğer istersem yardım edebileceklerini söylediler. Ardından ‘maddi ve manevi kimi destek sağlarız’ dediler. Bunun karşılığında ise bana ‘Sen Evrensel Gazetesi muhabirisin, aynı zamanda Emek Partisi üyesisin, burada çalışmalar yürütüyorsun, yaptığın iş legal ama yarın öbür gün illegal alana kayabilir, çünkü sizin politik olarak durduğunuz eksende bir değişiklik olmadı. Bu yüzden bunlar illegal şeylere sebep olabilir. Bu konuda dikkatli olmanı istiyoruz. Burada kimi toplantılar ve çalışmalar oluyor, biz bu işlerin bir kısmını teknik imkanlarla, devletin imkanlarıyla çözüyoruz. Ancak çözemediğimiz yüzde 20'lik bazı kısımlar var. Bu kısımlarda bize bilgi vermeni istiyoruz. Bizim bir odamız olur. 3 kişiyiz orada. Bu 3 kişinin dışında kimsenin senin varlığından haberi olmaz. Biz seni aradığımızda müsait olduğunda o odaya gideriz. Sende bize gerekli bilgileri aktarırsın. Sonra geri çıkarsın. Ve varlığından kimsenin haberi olmaz’ dediler. Bu teklifin açık bir biçimde ajanlık teklifi olduğunu söyledim. Bana ‘hayır sen bunu bir ajanlık olarak düşünme, bunu sadece bir arkadaşlık olarak düşün. Biz de devlet memuruyuz ancak kapitalizme karşıyız. O yüzden seni anlıyoruz’ dediler. Ben bu teklifi kabul etmeyeceğimi belirttiğimde tekrardan şu cümleyi kurdular, ‘O odadaki koltuk boş duruyor ama devlet eninde sonunda bir şekilde o muhabirlik koltuğunu doldurur. Yarın sen doldurmasan da öteki arkadaşın doldurur’ gibi bir söylemde bulundular. Bunun ardından ısrarla bu işi yapmayacağımı, ne teklif ederlerse etsinler işimi bırakmayacağımı, ajanlık teklifini kabul etmeyeceğimi belirttim. Bana tekrardan ‘Tamam siz legal iş yapıyorsunuz ama bazen kimi örgütler buralarda illegal işlere bulaşıyor, bombalar patlıyor, bunun sorumluluğunu almak istemezsin’ dediler... İsrarla yok dediğimde ‘hemen

hayır deme bir iki gün düşün' dediler. Bende 'hayır ben sizinle oturmayacağım' diyerek bu teklifi de reddettim. İsrarla 'tekrar ararım yemek yeriz' denildi. Ben yine telefonla aranılrsa dahi açmayacağımı, yok diyeceğimi belirttim. Bunun ardından şunu söylediler, 'Sen 13-14 aydır Diyarbakır'a geldiğinden beridir seni takip ediyoruz. Koşullar olgunlaşınca seninle konuşmak istedik. Sen bu işe yok desen bile biz seni takip etmeye devam edeceğiz' diyerek ısrarla taciz edeceklerini açıkça beyan ettiler. Daha sonra onların yanından ayrıldım."

21 Eylül 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Serhat Aktumur, şu beyanlarda bulundu: *"Ben Halkların Demokratik Partisi (HDP) MYK üyesi ve aynı zamanda gençlik meclisi yürütme kurulu üyesiyim. 18/09/2020 tarihinde saat 15:00 civarında Bağlar İlçe Teşkilatımızdan çıktuktan sonra şehir içi minibüse bindim. Kantar kavşağı denen bölgede minibüsten indim. Bu sırada arkamda bir araç durdu, araçtan inen kişi yaya bir şekilde önüme geçerek isimle bana seslendi ve beni durdurdu. Kendisini tanımadığımı, kim olduğunu sordum. Bana seninle tanışmak istiyoruz, emniyettenim dedi. Bana kimliğini gösterdi kimliğinde MİT personeli olduğu yazıyordu. Ben kendilerine hakkımda herhangi bir soruşturma var ise bu konuda avukatımla beraber emniyete gelebileceğimi, onun dışında sohbet etmek istemediğimi söyledim. Bunun üzerine arkada duran araba bana doğru hareket etti ve darp edilerek araba içine alındım. Bu sırada ismimi, görevimi ve kaçırıldığımı bağırarak orada bulunan vatandaşlara haykırdım. Aracın içine bindirildikten sonra da darp edilmeye devam ettiler. Ayrıca bana sürekli bir şekilde hakaret ve küfür de ediyorlardı. Ben onlara bu yaptıklarının hukuksuz olduğunu söyledim. Onlarda bana ısrarla seninle bir çay içeceğiz ve bazı şeyler soracağız durum bundan ibaret, bize zorluk çıkarma şeklinde konuşuyorlardı. Ben de kendilerine tekrardan ifade dışında bir konuda kendileri ile görüşmeyeceğimi belirttim bunun üzerine tekrardan darp edildim. Bu sırada Ninova AVM ye yetişmeden bir önceki köprülü kavşağın alt kısmında durdular. Telefon ile biri ile görüşüp, bu eleman bize sıkıntı çıkarıyor, konuşmayacağını söylüyor dedi. Daha sonra telefonu kapatarak yola devam etti. Ninova AVM önünde benim içinde olduğum araç durdu ve önümüzde bulunan bir araçtan mavi gömleklili erkek bir şahıs gelip bizim bulduğumuz arabaya bindi. Bu sırada yine bana hitaben senin istediğin bir yerde oturup çay içelim, birkaç soru soracağız sana dediler. Ben tekrardan bu teklifi ret edince nu sefer o zaman silvan yoluna gidelim gösterelim buna gününü dediler. Bu sırada içlerinden birinin telefonu çaldı. Kısa bir görüşme yaptıktan sonra araçtakilere, Neşe Amir bizi çağırıyor gitmemiz lazım dedi. Onlarda beklesin biraz sonra gideriz dediler. Aracı Silvan yoluna doğru sürmeye başladılar. Bu sırada adını sonradan Nihat olarak öğrendiğim ve benimle ilk konuşan kişi benim ve partimin çalışmalarını küçümseyen şekilde konuşup, bana gençliği kurtarmak sana mı kaldı, tem müdürü sana kafayı takmış vaziyette her gün seni izliyor dedi. Nihat isimli kişi 30 yaşlarında, hafif kilolu, orta boylu, sakallı, saçları sağa doğru taralı, esmer ten regli ve beyaz tişört giyen bir kişiydi. Sağ yanımda oturan kişi 50/55 yaşlarında, beyaz tenli sakalsız bıyıksız, saçlı bir kişiydi. Ninova AVM'de araca binen kişi yapılı, mavi gömleklili, sarışın ve yuvarlak kafalı bir kişiydi. Aracı süren kişiyi hiç görmedim. Ben bu söylemlere karşılık onlarla muhatap olmadım. Sadece legal bir partide siyaset yaptığımı bunun da anayasal bir hak olduğunu söyledim. Bana seni bırakacağız ancak kesinlikle Mezopotamya Ajansı, ANF ve Jinnews gibi basın organlarına demeç vermeyeceksin, İnsan Hakları Derneğine başvuru yapmayacaksın dediler. Ve benimle sohbet etmek istediklerini yinelediler. Araç içerisinde bulunduğum sırada telefonumu incelemek istediler ben vermek istemeyince el koymak ile tehdit ettiler, daha sonra araç içerisinde fotoğrafımı çekmek istediler. Buna da karşı çıktım. Bu seferde gayri ciddi bir tavırla hatıra olarak kalır niye istemiyorsun şeklinde konuştular. Onlara yardımcı olmamam ve bu kaçırılma olayını dışarda konuşmam halinde ailemden başlamak üzere hepimizi öldüreceklerini söylediler. Daha sonra beni kent ormanı içerisinde gözlerimi bağlayarak bıraktılar. Gözlerimi bağlamalarının nedeni aracın plakasını*

görmememdir. Bu sırada araç hareket etti yanımda Nihat isimli polis vardı araç uzaklaşınca o da gözümü açtı ve yanımdan uzaklaştı. Olayın yaşandığı günün akşamında 0536 338 48 62 numaralı telefon beni aradı ve isminin Nihat olduğunu, avukatım ile birlikte emniyete geldiğinde bu numarayı aramamı istedi. Ben yaşadığım bu durum nedeniyle derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

1 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak’ın Cizre ilçesinde HDP’li Cizre Belediyesi Meclis Üyesi İbrahim Kaya’nın telefonla kendilerini “İstihbarat Birimi” olarak tanıtan kişiler tarafından ajanlık dayatmasına maruz kaldığı öğrenildi. İbrahim Kaya’nın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Bana 'Emniyete gel bir çay içelim' dediler. Bende birime gittim. Gider gitmez hemen çapraz sorguya aldılar. Sokağa çıkma yasağı döneminde benim nöbet tuttuğumu söylediler. Silahlı eylemler gerçekleştirdiğimi söylediler. Bende bunların iftira olduğunu söyledim. Sonra bana ajanlık dayatmasında bulundular. 'Kabul etmezsen seni süründürürüz. 1 hafta süre veriyoruz ve bir hafta içinde düşünme zamanın var' dediler. Onlara bunu asla kabul etmediğimi söyledim. Yapmadığım bir şeyi bana kabul ettiremezsiniz dedim. Onların söylediği hiçbir şeye boyun eğmedim. Onlara 'HDP'de hakikati görüyorum' dedim. Sonra 'HDP'ye kim geliyor ve neden oraya geliyorlar?' şeklinde bir soru sordular. Sonra açık bir şekilde bana 'gel bizimle çalış, her ihtiyacını karşılayalım' dediler. Bu şekilde ajanlık teklifinde bulundular. Ben de bunu asla kabul etmeyeceğimi söyledim.”

22 Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ferhat Fidan, şu beyanlarda bulundu: “Ben 16 Temmuz 2020 tarihinde Van ilinden Hakkâri iline gittim. Hakkâri ilinin girişinde bulunan “Depin” isimli yerde bulunan polis uygulama noktasında içinde bulunduğumuz dolmuş polisler tarafından durduruldu. Uygulama noktasında bulunan sivil giyimli polisler kimlik kontrolü yaptıktan sonra araçtan sadece benim inmemi istediler. Araçtan indikten sonra plakasını hatırlayamadığım siyah renkli Range Rover model araca binmemi istediler. Araca neden binmem gerektiğini sorduğumda; bana “seni sorgulayacağız” dediler. Bu sırada üzerimde bulunan telefonuma el koydular ve cep telefonu numaramı kaydettiler. Daha sonra araca bindik. Bana araçta ne için Hakkâri’ye geldiğimi, kimlerle görüşeceğimi, Hakkâri’de bulunan bir arkadaşımı nerden tanıdığımı ve onunla görüşme sebepimi sordular. Ben de editör olduğumu buraya gezi amacıyla geldiğimi söyledim. Görürsem teşhis edebileceğim bu polis memurları bana Hakkâri’de kaldığım sürece beni takip edeceklerini söylediler; ardından yanlış bir şey yapmamam gerektiği konusunda söylemlerde bulunarak beni tehdit ettiler. Araç içerisinde tehdit edildikten sonra polisler tarafından şehir merkezinde bir yere bırakıldım. Bu olaydan yaklaşık 1 ay sonra, yani 25 Ağustos 2020 tarihinde tekrar Hakkari iline giderek Şenler isimli otele yerleştim. Otele girdikten çok kısa bir süre sonra telefonum çaldı. Hakkâri emniyet müdürlüğünden aradığımı söyleyen erkek bir şahıs otelin giriş kısmına inmemi istedi. Otelin lobisine indiğimde sivil giyimli bir polis memuru beni karşıladı ve otelin önünde duran, içerisinde 2 sivil giyimli polis memurunun olduğu beyaz renkli Range Rover model araca binmemi istedi. Ben polis memuruna neden araca binmem gerektiğini sorduğumda “Hakkâri emniyetine gidip sorgulanacaksın” dedi. Beyaz renkli Range Rover aracına bindirildikten sonra Hakkâri Emniyet Müdürlüğüne götürüldüm. Hakkari Emniyet müdürlüğüne getirildiğimde polisler tarafından konteynıra götürüldüm. Ben burada neden bulunduğumu ve gözaltı kararı varsa avukatıma haber verilmesi gerektiğini söyledim. Polisler de bana “avukatlık bir durumun olmadığını; seni sorguladıktan sonra serbest bırakacağız” dediler. Daha sonra bana yine Hakkâri’ye neden geldiğimi, kimlerle görüşeceğimi, örgüte katılım yapma amacıyla mı buraya geldiği mi şeklinde sorular sordular. Ben de kendilerine editör olduğumu, arkadaşlarımı ziyaret etme ve gezme amacıyla Hakkari’ye geldiğimi söyledim. Belirttiğim

yerde beni yaklaşık olarak 2 saat tuttular. Bu 2 saatlik süreçte herhangi resmi bir işlem yapılmadı. Sürekli bölgede yaşanan olaylara ilişkin fikirlerim soruldu. Bana hitaben, “Yanlış şeyler yapma, yaparsan ağır bedelleri olur” şeklinde söylemlerde bulunarak tehdit ettiler. Bu 2 saatin sonunda beni tekrar aldıkları Şenler adlı otelin önüne bıraktılar ve cep telefonu numaralarını bana verdiler. Bir problemim olması halinde onları arayabileceğimi söylediler. Son olarak 03/12/2020 tarihinde Diyarbakır ili Yenişehir ilçesi şehitlik semti Ben u Sen mahallesinde bir arkadaşım ile birlikte yürürken siyah renkli Range Rover model araç önümüzü kesti. Araçtan inerek beni durduran polis memurları, bana ve arkadaşıma “buraya gelin üstünüzü arayacağız” dediler. Önce üstümü daha sonra çantamı aradılar; kimlik kontrolü yapıp ne iş yaptığımı, neden bu mahallede dolaştığımız gibi sorular sordular. Kimlik bilgilerimin net görünmediği için parmak izimin alınacağı bana söylendi. 20-25 dakika boyunca süren işlemlerden sonra araç içinde bulunan küçük bir cihaz ile parmak izim alındı. Parmak izimin alındığı cihazda lise dönemine ait olan bir fotoğrafım çıktı. Polisler bu işlemler ardından bana “ attığın adımlara dikkat et” dedi. Daha sonra beni ve arkadaşımı bıraktılar. Ben yaşadığım bu süreçlerle nedeniyle çok huzursuzum. Sürekli bir şekilde maruz kaldığım bu tehdit durumu nedeniyle derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

-Tehdit Edilenler

17 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: HDP Urfa Eşbaşkanı Emine Çetiner'in sosyal medya üzerinden tehdit edildiği öğrenildi. Çetiner'e "jitem.turkey" adlı sosyal medya hesabından "Şev baş hewall ölüm seni bulacak jitem" mesajının atıldığı belirtildi.

10 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Instagram'da bulunan "jitem.turkey" adlı bir hesaptan 8 HDP'li milletvekiline (Serpil Kemalbay, Murat Sarısaç, Hüseyin Kaçmaz, Habip Eksik, Nuran İmir, Semra Güzel, Murat Çepni, Hasan Özgüneş) "Ölüm seni bulacak bekle. JİTEM" şeklinde mesaj gönderilerek tehdit edildiği öğrenildi. Milletvekillerinin avukatları aracılığıyla, hesabın kime olduğunun ortaya çıkarılması ve cezalandırılması istemiyle savcılığa suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ahmet Yönten, şu beyanlarda bulundu: “Ben HDP Yenişehir İlçe Yöneticisiyim. Dün (09/03/2020) saat 15.00 civarında tesisler durağında bir arkadaşım ile birlikte minibüse binerek Dağkapıya geldik. İlk olarak beyaz renkli 21 BT ile başlayan ancak son kısmını hatırlamadığım Ford Tourneo model araç beni takip etmeye başladı. Daha sonra beyaz renkli Toyota Corolla Modelli 21 AAB 744 Plakalı araç beni takip etmeye başladı. Ben Dağkapı da roj kafe isimli yerde oturduk. Saat 19.30 'a kadar burada kaldık. Cafeden kalkıp bankalar durağında bulunan minibüslere bindim. Bu sırada da yukarıda belirttiğim Toyota marka araç beni takip etmeye devam etti. Ben eski hal durağında minibüsten indim ve bu aracın arkamdan geldiğini gördüm. Daha sonra biraz yürüyerek izimi kaybettirdim. Yaşadığım bu durum nedeniyle çok endişeliyim. Derneğinizin kayıtlarında bulunması için size başvuru yapıyorum.”

17 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kars Belediyesi Eşbaşkanı Ayhan Bilgen'e yönelik kullanıcısı belirlenemeyen bir sosyal medya hesabından, kurşunların bulunduğu bir fotoğrafla birlikte “Şevbaş hewal ölüm seni JİTEM. Seversiniz” notuyla tehdit mesajı gönderildiği öğrenildi.

3 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim'in Nazımiye ilçesinde bulunan Düzgün Baba Ziyaretgâhı'nda, kayalığa “Üç hilal ve MHP” yazılması yapıldığı öğrenildi.

8 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim'in Merkeze bağlı bulunan Gazik Mahallesi'nde yaşayan Feride Kıt'ın oturduğu evin giriş kapısının duvarına Türk bayrağı çizildiği öğrenildi.

17 Ağustos 2020 tarihinde İHD Dersim Şubesine başvuruda bulunan Masum Yetim, şu beyanda bulunmuştur: “27 Ağustos 2019 tarihinde Ovacık ilçesine bağlı Aşlıca köyünde çıkan çatışmada evim taranmıştır. Daha önceki çatışmalarda da evimin bulunduğu mevkiinin bombalandığını, bölgedeki karakol yetkililerine mağduriyetimi bildirmeme karşın karakol komutanı bana köyü terk etmemi, aksi durumda çıkan çatışma ve hava bombardımanında arada kaynayacağımı söyleyerek tehdit etmiştir. Köyümü zoraki olarak terk etmeme istenmektedir ve can güvenliğim bulunmamaktadır. Derneğimizden hukuksal destek talebinde bulunuyorum”

20 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde Ayşegül Tanış Kurt ve Yekbun Tanış'ın haklarında “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla gözaltı kararı olduğu gerekçesiyle polis tarafından ev baskını yapıldığı öğrenildi. Kardeş oldukları öğrenilen 2 kadını evde bulamayan polisin aile bireylerine, “İstanbul'dan buraya geldiklerini biliyoruz. Nerede olduklarını söylemezseniz size Cizre'yi dar ederiz” sözleriyle tehdit ettiği belirtildi. Detaylı arama yapan polisin, daha sonra konuttan ayrıldığı öğrenildi.

25 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Bitlis'te düğün ve benzeri etkinliklerde sahne alan Hozan Cesim (Cesim Başboğa) isimli müzisyenin, çağrıldığı İl Jandarma Komutanlığı'nda kendilerini “istihbarat elemanı” olarak tanıtan kişiler tarafından tehdit edildiği belirtildi. **Başboğa'nın konuya ilişkin basında çıkan beyanları şu şekilde:** “Bir odaya götürdüler. MİT elemanları olduklarını söylediler. ‘Neden çağırдыңz beni’ diye sorduğumda ise, ‘Seninle ilgili iyi şeyler duymuyoruz. Bitlis’te yapılan tüm HDP etkinliklerine katılıyorsun. Bu etkinliklere neden katılıyorsun? Senin dışında bu memlekette başka sanatçı yok mu’ şeklinde sorular sordular. Daha önce HDP üyesi olduğumu ifade ettim. Bitlis’te İngilizce şarkı söyleyecek halimin olmadığını ilettim. Katıldığım etkinliklerde Kürtçe şarkı söylememem gerektiğini, aksi durumda benim için iyi şeylerin olmayacağı şeklinde sözler sarf ettiler. Son olarak ‘umarız dikkat edersin’ dediler.”

13 Kasım 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Şeyhmus Oğurlu, şu beyanlarda bulundu: “2017'den beri polis tarafından tehdit ediliyorum. Sur'daki kamulaştırma kararında anlaşmaya yanaşmadım, ‘evimi satmıyorum’ dedim. Polis “niye evini devlete satmıyorsun?” diyerek tehdit etti. Bunun için savcılığa başvurudum. Savcı, takipsizlik kararı verdi. Daha sonraki süreçte, farklı dosyalardan cezaevine girdim. Nisan ayında cezaevinden çıktım. Her gün, her an takip ediliyorum. Evimin altında ve üstünde cihazlar var. Attığım tüm adımlar takip ediliyor. Dün akşam eve giderken sokakta karşıma üç dört polis çıktı. “Niye evini devlete satmıyorsun?” dediler. 1993 yılında da ben cezaevindeyken abim Murat Oğur'lu, babamızdan kalan bütün gayrimenkulleri usulsüz bir şekilde kendi üzerine aldı. Bu hususta açtığım bütün davalar istisnasız olarak reddedildi. Tapu müdürlüklerine gittiğimde de hiçbir biçimde dikkate alınmıyorum. Devlet benim tapulu mallarıma sahip çıkmadığı gibi, başka olaylarla alakalı da polisler beni tehdit ediyor. Can güvenliğim yoktur. Şu an bile takip ediliyorum. Sizin derneğinize geldim diye, şu anda üst kattaki gürültülerden takip edildiğimizi anlıyorum. Bu cihaz duvarın öte yüzünü

göstermektedir. Benim evimin de alt ve üst katlarına bu cihazı yerleştirip her anımı takip ediyorlar. Vatandaşlıktan çıkmak istiyorum. Derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER

Gözaltına Alınanlar – Tutuklananlar- Ev Baskınları

2 Ocak 2020 tarihinde Mardin’de Kızıltepe Belediye Eşbaşkanı Zeyni İpek, ifade vermek için gittiği Mardin Emniyet Müdürlüğü TEM Şube’de gözaltına alındı. Hakkında 2013 yılında 48 kişi ile birlikte başlatılan bir soruşturma kapsamında gözaltı kararı olduğu öğrenilen Eşbaşkan İpek’in, **13 Ocak 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede yurtdışı yasağı ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ocak 2020 tarihinde Muş’ta HDP Gençlik Yönetim Kurulu Üyesi Ferhat Kalkan isimli gencin, İstasyon Caddesi’nde polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında “Toplantı ve yürüyüş kanununa muhalefet” ettiği iddiasıyla Batman Başsavcılığı’nca yürütülen bir soruşturma gözaltına alındığı öğrenilen Kalkan’ın **07 Ocak 2020 tarihinde** sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Maraş Elbistan ilçesinde, 9 Ocak 2013 yılında Fransa’nın Paris kentinde katledilen Kürt siyasetçi Fidan Doğan’ın anma törenine katılmak için polis arama noktasından geçen 3 yurttaşın (*Nuri Çul, İbrahim Usta, Ahmet Taş*) taşıdıkları pankart gerekçe gösterilerek gözaltına alındığı öğrenildi. 3 kişinin, Elbistan ilçe Emniyet Müdürlüğü’nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Mardin’in Nusaybin ilçesine kırsal mahallelerde düzenlenen ev baskınlarında, 12 yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi. **10 Ocak 2020 tarihinde** 12 kişiden 5’inin Jandarma Komutanlığı’nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 4 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 1 kişinin ise (*Mor Yakup Kilisesi Süryani Rahibi Sefer [Aho] Belice*) "Örgüte yardım ve yataklık etmek" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **13 Ocak 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 7 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır’ın Lice ilçesi ve çevre mahallerinde asker ve polisler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 12 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 12 kişiden 8 kişinin “örgüte yardım yataklık ve örgüt üyeliği” iddiasıyla tutuklandığı, 4 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır’da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyeleri Şahin Sağlam ve Rıdvan Ezer’in gözaltına alındığı öğrenildi. Ezer’in eşinin de gözaltına alındığı, ancak götürüldüğü İl Emniyet Müdürlüğü’nde serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır ve ilçelerinde düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP PM Üyesi Mesut Bağcı ve 1 çocuğun (*İ.Ç.-Yaş 17*) bulunduğu 14 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Şenoba Beldesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (*Mesut Babat*) “Örgüt üyesi olma” iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Babat'ın, serbest bırakıldığı öğrenildi.

Batman'da sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımları nedeniyle gözaltına alınan H.F., **16 Ocak 2020 tarihinde** çıkarıldığı adliyeye “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlaması ile mahkemece tutuklandı.

20 Ocak 2020 tarihinde Urfa ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 yurttaşın “Örgüt propagandası” yaptıkları iddiası gözaltına alındığı öğrenildi.

Siverek T Tipi Cezaevi'nden 4 gün önce tahliye olan Azad Baran adlı gencin, **24 Ocak 2020 tarihinde** Diyarbakır Adliyesi önünde polislerce gözaltına alındığı öğrenildi.

27 Ocak 2020 tarihinde Urfa'nın Bozova ilçesi Koçhisar Mahallesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında "örgüte yardım ve yataklık yapmak" iddiasıyla Niyazi Gümüş isimli yurttaş ile ismi öğrenilemeyen eşinin gözaltına alındığı öğrenildi.

29 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi Bağcılar Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 19 yaşındaki Sadun Tutmaz'ın “Örgüt propagandası yapma” iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **31 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

Urfa Adıyaman Karayolu'nun 50'nci kilometresi Bozova sınırlarında 18 Ocak'ta ele geçirildiği iddia edilen bombalı araca dair gözaltına alınan 11 kişinin, **29 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 9 kişinin serbest bırakıldığı ve 2 kişinin ise (M.M., F.A.) "Örgüt üyesi olmak" ve “Patlayıcı maddeleri izinsiz bulundurmak” iddiaları ile tutuklandığı öğrenildi.

31 Mart seçimlerinde Van'ın Tuşba ilçesinde seçimleri kazanan HDP adayı eş başkanlardan olan ancak KHK'lı gerekçesiyle mazbatasını verilmeyen Ayşe Minaz'ın **31 Ocak 2020 tarihinde Van'da** gözaltına alındığı öğrenildi. "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla Van İl Emniyet Müdürlüğü'nde götürülen Ayşe Minaz'ın **1 Şubat 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır'da TJA düzenlenen 2 günlük konferansa katılmak üzere **1 Şubat 2020 tarihinde** Van'dan yola çıkan Leyla Aşkan isimli yurttaşın, **Bitlis'in Tatvan ilçesinde** gözaltına alındığı ve emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP Gençlik Meclisi Muhsin Acar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. **8 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Acar'ın "devletin birliği ve bütünlüğünü bozmak" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

3 Şubat 2020 tarihinde Urfa'da polis tarafından durdurulan HDP Urfa Haliliye İlçe Eşbaşkanı Müslüm Arslan'ın ‘ifaden var’ denilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

6 Şubat 2020 tarihinde Van'da 3 kişinin (*Yeni Yaşam gazetesi dağıtımcısı Ferdi Sertkal, Yüzüncü Yıl Bilim Antropoloji Sanat ve Kültür Derneği Üyesi Mehmet Soner Bilir, HDP*

Gençlik Meclisi Üyesi Ferhat Kalkan) polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. **7 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesi kırsal mahallesinde Jandarma tarafından düzenlenen baskınlarda, Behçet Hüsnü Bedru isimli yurttaşın gözaltına alındığı ve tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede “Örgüt üyeliği” iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

KCK Ana Davası yargılamaları sonucunda “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla verilen 6 yıl 3 ay cezanın kesinleşmesi sonucu Şırnak Belediyesi eski Başkanı ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliği (GABB) eski Genel Sekreteri Ahmet Ertak'ın **7 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da** evine düzenlenen polis baskını sonucunda gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyetteki işlemlerinin ardından Diyarbakır Adliyesi'ne sevk edilen Ertak'ın buradaki yakalama kararının yüzüne okunmasıyla tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne götürüldüğü öğrenildi.

8 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında, Kali Mahallesi Muhtar Çetin Dirin'in gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Dirin'in “örgüt üyesi” suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

8 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı Çavuş Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 3 kişinin (*İrfan Arslan ve eşi Şevin Arslan ile babası Halis Arslan*) gözaltına alındığı öğrenildi. **11 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden İrfan Arslan'ın “örgüte yardım ve yataklık etmek” iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanması şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 4 yurttaşın (*Abdülkadir Çalhan ile oğlu Abdullah Çalhan, Çalhan'ın evinden misafir bulunan HDP Gençlik Meclisi üyeleri Özgür Bulut ve Hamza Yıldırım*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 2 kişisini (*Abdülkadir Çalhan ve oğlu Abdullah Çalhan*) serbest bırakıldığı, diğer 2 kişinin ise gözaltı sürelerinin uzatıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesi Gaziler Sementi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 çocuğun (*Tirej Teke-Yaş 17*) gözaltına alındığı öğrenildi. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesi'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen çocuğun, savcılık ifade ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Urfa'nın Bozova ilçesine bağlı Koçhisar (Qosar) kırsal mahallesinde sabah saatlerinde askerler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 13 kişinin "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüte bilerek isteyerek yardım yataklık etmek" iddialarıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Mehmet Yıldırım, Kenan Yıldırım, Müslüm Yıldırım, Yılmaz Doğan, Tacettin Gül, Abdullah Polat, İbrahim Polat, Mustafa Yıldız, İskender Şeker, Emin Zincirkıran, Mahmut Pehlivan, Ayhan Atmaca, Mustafa Taş*. **18 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 13 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Varto ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*HDP Varto İlçe Eşbaşkanı Atık Yıldız, Şengül Çiçek, Bektaş Han*) gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden Şengül Çiçek'in "Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Ağrı'da sabah saatlerinden polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** Ağrı İl Emniyet müdürlüğü TEM şubede tamamlanan ifade işlemlerinin adliyeye sevk edilen 6 kişiden 3'ünün (*DİSK Ağrı Şube Başkanı Ersin Erincik, HDP Merkez İlçe Eşbaşkanı İsmail Çiftçi, HDP Merkez İlçe Yöneticisi Eşref Yıldırım*) katıldıkları basın açıklamaları gerekçe gösterilerek tutuklandığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Malazgirt ilçesine bağlı kırsal mahallelerde düzenlenen ev baskınlarında, aralarından köy muhtarının da bulunduğu 30 kişinin gözaltına alınarak, İlçe Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi. 30 kişinin, **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Muşta polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*Necip Aslanşen, Fikri Aksak, Abdullah Polat, Abdül Haluk Sakık, Kenan Akpolat, Kadri Özden ve isimi öğrenilemeyen bir kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 7 kişiden 1'inin (*Kadri Özden*) sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "örgüt üyesi olmak" ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla tutuklandığı, diğer 6 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada; "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 12 kişinin gözaltına alındığını duyuruldu. Açıklamada, kent merkezinden 8, Nizip ilçesinde 2 ve İslahiye ilçesinde 2 kişinin gözaltına alındığı kaydedildi. **13 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 8 kişiden 2'sinin "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla tutuklandığı ve 6'sının adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Eylül 2019 tarihinde "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklanan ve 10 Şubat günü görülen ilk duruşmasında tahliye edilen 2 kişinin (*HDP eski İl Eşbaşkanı Yadişen Karabulak, DTK üyesi Fikret Doğan*) savcılığın itirazı üzerine **12 Şubat 2020 tarihinde** yeniden gözaltına alındığı öğrenildi. Van İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin tutuklandığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*HDP Bitlis İl Başkanı Rümet Dursun, Vedat Gündüz, Sedat Eskin, Hanım Çelik, Erol Orak, Naciye Türemiş*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından "örgüt üyesi olmak" ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla adliyeye sevk edilen 6 kişiden 2'sinin (*Naciye Türemiş, Erol Orak*) tutuklandığı, 4'ünün ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Kars'ta polis tarafından düzenlenen ev baskınında, siyasetçi Mahmut Alnak'ın "örgüt üyesi olma" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Alnak'ın "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Bulanık ilçesine bağlı Uzgörür (Neynik) Beldesi'nde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, görme engelli 52 yaşındaki Hükümet Açık isimli yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Malatya merkez ve Yazihan ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Nihat Özmen, Ziya Sertkaya*) “Örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından HDP'li başkan ve yöneticilerinde bulunduğu 20 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** gözaltına alınanlardan 16'sının emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından, 4'ünün ise sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Dersim'de sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Sait Sırdaş*) gözaltına alındığı öğrenildi.

13-14 Şubat 2020 tarihinde Van'da 55 eve eş zamanlı düzenlenen polis baskınlarında, aralarında HDP PM Üyesi Yunus Durdu ve üniversite öğrencilerinin de bulunduğu 65 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **15 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 25 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin (*HDP PM Üyesi Yunus Durdu, Fırat Kırdag*) tutuklandığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 kişinin (*Ahmet Seyhan, Mazlum Acar*) gözaltına alındığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Sait Sırdaş*) gözaltına alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Belediye Meclis Üyesi Hikmet Zan, Mehmet Fidan, Nurettin Şen*) gözaltına alındığı ve götürüldükleri emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi. Gözaltına alınanların, 2014 yılında ilçede kurulan bir taziyeye katıldıkları gerekçesiyle haklarında açılan soruşturma kapsamında ifadelerinin alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Batman'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek 6 kişinin (*Hasan Balıcak, Sait Kortun, Abdullah İltaş, Abdolvahap Tüzün, Kani Yılmaz ve Abdullah Kaplan*) gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Urfa'nın Siverek, Viranşehir ve Hilvan ilçeleri kırsal mahallelerinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 16 kişinin “Cumhurbaşkanına Hakaret” ve “sosyal medya paylaşımları” gerekçesi gözaltına alındığı öğrenildi. Siverek'te 12 kişinin, Viranşehir'de 3 kişinin ve Hilvan'da 1 kişinin gözaltına alınarak, ilçe jandarma komutanlığına götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanlardan 12 kişinin, **16 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 16 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Şırnak'ta 4 kişinin, Cizre ilçesinde 12 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Şırnak'ta gözaltına alınan 4 kişinin **16 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. Cizre'de gözaltına alınan 12 kişinin ise **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Abdulselam Nergiz*) gözaltına alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, bir üniversite öğrencisinin (*Duygu Aykut*) gözaltına alındığı öğrenildi.

18 Şubat 2020 tarihinde Malatya'nın Akçadağ ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (D.K.) “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla gözaltına alınarak, Malatya İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

19 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (Gazeteci Hakkı Boltan, HDP İl Örgütü yöneticisi Abdurrahim Alçıçek, İHD Diyarbakır Şube yöneticisi Adnan Örhan) gözaltına alındığı öğrenildi.

19 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in merkez ve ilçelerinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*Kızıltepe Belediyesi eski Eşbaşkanı İsmail Asi, HDP İl yöneticileri Hüsnü Acay ve Şehmuz Aksoy, Savur DBP İlçe Eşbaşkanı Muzaffer Işık, Mardin Büyükşehir Belediyesi eski Meclis üyesi Metin Kaya*) gözaltına alındığı öğrenildi.

29 Şubat 2020 tarihinde Mardin'de polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP Mardin İl Eşbaşkanı Perihan Ağaoğlu'nun da olduğu 11 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların 2013, 2014 ve 2015 yılında katıldıkları siyasi faaliyetler gerekçesi ve gizli tanık beyanları üzerine gözaltına alındığı öğrenildi. **2 Mart 2020 tarihinde** emniyet işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 2 kişiden 1'inin (*Mardin Barosu'na kayıtlı avukat Ali Kahraman*) "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı, 1 kişinin ise sağlık sorunları sebebiyle adli kontrol şartı serbest bırakıldığı öğrenildi. **6 Mart 2020 tarihinde** emniyet işlemlerinin ardından 7 kişinin serbest bırakıldığı, adliye sevk edilen 2 kişinin ise (*HDP İl Eşbaşkanı Perihan Ağaoğlu, HDP Mardin eski İl Eşbaşkanı Musa Alkan*) 2015 yılında katıldıkları basın açıklamaları ve "gizli tanık" beyanları gerekçe gösterilerek "örgüt üyesi olmak" iddiası ile tutuklandığı öğrenildi.

3 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinin kırsal Kumrucak Mahallesi'ne askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, 4 yurttaşın (*Mahalle muhtarı Abdullah Kızılboğa, Eyüp Kızılboğa, Serhat Tosun, Hüseyin Gökmen*) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların **4 Mart 2020 tarihinde** serbest bırakıldığı öğrenildi.

4 Mart 2020 tarihinde Dersim'in Pertek ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Gökhan Karakuş, Sertaç Can*) gözaltına alındığı öğrenildi.

5 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*Barış Yıldız*) "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan bir soruşturma kapsamında yakalama kararı olduğu gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Savur ilçesine bağlı Soylu (Deriş) Mahallesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*Cabbar Gündüz, Mustafa Kılıç, Meki Eroğlu, Davut Okumuş, Metin Ortak*) gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Jandarma Karakoluna götürülen yurttaşların, 2014-2015 tarihli soruşturmalar kapsamında gözaltına alındığı öğrenildi. **13 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 5 kişinin "adli kontrol şartı" ile serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*Hakkı Fırat-Yaş 75 ve ismi öğrenilemeyen 2 yurttaş*) "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında gözaltı kararı olan 1 yurttaşın (*Abdi Gümüş*) evde olmadığı için gözaltına alınamadığı öğrenildi.

9 ve 13 Mart 2020 tarihlerinde Adıyaman'ın Çelikhhan ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Çelikhhan ilçesi Bulam beldesi önceki dönem belediye eşbaşkanları Mehmet Çağlan ve Cevahir Büyükkşahin'in de bulunduğu 9 yurttaşın gözaltına alındığı ve Adıyaman İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldükleri öğrenildi. **17 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 9 kişiden 6'sının (*Mehmet Çağlan, Cevahir Büyükkşahin, Erdal Çalğan, Erdal Ün, Veysel Demirci, Nureddin Çalğan*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, diğer 3 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Yafes Mahallesi'nde sabah saatlerinde yapılan ev baskınında, 2 yurttaşın (*Zübeyde Akdoğan ve oğlu Ahmet Akdoğan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Van'da yürütülen bir soruşturma kapsamında gözaltına alındığı öğrenilen anne ve oğlunun, İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev ve büro baskınlarında, 2 avukatın gözaltına alındığı öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Urfa'da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında düzenlenen ev baskınlarında, 10'u avukat 40 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. "örgüte yardım etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk 20 kişiden 9'u avukat 17'sinin adli kontrol şartı ile savcılık ifadesinden sonra serbest bırakıldığı, 1'i avukat 3 kişinin (*Avukat Sevda Çelik Özbıngöl, Kürt yazar Halil Çay ve İlyas Çayır*) "PKK/KCK Zindan komitesine yardım etmek" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Aynı gün adliyeye sevk edilen infaz koruma memurlarından 11'inin serbest bırakıldığı ve 1'inin ise tutuklandığı öğrenildi. **19 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen ve aralarında yerine kayyım atanan Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Berivan Kutlu'nun da bulunduğu 6 kişinin, denetimli serbestlik kapsamında serbest bırakıldığı, 2 kişinin ise (*Mehmet Akdoğan ve Cevdet Demiroğlu*) tutuklandığı öğrenildi.

21 Mart 2020 tarihinde Bingöl merkez ile bağlı Gözeler köyünde “İhbar var” iddiasıyla düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*Mehmet Morsümbül-Yaş 67, Sidar Serinyel, Mazlum Serinyel*) gözaltına alındığı öğrenildi. **23 Mart 2020 tarihinde** Bingöl İl Jandarma Komutanlığında tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 yurttaşın serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Mart 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesi ve kırsal mahallelerinde asker ve polisler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, “Örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla 7'si çocuk 8 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 6 çocuk serbest bırakılırken (*A.E., M.A., M.B., A.I., E.K., Ö.K.*) 1'i çocuk 2 kişinin ise (*Ş.Y. ve 19 yaşındaki İbrahim Halil Caymaz*) sevk edildikleri adliyede serbest bırakıldıkları öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından görevden alınarak yerlerine kayyım atanan HDP'li 8 belediyenin Eş Başkanı gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan Belediye Eş Başkanlarının isimleri şöyle: *Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz, Diyarbakır'ın Ergani ilçesinin Belediye Eş Başkanı Ahmet Kaya, Eğil ilçesinin Belediye Eş Başkanı Mustafa Akkul, Lice ilçesinin Belediye Eş Başkanı Tarık Mercan, Silvan ilçesinin Belediye Eş Başkanı Naşide Toprak; Bitlis'in Güroymak ilçesinin Belediye Eş Başkanı Hikmet Taşdemir, Iğdır'a bağlı Halfeli beldesinin Belediye Eş Başkanı Hasan Safa, Siirt'e bağlı Gökçebağ beldesinin Belediye Eş Başkanı Serhat Çiçek.* **24 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Eğil Belediyesi Eş Başkanı Mustafa Akkul'un tutuklandığı, Ergani Belediyesi Eş Başkanı Ahmet Kaya'nın adli kontrol şartıyla ve Lice Belediyesi Eş Başkanı Tarık Mercan ile Silvan Belediyesi Eş Başkanı Naşide Toprak'ın ev hapsi şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. **26 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz'ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. **27 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Iğdır'ın Halfeli beldesinin Belediye Eş Başkanı Hasan Safa'nın 'örgüt üyesi olma' iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunulduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Kasım 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından yerine kayyum atanan **Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesinin** HDP'li Belediye Eş Başkanı Belgin Diken'in **23 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da** gözaltına alındığı öğrenildi. **24 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Diken'in adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Yeni Yaşam Gazetesi dağıtıcısı Serhat Bayık'ın gözaltına alındığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Siirt'te sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*Leyla Özalp, İbrahim Ekinci, Metin Ekinci, Berxwedan Dayan, Keşti Dayan, Ferhat Dayan, Kadri Dayan*) gözaltına alındığı öğrenildi.

Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasının ardından gözaltına alınan Batman Belediyesi Eşbaşkan Yardımcı Şehriban Aydın ve belediye meclis üyeleri Mehmet Salih Çetinkaya, Şükran Çelebi ile sanatçı Adil Arslan ve tiyatrocu Abdullah Tarhan, **25 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildi. İfadelerinde Batman Belediyesi'nin kültürel etkinliklerinin sorulduğunun öğrenildiği kişilere "örgüt üyeliği" suçlaması yapıldı. Meclis üyesi Şükran Çelebi tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edilirken, dört kişi de adli kontrol şartı talebi ile mahkemeye sevk edildi. Mahkemede üzerlerine atılı suçlamaları kabul etmeyen 5 kişi adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı.

25 Mart 2020 tarihinde Dersim'in Pertek ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Hakan Kara, Ercan Öztürk, Serkan Kurban*) gözaltına alındığı öğrenildi. Pertek İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden 1'inin (*Serkan Kara*) "Tehlikeli maddeleri izinsiz bulundurmak" ve "Örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla tutuklandığı, diğer 2 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır Kulp ilçesine bağlı Güleç Mahallesi kırsalında bir aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada, araçta bulunan 5 kişinin (*Hacı Akdeniz, Alaattin Yıldız, Ahmet Erboğa, Burhan Tanrıku, Sedat Hazar*) yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ormanda ağaç kesimine gittikleri öğrenilen ve hayatını kaybeden 5 kişiden 2'sinin emekli köy korucusu olduğu ileri sürülürken, olayın ardından bölgede ve Lice ilçesi kırsalında askeri operasyon başlatıldığı öğrenildi. Operasyon kapsamında 7 kişinin gözaltına alındığı ve **13 Nisan 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardında adliyeye sevk edildiği, 1 kişinin tutuklandığı diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında İl Jandarma Komutanlığı tarafından başlatılan askeri operasyonda düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*Şenlik Mahallesi'nde yaşayan Ferhat Önkol, Birlik Mahallesi'nde anne Dilber Oyunlu ile çocukları Tuba ve Harun Oyunlu*) gözaltına alındı. **19 Nisan 2020 tarihinde** Lice Jandarma Karakolu'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardında adliyeye sevk edilen 4 kişinin "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüte yardım etmek" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

20 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacıbekir (Xaçort) Mahallesi'nde yaşayan bir grubun yollarda ateşler yakarak ve sloganlar atarak protesto gösterisinde bulunduğu, ancak polis tarafından gerçekleşen müdahalede 2'si çocuk 5 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **25 Nisan 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardında adliyeye sevk edilen 2'si çocuk 5 kişinin "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Ağrı'da koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle HDP tarafından başlatılan dayanışma kampanyası kapsamında ihtiyaç sahiplerine gıda kolisi dağıtan 2 HDP'linin (*HDP Merkez İlçe Yöneticisi Hakan Mağlay ve üye Yusuf Keser*) gözaltına alındığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Barın Mahallesi'nde ikamet eden Abdulsamed Barut isimli yurttaşın, öğlen saatlerinde mahalleye gelen sivil giyimli askerler tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltı gerekçesi ise öğrenilemedi.

21 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Hani ilçesine bağlı Kaledibi Mahallesi'ndeki bir adrese askeri birlikler tarafından düzenlenen baskında gözaltına alınan R.Y. isimli yurttaşın,

tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede “örgüt üyesi olmak”, “örgüt propagandası yapmak”, “Kamu malına zarar verme” iddialarıyla tutuklandığı öğrenildi.

27 Nisan 2020 tarihinde Urfa Tabip Odası Başkanı Ömer Melik ve Genel Sekreteri Osman Yüksekayla'nın ifade vermek üzere gittikleri İl Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alındığı öğrenildi. Aynı gün tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Melik ve Yüksekayla'nın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Bostaniçi Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Tutuklu ve Hükümlü Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER) üyesi 2 kişinin (Halime Albay, Zeki İtah) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltı gerekçesi “ihbar” olarak belirtilen Albay ve İtah İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. 2 kişinin, **1 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacıbekir (Xaçort) Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 15 yurttaşın toplumsal gösteriye katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi. **4 Mayıs 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 15 kişiden 5'inin (*Devrim Aşan, Oktay Gil, Feyaz Başak, Güven Özdöner, Murat Şeker*) tutuklandığı, diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis'in Ahlat ilçesinde Covid-19 salgın hastalık nedeniyle vatandaşlara maske ve imsakiye dağıtan Gelecek Partisi üyesi 5 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Kozluk Belediyesi HDP'li Meclis Üyesi Leyla Onuk'un gözaltına alındığı öğrenildi. Onuk'un gözaltına alındığı sırada, elleri kelepçelenerek yere yatırıldığı belirtildi. Sosyal medya paylaşımlarında "örgüt propagandası" yaptığı iddiasıyla gözaltına alınan Onuk'un Kozluk İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadesinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Kayyım atanması ardından görevden alınan Siirt Belediyesi Eşbaşkanları Berivan Helen Işık ve Peymandara Turhan, Iğdır Belediye Eşbaşkanları Yaşar Akkuş ve Eylem Çelik, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanları Baran Akgül ve Esmer Baran, Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak ile Siirt Belediyesi çalışanı Eşref Tekin, Gülçin Köneş ve Beşir Aksu, Siirt Belediyesi Eşbaşkanlığına seçilen ancak KHK'li olduğu gerekçesiyle mazbatasını verilmeyen Resul Kaçar, haklarında yürütülen soruşturma kapsamında evlerine düzenlenen baskın sonucu gözaltına alındı. **17 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Muş/Korkut ilçesi/Altınova Belde Belediyesi Eşbaşkanı Casim Budak'ın "Örgüt propagandası yapma" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **18 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Iğdır Belediye Eşbaşkanı Yaşar Akkuş'un "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **19 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Siirt Belediyesi Eşbaşkanı Peymandara Turhan, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Esmer Baran, Siirt Belediyesi çalışanları

Eşref Tekin ve Gülçin Köneş, mazbatası verilmeyen Resul Kaçar ile Beşir Aksu, sevk edildikleri mahkemece adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Başkan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez ve Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Baran Akgül ise, tutuklanma talebiyle sevk edildikleri mahkemece, ev hapsi şartıyla serbest bırakıldı. **20 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Iğdır Belediyesi Eşbaşkanı Eylem Çelik, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

15 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesinde düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP İlçe Eşbaşkanı Burhan Atmaca ve parti yöneticilerinin de bulunduğu 37 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltıların, dün (14 Mayıs) Mehmetalan Mahallesi yakınlarında belediye aracına düzenlenen ve 2 kişinin yaşamını yitirdiği saldırıyla ilgili olduğu belirtildi. **20 Mayıs 2020 tarihinde** gözaltında bulunan 37 kişiden 29'unun savcılık talimatıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Turgut Özal Bulvarı üzerinde iki sivil polisin bir yurttışa kimlik göstermeden GBT yapmak istediği, yurttışın duruma tepki göstermesi üzerine kelepçeleterek ve darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Kısa süreli tartışmanın cep telefonu ile kayda alındığı ve görüntülerde polislerden birinin yurttış arkasından tutarak yere yatırmaya çalıştığı, diğer polisin ise kelepçe takarken "*Polis kimlik istiyorsa vereceksin*" diye bağırdığı görülüyor. Gözaltına alınmaya çalışılan yurttışın ise "*İnsan gibi isteyeceksin. Kelepçe mi takacaksınız*" diye tepki gösterdiği görülüyor.

16 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 3 kişinin gözaltına alınarak Nusaybin Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanlara 24 saat avukat kısıtlılığı ve dosyalarına 'gizlilik' kararı getirildiği belirtildi. İsimleri öğrenilemeyen 3 kişiden 1'inin emniyetteki ifadesinin ardından serbest bırakıldığı, diğer 2 kişinin ise (R.Ö., F.T.) 2014 yılında katıldıkları bir toplumsal olayda "polis aracına taş attıklarının tespit edildiği" iddiasıyla gözaltında tutuldukları öğrenildi. **24 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde Mehmet Ayas isimli bir gencin, gece saatlerinde polis tarafından "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **19 Mayıs 2020 tarihinde** İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Ayas'ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Rosa Kadın Derneği Başkan ve yöneticileri ile HDP'li yöneticilerinde bulunduğu 18 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Ev baskınlarının yanı sıra Kayapınar ilçesinde bulunan Rosa Kadın Derneği binasına da polis tarafından baskın düzenlediği öğrenildi. Dernek yöneticilerine haber verilmeden yapılan baskında, kapının kırılarak içeri girildiği, arama yapıldığı ve tüm kayıt evraklarına el konulduğu öğrenildi. **23 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 18 kişiden 5'inin (TJA aktivisti Zelal Bilgin, Rosa Kadın Derneği kurucu üyesi Ayla Akat Ata, Yenişehir Belediyesi Meclis üyesi Nevriye Çur, Nazire Tursun ve Bağlar Belediyesi Meclis üyesi Hüseyin Harman) adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. 1 kişinin (Barış Anneleri Meclisi Üyesi Havva Kıran) "ev hapsi" şartı ile serbest bırakıldığı ve diğer 12 kişinin ise "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: Rosa

Kadın Derneği Başkanı Adalet Kaya, kurucu üye Narin Gezgör ve dernek yöneticisi Fatma Gültekin, TJA aktivistleri Gülcihan Şimşek, DBP eski Eş Genel Başkanı Mehmet Arslan, HDP MYK Üyesi Özlem Gündüz, HDP Yenişehir İlçe Eşbaşkanı Remziye Sızıcı, Bağlar Belediyesi meclis üyeleri Gönül Aslan ve Veysi Kuzu, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis üyesi Sevim Coşkun, HDP üyesi Mehmet Ali Altıncaynak, DBP PM üyesi Celal Yoldaş.

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesi Ayhan Durağı'nda polislerce durdurulan gazeteci Rojhat Doğru'nun gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında 2019 yılında İstanbul'da açılan bir soruşturma gerekçesi gözaltına alındığı öğrenilen Doğru'nun, **23 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde KESK Batman Şubeler Platformu tarafından SES üyesi 3 sağlık emekçisinin sürgün edilmesine tepki olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü önünde yapılmak istenen basın açıklamasına, polis tarafından plastik mermi ve biber gazı ile müdahalede bulunuldu. Müdahale sırasında, 8 kişinin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *SES Batman Şube Eşbaşkanı Deniz Topkan, Eğitim Sen Genel Sekreteri Welat Kaya, KESK Kadın Sekreteri Gülistan Atasoy, BES Genel Genel Sekreteri Aziz Özkan, SES Batman Şube yöneticisi Salih Bayat, SES Genel Kadın Sekreteri Selma Atabey ile Erdal Doğan, Yunus İzmir.* Batman İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen 8 kişinin, savcılık talimatı ile emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde HDP Batman İl binası yapılan polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Binada bulunan dijital materyallere el konulurken, İl Eşbaşkanları Ömer Kulpu ve Fatma Ablay'ın gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen "yurt dışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Derik ilçesine bağlı Çayköy kırsal mahallesinde düzenlenen ev baskınlarında, 7 yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi. **5 Haziran 2020 tarihinde** İlçe Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 7 kişiden 6'sı (*Bedrettin Özge, Halil Bergin, Aydın Özdurak, Mahmut Temel, İbrahim Temel, M. Nezir Demli*) "örgüt üyesi olmak" iddiası tutuklanırken, 1 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven ve Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları ile CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun milletvekillikleri, haklarında kesinleşmiş cezalar bulunduğu gerekçesiyle düşürüldü. Aynı gün **Diyarbakır'da** bulunan HDP'li Güven ve Farisoğulları polis tarafından gözaltına alındı ve ardından sevk edildikleri adliyede tutuklandı.

5 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Nur Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*M.S.*) gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

5 Haziran 2020 tarihinde Adıyaman'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*HDP eski İl Eşbaşkanı Abuzer Küçükkelepçe, önceki dönem yöneticisi Rıza Açıkpayam, Eğitim Sen yöneticisi Ayşegül Yücetaş, Demokratik Alevi Derneği İl Başkanı Celal Demirci*) gözaltına alınarak, İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **10**

Haziran 2020 tarihinde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 4 kişinin tutuklandığı öğrenildi. Aynı dosyadan gözaltına alınan ve hamile olan Ebru Güngör Çul ise, mahkeme tarafından adli kontrol tedbiri konularak serbest bırakıldı.

5 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı kırsal mahallelerde ilan edilen sokağa çıkma yasağı ve askeri operasyonlar sırasında JÖH timleri tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3'ü çocuk 7 kişinin "Örgüte yardım etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı ve Mardin İl Jandarma Karakolu'na götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Mehmet Nezir Bilgiç-Yaş 52, Kazım Dağ-Yaş 50, Sultan Bilgiç-Yaş 46, Ferhat Ortaç-Yaş 18, M.B.-Yaş 17, S.Y.-Yaş 16, Ş.D.-Yaş 15.* **8 Haziran 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 7 kişinin yurtdışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

7 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan bir soruşturma kapsamında **Diyarbakır, Çınar ve Bingöl'de** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*HDP PM Üyesi Eşref Mamedoğlu, DBP PM Üyesi Ramazan Dengiz, Rosa Kadın Derneği Üyesi Suzan İşbilen, Rosa Kadın Derneği Üyesi Gülistan Nazlıer, HDP eski yöneticisi Hasan Kale, DİSK Genel-İş Diyarbakır 1 No'lu Şube Başkanı Hasan Hayri Eroğlu*) gözaltına alındığı öğrenildi. **8 Haziran 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 7 kişiden 1'inin (*Suzan İşbilen*) hastalığı nedeniyle adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, 6 kişinin ise "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 22 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: HDP Bağlar Belediye Meclis üyesi Vahit Doğru, TUAY-DER Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, derneğin yöneticileri Şafii Hayme, Hanım Akay, Müşehher Ülker, derneğin eski üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur ve Hüsamettin Kılıç, Ayten Kırtay, Zeynep Kıray, Rezan Erimfik, Çekdar Çubuk, Kazım Yayık, Selahattin Çap, Haşim Temiz, İbrahim Temiz, Mehmet Temiz, Hüseyin Temiz, Medeni Kırtay, Fatma Gül. **10 ve 12 Haziran 2020 tarihleri aralığında** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliye sevk edilen 22 kişiden 7'sinin (*TUAY-DER Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel ile yöneticisi Şafii Hayme, Müşehher Ülker, Abdulmenaf Kur, HDP Bağlar Belediye Meclis üyesi Vahit Doğru, Fatma Gül, Selahattin Çap*) "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, 15 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Bitlis ve ilçelerinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 HDP'linin (*HDP PM Üyesi Avukat Diyar Orak, HDP eski İl Eşbaşkanı Orhan Bezirganoglu, HDP eski yöneticisi Günay Karabaş, Bitlis Belediyesi eski Meclis Üyesi Ferda Avkan, Elif Orman Erez, Yunus Başkan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltı gerekçesi öğrenilemeyen 6 kişi, buldukları emniyet müdürlüklerine götürüldüğü öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 6 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Halfeti ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 çocuğun (*F.C.-Yaş 16*) "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Kıymet Tabas ve eşi Mehmet Tabas*) gözaltına alındığı öğrenildi.

Bir tanık ifadesi doğrultusunda gözaltına alındığı öğrenilen Tabaş çiftinin, İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP PM Üyesi Emrullah Kalkan'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Kalkan'ın gözaltına alındığı sırada darp edildiği ve hakarete maruz kaldığı, yine aile bireylerinin darp edildiği belirtildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 5 kişinin (*Şoreş Saltıkalp, Engit Aykut, Mehmet Emin Nergiz, Namet Doğan, İmran Özbey*) gözaltına alındığı öğrenildi. 5 kişinin, Nusaybin'de 2015 ila 2016 yılları arasından uygulanan sokağa çıkma yasakları döneminde gerçekleştirilen yürüyüş, eylem ve etkinliklere dair görüntülerde yer aldıklarına dair başlatılan soruşturma kapsamında gözaltına alındıkları öğrenildi. 5 kişinin, **18 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*Mazlum Asaf Çevik, Osman Özlü, ismi öğrenilemeyen 2 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde HDP Batman Beşiri İlçe Örgütü'ne ihbar olduğu gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve binada arama yapıldığı, aramanın ardından İlçe Eşbaşkanları Hasan Şakar ve Şefika Çetin'in gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen eşbaşkanların serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Haziran 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı kırsal mahallelerde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*HDP'li yöneticiler Dinçer Polat, Nurettin Kandemir, Nimet Yılmaz, görevden uzaklaştırılan Karayazı Belediyesi Meclis üyesi Mahmut Çimendağ, Mustafa Gül, Sefa Çelik*) gözaltına alındığı öğrenildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Gürpınar ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 10 yurttaşın (*Tajdin Gencer, Kinyas Gencer, Savaş Kaçak, Renas Kaçak, Aysel Kaçak, Bese Kaçak, Şerif Koçak, Nazdar Alkan, Musa Dik ve Mesut Koçak*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alındı. **18 Haziran 2020 tarihinde** Jandarma İlçe Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 10 kişinin, yurt dışı yasağı ve imza kontrolü şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

18 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde hakkında "Örgüte yardım etmek" iddiasıyla açılan soruşturma kapsamında ifadeye çağrılan Eylem Oyunlu'nun, 10 günlük bebeği ve 2 yaşındaki kızıyla birlikte tutuklandığı öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis üyesi Ceylan Aslan, Bismil Belediyesi Meclis Üyesi Emine Akın ve TJA aktivisti Jiyan Taş*) gözaltına alındığı öğrenildi. **22 Haziran 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 3 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Bingöl merkez ve Karlıova ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 11 yurttaşın (*Ahmet Gördeğir, Mahmut Pervane, Süleyman*

Bulut, Giray Önder Polat, Didem Polat, Ferit Karabağ, Abdurahim Aksoy ve oğlu Yüksel Aksoy, Bayram Aksoy ve ismi öğrenilemeyen 2 kişi) gözaltına alındığı öğrenildi. **23 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 11 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Batman'da yürütülen bir soruşturma kapsamında sabah saatlerinde kent merkezi ve bazı köylerde jandarma tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, Beşiri ilçesine bağlı İkiköprü Belde Belediyesi Eşbaşkanı Hatice Taş'ın da aralarında bulunduğu 24 kişinin gözaltına alındıkları öğrenildi. **24 ve 25 Haziran 2020 tarihlerinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliyeye sevk edilen 24 kişiden 3'ünün (İkiköprü Belde Belediyesi Eş Başkanları Hatice Taş ve Osman Karabulut ile belediye çalışanı Bayram Özalp) tutuklandığı öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Mardin Artuklu ilçesinde "Anadilde eşitlikçi eğitim için harekete geçiyoruz" stickerleri sokaklara asan HDP Mardin Gençlik Meclisi üyesi Elif İnan ve Fahrettin Durmaz'ın polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. 2 gencin, haklarında kabahatler kanunu işlemi yapılarak serbest bırakıldığı öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı HDP'li Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin ile HDP yöneticisi Mehmet Sarı, Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2019'da "örgüt üyeliği" iddiasıyla açılan bir soruşturmada gerekçesiyle gözaltına alındı. Elazığ İl Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifadelerin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. *İçişleri Bakanlığı'nca gözaltına alındıktan sonra görevden alınan Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin'in yerine Elazığ Vali Yardımcısı Erkan Kaçmaz kayyım olarak atamıştı.*

25 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkez Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 2 kişinin (*64 yaşındaki Türki Saltan ile 65 yaşındaki eşi Şeyhmus Saltan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında "Örgüte yardım ve yataklık yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı Saltan çiftinin, Mardin'de İl Jandarma Komutanlığında alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 64 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldığı ve **26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkezli başlatılan soruşturma kapsamında İzmir, İstanbul, Adana, Şırnak, Batman ve Van'da** düzenlenen ev baskınlarından 45 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Soruşturma kapsamında Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesinde bulunan Demokratik Toplum Kongresi (DTK) binasına polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. **28 ve 29 Haziran 2020 tarihlerinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliyeye sevk edilen 43 kişiden 23'ünün "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı ve 22 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: *Ayten Tekeş, Arin Zümrüt, Rojda Barış, Nesrin Şanlı, Piran Başkurt, Hüseyin Kaya, Mehmet Şengül ve Ümrân Baturay, Barış Annesi Makbule Özbek, Mehmet Güngörmüş, Fesih Balbey, Mehmet Cahit Ay, Emrullah Zümrüt, Adil Ercan, Mustafa Alımtirin, Tevfik kaçar, Yıldız Damla, Enver Çelik, Erdal Bayram, Fedai Akar, Jiyan Taş, Leyla Bağırır, Mehmet Cahit Şık.*

26 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde HDP PM Üyesi Ercan Oğuz'un polis tarafından gözaltına alınarak, Kızıltepe İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, Demokratik Yerel Yönetimler Kurulu ve TJA Üyesi Sevil Rojbin Çetin'in ev baskınıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Çetin'in ev baskını sırasında, işkence ve kötü muameleye ve polis köpeği saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Sosyal medyada yayınlanan fotoğraflarda, Çetin'in sol gözünün altında morluklar, boğazında çizikler ve kol ve bacaklarında yırtılmalar olduğu görüldü. **7 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Çetin'in "Örgüt Üyesi Olma" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

29 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Yeniköy Mezarlığı'nda yapılan anma sırasında, gazeteci Zeynel Abidin Bulut'un gözaltına alındığı öğrenildi. Bulut'un emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1'i çocuk 4 yurttaşın (*Tacettin Kardeş-Yaş 52, Feyzi Çetiner-Yaş 51, R.K.-Yaş 17, Halil Aslan-Yaş 25*) gözaltına alındığı öğrenildi. Mahallenin ablukaya alındığı baskında evlerin arandığı ve ev eşyalarının dağıtıldığı belirtildi. Ev baskınları sırasında R.K. ve Halil Aslan'ın darp edildiği ve hakaretlere maruz kaldığı belirtildi. Gözaltı gerekçeleri öğrenilemeyen 4 kişinin Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi. **2 Temmuz 2020 tarihinde** Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı'na tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişinin, 2014 ve 2015 yıllarında yaptıkları sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

30 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ın Pazarcık ilçesinde polis tarafında düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*HDP İlçe Eşbaşkanı Naci Kızılar, önceki dönem eşbaşkanı Murat Güvenç, parti yöneticileri İbrahim Ganıdağlı, Mesut*) iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **3 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişinin "Örgüte finansal destek sağlamak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

1 Temmuz 2020 tarihinde Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında polis tarafından 5 ilde düzenlenen ev baskınlarda, 10 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanlardan serbest bırakılan Aynur Kuaç'ın serbest bırakıldıktan sonra savcılık itirazı üzerine, **9 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesindeki** evinden gözaltına alınan Kuaç'ın yanındaki 10 aylık bebeğiyle birlikte Şırnak T Tipi Cezaevi'ne gönderildiği öğrenildi. **15 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 9 kişiden 8'i serbest bırakılırken, 1 kişinin (A.Y.) ise "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

3 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Hebat Saçal, Serdar Canpolat*) gözaltına alındığı öğrenildi.

6 Temmuz 2020 tarihinde Batman Belediyesi'nin Temmuz ayı Meclis Toplantısı'na katılmak isteyen aralarında Batman Belediyesi Eşbaşkanı Songül Korkmaz ve Meclis üyelerinin de bulunduğu grubun binaya girişine izin verilmediği öğrenildi. Engellenen HDP'li meclis üyelerinin, engellemeyle ilgili tutanak tutulmasını ve meclis toplantısının yapılmayacağına ilişkin belge taleplerinin yerine getirilmediği, bunun üzerine belediye

binasına girmeye çalışan gruptaki 9 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Batman Belediyesi Eşbaşkanı Songül Korkmaz, meclis üyeleri Şükran Çelebi, Gizem Oğurlu, İlkay Alagöz, Şehriban Aydın, Ayşe Önal, Recep Yargı, Şirin Şen ile HDP Batman İl Eşbaşkanı Ömer Kulplu.* 9 kişinin, götürüldükleri Batman Emniyet Müdürlüğü'nde alınana ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

7 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (*Selim Akbaş*) gözaltına alındığı öğrenildi. Baskın sırasında evin polisler tarafından dağıtıldığı belirtildi.

8 Temmuz 2020 tarihinde Urfa merkez ile Siverek ve Viranşehir ilçelerinde asker ve polislerce yapılan düzenlenen ev baskınlarında, 4 siyasetçinin (DBP PM Üyesi Bekir Karageçili, Viranşehir HDP İlçe Eşbaşkanı Hıdır Oktay ve ilçe yöneticisi Vedat Güler ve İhsak Gündüz) gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında gözaltı kararı bulunan Bozova Belediyesi'nin HDP'li Meclis Üyesi Sema Aışeoğlu'nun da evinin basıldığı ancak adresinde bulunmadığı belirtildi. Gözaltına alınan 3 siyasetçi, Urfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. **15 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişiden İhsak Gündüz'ün "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, diğer 3 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Temmuz 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesindeki HDP İlçe Örgütü binasına sabah saatlerinde polisler tarafından "ihbar" ve "poster" gerekçesiyle baskın düzenlendiği ve baskın sonrası parti yöneticileri binaya çağrıldığı öğrenildi. Binada yapılan aramanın ardından, HDP Kozluk İlçe Yöneticisi Burhan Atan'ın gözaltına alınarak, Kozluk İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü ve emniyette tamamlanan ifadesinin ardından sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü soruşturma kapsamında haklarında gözaltı kararı verilen 4 kişinin (*Cengiz Atsız, Ferda İldan, Pınar Altaş, Umut Manap*) polis tarafından düzenlenen ev baskını sonucu gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi.

13 Temmuz 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Diyadin Belediyesi Eşbaşkanı Betül Yaşar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak Diyadin Belediye binasına da kapıları kırılarak baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. **Ağrı merkezde** düzenlenen ev baskınlarında ise 3 kişinin (*Mesut Arslan, Mustafa Alparslan, Zeynel Abidin Bozkurt*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Diyadin Belediye Eşbaşkanı Betül Yaşar'ın tutuklandığı, 3 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

Antep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında **14 Temmuz 2020 tarihinde Antep'te** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP İl Eşbaşkanlar Songül Koçdağ ve Musa Aydın'ın da bulunduğu 29 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **16 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 29 kişiden 18'nin tutuklandığı, 11 kişinin ise ev hapsi ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: *HDP İl Eşbaşkanları Songül Koçdağ ve Musa Aydın, DBP eski İl Eşbaşkanı Ali Şimşek, SYKP İl Eşbaşkanı Ahmet Aşkar, HDP Şahinbey İlçe Eşbaşkanı Bahri Yarış, HDP Şahinbey İlçe Yöneticisi Remziye Kuş ile İsa Aslan, Adnan Erol, Hurşit Besle, Abdullah Acar, Enver Özman, Sevinç Selçuk, Ömer*

Sungur, İbrahim Dağ, Hasan Barış Annesi Remziye Erdem, Recai Yılmaz, tıp öğrencisi Cüneyt Kaya.

13 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 28 kadının gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanlardan isimleri öğrenilenler şunlar: *Gazeteci Ayşe Güney, TJA Sözcüsü Ayşe Gökkan, TUAY-DER üyesi Rabia Ataş, Bağlar Belediyesi meclis üyeleri Panayır Çelik ve Halime Bayram, Yenişehir Belediyesi Meclis üyeleri Gülşen Güneş ve Ronda Bat, HDP Yenişehir eski İlçe Eşbaşkanı Demet Özkarar, SES Diyarbakır Şubesi Yöneticisi Rozerin Çatak, HDP Kayapınar İlçe Eşbaşkanı Besile Narin, BES eski yöneticileri Dilan Yakut ve Güneş Özel ile TJA aktivistleri Hasret Alp, Figen Ekti, Bahar Akyapı, Zekiye Güler, Emine Kaya, Zeynep Suncak, Selma Metin, Ruken Şehir, Şükran Tamir, Gülseren Akkum, Têkoşin Tekin, Hatice Şen ile 70 yaşındaki Hayriye Türkekul, HDP Sur İlçe Eşbaşkanı Hatun Yıldız, MED TUHAD-FED Eşbaşkanı Elif Haran.* **17 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 28 kadından 5'ninin (TJA aktivistleri Hasret Alp, Figen Ekti, Bahar Akyapı, HDP Sur İlçe Eşbaşkanı Hatun Yıldız ve MED TUHAD-FED Eşbaşkanı Elif Haran) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, 23 kadının ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

Batman'da bir kız çocuğunun bir uzman çavuşun cinsel saldırısına maruz kalmasını protesto etmek için **Batman'da Atatürk Parkı'nda 17 Temmuz 2020 tarihinde** yapılan oturma eylemine müdahale eden polisin aralarında çocukların da olduğu 10 kişiyi gözaltına aldığı öğrenildi. Gözaltına alınanların aynı gün içinde idari para cezası kesildikten sonra serbest bırakıldığı bildirildi.

Kadınlara yönelik cinsel saldırıları protesto etmek için **17 Temmuz 2020 tarihinde Tunceli'de** yapılan basın açıklaması ardından yürüyüş yapan gruba müdahale eden polis 3 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Gözaltına alınan 3 kişi 18 Temmuz 2020 tarihinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın DTK'ya yönelik başlattığı soruşturma kapsamında, **20 Temmuz 2020 tarihinde** ifadeye çağrılan ve Diyarbakır Adliyesi'ne giderek savcılığa ifade veren SES Diyarbakır eski Şube Eşbaşkanı Recep Oruç'un DTK çalışmaları gerekçe gösterilerek, "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

20 Temmuz 2020 tarihinde Batman'da Batman Belediye Eşbaşkanı Mehmet Demir'in gözaltına alınarak, Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi. Görevden alındıktan sonra yerine kayyım atanan Demir'in DTK'ya yönelik başlatılan soruşturma kapsamında gözaltına alındığı ve **22 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede 'örgüt üyesi olma' iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

20 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'da ifade vermek üzere gittiği emniyette gözaltına alınan HDP Diyarbakır İl Örgütü Basın Çalışanı Vedat Dağ'ın **24 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede adli kontrol tedbirleriyle serbest bırakıldığı öğrenildi.

Hakkında yürütülen bir soruşturma kapsamından ifade vermek üzere gittiği **22 Temmuz 2020 tarihinde Urfa** İl Emniyet Müdürlüğüne giden Bozova Belediyesi Meclis üyesi Sema Aişeoğlu'nun gözaltına alındığı öğrenildi. DTK'ya yönelik başlatılan soruşturma kapsamında

gözültına alındığı öğrenilen Aışeoğlu'nun **23 Temmuz 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

31 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ın Güçlükönak ilçesi Ormaniçi (*Bana*) köyünde başlatılan askeri operasyon sırasında, 3 yurttaşın (*Fikri Özkan, babası Hacı Abdullah Özkan ve çöban Hacı Savcun*) gözültına alındığı ve alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

5 Ağustos 2020 tarihinde Siirt'te Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 10 kişinin gözültına alındığı ve İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözültına alınanların tamamının, emniyetteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. *Gözültına alınanların isimleri şöyle: Kayyım atanan Siirt Belediyesi Meclis üyeleri Mehmet Zekeriya Çığır ve Musa Kurhan ile Ahmet Destan, Cemal Turhan, Mustafa Kılıçaslan, Naci Özer, Eşref Tekin, Sinan Güneş.*

10 Ağustos 2020 tarihinde Adıyaman'ın merkez Dandırmaz köyünde sabah saatlerinde jandarma tarafından düzenlenen eve baskınlarında, 2 kişinin (*HDP eski il yöneticisi Mahir Ertürk, Ali Süngü*) gözültına alındığı öğrenildi.

11 Ağustos 2020 tarihinde Muş'un Malazgirt ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin gözültına alınarak Malazgirt İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözültına alınan isimler şöyle: *Ali Gören, Nazif Özkan, Kerem Daşkıran, Şerafettin Balcı ve ismi öğrenilemeyen bir kişi.*

13 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır Merkez Bağlar ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (*Seyfettin Kardaş*) sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek ve "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla gözültına alındığı ve İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'ye götürüldüğü öğrenildi. Kardaş'ın **17 Ağustos 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Ağustos 2020 tarihinde Hakkari kent merkezi ile Şemdinli, Çukurca ve Yüksekova ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, DTK'ya yönelik başlatılan soruşturma kapsamında 13 kişinin gözültına alındığı öğrenildi. İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 1 kişi serbest bırakılırken, 12 kişinin ise tutuklandığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: *İHD Hakkari Şube Yönetim Kurulu Üyesi Pınar Yılmaz, Hakkari Belediyesi eski Eşbaşkanı Şükrü Çallı, Nihat Turgut, Ramazan Erik, Mehmet Emin Seven, Ömer Faruk Tekin, Mesut Kıratlı, Reşit Güneç, Mehmet Çapraz, Ümit Duman, Felem Aker, Musa Bor.*

İçişleri Bakanlığı kararıyla 13 Kasım 2019 tarihinde kayyım atanan Diyarbakır'ın Yenişehir Belediyesi Eşbaşkanı İbrahim Çiçek, **14 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'da** polis tarafından gözültına alınması ardından çıkarıldığı adiyede, sendikal faaliyetleri ve DTK delegeliği gerekçesiyle "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi. *Öğretmenlik yaparken KHK ile görevinden alınan Çiçek, 31 Mart 2019'daki yerel seçimlerde HDP'den Yenişehir Belediyesi eşbaşkan adayı olarak girdiği seçimleri kazanmış, ancak KHK'li olduğu gerekçesiyle mazbatasını verilmemişti.*

14 Ağustos 2020 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesine bağlı Tepebaşı Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 genç yurttaşın (M.Y.) gözültına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü TEM şubeye götürüldüğü öğrenildi.

14 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 8 yurttaşın gözaltına alınarak İlçe Emniyeti Müdürlüğü'ne götürüldüğü ve soruşturma dosyasında "gizlilik kararı" olduğu öğrenildi. Gözaltına alınan 8 kişiden 4'ü emniyet ifadelerinin ardından serbest bırakılırken, 16 Ağustos 2020 tarihinde adliye sevk edilen 4 kişinin (*M.Emin Nart, Hacı Bağata, Mesut Yağarcık, Özgür Yıldız*) ise "Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

14 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 yurttaşın (*Agit Nakçi, Abdullah Arşiment, Veysi Solmaz, Doğan Tuncer, Fırat Aslanlı, Amed Ezer*) gözaltına alındığı ve İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü, **16 Ağustos 2020 tarihinde** emniyetteki ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Muş merkez ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP Muş İl Eşbaşkanı Abdulbari Yiğit'in de bulunduğu 16 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 16 kişiden 4'ü serbest bırakılırken, diğer 12 kişi hakkında 4 gün gözaltı süresi verildi. Savcılığın itirazı üzerine, **26 Ağustos 2020 tarihinde** gözaltına alınan 3 kişinin (*HDP Muş İl Eşbaşkanı Abdulbari Yiğit, Şaban Atılğan, Güler Bingöl*) götürüldükleri adliyede tutuklandıkları öğrenildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*Ramazan Cin*) gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi. **16 Ağustos 2020 tarihinde** Ramazan Cin ve ev baskınında bulunmayarak emniyete ifade vermeye giden Segvan Cin'in emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede, yurt dışı yasağı ve haftada bir imza şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. Gözaltı nedeninin 2015 yılında cenaze törenine katılmak olduğu belirtildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Ali Ül, İhsan Olgar*) gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi. 2 yurttaşın, **16 Ağustos 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenilirken, gözaltı nedeninin 2015 yılında cenaze törenine katılmak olduğu belirtildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*HDP Silopi İlçe Örgütü yöneticisi Delil Ürek, Sabri Ormanlı, İslam Kurtay*) gözaltına alındığı öğrenildi. **16 Ağustos 2020 tarihinde** İlçe Emniyet Müdürlüğünde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden 2'sinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, HDP Silopi İlçe Örgütü üyesi Delil Ürek'in ise "Örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

15 Ağustos 2020 tarihinde Siirt'te polis tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 16 kişinin gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **16 Ağustos 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 16 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi. Gözaltına alınanlardan ismi öğrenilenler şöyle: *Adalet Özer, Nevzat Elçi, Mahsun Polat, Mehmet Şefik Bilenç, Müşerif Dalkılıç, Sait Özbay, Kemal Cengiz, M. Şirin Altan, Şevket Dalkılıç, Şefik Bilen*.

19 Ağustos 2020 tarihinde Siirt'e polis tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 8 kişinin (*HDP İl Genel Meclis Üyeleri Hatice Tay, Sabri Basut ile Bahri Beştaş, Fayık Taş, Hayrettin Batur, İdris İlhan, Medeni Aydın, Zeki Erdemci*) gözaltına alındığı öğrenildi. **22 Ağustos 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 8 kişinin "örgüt üyesi olma" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

20 Ağustos 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde Ayşegül Tanış Kurt ve Yekbun Tanış'ın haklarında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltı kararı olduğu gerekçesiyle polis tarafından ev baskını yapıldığı öğrenildi. Kardeş oldukları öğrenilen 2 kadını evde bulamayan polisin aile bireylerine, "*İstanbul'dan buraya geldiklerini biliyoruz. Nerede olduklarını söylemezseniz size Cizre'yi dar ederiz*" sözleriyle tehdit ettiği belirtildi. Detaylı arama yapan polisin, daha sonra konuttan ayrıldığı öğrenildi.

24 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır Merkez Bağlar ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP Bağlar İlçe Eşbaşkanı Fatma Kavmaz'ın "örgüt üyeliği" iddiasıyla gözaltına alındığı ve emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

27 Ağustos 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 yurttaşın (*Beşir Çiçek ve ismi öğrenilemeyen 3 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi.

31 Ağustos 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*Yerine kayyum atanan Karayazı Belediyesi Eşbaşkanı Burhanettin Şahin, Mahmut Çimendağ, Fesih Polat, Adil Bingöl*) gözaltına alındığı öğrenildi. **3 Eylül 2020 tarihinde** Karayazı İlçe Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 4 kişinin tutuklandığı öğrenildi.

1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında **1 Eylül 2020 tarihinde** HDP Urfa İl Örgütü tarafından merkez Haliliye ilçesinde bulunan Ali Şelli Parkı'ndan Ahmet Bahçıvan İş Merkezi'ne kadar gerçekleştirilmesi planlanan "Barış zinciri" eylemine, polis tarafından izin verilmedi. Yürüyüşe geçen kitleye, Ali Şelli Parkı polis tarafından kalkanlarla müdahalede bulunuldu. Buradan da Atatürk Bulvarına doğru yürüyüşe geçen kitleye polis bir kez daha müdahalede bulundu. Polis müdahalesi sonucunda 6 HDP'linin (*HDP Parti Meclisi Üyesi İzzet Karadağ, il yöneticisi Ahmet İstek, Hilvan İlçe Eşbaşkanı Nergiz Çiğdem Karageçili ve Haliliye İlçe Eşbaşkanı Müslüm Arslan ile ismi öğrenilemeyen 2 yurttaş*) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan 6 HDP'linin İl Emniyet Müdürlüğü'nde ve adliyede tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

4 Eylül 2020 tarihinde Urfa'nın Birecik ve Halfeti ilçelerinde sabah saatlerinde polis ve jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*DBP eski ilçe yöneticisi Ahmet Korkmaz, Orhan Çalışmaz*) gözaltına alınarak Urfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi.

4 Eylül 2020 tarihinde Urfa'nın Viranşehir ilçesinde jandarma ve polis tarafından yapılan ev baskınlarında "Örgüte yardım etmek" ve "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 4 yurttaşın (*Hamdullah Esen, Tayip Temel, Mehmet Sait Yardımcı, Ömer Erdem*) gözaltına alındı. Esen, Temel ve Yardımcı'nın tutuldukları TEM Şube Müdürlüğü'nde işkence gördükleri belirtildi. **14 Eylül 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişiden Ömer Erdem kontrol şartı ile serbest bırakılırken, diğerlerinin ise tutuklandığı öğrenildi.

5 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'da, önceki gün (3 Eylül) kızının boşanma davası için adliyeye giden 49 yaşındaki F.Ö. adlı kadın, X-Ray cihazından geçtikten sonra çantası polisler tarafından arandı. Polisler, çantada sarı, kırmızı ve yeşil tülbent bulmaları üzerine durumu Terör Suçları Soruşturma Savcısı'na bildirdi. Savcılık, tülbenti gerekçe göstererek, kadın hakkında "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla gözaltı kararı verdi. Karar sonrası F.Ö. İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne (TEM) götürüldü. F.Ö. bir günlük gözaltı sürecinin ardından ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

7 Eylül 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*İbrahim Kızılkaya, Resul Vesek, Abdülmutalip Tetik*) gözaltına alındığı öğrenildi. Baskın sırasında evlerin kapılarını kıran özel hareket polislerinin, aile fertlerini darp edip tehdit ettiği öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden 1'inin serbest bırakıldığı, 2 kişinin ise "Yurt dışı yasağı" şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

7 Eylül 2020 tarihinde Van'da polis tarafından düzenlenen ev baskınında, sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla hakkında yakalama kararı çıkarılan gazeteci Oktay Candemir'in gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Oktay'ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

7 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'da TJA aktivistleri Derya Arslan, Ayşe Ekinci ve Derya Moray'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltındaki 3 kadının, **10 Eylül 2020 tarihinde** Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

7 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'da ESP eski PM Üyesi Beren Atıcı'nın, partisinin Diyarbakır'daki binasından çıkarken gözaltına alındığı öğrenildi. Atıcı'nın, partisine yönelik İstanbul merkezli yürütülen soruşturma kapsamında gözaltına alındığı belirtildi.

11 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bağlı Yalımlı (Xosor) Mahallesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, aynı aileye mensup 4 yurttaşın (*Yıldız Elma, Fatma Elma, Caner Elma, Ferhat Elma*) gözaltına alındığı öğrenildi. Hangi gerekçe ile gözaltına alındıkları öğrenilemeyen 4 kişinin, emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

15 Eylül 2020 tarihinde Bitlis merkez ve ilçelerinde sabah saatlerinde düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 5 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. 5 kişiden 2'sinin emniyetteki işlemlerin ardından serbest bırakıldığı, 3 kişinin ise (*Şerif Çoban, Bari Karakuzu, Havzullah Erkoç*) **18 Eylül 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede tutuklandığı öğrenildi.

16 Eylül 2020 tarihinde Muş'un Bulanık ilçesinde, Bingöl'ün Karlıova ilçesinde ve Erzurum'un Karaçoban ilçesinde HPG militanları için yapılan cenaze törenlerine katıldıkları gerekçesiyle 9 kişinin polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. **18 Eylül 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 9 kişiden 3'ünün tutuklanarak Muş Cezaevi'ne götürüldüğü, 6 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Eylül 2020 tarihinde Hakkari’de Barış Anneleri Meclisi üyesi Fatma Turan, “Cumhurbaşkanına hakaret” gerekçesiyle polis tarafından gözaltına alınarak Hakkari Emniyet Müdürlüğü’nde götürüldü. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Turan’ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

DTK Eşbaşkanı Leyla Güven’in **17 Eylül 2020 tarihinde Hakkari’de** TJA tarafından organize edilen “Em Xwe Diparêzin” (Kendimizi savunuyoruz) kampanyası çerçevesinde düzenlenen etkinlikler sırasında yaptığı konuşma ve "Halkı kin ve nefrete sürükleme" suçlamasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Güven’in savcılık ifadesinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Eylül 2020 tarihinde Batman’da kesinleşmiş cezası bulunan Mehmet Çetinkaya’yı gözaltına almaya giden polis ekiplerinin, Çetinkaya ile birlikte kardeşi İbrahim Çetinkaya ve Şefik Aksu’yu da darp ederek gözaltına aldığı öğrenildi. Gözaltına alınanların İl Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldükleri öğrenildi.

21 Eylül 2020 tarihinde Batman’da İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmek istenmesine karşı eylem düzenlemek HDP Kadın Meclisi ve Genç Kadın Meclisi Üyelerine polis tarafından izin verilmedi. Hürriyet Mahallesi’nde bulunan Şerzan Kurt Parkı’nda “İstanbul Sözleşmesi yaşatır” yazılı mor kurdele asmak istemesi üzerine, müdahale eden polis 6 kadını (*Batman Belediyesi Meclis Üyesi Şehriban Aydın ile Seher Aksoy, Gülistan Sönük, Kezban Kuday, Zilan Kaya, Bermal Can*) gözaltına aldı. Kadınların, emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. Kadınlar hakkında Kabahatler Kanunu’ndan işlem yapılarak, her birine ayrı ayrı 395 TL para cezası kesildiği belirtildi.

22 Eylül 2020 tarihinde Van F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan kardeşini ziyaret eden TJA aktivisti Berivan Elter’in hakkında açılan bir soruşturma kapsamında ifadesi olduğu gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi. Van Adliyesi’ne götürülerek ifadesi alınan Elter’in serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Eylül 2020 tarihinde Mardin’in Nusaybin ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 yurttaşın gözaltına alınarak Mardin İl Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanlar arasında 4 aylık bebeği olan Z.G. isimli kadının da olduğu öğrenildi.

22 Eylül 2020 tarihinde Mardin’in Midyat ilçesinde HDP eski İlçe Eşbaşkanı Filiz Işık’ın sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek polis tarafından gözaltına altına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü öğrenildi. **24 Eylül 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Işık’ın hakkında "gizli tank" beyanlarıyla olduğu gerekçesiyle "örgüt üyeliği" iddiası ile tutuklandığı öğrenildi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 6-8 Ekim 2014 tarihleri arasında düzenlenen Kobanê eylemlerine ilişkin yürüttüğü soruşturma kapsamında, **25 Eylül 2020 tarihinde** bir çok ilde polis tarafından düzenlen eş zamanlı ev baskınlarında, aralarında HDP’li eski milletvekillerinin de bulunduğu çok sayıda kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. 82 kişi hakkında gözaltı kararı olduğu öğrenilen operasyonlarda, Kars Belediye Eşbaşkanı Ahmet Bilgen’in gözaltına alındığı öğrenildi. Diyarbakır’da ise HDP eski milletvekilleri Ayla Akat Ata ve Altan Tan, HDP’li RTÜK üyesi Ali Ürküt, Barış ve Demokrasi Partisi’nin (BDP) eski Eş Genel Başkanı Emine Ayna’nın da gözaltına alındığı öğrenildi. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü’ne götürülen Kürt siyasetçilerinin Ankara’ya götürüldüğü öğrenildi.

26 Eylül 2020 tarihinde Urfa'da Yeni Yaşam Gazetesi ve Kürtçe Xwebûn Gazetesi'nin dağıtımını yapan Kemal Subaşı isimli gazete dağıtımcısının, dağıtım yaptığı sırada polisler tarafından durdurularak gözaltına alındığı öğrenildi. İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Subaşı'nın tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı, ancak gazetelere polis tarafından el konulduğu öğrenildi.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında **28 Eylül 2020 tarihinde Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine** bağlı Setkar (Hisarkapı) köyüne sabah saatlerinde askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 genç yurttaşın (*Uğur Temel*) gözaltına alındığı öğrenildi. Aynı soruşturma kapsamında **29 Eylül 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesi** Bekirhan Beldesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Mazlum Bozyiğit, Harun Bozyiğit*) daha gözaltına alındığı öğrenildi. **7 Ekim 2020 tarihinde** emniyet tamamlanan ifade işlemlerinin ardından Mardin Adliyesi'ne sevk edilen 3 kişinin, “örgüte eleman kazandırma” iddiasıyla alınan ifade işlemlerinin ardından adli kontrol şartı ile serbest bırakıldıkları öğrenildi.

Mardin'in Savur ilçesine bağlı Elfan (Pınardere) Mahallesi'nde yaşayan Sami Özgüç isimli yurttaşın, **30 Eylül 2020 tarihinde** ifade vermek üzere çağrıldığı için İlçe Jandarma Karakolunda gözaltına alındığı ve Mardin İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesi'ne götürüldüğü öğrenildi.

30 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'da DTK'ya yönelik yürütülen soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 14 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **2 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 12 kişiden 4'ünün (*HDP Diyarbakır İl Yöneticisi Edip Binbir, HDP eski İl Yöneticisi Çiğdem Ekti, Mekiye Güzel, Emin Ay*) “Örgüte üye olmak” gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi. 8 kişinin ise (*Gazeteci Hakkı Boltan, HDP eski Siirt Milletvekili Hatice Kocaman, görevden alınan Eğil Belediyesi Eşbaşkanı Gülistan Ensarioğlu, Medeni Tutuş, Ayşe Dicle, Halis Bilen, Vezir Tekin, Vahap Günay*) adli kontrol ve yurt dışına çıkış yasağı şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. **5 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin (*Sur Belediyesi Meclis Üyesi Ömer Filitoğlu, Güner Yalınç*) adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Ekim 2020 tarihinde Kars'ta Kars Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Belediye Eşbaşkanı Şevin Alaca ve HDP İl Eşbaşkanı Cengiz Anlı'nın da bulunduğu 21 HDP'linin "örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla gözaltına alındığı ve İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi. **2 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişiden 3'ünün (*Zorba Basketli, Hazal Agdeve, İzzet Artuğ*) tutuklandığı, diğer 3 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. **6 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 10 kişiden 9'unun (*Suat Bayhan, Kaya Naki, Fahrettin Kaya, Reis Baykiz, Hamit Daşdelen, Hamdi Erkmen, Medya Tağay, Bülent Ağbaba, Ömer Albayrak*) tutuklandığı, bir kişinin (*Halil Kan*) adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. **6 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 5 kişiden 4'ünün (*Kars Belediyesi Eşbaşkanı Şevin Alaca, HDP Kars İl Eşbaşkanı Cengiz Anlı, Mustafa Yardımcıer, Şengül Erkmen*) tutuklandığı, 1 kişinin ise (*Muazzez Çağritekinci*) serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Van'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 gazeteci ve biri eski 2 gazete dağıtımıcısının (*MA Muhabirleri Adnan Bilen ve Cemil Uğur ile Jinnews Muhabirleri Şehriban Abi, Nazan Sala, Yeni Yaşam Gazetesi dağıtımıcısı Fehim Çetiner, Yeni Yaşam gazetesi eski dağıtımıcısı Şükran Erdem*) gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak MA Ajansı Van Bürosu'na da baskın düzenlenerek arama yapıldığı öğrenildi. **9 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 gazetecinin (*MA Muhabirleri Adnan Bilen ve Cemil Uğur ile Jinnews Muhabirleri Şehriban Abi, Nazan Sala*) "devlet aleyhine toplumsal olayları haber yaptıkları" gerekçesiyle ve "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Yeni Yaşam gazetesi dağıtımıcısı Fehim Çetiner ve eski gazete dağıtımıcısı Şükran Erdem'in ise yurt dışına çıkış yasağı ve adli kontrol tedbiri ile serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde HDP İlçe Eşbaşkanı Zülküf Birgül'ün evine polis tarafından baskın düzenlendiği, ancak baskın sırasında Birgül'ün evde olmadığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Urfa'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 12 kişinin gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **14 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 12 kişiden 1'inin (*Suruç Belediye Meclis Üyesi İsmail Kaplan*) tutuklandığı, barış annesi Adalet Cay'a ev hapsi verildiği ve 10 kişinin de adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 15 yurttaşın gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **8 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 9 kişi serbest bırakılırken, adliyeye sevk edilen 6 kişiden 1'inin (*Sami Karagöz*) "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı, 5'inin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Siirt'te polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 kişinin (*HDP Siirt İl Yöneticisi Sıdık Örenç*) gözaltına alınarak Siirt İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında Mardin, Aydın, Urfa ve Batman'da farklı tarihlerde gözaltına alınan 13 kişinin, **6 Ekim 200 tarihinde** Jandarmada tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevke edildiği, 13 kişiden 3'ünün (*Sami Özgüç, Harum Bozyiğit, Mazlum Bozyiğit*) "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

6 Ekim 2020 tarihinde Ağrı'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*İHD Ağrı Temsilcisi Atilla Özbay, KESK üyesi Emin Yıldız, Kamuran Barışer, Memiş Polat*) gözaltına alındığı öğrenildi. **8 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişinin adli kontrol şartı ile serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan bir soruşturma kapsamında **7 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'da** avukat Merve Nur Doğan'ın polis tarafından yolda durdurularak gözaltına alındığı öğrenildi. **9 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Doğan'ın "Örgüt üyesi olma" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

8 Ekim 2020 tarihinde Malatya merkez ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, DTK delegelerine yönelik başlatılan soruşturma kapsamında 6 kişinin (*Ali*

Piro, Azat İncesu, Fatma İncesu, Hüsamettin Kurultay, Sait Pektaş, Ali Yılmaz) gözaltına alınarak Malatya İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **12 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişiden 4'ünün (*Ali Piro, Hasan Basri Çıplak, Sait Pektaş ve Ali Yılmaz*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, 2 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

DEP eski milletvekili Mahmut Alınak'ın **8 Ekim 2020 tarihinde Kars'ta** "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla evine gelen polis tarafından gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü ve burada tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

8 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ın Güçlükönak ilçesinde haber takibinde bulunan MA Muhabiri Zeynep Durgut'un jandarma tarafından gözaltına alınarak ilçe jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü ve burada tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Ekim 2020 tarihinde Malatya'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, DTK delegelerine yönelik başlatılan soruşturma kapsamında 8 kişinin (*HDP Akçadağ İlçe Eşbaşkanı Mahir Aslan, Abuzer Adıyaman, Birgül Doğan, Ali Doğan, Basri Aslan, Cumali Karadağ, Hasan Hüseyin Yıldırım, Ali Dağtekin*) gözaltına alınarak Malatya İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **12 ve 13 Ekim 2020 tarihlerinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 8 kişiden 6'sının (*HDP Akçadağ İlçe Eşbaşkanı Mahir Aslan, Abuzer Adıyaman, Birgül Doğan, Ali Doğan, Basri Aslan, Ali Dağtekin*) tutuklandığı öğrenildi.

Ankara Gar Katliamının 5'inci yıldönümünde KESK Urfa Şubesi tarafından, katliamda yaşamını yitiren Nilgün Çevik ve Başak Sidar Çevik'in **Urfa'nın Suruç ilçesinde** bulunan mezarları başında **10 Ekim 2020 tarihinde** anma etkinliği yapılmak istendi. Küçük Sergen Mahallesi Mezarlığı'nda yapılmak istenen anma, jandarma tarafından "yasak kararı var" denilerek grubun mezarlığa girişin izin verilmeyerek engellendi. Anma etkinliğinden sonra HDP Urfa İl Eşbaşkanı Emine Çetiner'in Suruç çıkışında jandarma tarafından durdurularak gözaltına alınarak ilçe Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

14 Ekim 2020 tarihinde Hakkari'de polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5'i engelli olmak üzere 18 yurttaşın gözaltına alınarak Hakkari İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **17 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 18 kişiden 2'sinin (İsmail Önal-Yaş 76, Fatma Sevmiş-Yaş 50) "örgüte yardım etmek" iddiasıyla tutuklandığı, 16 kişinin ise adli kontrol ve yurtdışı yasağı şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

18 Ekim 2020 tarihinde Şırnak'ta sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin haklarında ihbar olduğu gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi. **19 Ekim 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde ifade işlemleri tamamlanan 6 kişiden 3'ünün (*Nebi Uysal, Mahmut Belge, Hasan Belge*) serbest bırakıldığı öğrenildi. **21 Ekim 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen ifade 3 kişinin (*Cihat Basan, Zişan Basan ve Dilan Basan*) savcılık ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

19 Ekim 2020 tarihinde Van'da hakkında gözaltı kararı çıkarılan Yeni Yaşam Gazetesi eski dağıtımıcısı Mikail Tunçdemir'in soruşturma kapsamında ifade vermek için gittiği Van İl

Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındığı öğrenildi. **20 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Tunçdemir'in savcılık ifadesinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen bir soruşturma kapsamında **20 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 8 yurttaşın (*Faris Türk, Meltem Çağır ve isimleri öğrenilemeyen 6 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **24 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 8 kişiden 3'ünün (*Faris Türk ve ismi öğrenilemeyen 2 kişi*) "Örgüt üyesi olma" suçlamasıyla tutuklandığı, 5 kişinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanarak serbest bırakıldığı öğrenildi.

21 Ekim 2020 tarihinde Maraş'ın Nurhak, Ekinözü ve Afşin ilçelerinde sabah saatlerinde polis ve jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından HDP'li yöneticilerin de bulunduğu 16 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **23 Ekim 2020 tarihinde** Maraş İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 16 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi. Gözaltına alınanlardan isimleri öğrenilenler şöyle: *HDP Nurhak ilçe yöneticisi Bahir Horoz, İHD Üyesi Volkan Doğan, HDP Ekinözü ilçesi önceki dönem yöneticileri Hacı Uzun ile Dursun Bahça, HDP üyesi Mehmet Biçer ile Emre Genç, Bese Usta, Mustafa Özgür, Ali Demir, Erdal Demir, Fidan Polat, Hatice Taş.*

21 Ekim 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, haklarından soruşturma başlatıldığı öğrenilen 6 kadın yurttaşın (*Rahmet Ermez, Hacer Tanış, Selime Ericek, Halime Akçin, Heybet Akçin, Yazı Otman*) gözaltına alındığı öğrenildi. 2 kadının (*Rahmet Erez, Hacer Tanış*) emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. **26 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kadının ise, "örgüte yardım etmek" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

22 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'da HDP Diyarbakır il binası ve Yenişehir ilçe binasına, binalarda 'yasadışı doküman bulunduğu' gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Yapılan aramalarından ardından, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başlatılan bir soruşturma kapsamında, HDP Diyarbakır İl Örgütü Eşbaşkanları Zeyyat Ceylan ve Hülya Alökmen Uyanık ile Yenişehir İlçe Örgütü Eşbaşkanları Remziye Sızıcı ve Kasım Kaya'nın gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Eşbaşkanlar Zeyyat Ceylan ve Hülya Alökmen Uyanık'ın "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, eşbaşkanları Remziye Sızıcı ve Kasım Kaya'nın ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

22-23 Ekim 2020 tarihinde Muş'un Malazgirt ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*HDP Malazgirt Belediyesi Eşbaşkan adayı Erdal Çakar, Rahmi Coşkun, Kerem İbek, Mesut Gökdemir, Zoral Yıldırım*) gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 1 kişinin (*Erdal Çakar*) serbest bırakıldığı öğrenildi. Diğer 4 kişinin ise, **26 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyeye serbest bırakıldıkları öğrenildi.

24 Ekim 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesindeki HDP binasına polis tarafından baskın düzenlendiği ve baskında yapılan aramanın ardından binada bulunan pankartlara ve bir

kısım resmi evraka el konulduğu öğrenildi. İlçe Eşbaşkanları Abdullah Ekelik ve Gönül Öztürk'ün ise polis tarafından düzenlenen ev baskını sonucu gözaltına alındığı öğrenildi. **25 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen eşbaşkanların adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

28 Ekim 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde HDP Meclis üyesi Samiya Demir'in kent merkezinde bir arkadaşının ofisine yapılan baskın ile gözaltına alındığı, gözaltına alınan Demir'in evinde arama yapan polislerin erkek kardeşini de gözaltına aldığı ve ismi öğrenilemeyen bir yurttaşın da çarşı merkezinde gözaltına alındığı öğrenildi. Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında 3 ismin gözaltına alındığı öğrenilirken, soruşturmanın gerekçesi öğrenilmedi.

30 Ekim 2020 tarihinde Mardin ve ilçelerinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 15 kişinin (76 yaşındaki Ramazan Kalkan ve kızı Hatice Kalkan, Fettah Tekin, 70 yaşındaki emekli imam Mesut Çelik, Ahmet İnci, Lokman Fındık, Sakine Yılmaz, HDP Mardin İl Yöneticisi Hasip Aktaş) gözaltına alındığı öğrenildi. Aynı soruşturma kapsamında, TJA Dönem Sözcüsü Ayşe Gökkan'ın da **Diyarbakır'da** bulunan evinde gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında gözaltına alındığı belirtildi. Çeşitli tarihlerde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilenlerden 3'ünün (Akarsu Belde eski Belediye Başkanı Lokman Fındık, Hatice Kalkan, Hüsnü Ağırman) "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan bir soruşturma kapsamında **Diyarbakır'da** jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (A.Y., İ.A., M.K., V.S., O.S.) "Örgüt üyesi olma" iddiasıyla değişik tarihlerde gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Ekim 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 5 kişiden 1 kişinin (V.S.) adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve diğer 4 kişinin ise tutuklandığı öğrenildi.

31 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 yurttaşın (60 yaşındaki Barış Annesi Aysel Ateş, Yazar ve çevirmen Fahriye Adsay, Nasır Demirkıran, Herdem Kızıldemir ve kız kardeşi Gülden Kızıldemir) gözaltına alınarak Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınan isimlerin yakınlarının, Bandırma Cezaevinde tutuklu olduğu belirtildi.

3 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Viranşehir İlçesi Hürriyet Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 2 yurttaşın (Eyüp Cin, Mahmut Şaşmaz) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alınarak Urfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **9 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen DTK soruşturması kapsamında "örgüt üyesi olmak" ve "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla; **6 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'da** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) üyesi 28 öğretmenin gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi. Öğretmenlerden 22'sinin isimleri şöyle: Şenay Koç, Zeynep Alak, Kasım Aydın, Hacer Alp, Hamdin Öztekin, Yıldırım Arslan, Abbas Şahin, Saliha Zorlu, Tahir Çetin, Recep Şimşek, Mehmet Baydemir, Mehmet Emin Üzel, Halis Kızıllırmak, Fatih Mutlu, Ezgi Çelik, Nuri Aras, Savaş Saymaz, Mehmet Arda, Remzi Mehmetoğlu, Ruken Çelik, Murat

Derince ve Silvan ilçesinde görev yapan Devrim Durucan. Gözaltında bulunan 11 öğretmenin, emniyetteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. 9 Kasım 2020 tarihinde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 17 öğretmenden 16'sının serbest bırakıldığı, 1 öğretmenin ise (Eğitim Sen Diyarbakır eski Şube Başkanı Abbas Şahin) tutuklandığı öğrenildi. Öğretmenlere emniyet ve savcılıkta, katıldığı sendikal faaliyetler, telefon dinlemesine takılan konuşmaları ve bir gizli tanışın kendi aleyhlerine verdiği ifadeler soruldu.

9 Kasım 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından HDP İlçe Eşbaşkanı Güler Tunç ve görevinden alınarak yerinen kayyım atanan Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Berivan Kutlu'nun da bulunduğu 12 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. 5 kişi **10 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakılırken, **12 Kasım 2020 tarihinde** adliyeye sevk edilen 7 kişinin 5'nin savcılık ifadesi ardından, Tunç ve Kutlu'nun ise mahkemece adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Kasım 2020 tarihinde Erzurum Horasan ilçesinde sabah saatlerinde yapılan ev baskınlarında, HDP ilçe yöneticileri Necmettin Aydın ve Adem Gözüngü'nün gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi. **12 Kasım 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin tutuklandığı öğrenildi.

10 Kasım 2020 tarihinde Bingöl'de HDP PM Üyesi Murat Aydın'ın "örgüt üyeliği" gerekçesiyle gözaltına alındığı ve İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polisler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 12 kişinin (*Görevden alınarak yerinen kayyım atanan Sur Belediyesi Eşbaşkanı Cemal Özdemir, Sevgül Tekin, Osman Balta, Cevat İnan, Hayrettin Karayılan, Ayfer Tekin, Erdal Bayram, Hacı Karakuzu ve isimleri öğrenilemeyen 4 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **16 Kasım 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 12 kişiden 11'inin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, Sur Belediyesi Eşbaşkanı Özdemir'in ise "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

13 Kasım 2020 tarihinde Maraş'ta polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP Pazarcık ilçe Eşbaşkanı Naci Kızıler'in gözaltına alındığı öğrenildi. **15 Kasım 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Kızıler'in "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

15 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 10 kişinin (*Sefer Parsak, Mahmut Parsak, Adnan Parsak, İsmail Koştı, Halil Yağmurlu, Hikmet Beyhan ve ismi öğrenilemeyen 4 kişi*) gözaltına alınarak Urfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltında bulunan 10 kişiden 5'nin **20 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Kasım 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesinde sabah saatlerinde birçok eve eş zamanlı düzenlenen baskınlarda, 11 kişinin (*Turan Sarıgül, Mesut Erzengin, Medeni Demir, Kemal Dayı, Mehmet Akgün, Cihan Atdemir, Mahkum Atdemir, Emrah Altınköprü ve ismi öğrenilemeyen 3 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **19 Kasım 2020 tarihinde** İl Jandarma

Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 11 kişiden 6'sının (*Turan Sarıgül, Mesut Erzengin, Mehmet Akgün, Mahkum Atdemir, Ramazan Akbaş, Müslim Demir*) örgüt üyesi" olma iddiasıyla tutuklandığı, diğer 5 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Siverek ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*Şehriban Mimkara*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **19 Kasım 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen yurttaşın ev hapsi verilerek serbest bırakıldığı öğrenildi.

20 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından DTK'ya yönelik yürütülen soruşturma kapsamında, 101 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldı ve sabah saatlerinde düzenlenen ev baskınlarında Diyarbakır, İstanbul, İzmir ve Adıyaman'da 24'ü avukat olmak üzere 75 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. İsimleri öğrenilenler şunlar: *Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Eş Genel Başkanı Av. Bünyamin Şeker ile avukatlar Abdulkadir Güleç, Ahmet Kalpak, Cemile Turhallı Balsak, Devrim Barış Baran, Diyar Çetedir, Eshat Aktaş, Feride Laçın, Gamze Yalçın, Gevriye Atlı, İmran Gökdere, Edip Yiğit, Resul Tamur, Sedat Aydın, Serdar Talay, Bülent Temel, Şivan Cemil Özen, Aydın Kesmez, Sernet Akten, Tevfik Karahan, Edip Yiğit, Pirozhan Karaali, Serhat Karaşın ve Mahsum, Jinnews Kürçe servis editörü ve Kürd-Pen yöneticisi yazar Roza Metina, MED Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Hukuki ve Dayanışma Dernekleri Federasyonu (TUHAD-FED) yöneticisi Diyar Dilek Özer ve federasyon üyesi Leyla Ayaz, TTB eski Merkez Konseyi Üyesi Şehmus Gökalg, DİVES üyesi Süleyman Okur, Bağlar Belediyesi Meclis üyesi Panayır Çelik, KHK ile kapatılan GÖÇ-DER Diyarbakır Şubesi eski eşbaşkanı Yılmaz Kan, HDP Diyarbakır il eski yöneticisi İlhami Yürek, ihraç edilen SES üyesi Ümit Çetiner, SES üyesi Berivan Savaş, HABER-SEN üyesi Mehmet Kaçar, HDP Sur eski ilçe yöneticisi Nimet Kızgın, Mezopotamya Dil ve Kültür Araştırma Derneği (MED-DER) üyesi Salih Öngün, Yazar Mehmet Sait Arzu, HDP PM Üyesi Eşref Mamedoğlu, HDP Yenişehir eski İlçe Yöneticisi Şaban Turan, HDP Çınar eski ilçe eşbaşkanı Abdulkadir Doğan, HDP Çınar eski ilçe yöneticisi Feyzi Demirkıran, HDP Kayapınar eski ilçe yöneticisi Aygül Alagündüz, HDP üyesi Sürbiye Tekgöz, Mele Hacı Kaday, Ayşe Ay, HDP Kayapınar eski ilçe yöneticisi Murat Söner, HDP Ergani eski yöneticisi Melek Batsın, HDP Kulp eski ilçe eşbaşkanı Atilla Öztürk, HDP Diyarbakır eski il yöneticisi Nevzat Özgen, SES üyesi Özgür Şahin, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üyesi Serkan Delidere, Güler Kandemir, HDP Lice eski ilçe yöneticisi Mehmet Can Saçal ve Rosa Kadın Derneği Başkanı Adalet Kaya, İHD Şube Başkanı Av. Bülent Temel.* **Emniyette ifade işlemleri tamamlanan 23 avukatın ve 7 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.** **23 Kasım 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 45 kişiden 5'inin (*Yılmaz Kan, Haknas Sadak, Diyaidin Noyan, İrfan Kanğal ve Türk Tabipler Birliği Onur Kurulu Üyesi Şeyhmus Gökalg*) "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla tutuklandığı, 40 kişinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanarak serbest bırakıldığı öğrenildi.

24 Kasım 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı'nca açılan bir soruşturma kapsamında Mezopotamya Ajansı (MA) Muhabiri Dindar Karataş'ın gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Soruşturma kapsamında Erzurum'a götürülen Dindar'ın "Örgüt Üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

24 Kasım 2020 tarihinde Bitlis merkezde sabah saatlerinde polis tarafından birçok eve eş zamanlı düzenlenen baskınlarda, 5 yurttaşın gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **23 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden 2'sinin (*İmdat Tokmak, Ergin Savaş*) haklarındaki tanık beyanları gerekçe gösterilerek "Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı, 1 kişinin (*Ejder Yoldaş*) ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

Antep'in Şahinbey ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 kadın yurttaşın (*Hasibe Yaman*) gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü ve **27 Kasım 2020 tarihinde** sevk edildiği adliyede 2010 yılında hakkında açılan bir davadan kesinleşmiş 6 yıl 3 ay hapis cezası bulunduğu gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Siirt'te sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, İl Genel Meclisi Üyesi Cemile Altan'ın gözaltına alınarak Siirt İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Van merkezli soruşturma kapsamında **Van, Elazığ ve Muş'ta** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 28 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **2 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından Van adliyesine sevk edilen 28 kişiden 9 kişinin serbest bırakıldığı, 12 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 7 kişinin ise (*Ferhat Azan, Fatih Fidan, Sinan Öztürk, Vedat Ayaz, Arjin Tüncer, Şiyar Beyaz, Deniz Adar Eldemir*) "Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Mardin'de sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP ve DBP'li siyasetçilerin olduğu 5 kişinin (*HDP Kızıltepe İlçe Eşbaşkanı Mahmut Damar, Savur Eski HDP ilçe Eşbaşkanı Necdet Kavak, Abdülmecit Abi, Fesih Gökalp, Tajdin Gürkan*) gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şubeye götürüldüğü öğrenildi. **29 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 5 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP ilçe eski yöneticisi Hüsnü Babat'ın gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Malatya'nın Akçadağ ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 kadın yurttaşın (*İnsaf Aktaş*) gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

Batman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında **27 Kasım 2020 tarihinde Batman'da** sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 15 kişinin gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Soruşturma kapsamında gözaltına alınan yurttaşların isimleri şöyle: *Şemsettin Eser, Abdülkadir Soyvural, Mehmet Uluç, Leyla Açar, Mizgin Avanaş, Behçet Güngör, Fatma Tan, Kenan Güngör, Muhittin Şahin, Muzaffer Oran, Menaf Kızır, Faruk Ergün, Mehmet Selim Akyol, Mehmet Utan ve ismi öğrenilemeyen 1 kişi.* **30 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 15 kişiden 2'sinin (*Muhittin Şahin, Murat Al*) tutuklandığı, diğerlerinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

Mardin Barosu avukatlarından Abdülkadir Güner, hakkında başlatılan bir soruşturma kapsamında ifade vermek için **27 Kasım 2020 tarihinde** gittiği **Mardin** İl Emniyet

Müdürlüğü'nde gözaltına alındı. Güner'in hakkındaki soruşturmanın "örgüt propagandası" iddiasıyla başlatıldığı öğrenildi. Mardin Cumhuriyet Savcılığı, Güner hakkında 2 günlük gözaltı kararı aldı.

27 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 8 kişinin gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. 1 kişinin emniyetteki ifadesinin ardından serbest bırakılırken, **30 Kasım 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 7 kişiden 1'inin (*Ahmet Eliçin*) "Örgüt Üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı, 6 kişinin ise adli kontrol şartı ile serbest bırakıldığı öğrenildi.

27 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Eyyubiye ilçesinde abah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 2 yurttaşın (*65 yaşındaki engelli yurttaş Veyis Yıldırım ile akrabası İsa Yıldırım*) gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi.

28 Kasım 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Kozluk Belediyesi Eşbaşkanı Nazime Avcı'nın gözaltına alınarak Kozluk İlçe Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğü öğrenildi.

28 Kasım 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (*Kıyaseddin Kalkan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Öğlen saatlerinde ise ifade için adliyeye giden HDP gençlik meclisi üyesi Ercan Oğuz'da gözaltına alındı. "Örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla gözaltına alınan 2 kişinin, adliyedeki işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

28 Kasım 2020 tarihinde Muş'un Varto ilçesinde akşam saatlerinde, HDP Gençlik Meclisi üyesi Sinan Öztürk'ün gözaltına alındığı öğrenildi.

30 Kasım 2020 tarihinde Urfa'nın Ceylanpınar ilçesine polis ve jandarmanın tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 kişinin (*Şükrü Kahraman*) gözaltına alındığı öğrenildi. İstanbul'da yürütülen bir soruşturma kapsamında hakkında gözaltı kararı olduğu öğrenilen Kahraman'ın **2 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede SEGBIS aracılığıyla katıldığı İstanbul 27'nci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

1 Aralık 2020 tarihinde Şırnak ve İdil, Cizre, Uludere ile Silopi ilçelerinde Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından 23 HDP ve DBP'li siyasetçinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Berivan Kutlu, HDP Şırnak İl Yöneticisi Sekvan Kılınç, HDP İdil İlçe Eşbaşkanı Nafiye Geçgel, HDP Silopi İlçe Eşbaşkanı Kadir Kunur, HDP üyesi Meryem Aşkara, HDP Silopi eski ilçe eşbaşkanı Aycan Azmaz, DTK üyeleri Ekrem Şavluk ve Cemil Gün, DTK delegesi Aydın Deniz, DTK eski üyesi Ali Güven, DTK üyesi Abdullah Acar, DBP Şırnak eski il eşbaşkanı Ayşe Altay, DBP Şırnak eski il eşbaşkanı Yakup Barkın, DBP Balveren Beldesi eski eşbaşkanı Leyla Erdem, Beytüşşebap eski belediye başkanı Faik Dursun, görevden uzaklaştırılan İl Genel Meclis üyeleri Elfesya Nas ve Asuman Külter ile Sozan Acar, Yunus Üzen, Resul Uyan. 2 Aralık 2020 tarihinde* 7 kişinin emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. **3 Aralık 2020 tarihinde** 7 kişinin emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 6 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 1 kişinin ise (*Ekrem Şavlı*) "Örgüt Üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi. **4 Aralık 2020**

tarihinde 8 kişinin emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 6 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 2 kişinin ise (*Dursun Çakır, Yunus Özen*) “Örgüt Üyeliği” suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

2 Aralık 2020 tarihinde Mardin’in Kızıltepe ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*İhsan Kılınc, Abdullah Kılınc, Kemal Oral*) HDP ve DBP deki siyasi çalışmaları gerekçe gösterilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

Varto Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında, **8 Aralık 2020 tarihinde Muş’un Bulanık ilçesinde** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 9 kişinin (*Yüksel Gül, Anıl Kaya, Cüneyt Sucu, Naim Şahin ve ismi öğrenilemeyen 5 kişi*) gözaltına alınarak Varto İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü öğrenildi. **11 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 2 kişinin serbest bırakıldığı, adliyeye sevk edilen 7 kişiden 2’sinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 5 kişinin ise “Örgüt Üyeliği” iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

8 Aralık 2020 tarihinde Şırnak merkeze giden polis kontrol noktasında yapılan GBT) işleminin ardından, HDP Gençlik Meclisi üyesi Ercan Oğuz’un gözaltına alındığı öğrenildi. **10 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen "örgüt üyesi" olduğu iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

12 Aralık 2020 tarihinde Şırnak’ın Cizre ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 yurttaşın "YPS ve Gençlik Yapılanması içerisinde faaliyet yürüttükleri" iddiasıyla başlatılan bir soruşturma kapsamında gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Aralık 2020 tarihinde** İlçe Emniyet Müdürlüğü’nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişiden 2’sinin (*Agit Kalkan, Hasan Küngün*) "örgüt üyesi" olduğu iddiasıyla tutuklandığı, 4 kişinin ise adli kontrol tedbirlerinin uygulanması şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Aralık 2020 tarihinde Urfa’nın Birecik ilçesinde sabah saatlerinde polisler tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP Birecik İlçe Eşbaşkanı Ömer Karadağ’ın "Örgüt propagandası yapmak" ve "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **18 Aralık 2020 tarihinde** Urfa İl Emniyet Müdürlüğü’nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Karadağ’ın ev hapsi verilerek serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nın yürüttüğü bir soruşturma kapsamında hakkında gözaltı kararı çıkarılan Silvan Belediyesi eski Belediye Meclis üyesi Hülya Biçen’in **15 Aralık 2020 tarihinde** Urfa’nın Birecik ilçesinde yapılan yol kontrolü sırasında gözaltına alındığı öğrenildi. Birecik İlçe Emniyet Müdürlüğü’nde SEGBİS ile Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’na ifade veren Biçen’in serbest bırakıldığı öğrenildi.

Urfa’nın Suruç ilçesinde 24 Haziran 2018 Genel Seçim sürecinde çıkan kavgada eşini ve 2 oğlunu yitiren Emine Şenyaşar ile oğlu Ferit Şenyaşar’ın **16 Aralık 2020 tarihinde** AKP Urfa İl binası önünde başlattığı oturma eyleminde polis tarafından “Gösteri ve yürüyüş kanununa muhalefet” gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Şenyaşarlar’ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Aralık 2020 tarihinde Şırnak’ın Cizre ilçesinde Mezopotamya Ajansı Muhabiri Zeynep Durgut’un hakkında yakalama kararı olduğu gerekçesiyle polis tarafından gözaltına alınarak,

Van İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **21 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Durgut'un, haftada 3 kez olmak üzere adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Yenişehir İlçesi Ofis Sempti'nde asgari ücrete ilişkin bildiri dağıtan Türkiye İşçi Partisi (TİP) üyesi 4 kişi (*Kerem Demir, Recep Aşırı, Reyhan Toker, Murat Danış*) polis tarafından gözaltına alınarak Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesi'ne götürüldüğü öğrenildi. 4 kişinin, **18 Aralık 2020 tarihinde** sabah saatlerinde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Aralık 2020 tarihinde Urfa'nın Merkez Haliliye ilçesine bağlı Bahçelievler mevkiinde asgari ücrete ilişkin bildiri dağıtan Türkiye İşçi Partisi (TİP) üyesi 4 kişinin (*Barış Kak, Arda Bulgan, Furkan Kaçmaz, Yusuf Kaya*) polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

19 Aralık 2020 tarihinde Batman'da polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 kadın yurttaşın (*Bahar Kültür Merkezi çalışanı Zilan Kaya*) gözaltına alınarak Şırnak Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü belirtildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Kaya'nın tutuklandığı öğrenildi.

20-21 Aralık 2020 tarihlerinde Batman'ın Kozluk ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6-7 Ekim Kobanê protestolarında yer aldıkları gerekçesiyle 14 kişinin gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **22 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 14 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

Demokratik Toplum Kongresi (DTK) Eşbaşkanlığı sıfatı ile yürüttüğü siyasi çalışmalar ve yaptığı konuşmalar nedeniyle **21 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görülen yargılama sonucu 22 yıl 3 ay hapis cezası verilip, hakkında tutuklama kararı çıkarılan Leyla Güven, gece saatlerinde gözaltına alındı. Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de tamamlanan işlemlerin ardından adliyeye sevk edilen Güven'in tutuklandığı ve Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'ne gönderildiği öğrenildi.

24 Aralık 2020 tarihinde Ağrı'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, HDP İl Eşbaşkanı Cemal Akar ile HDP'li Belediye Meclis Üyesi Ceren Barış'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Ağrı İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Barış'ın alınan ifadesinin ardından serbest bırakıldığı, Eşbaşkan Akar'ın ise **25 Aralık 2020 tarihinde** sevk edildiği adliyede adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

Jinnew Muhabiri Gülistan Azak'ın **25 Aralık 2020 tarihinde** haber takibinin ardından geldiği **Dersim'in Pertek ilçe** girişinde gözaltına alındığı ve götürüldüğü Pertek Emniyet Müdürlüğü'nde **26 Aralık 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

30 Aralık 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne ifade için giden Hakkı Malgaz isimli yurttaşın gözaltına alındığı ve **31 Aralık 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifadesinin ardından sevk edildiği adliyede "örgüte yardım" ettiği iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ALIKONULANLAR

23 Şubat 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine başvuruda bulunan İzzettin Güngör, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim Çetin GÜNGÖR Cudi Dağı eteklerindeki kömür ocaklarında çalışırken 09.10.2019 tarihinde kayboldu. Aynı gün akşam saatlerinde korucu başı kardeşimin PKK tarafından kaçırıldığını söyledi. Ertesin gün karakola gidip kayıp başvurusunda bulunduk. Kardeşimin can güvenliğinden endişe duyuyoruz. Örgütün kardeşimi bırakması için İHD'nin gerekli girişimlerde bulunmasını talep ediyorum.”

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Yasaklanan Etkinlikler

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü etkinlikleri kapsamında, trafikte yaşanan erkek tacizi ve şiddetine karşı “Mor Konvoy” eylemi yapma üzere **14 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde** bulunan Dünya Kavşağı'nda araçları ile toplanan Dicle Amed Kadın Platformu (DAKP) üyelerinin konvoy oluşturmalarına polis tarafından “Covid-19 salgını” gerekçesiyle izin verilmediği öğrenildi.

14 Kasım 2020 tarihinde Urfa Barosu konferans salonunda sahnelenecek “Bêrû” (Yüzsüz) adlı Kürtçe tiyatro oyununun 13 Kasım 2020 tarihinde Urfa Valiliği tarafından Urfa il genelinde süresiz olarak yasaklandığı öğrenildi.

15 Kasım 2020 tarihinde Van'da Mültecilerle Dayanışma Ağı üyelerinin, mülteci ölümlerine dikkat çekmek için Van Gölü'ne karanfil bırakmasına polis tarafından valiliğin yasaklama kararı gerekçe gösterilerek izin verilmediği öğrenildi.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü etkinlikleri kapsamında **23 Kasım 2020 tarihinde Van'da** Tevera Jinên Azad (TJA) aktivistleri tarafından yapılmak istenen balon uçurma eylemine polis tarafından izin verilmedi.

Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları

7 Ekim 2020 tarihinde Van'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 gazetecinin (MA Muhabirleri Adnan Bilen ve Cemil Uğur ile Jinnews Muhabirleri Şehriban Abi, Nazan Sala) gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak MA Ajansı Van Bürosu'na da baskın düzenlenerek arama yapıldığı ve ajans muhabirlerinin bürodaki aramaya katılmasına izin verilmediği öğrenildi.

24 Kasım 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı'nca açılan bir soruşturma kapsamında Mezopotamya Ajansı (MA) Muhabiri Dindar Karataş'ın gözaltına alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi üzerine Van 1'inci Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen karar ile çok sayıda TEM Şube polisi, Karataş ile birlikte Mezopotamya Ajansı (MA) Van Bürosu'na gelerek, arama gerçekleştirdi.

Engellenen İnternet Siteleri

13 Ağustos 2020 tarihinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından, Jinnews haber ajansının web adresine erişim engeli getirildi. BTK tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “13/08/2020 tarih ve 490.05.01.2020.-3580131 sayılı kararına istinaden bu internet sitesi (jinnews9.xyz) hakkında idari tedbir uygulanmaktadır.”

Mezopotamya Ajansı'nın (MA) internet sitesinin, BTK tarafından “Bu internet sitesi (mezopotamyaajansi22.com)Gaziantep Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen **30/09/2020 tarih** ve 2020/5419D.İş sayılı karara istinaden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından koruma tedbiri uygulanmaktadır” gerekçesiyle erişime engellendiği öğrenildi.

Jinnews Haber Ajansı, Etkin Haber Ajansı ve Yeni Demokrasi Gazetesi internet sitelerinin BTK tarafından, Van 3. Sulh Ceza Hakimliği'nin **28 Ekim 2020 tarihli** kararıyla erişime engellendiği öğrenildi.

Jinnews Haber Ajansı internet sitesinin, BTK tarafından Van 3. Sulh Ceza Hakimliği'nin **22 Ekim 2020 tarihli** kararıyla erişime engellendiği öğrenildi.

Jinnews Haber Ajansı internet sitesinin, BTK tarafından Van 3. Sulh Ceza Hakimliği'nin **28 Ekim 2020 tarihli** kararıyla erişime engellendiği öğrenildi.

20 Kasım 2020 tarihinde Jin News'in ajansının yayın yaptığı “jinnews11.xyz” internet adresi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından ve Diyarbakır 5'inci Sulh Ceza Hakimliği'nin kararı ile erişime engellendi.

Jin News haber ajansının yayın yaptığı “jinnews12.xyz” internet adresi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından bir kez daha erişime engellendi. Diyarbakır 3'üncü Sulh Ceza Hakimliği'nin kararı ile siteye getirilen erişim engeline dair BTK'den şu açıklama yapıldı: “Bu internet sitesi (jinnews12.xyz) hakkında; Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen 04/12/2020 tarih ve 2020/4213 D.İş sayılı karara istinaden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından koruma tedbiri uygulanmaktadır.”

[Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan Soruşturmalar](#)

20 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilisinin 22'nci yıldönümünde HDP Urfa İl Örgütü'nde yapılan basın açıklamasına katılan il eşbaşkanları dahil 17 kişiye "Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik ve Aşağılama" iddiasıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Haklarında soruşturma açılanlar şöyle: *İl Eşbaşkanları Mikail Gözek ve Emine Çetiner, parti yönetici ve üyeleri olan Fethi Tek, Murat Toprak, Mustafa Çelik, Habip Karabulut, Hatice Göktepe, Lütfü Hazer, Mehmet Oğur, Ali Çoban, Abdülhamit Eşin, Ramazan Beyaztaş, Nergis Çiğdem Karageçili, Sema Taş, Ahmet İstek, Müslüm Arslan, Sıtkı Dursun.*

18 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Yeni tip Koronavirüs salgın hastalığı kapsamında Diyarbakır Adliyesi'nde alınan önlemleri içeren “Diyarbakır Adliyesi kapandı!” başlıklı haberi sosyal medya hesabında paylaşan **Mezopotamya Ajansı** Muhabiri gazeteci Aydın Atay hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmakla suçlanan Atay'ın, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Büro Amirliği'ne alınan ifadesinde suçlamaları reddettiği öğrenildi.

Van-Hakkari Tabip Odası Başkanı Özgür Deniz Değer hakkında, **19 Mart 2020 tarihinde** Mezopotamya Ajansı'nda yayımlanan 'Tek bir virüs vakası tüm cezaevini hasta eder' başlıklı röportajı nedeniyle soruşturma başlatıldığı öğrenildi. **24 Mart 2020 tarihinde** ifadeye çağrılan Değer'in Van Emniyet Müdürlüğü'nde "**Halk arasında korku ve panik yaratmak**" suçlamasıyla ifadesinin alındığı öğrenildi.

Mardin Tabip Odası Başkanı Osman Sağlam'ın Covid-19 salgınıyla ilgili yaptığı açıklamalar gerekçe gösterilerek ve Mardin İl Sağlık Müdürlüğü'nün şikayeti üzerine hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturma kapsamında **27 Mart 2020 tarihinde** Mardin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından ifadeye çağrıldığı öğrenildi.

24 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'da koronavirüse ilişkin sosyal medya hesabında paylaşım yapan tutuklu gazeteci Aziz Oruç'un eşi Hülya Oruç hakkında "halk arasında korku ve panik yarattığı" gerekçesiyle soruşturma başlatıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı soruşturma kapsamında Hülya Oruç, İl Emniyet Müdürlüğü Soruşturma Büro Amirliği'ne çağrılarak ifadesi alındı. Oruç'un alınan ifadesinde, "*Eşim Aziz Oruç cezaevinde olduğundan dolayı yaşadığım duygusallıkla bunları paylaştım. Amacım kimseyi korku ve paniğe sevk etmek değil. Suçlamaları kabul etmiyorum*" dediği öğrenildi.

29 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından HDP Diyarbakır milletvekili Remziye Tosun hakkında Covid-19 salgını ile ilgili yaptığı konuşmalar gerekçe gösterilerek soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

31 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Oktay Candemir hakkında, sosyal medya üzerinden yaptığı Koronavirüs (Covid-19) ve karantina haberleri nedeniyle soruşturma başlatıldığı ve Van İl Emniyet Müdürlüğü tarafından ifadeye çağrıldığı öğrenildi. *Candemir'in son dört yılda 40 defa karakola çağrıldığı ve hakkında 25 dava açıldığı, üç defa evine yapılan baskınla gözaltına alındığı ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.*

1 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin Devlet Hastanesi'nde koronavirüs (Kovid-19) testleri pozitif çıkan çocuklar ile diğer çocukların aynı ünitelerde karantinaya alındığı iddiasını haberleştiren Mezopotamya Ajansı Muhabiri Ahmet Kanbal hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek" iddiasıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Mardin İl Sağlık Müdürlüğü'nün şikayeti üzerine başlatılan soruşturma kapsamında Kanbal'ın Mardin İl Emniyet Müdürlüğü'ne giderek ifade verdiği öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa Tabip Odası'nın tarafından koronavirüs (Kovid-19) salgınına ilişkin hazırlanan rapor nedeniyle Oda başkanı Ömer Melik hakkında, "Halkı korku ve paniğe sevk etme" gerekçesi ile soruşturma başlatıldığı öğrenildi. *Urfa Tabip Odası soruşturmaya konu olan sosyal medya paylaşımında 5 Nisan itibari ile kentte 20 vakanın olduğunu, 3 kişinin yaşamını yitirdiğini ve 150 kişinin ise salgının şüphesi ile gözlemlendiğini paylaşmıştı.*

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mezopotamya Ajansı Muhabiri Ahmet Kanbal hakkında, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı bir paylaşımlar gerekçe gösterilerek "Görevlerinden dolayı kamu görevlilerine hakaret" ve "Devletin kurum ve organlarını aşağılama" iddialarıyla soruşturma açıldığı

öğrenildi. Kanbal'ın soruşturma kapsamında Mardin İl Emniyet Müdürlüğü'ne giderek ifade verdiği belirtildi.

27 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Oktay Candemir'in geçtiğimiz ay yaptığı "Çaldıran'da yetersiz karantina", "Güvenlik Soruşturması ile işten çıkarılan ve bir daha iş bulamayan genç intihar etti" haberleri ve twitter'da "Süleyman Soylu özel yetki ile donatılmış İçişleri Bekçisidir. Devletin Kürt konsepti değişmedikçe Süleyman hep Bakan olarak kalacak" şeklindeki paylaşımı nedeniyle Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hakkında, "Halk arasında korku ve panik yaratmak" ve "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamak" suçlamalarıyla 3 ayrı soruşturma başlatıldı.

28 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır** Barosu'nun Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın "Ramazan: Sabır ve İrade Eğitimi" başlıklı cuma hutbesinde nefret söylemi içeren ve ayrımcılık yasağını ihlal eden söylemlerde bulunduğu dair açıklaması hakkında, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 216/3 maddesi kapsamında "Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama" suçundan başlatıldığı öğrenildi.

18 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 4 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Maraş Caddesi'nde, HDP PM Üyesi ve Gençlik Yürütme Kurulu Üyesi Hatice Büşra Kuyun'un, kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından alıkonulduğu ve tehdit edildiği öğrenildi. Kuyun hakkında, maruz kaldığı durumla ilgili yaptığı açıklamalar gerekçe gösterilerek Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "Halkı kin ve düşmanlığa sevk etme" iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

5 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Lezgin Akdeniz hakkında, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı Basın ve Bilişim Suçları Bürosunca soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın, cemevi ve kilisenin dezenfekte edilmemesini konu alan "Ayrımcılık virüs dinlemedi: Camiler dezenfekte edildi, cemevi ve kiliseler edilmedi" başlıklı haber.

28 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP yönetimindeki 5 belediyeye kayyım atanmasına ilişkin Şırnak'ın Cizre ilçesinde yapılan protesto eyleminde yaptığı konuşmadan nedeniyle, yerine kayyım atanan Cizre Belediye Eşbaşkanı Mehmet Zırığ hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamak" iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2015 yılındaki sosyal medya paylaşımları ve 2017 yılındaki yaptığı konuşmaya ilişkin "örgüt propagandası" yapmak iddiasıyla DKT Eşbaşkanı Leyla Güven hakkında 2 ayrı soruşturma açıldığı öğrenildi. Güven'in soruşturmalarla ilgili **30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır** adliyesine giderek ifade verdiği öğrenildi.

20 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP eski Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, 2014 yılındaki Twitter paylaşımları suçlaması konusu yapılarak soruşturma başlatıldığı öğrenildi. 2019/25097 numaralı soruşturma kapsamında Yüksekdağ'ın **3 Temmuz**

2020 tarihinde kaldığı Kandıra Cezaevi'nden Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) ile ifadesi alındığı belirtildi.

6 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Siirt'te uzman çavuş M.O.'nun cinsel saldırısına maruz kalan İ.E. isimli kadının ikamet ettiği Batman'da 16 Temmuz 2020 tarihinde intihar ettiği olayla ilgili, Batman'ın haftalık yerel gazetesi Jiyan Haber İnternet sitesine yayınlanan haberlerle ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Batman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından haberleri yayınlayan Jiyan Haber Gazetesi İmtiyaz Sahibi İdris Yayla hakkında "halkı kin ve düşmanlığa veya aşağılama" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı. "Batman'da uzman çavuşun bir kadına tecavüz edip 20 gün alıkoyduğu ortaya çıktı!", "Batman'da çocuğa tecavüz eden uzman çavuş gözaltına alındı", "Batman'da cinsel saldırıya uğrayan genç kadının intihara teşebbüs ettiği ileri sürüldü" başlıklı haberleri yayınlamakla suçlanan Yayla, 4 Ağustos'ta Batman İl Emniyet Müdürlüğü'ne giderek ifade verdi.

4 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Gökhan Altay hakkında 2014 ile 2018 yılları arasında yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle Şırnak Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "örgüt propagandası" iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

5 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa'da** 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde düzenlenen yürüyüşle ilgili 12 kişi hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. İfade vermek üzere Urfa İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi'ne çağrılan 12 kişinin isimleri şöyle: *DBP MYK Üyesi Bekir Karageçili, HDP Urfa İl Eşbaşkanları Emine Çetiner ve Mikail Gözek, il yöneticileri Hasan Yıldız, Lütfi Hazer, Ferit Tamga, Haliliye İlçe Eşbaşkanı Hatice Göktepe, Belediye Meclis üyeleri İsmail Kaplan, Sıtkı Dursun, Mahmut Bektaş, Selma Ateş, Mehmet Oğur, İsmail Karadağlı, Ömer Yıldırım, Eğitim Sen Urfa Şubesi Eşbaşkanı Mahmut Binici, HDP Urfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün danışmanı Beritan Sayan.*

7 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa** Cumhuriyet Başsavcılığı, Baro Başkanı Abdullah Öncel'in de aralarında bulunduğu 26 avukat hakkında "2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet" gerekçesiyle soruşturma başlattı. Urfa Barosu'nun 7 Temmuz'da baroların seçim sistemi ve avukatlık kanununda yapılmak istenen değişikliklere karşı yaptığı açıklama ve oturma eylemi soruşturmaya gerekçe yapıldı.

13 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Dersim'in Ovacık ilçesinde** bulunan Munzur Gözelerine yönelik "peyzaj projesine" karşı Munzur Koruma Kurulu'nun çağrısıyla yapılan insan zincirine ilişkin Ovacık Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 81 kişi hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Aralarında Dersim Belediyesi Başkanı Fatih Mehmet Maçoğlu, Baro Başkanı Avukat Kenan Çetin, HDP Dersim İl Eşbaşkanı İbrahim Kasum ile çok sayıda siyasi parti ile sivil toplum örgütü temsilcisinin bulunduğu 81 kişinin, soruşturma kapsamında ifadeye vermeye çağrıldı.

28 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Baro Başkanı Cihan Aydın'a duruşma sırasında hakaret eden hakimle ilgili 53 baro tarafından yapılan açıklama gerekçesiyle, açıklamanın haberini yapan Mezopotamya haber ajansı muhabiri, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve İmtiyaz Sahibi ile haberi sosyal medya hesaplarında paylaşan Antep Barosu Başkanı Bektaş Şarıklı, Antalya Baro Başkanı Polat

Balkan ile Diyarbakır Barosu avukatı Hanefi Kandemir hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ‘görevli hakim kimliği belirtilerek terör örgütlerine hedef gösterme’ iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Cihan Aydın, DTK soruşturması kapsamında gözaltına alınarak 9 Haziran 2020 tarihinde mahkemeye sevk edilen avukat Berdan Acun’u savunduğu sırada Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi’nde görevli hakim hakaretine maruz kalmış, söz konusu hakim hakkında Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından adli ve idari soruşturma başlatılmasını talep eden 53 baro bir açıklama yayınlamıştı.

18 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim Atatürk Mahallesi’nde bir işyerinde usta olarak çalışan ve kadınları taciz eden H.P. isimli şahsı protesto etmek amacıyla Dersim Kadın Platformu üyelerinin 6 Kasım 2020 tarihinde yapmak istediği açıklama, polislerce engellendi. Yürüyüş yapması engellenen 15 kadına, fiziki masefe kuralına uymadıkları gerekçesiyle 3 bin 150’şer lira para cezası kesildi. Para cezasının ardından Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı’nca 15 kadın hakkında “Polise mukavemet” ve “valiliğin eylem ve etkinlik yasağı” gerekçesiyle soruşturma başlatıldı. Tunceli Emniyet Müdürlüğü’nden aranan kadınlar, soruşturma kapsamında ifadeye çağrıldı.

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Diyarbakır eski Milletvekili Galip Ensarioğlu hakkında bir YPG militanının taziyesine katıldığı gerekçesiyle Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Soruşturma kapsamında Galip Ensarioğlu’nun **24 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır Adliyesi’ne** giderek savcılığa ifade verdiği bildirildi.

27 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim merkeze bağlı kırsal bölgede 10 Kasım 2020 tarihinde çıkan çatışmada yaşamını yitiren İsmail Sürgeç isimli örgüt militanı için açılan taziyeye giden HDP Tunceli milletvekili Alican Önlü ve HDP İl Eşbaşkanları Nurşat Yeşil ile İbrahim Kasum hakkında "Örgüt propagandası" gerekçesiyle soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

22 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ile HDP Van Milletvekili Tayip Temel hakkında ‘suçluyu kayırma’ iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Soruşturmanın gerekçesinin vekilliği düşürülen HDP Hakkari Milletvekili ve DTK Eş Başkanı Leyla Güven’in hakkında verilen hapis cezası ve tutuklama kararı sonrasında Semra Güzel’in evinde bulunduğu sırada gözaltına alınması olduğu bildirildi.

23 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Bitlis İl Eş Başkanı Rumet Dursun hakkında, vekilliği düşürülen HDP Hakkari milletvekili ve DTK Eş Başkanı Leyla Güven’in tutuklanmasına dair Bitlis’te yapılan basın açıklaması gerekçe gösterilerek, ‘suçu ve suçluyu övme’ iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

[Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan davalar](#)

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Mehmet Erol’un 2013 ile 2015 yılları arasında twitter hesabından yaptığı paylaşımlar ve bir dönem basın danışmanlığı görevini yürüttüğü DBP’nin sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlar nedeniyle hakkında "örgüt propagandası yapmak"tan dava açıldığı öğrenildi. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nın yürüttüğü soruşturma sonucunda

hazırlanan ve Diyarbakır 10'un Ağır Ceza Mahkemesi'nce kabul edilen iddianamede, Erol hakkında 1 yıl 6 ay ile 7 yıl 6 aya kadar hapis istemiyle cezalandırılmasının talep edildi.

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "silahlı terör örgütü üyesi olmak" iddiasıyla yürütülen soruşturma gerekçe gösterilerek İçişleri Bakanlığı tarafından görevden alınarak tutuklanan Diyarbakır merkez Sur İlçe Belediye Eşbaşkanı Filiz Buluttekin'e 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arası değişen hapis cezası istemiyle dava açıldı.

11 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: İçişleri Bakanlığı tarafından 21 Aralık 2019 tarihinde görevden uzaklaştırıldıktan 2 gün sonra tutuklanan Diyarbakır'ın Sur Belediyesi Eşbaşkanı Cemal Özdemir hazırlanan iddianamenin tamamlandığı ve Diyarbakır 8'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildiği öğrenildi. "Örgüt üyesi olmak", "Örgüt propagandası yapmak" ve "Nitelik bakımından vahim olan silah veya mermileri satın alınması taşınması bulundurulması" ve "Tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma veya el değiştirme" suçlamalarının yer aldığı iddianamede, Eşbaşkan Özdemir hakkında 17 yıl 6 ay ile 36 yıl arasında değişen hapis cezası istendi.

18 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü bir soruşturma nedeniyle İçişleri Bakanlığı tarafından 1 Kasım 2016'da görevden alınarak yerlerine kayyım atanmış Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı Gültan Kışanak, Fırat Anlı ile dönemin 63 meclis üyesine "belediyedeki eşbaşkanlık" nedeniyle iddianame hazırlandı. Diyarbakır 10'uncu Asliye Ceza Mahkemesi'nce kabul edilen davanın iddianamesinde, Kışanak ve Anlı "Görevi kötüye kullanmak", "Kamu görevini usulsüz üstlenmek", 63 belediye meclis üyesi de "Görevi kötüye kullanmak"la suçlanıyor. İddianamede, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nce 64 evet oyu ile kabul ettiği "Belediye Eşbaşkanları Çalışma Yönetmeliği"nin İçişleri Bakanlığının başvurusuyla Diyarbakır 1'inci İdare Mahkemesinin "yürütmeyi durdurma" kararına rağmen eşbaşkanlık uygulamasına devam edildiği belirtildi. İddianamede, Kışanak ve Anlı'nın "Görevi kötüye kullanmak", "Kamu görevini usulsüz üstlenmek", 9 ay ile 4 yıl arası değişen hapis cezası istendi. Eşbaşkanlık Yönetmeliği'ne evet oyu veren meclis üyeleri, *Abdulkadir Arzu, Abdulsamed Bilgin, Azize Değer Kutlu, Abdurrahman Zorlu, Adnan Akgül, Afıllah Kar, Ahmet Aslan, Akife Çiftçi, Ali Özgen, Ali Özgören, Amine Demir, Arif Önkol, Aysel Tokdemir, Ayşe Çelikkilek, Birsen Kaya Akat, Cemal Öztürk, Cihan Aydın, Derya Tamriş, Erkan Erenci, Esveri Malçok, Etem Aşuroğlu, Felat Özsoy, Güldal Erdal, Güler Özavcı Doğu, Gülistan Ekti, Gülistan Kılıç, Hamdullah Suphi Aydın, Hatice Ceren Elma, Hayreddin Satar, Hülya Türker, İhsan Süleymanoğlu, İlyas Tekin, İsmail Aydın, Kasım Birtek, Kerem Canpolatten, Kevser Aslan, Mehmet Ali Aydın, M. Eşref Mamedoğlu, Mehmet Karakoç, Mehmet Salık, Mehmet Dinar, Muhsin Kılıç, Murat Ay, Murat Satıcı, Mustafa Emra, Nadir Bingöl, Naşide Buluttekin Can, Ramazan Kartalmış, Rezzan Zuğurlu, Sebiha Alçıçek, Seyid Narin, Şehmus Aslan, Tufan Tunç, Türkan Topçu, Türkan Uzan Avşın, Yeşim Yılmaz, Yüksel Budakçı, Zahit Çiftkuran, Zeynep Çelik, Zozan Eren, Zuhul Tekiner, Cemile Eminoglu'na "Görevi kötüye kullanmak"tan 6 ay ile 3 yıl arası değişen hapis cezası istendi.*

11 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Yerine kayyım atanmış Van Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkanı Bediye Özgökçe Ertan hakkında, Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "Örgüt üyeliği" iddiasıyla hazırlanan iddianamenin 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildiği öğrenildi.

6 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kars'ta 17 Şubat'ta çıkarıldığı mahkeme tarafından "Devletin topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymak, devletin birliğini bozmak, devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmak, devletin bağımsızlığını zayıflatmak" iddiasıyla tutuklanan Kürt siyasetçi ve yazar Mahmut Alınak'ın iddianamesi tamamlandığı öğrenildi. Hakkında müebbet hapis cezası istenen Alınak'ın dosyası Kars 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. 300 sayfalık iddianamenin büyük bir bölümü Alınak'ın yaptığı açıklamalar, telefon görüşmeleri ve yazdığı kitaplarda yer alan ifadelerden oluştuğu öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun 12 Nisan'da istifa ettiğini duyurmasının ardından sosyal medya hesabından yaptığı bir paylaşım gerekçe gösterilerek Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Ahmet Kanbal hakkında dava açıldı. Mardin Cumhuriyet Savcılığı tarafından, "Batacak gemiyi ilk önce fareler terk eder... Evrensel bir sözdür... Fareler gidince gemi de batar..." paylaşımı gerekçe gösterilen Kanbal hakkında "Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" iddiasıyla iddianame hazırlandı. İddianame Mardin 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

9 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Maraş Caddesi'nde 4 Mayıs 2020 tarihinde kendisini polis olarak tanıtan kişiler tarafından kaçırılarak tehdit edilen HDP PM ve Gençlik Yürütme Kurulu (GYK) üyesi Hatice Büşra Kuyun hakkında, olaya ilişkin yaptığı açıklama gerekçe gösterilerek dava açıldı. Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek" iddiasıyla hazırlanan iddianame, Van 7'nci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. İddianamede, Kuyun'un kimliğini bilmediği şahıslar tarafından kaçırıldığı, kaçırılan şahısların kamu görevlisi oldukları ve şahıslar hakkında şikayetçi olduğuna dair ifadelerine yer verildi. Kaçırılma olayına ilişkin herhangi bir detayın yer almadığı iddianamede, Kuyun'un olay sonrası yaptığı açıklamada kullandığı, "Bu zihniyeti 90'lardan gayet iyi tanıyoruz. Değişen sadece toroslar oldu. O günden bugüne Kürt halkı üzerinde, Kürt gençleri üzerinde, Kürt kadınları üzerindeki fiziki ve siyasi soykırım operasyonları devam ediyor" ifadeleri suç olarak gösterildi.

30 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Abdurrahman Gök hakkında, yaptığı haberler ve sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek 2 yıl önce başlatılan soruşturmanın tamamlandığı ve "Örgüt üyesi olma" ve "Örgüt propagandası yapma" iddiasıyla hazırlanan iddianamenin Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nce kabul edildiği öğrenildi.

1 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; DTK soruşturması kapsamında 30 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınında gözaltına alınan ve daha sonra serbest bırakılan gazeteci Hakkı Boltan hakkında hazırlanan iddianame, Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Boltan'ın DTK delegesi olması, katılmış olduğu iki basın açıklaması ve bir sosyal medya paylaşımının suçlamaya delil olarak gösterildiği iddianamede Boltan hakkında, "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 buçuk yıldan 15 yıla kadar hapis cezası istendi.

6 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; DBP eski Eş Genel Başkanı Emine Ayna hakkında "örgüte üye olmak" ve "kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahsız katılarak ihtara rağmen kendiliğinden dağılmama"

suçlamasıyla 9 yıldan 18 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianame Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nce kabul edildi. İddianamede, Ayna hakkında aynı suçlamalarla devam eden davalarının olduğuna işaret edilerek hazırlanan iddianamenin diğer dava dosyalarıyla birleştirilmesi talep edildi.

19 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne kayyım atanmasının belediye binası önünde protesto edildiği 20 Ağustos 2019'da gerçekleşen müdahaleler sırasında kimi yurttaşlar gözaltına alınırken, polisin şiddet uyguladığını görüntüleyen Mezopotamya Ajansı (MA) muhabirleri Ahmet Kanbal ve Mehmet Şah Oruç, Jinnews muhabiri Rojda Aydın, gazeteciler Halime Parlak ve Nurcan Yalçın ile birlikte 67 yaşındaki Mehmet Ete, Hamza Ete ve Mehmet Selim Şimdi gözaltına alınmıştı. Mardin Cumhuriyet Savcılığı tarafından 5'i gazeteci 8 kişi hakkında "Örgüt üyesi olma" ve "Örgüt propagandası yapma" iddiasıyla başlatılan soruşturmada geçtiğimiz yıl takipsizlik kararı verilirken, Cumhuriyet Başsavcılığı bu kez de "Kanuna Aykırı Toplantı ve Yürüyüşlere Silahsız katılarak İhtara Rağmen Kendiliğinde Dağılmama" iddiasıyla iddianame hazırladı. Hazırlanan iddianame Mardin 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

20 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Parti binasına düzenlenen baskınla gözaltına alınarak tutuklanan HDP Diyarbakır İl Eşbaşkanları Zeyyat Ceylan ve Hülya Alökmen ile Yenişehir İlçe Eşbaşkanları Remziye Sızıcı ve Kasım Kaya hakkında yürütülen soruşturmanın ardından "örgüt üyesi olmak", "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla iddianame hazırlandığı ve Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesince kabul edildiği öğrenildi. İddianamede, eşbaşkanlar hakkında 8 yıl 6 ay ile 20 yıl arası değişen hapis cezaları talep edildi.

Aralarında HDP, Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi (SYKP), Demokratik Bölgeler Partisi (DBP), İnsan Hakları Derneği (İHD), Barış Anneleri Meclisi üye ve yöneticilerinin, avukatların yer aldığı 18'i tutuklu 29 kişi hakkında Antep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianame **Antep 2. Ağır Ceza Mahkemesi** tarafından kabul edildi. İlk duruşma 4 Ocak 2021 tarihinde yapılacak. İddianamede bu kişilerin parti ve dernek faaliyetleri gerekçe gösterilerek 'örgüt üyesi olmak' suçundan cezalandırılmaları istenmektedir.

23 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'na (Eğitim Sen) üye öğretmenlere yönelik başlattığı soruşturmada, 28 meslektaşıyla birlikte gözaltına alınarak 9 Kasım'da tutuklanan Eğitim Sen Diyarbakır 1 Nolu Şubesi eski Eşbaşkanı Abbas Şahin hakkında 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arasında değişen hapis istemiyle iddianame hazırlandı. İddianame, Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Şahin'in Eğitim Sen ve diğer sivil toplum örgütlerinin düzenlediği eylemlere katılımının "örgüt çağrısıyla" olduğu ileri sürülen iddianamede, Şahin'in bu eylemlerden bazılarında yaptığı konuşmaların "örgütü övücü mahiyette olduğu" savunuldu.

24 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Van'da** 24 Ekim 2020 tarihinde gözaltına alındıktan sonra götürüldüğü Erzurum'da, 26 Ekim'de çıkarıldığı mahkemece "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklanan Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Dindar Karataş'ın iddianamesi hazırlandı. Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilen iddianame 17 sayfadan oluştu. 3 sayfası "KCK Basın Komitesi"nin tanımı ve faaliyetlerinden oluşan iddianamenin geriye kalan kısmında ise Karataş'ın haber kaynaklarıyla yaptığı telefon görüşmelerinin tapeleri ve farklı tarihlerde

yayınlanan haberleri yer aldı. İddianamenin sonuç bölümünde "örgüt üyesi olduğu" iddia edilen gazeteci Karataş'ın 7,5 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması istendi. Karataş hakkında açılan davanın ilk duruşması 9 Şubat 2021 tarihinde görülecek.

26 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 20 Kasım 2020 tarihinde Demokratik Toplum Kongresi'ne (DTK) yönelik bir soruşturma kapsamında Diyarbakır'da gözaltına alınan ve 23 Kasım 2020 tarihinde sevk edildiği mahkeme tarafından 'örgüt üyesi olmak' iddiasıyla tutuklanan Türk Tabipleri Birliği (TTB) Yüksek Onur Kurulu Üyesi Şeyhmus Gökalp hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianamenin Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildiği öğrenildi. İddianamede Şeyhmus Gökalp'in 'örgüt üyesi olmak' suçundan 7 yıl 6 aydan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması istenmektedir. Davanın ilk duruşması 10 Şubat 2021 tarihinde görülecek.

Düşüncelerini ifade Edenlere Verilen Cezalar

Kandıra F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan HDP eski Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ hakkında "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **7 Ocak 2020 tarihinde Van 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. SEGBİS ile duruşmaya katılan Yüksekdağ ve avukatların yaptığı savunmaların ardından, mahkeme heyeti tarafından Yüksekdağ'a "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla bin 740 TL para cezası verildi.

KHK ile kapatılan Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin dağıtımını yaparken gözaltına alınıp tutuklanan ve hakkında "Örgüt Üyesi olmak" iddiası dava açılan Mezopotamya Ajansı Muhabiri Barış Polat'a **7 Ocak 2020 tarihinde Antep 7'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görülen karar duruşmasında, 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi.

2016 yılında gözaltına alınarak tutuklanan HDP eski Milletvekili Çağla Demirel'in "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla **Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** yargılandığı davanın karar duruşması, **10 Ocak 2020 tarihinde** görüldü. Rahatsızlığı nedeniyle katılmadığı duruşmada Demirel'e "örgüt propagandası yapmak", "2911 sayılı yasaya muhalefet" ve "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme" suçundan beraatine ve "Örgüt üyesi olmak" iddiası ile 7 yıl 6 ay hapis cezası verilmesine karar verdi. Mahkeme, Demirel'in hükmen tutukluluk halinin devamına karar verdi.

Van'ın İpekyolu ilçesinde düzenlenen bir yürüyüşe gözlemci olarak katılan İHD Van Şube Başkanı Murat Melet hakkında "Görevi yaptırmamak için direnme", "Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenleme, yönetme" ve "Örgüt propagandası yapmak" iddialarıyla **Van 2. Ağır Ceza Mahkemesinde** açılan davada, 1 yıl 4 ay hapis cezası verildiği öğrenildi.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Cizre İlçe Eşbaşkanı Güler Tunç hakkında, 15 Ağustos 2019 tarihinde sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı bir paylaşım gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla açılan davanın duruşması, **15 Ocak 2020 tarihinde Şırnak 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. SEGBİS ile duruşmaya katılan Tunç hakkındaki iddiayı ret ederek, beraat talep etti. Tunç'un avukatı da müvekkili hakkında beraat talep etti. Mahkeme, Tunç'a aynı gerekçeyle 10 ay hapis cezası vererek, hükmün açıklanmasını geriye bıraktı.

21 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiyken Roboski Katliamı'nı 2011 yılında protesto ettikleri gerekçesiyle 14 öğrenci gözaltına alındı, ardından öğrenciler hakkında "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek" iddiasıyla **Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** dava açıldı. Dava sonunda mahkeme öğrenciler hakkında beraat kararı verdi. Beraat kararına dair savcılık itirazda bulunması sonucu Yargıtay, öğrencilerin "Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek"ten cezalandırılmasını isteyerek, beraat kararını bozdu. Mahkeme tarafından, 13'ü avukat olan 14 kişiye, ayrı ayrı 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası verildi.

Gazeteci Aziz Oruç hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla **Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın 10'uncu duruşması, **2 Mart 2020 tarihinde** görüldü. Yargılandığı duruşmaya tutuklu bulunduğu Patnos L Tipi Cezaevi'nden SEGBİS aracılığıyla katılan Oruç'un savcılığın mütalaasına karşılık "*Ben gazetecilik yapıyorum. Yapılan paylaşımlar haber amaçlıdır. Üzerime atılı suçlamalar, gazetecilere karşı yapılan bir suçlamadır. Paylaşım Dicle Haber Ajansı'nın haber retweetlemesidir. Propaganda kastı taşımıyor. Beraat talebinde bulunuyorum*" şeklinde savunma yaptı. Avukatının savunması ve taleplerin alınmasının ardından duruşmaya ara veren mahkeme heyeti, ardından kararını açıklayarak Oruç'a "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla ertelemesiz 2 yıl 1 ay hapis cezası verdi.

Kürdistan Komünist Partisi (KKP) MYK Üyesi Yaşar Kazıcı hakkında, Kuzey Doğu Suriye'ye yönelik operasyona ilişkin sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlarda "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesi açılan davanın ikinci duruşması, **2 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmaya tutuksuz yargılanan Yaşar Kazıcı katıldı. Duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, Kazıcı'nın sosyal medya hesabındaki birden fazla paylaşımda "örgüt propagandası" yaptığını iddia ederek, Kazıcı'nın TMK 7/2 maddesi uyarınca cezalandırılmasını talep etti. Savunmasında suçlamaları reddeden Kazıcı, daha önce de aynı suçlamalardan dolayı yargılandığını ve beraat ettiğini hatırlatarak, kendisinin hangi partiye üye olduğunun bilindiğini, bunu emniyet ve savcılık aşamalarında dile getirdiğini söyleyerek beraatını istedi. Duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti, sosyal medya hesabındaki paylaşımlarda "örgüt propagandası" yapıldığına kanaat getirerek Kazıcı'ya, TMK'nin 7/2 maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası verdi. Mahkeme, Kazıcı'nın, hapis cezasının ertelenmesi halinde yeniden suç işlemekten çekinmeyeceğine ve olaydan pişmanlık duyduğuna dair belirti bulunmadığından verilen cezanın erteleme hükümlerinin uygulanmasına yer olmadığına karar verdi.

DTK binasına girip çıktıkları, toplantı ve kongrelerine katıldıkları gerekçesiyle Diyarbakır Barosu eski Başkanı Fethi Gümüş hakkında "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **4 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. İddia makamı, esas hakkındaki mütalaasını sundu. İddia makamı, DTK'nin, KCK yapılanmasının çatı örgütü ve sözde en üst karar alma yetkisi bulunan bir üst meclis yapılanması olduğunu ileri sürerek, Gümüş hakkında TCK 314/2 maddesi ve TMK'nin 5'inci maddesi gereğince 15 yıla hapis cezası verilmesini talep etti. Mütalaanın ardından Gümüş ve avukatları 6 başlıkta tevsi tahkikat talep etti. Mahkeme, talepleri dosyaya yenilik katmayacağı gerekçesiyle reddedildi. Gümüş ve avukatlarının savunması ardından kararının açıklayan mahkeme heyeti; suçun alt sınırından uzaklaşarak Gümüş'e "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

DTK binasına girip çıktıkları, toplantı ve kongrelerine katıldıkları gerekçesiyle HDP eski milletvekili Esat Canan hakkında "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **4 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. İddia makamı ceza istedi. Yapılan savunmaların ardından mahkeme, Canan'a "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (DBB) Eşbaşkanı Selçuk Mızraklı hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **9 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Hakkında 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arasında hapis cezası istenilen davaya, Mızraklı katılmadı. Duruşmada, iddia makamı önceki duruşmada verdiği ceza mütalaasını tekrarladı. Mızraklı'nın avukatlarının yapmış olduğu savunmaların ardından ara verildi. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, Mızraklı'ya "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 9 yıl 4 ay 15 gün ceza vererek hükmen tutukluluğuna karar verdi.

İnsan Hakları Derneği (İHD) Merkez Yürütme Kurulu (MYK) Üyesi ve 2012-2018 yılları arasında Diyarbakır Şube Başkanlığı yapmış olan avukat Raci Bilici'nin hakkında "örgüt üyeliği" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **12 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmada Bilici ve avukatları hazır bulunurken, çok sayıda avukat ve insan hakları savunucusu da duruşmayı izledi. İddia makamı, önceki duruşma sunduğu ceza istemli mütalaasını tekrarlayarak, Bilici'nin üzerine atılı "örgüte üye olmak" suçundan 7 buçuk yıl ile 15 yıl arasında değişen hapisle cezalandırılmasını istedi. Duruşmada savcının mütalaasına karşı savunma yapan Bilici, "22 yıl öğretmenlik yaptım. Darbeden sonra 3 ay açığa alındım ve göreve iade edildim. Avukatlık yapmak için görevimden istifa ettim. Şu an avukat olarak karşınızdayım. Uzun yıllardır insan hakları savunucusu olarak aktif çalışıyorum. İHD yöneticiliği ve İHD Diyarbakır Şube başkanlığı yaptım. Hak savunucuları olarak yaşanan hak ihlallerini tespit eder ve raporlar halinde yayımlarız. Hak ihlallerinin bir daha yaşanmaması için gerekli yetkililer ve siyasi iktidarla görüşürüz. İnsan hakları savunucusu ve sivil toplum örgütü temsilcisi olarak GÖÇ-DER'in davetiyesi üzerine 'Göç Konferansı'na katıldım. Moderatorlük yaptım. Dosyada yer alan konuşmalar 2011 yılına ait, bunları net olarak hatırlamam mümkün değil. Konuşmalar dosyada da kesik kesik yer alıyor ve bir anlam bütünlüğü yok. Çatışmaların başlamaması için siyasi iktidarla defalarca görüştük. Canlı kalkan gibi eylemleri bizim önermemiz ve yapmamız mümkün değil. Beraatımı istiyorum" dedi. Bilici'nin avukatlarının yaptığı savunmanın ardından mahkemeye heyeti, Bilici'ye "örgüt üyesi" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi.

Iğdır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 23 Mart günü gözaltına alınıp, 27 Mart'ta çıkarıldığı mahkemeye "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" iddiasıyla tutuklandıktan sonra yerine kayyım atanan Halfeli Belediyesi Eşbaşkanı Hasan Safa'nın birinci duruşması, **9 Haziran 2020 tarihinde Iğdır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Safa, duruşmaya tutuklu bulunduğu Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nden Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) ile katılırken, avukatı mahkemede hazır bulundu. Kimlik tespiti ile başlayan duruşmada Mahkeme, Safa hakkında açılan "örgüt propagandası yapma" suçundan beraat, "örgüte üye olmak" suçlamalarını kabul etmeyerek beraat talebinde bulundu. Cumhuriyet Savcısı, mütalaasında Safa'nın "silahlı örgüte üye olmak" suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezası verilmesini talep etti. Savcının mütalaasını kabul eden Mahkeme heyeti Safa'ya 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Katılımcı Demokrasi Partisi (KADEP) Genel Başkanı Lütfü Baksi (78) hakkında "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **17**

Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır 11'inci Ağır Mahkemesi'nde görüldü. Tutuksuz yargılanan Baksi'nin katılmadığı duruşmada, avukatı Feride Laçın hazır bulundu. Duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, TCK'nin 314/2 maddesi ve TMK'nin 7/2'nci maddesi gereğince 20 yıla kadar hapis cezası verilmesini talep etti. İddia makamının esas hakkındaki mütalaasına karşı savunma yapan Avukat Feride Laçın, müvekkilinin KADEP Genel Başkanı olarak bahsi geçen yerlerde (DTK Binası) bulunduğunu ve hiçbir örgütle alakasının olmadığını söyledi. Müvekkilinin tüm eylemlerini siyasi parti kanunu çerçevesinde kanunlara uygun bir şekilde yaptığını belirten Laçın, bahsi geçen KADEP'in hiçbir örgüt ile ilişkisinin olmadığını kaydetti. Laçın, müvekkilinin DTK üyesi olmadığını, sadece partinin genel başkanı olduğunu kaydederek, beraat talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, savunmanın ardından kararını açıkladı. Mahkeme heyeti, KADEP Genel Başkanı Baksi'ye "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme, "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasında ise Baksi hakkında beraat kararı verdi.

Jinnews muhabiri Beritan Canözer'in 2013 ile 2016 yılları arasında sosyal medya hesaplarında beğendiği gönderiler gerekçesiyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla hakkında **Diyarbakır 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın 3'üncü duruşması **17 Haziran 2020 tarihinde** görüldü. Canözer'in katılmadığı duruşmada avukatı Resul Tamur hazır bulundu. İddia makamı, önceki celselerde sunduğu ceza istemli mütalaasını tekrarladı. Savcının ceza istemli mütalaasına katılmadıklarını ifade eden avukat Resul Tamur, müvekkilinin 1 beğeni 4 yorum nedeniyle suçlandığına işaret ederek, yorumlarda suç unsuru bulunmadığını vurguladı. Beğeni ve yorumların herkese açık olmadığı ve emniyetin özel bir çabasıyla elde edildiğini belirten Tamur, müvekkilinin beraatını istedi. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, beğeni ve yorumlarda "örgüt propagandası" yapıldığına kanaat getirerek Canözer'e 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası verdi.

Van'da 8 Kasım 2019 tarihinde gözaltına alınıp, yerlerine kayyım atanan ve 11 Kasım'da tutuklanan İpekyolu Belediyesi Eşbaşkanları Şehsade Kurt ve Azim Yacan hakkında, "örgüte üye olmak", "örgüt propagandası yapmak" ve "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa Muhalefet " iddiasıyla açılan davanın 3'üncü duruşması **17 Haziran 2020 tarihinde Van 7'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Kurt'un, Erzurum E Tipi Kapalı Cezaevi'nden, Yacan'ın ise Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS bağlantısı ile katıldığı duruşmada, avukatlar hazır bulundu. Kimlik tespitinin ardından Kurt ve Yacan savunmalarını yaptı. Haklarındaki iddiaları reddeden eşbaşkanlar, tahliyelerini istedi. Avukatların yaptığı savunmanın ardından kararını açıklayan mahkeme, Eşbaşkan Yacan'a "Örgüt üyeliği" iddiasıyla 7 yıl 3 ay, aynı iddiayla Eşbaşkan Kurt'a ise 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme, Kurt'un tahliyesine, Yacan'ın ise tutukluluğunun devamına karar verdi.

Kürt şarkıcı Azad Bedran, Kültür Bakanlığı'nın bandrol verdiği "Partizan" adlı şarkısına çektiği klip, konserlerinde söylediği türküler ve sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlarda "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle hakkında **Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın duruşması, **18 Haziran 2020 tarihinde** görüldü. Bedran'ın katılmadığı duruşmada, esas hakkındaki mütalaasını açıklayan iddia makamı, sanığın Youtube adresinde bulunan videoda örgüt mensuplarının eğitim görüntülerinin yer aldığı, İstasyon Meydanında toplanan kalabalığa söylediği şarkılarda örgütün cebir şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek ve övecek mahiyette olduğu ve yaptığı sosyal medya paylaşımı gerekçesiyle "Örgüt propagandası yapmak" suçunu değişik tarihlerde birden fazla kez işlediğini iddia ederek, cezalandırılmasını istedi. Savcılığın mütalaasına karşı savunma yapan avukat, müvekkilinin paylaşımları yaptığına dair dosyada yeterli delil olmadığına, Siber Suçlarla Mücadele Şubesi'nden gelen raporun teyide muhtaç olduğuna dikkat çekerek,

müvekkilinin beraatını istedi. Mahkeme heyeti, suçun işleniş biçimi, suçun önemi ve değeri, sanığın kastının yoğunluğu ve meydana gelen tehlikenin büyüklüğü gerekçesiyle Bedran'a "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla artırım hükümlerini uygulayarak 3 yıl 9 ay hapis cezası verdi.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde 13 Ocak 2017 tarihinde evine yapılan baskınla gözaltına alındıktan sonra tutuklanan ve yerine kayyım atanan Nusaybin Belediyesi eski Eşbaşkanı Sara Kaya'nın yargılandığı davanın karar duruşması, **22 Haziran 2020 tarihinde Mardin 4'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. "Devletin Birlik ve Bütünlüğünü Bozma" "Örgüt üyeliği" ile birçok iddia ile yargılanan Kaya tutuklu bulunduğu Tarsus T Tipi Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS aracılığıyla katıldı. Mütalaaya karşı savunma yapan Kaya, üzerine atılı suçlamaları reddederek dosyanın kendisine kurulan bir kumpas olduğunu söyledi. Kaya, belediyede olduğu dönemde tüm işlemleri Nusaybin Kaymakamlığı'nın koordinesinde yaptıklarını belirterek, delillerin şu an işkence ve yağma suçlaması ile tutuklu olan dönemin Nusaybin TEM Şube Amiri Ünal Uyar tarafından hazırlandığını ifade etti. Kendisinin bir an olsun kaçma düşüncesinde olmadığını belirten Kaya, beraat kararı verilmesini istedi. Kararını açıklayan mahkeme heyeti Kaya'nın üzerine atılı "Devletin Birlik ve Bütünlüğünü Bozma" iddiasının unsurlarının oluşmadığı ancak "Örgüt üyesi olduğu" iddiası ile 9 yıl hapis cezası verdi. Mahkeme daha sonra cezada artırımı giderek, Kaya'nın cezasını 13 yıl 6 ay hapis cezasına çıkardı. Mahkeme Kaya'ya "Görevini kötüye kullanma" iddiası ile 6 ay, "Halkı kin ve Düşmanlığa Tahrik" iddiası ile de 2 yıl hapis cezası verdi. Mahkeme Kaya'nın tutukluluk halinin de devamı yönünde karar verdi.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde 2011 yılında "KCK" adı altında yapılan operasyon kapsamında gözaltına alınanlar hakkında açılan davanın karar duruşması **24 Haziran 2020 tarihinde Malatya 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Aralarında, İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırıldıktan sonra yerine kayyım atanan Cizre Belediye Eşbaşkanı, siyasetçi ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin de bulunduğu 79 kişi yargılandığı duruşmada mahkeme, 67 kişi hakkında "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay ile 10 yıl arasında değişen hapis cezaları verdi. Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Mehmet Zırığ hakkında da 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi. Mahkeme, 11 kişi hakkında ise beraat kararı verdi.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "KCK" adı altında 50 Kürt siyasetçi hakkında 2009 yılında başlatılan bir soruşturma kapsamında 2014 yılında açılan davanın karar duruşması **24 Haziran 2020 tarihinde Mardin 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Mahkeme Kürt siyasetçiler; Abdülaziz Bilgin, Gülten Yıldız, Mehmet Doğan, Adil Başaran, Ali Özkan ve Abdullah Akikol hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiası ile 8 yıl hapis cezası verdi. Kürt siyasetçiler Cemal Veske, Emine Damar, Kemal Kaçmaz, Rıdvan Tarhan, Sadat İlek, Sadiye Aslan, Selahattin Aydoğdu, Şükran Koyuncu, Atiye Aydın ve Bedii İcen ile Artuklu Belediyesi eski Eşbaşkanı Sevinç Bozan'a 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Kızıltepe Belediye eski Eşbaşkanı Leyla Salman ile Orhan Ablak ve Tarık Acay'a 7 yıl 6 ay hapis cezası veren mahkeme Mehmet Tanhan'a da 9 yıl hapis cezası verdi. Mehmet Nezir Akaalp, Naime Akın, Ronayi Avcı, Tahir Cebe, Veysi Parıldı, Ayhan Doğan, Ayşe Şimdi, Ceylan Yalçın, Gülcihan Gültekin, ve Hüznü Ağırman hakkında beraat kararı veren mahkeme, Abdülcabbar Sun ve Feyza Aksoy ile Mehmet Reşit Kaplan'ın farklı mahkemelerde aynı dönem benzer iddialarla açılan dosyalarının olması nedeniyle ilgili dosyaların sonucunun beklenmesine karar verdi. Mahkeme Mehmet Remzi Tanrikulu, Orhan Gümüş, Ayşe Toprak ve Davut Yarıcı'nın yakalama kararlarının uygulanmadığı gerekçesi ile dosyalarının ayrılmasına karar verirken, Şeyh Davut Arkadaş ve Tahir Adal'ın Mardin 2'nci Ağır Ceza

Mahkemesi'nde yargılandıkları başka bir dosya olması nedeniyle de dosyalarının tefriğine karar verdi.

Gazeteci Özgür Paksoy hakkında Brezilyalı Karikatürist Carlos Latuff'un 28 Kasım 2015'te öldürülen Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'yi çizdiği karikatürünü sosyal medya hesabında paylaştığı için "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" iddiasıyla İdil Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın ilk duruşması, **25 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi** görüldü. İddianamenin okunmasıyla başlayan duruşmada Gazeteci Paksoy, sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımda Cumhurbaşkanına hakaret kastının olmadığını ve Tahir Elçi'nin ölümünden dolayı yaşadığı öfke nedeniyle karikatürü paylaştığını söyledi. Avukatının yaptığı savunmanın ardından Paksoy hakkında mahkeme heyeti, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, yapılan paylaşımın niteliği ve amacı gerekçesiyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan 11 ay 20 gün hapis cezası verdi.

Demokratik Toplum Partisi (DTP) Hakkari eski milletvekili Hamit Geylani hakkında Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) Genel Başkanı olduğu 2011 yılında Demokratik Toplum Kongresi'nin (DTK) bir toplantısına katıldığı gerekçesiyle açılan davanın karar duruşması **3 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Geylani katılmadığı duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, DTK'nin, KCK yapılanmasının çatı örgütü ve sözde en üst karar alma yetkisi bulunan bir üst meclis yapılanması olduğunu ileri sürerek TCK 314/2 maddesi ve TMK'nin 5'inci maddesi gereğince 15 yıla kadar hapis cezası verilmesini talep etti. Müvekkili hakkında hazırlanan iddianame ve mütalaayla isnat edilen suçlamalara dair yasal unsurların bulunmadığının ortaya konulduğunu söyleyen Avukat Serdar Özer, beraat talebinde bulundu. Mahkeme heyeti açıkladığı kararında Geylani'ye "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verip, yurt dışına çıkış yasağı getirdi.

İçişleri Bakanlığı tarafından 21 Aralık 2019'da görevden alındıktan sonra yerine kayyım atanan Sur Belediyesi Eşbaşkanı Cemal Özdemir hakkında, "örgüt üyesi olmak", "örgüt propagandası yapmak iddiasıyla **Diyarbakır 8'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması, **7 Temmuz 2020 tarihinde** görüldü. Özdemir'in katılmadığı duruşmada, avukatları hazır bulundu. İddia makamı önceki celsede esas hakkında verdiği mütalaasını tekrarlayarak, Özdemir'in 2012 ve 2019 yılları arasında katıldığı 22 eylem ve etkinlik, MEYA-DER üyeliği ve "Azad Fargin dosyası" üzerinde bulunan dokümanla "Örgüt üyesi olmak", sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımlarda ise "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 9 yıl ile 22 buçuk yıl arasında değişen hapis cezasıyla cezalandırılmasını talep etti. Mütalaada yer alan 15 eylem ve etkinliğin siyasi parti çalışmaları olduğuna işaret eden avukatlar, mütalaanın tevsi tahkikat taleplerinin alınmadan verildiğini kaydetti. Avukatlar, müvekkilleri Özdemir'in beraatını istedi. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, Özdemir'e "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay, "Örgüt propagandası" suçlamasıyla da 1 yıl 3 ay hapis cezası vererek, "Tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma veya el değiştirme" suçundan ise beraatına karar verdi. Yurtdışına çıkış yasağı tedbirinin devamına karar veren mahkeme, imza atma şeklindeki adli kontrol tedbirinin kaldırılmasını kararlaştırdı.

Kamu Emekçileri Sendikası Konfederasyonu (KESK) üye ve yöneticisi 32 kişi hakkında KESK Diyarbakır Şubeler Platformu tarafından, KHK yoluyla yapılan ihraçlar ile ilgili 17 Temmuz 2017 tarihinde düzenlenen basın açıklaması nedeniyle **Diyarbakır 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **21 Temmuz 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme 32 kişiyi 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etme

suçundan ayrı ayrı 1 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırıldı. Mahkeme ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ve cezanın ertelenmesine yer olmadığına hükmetti. Hapis cezası ile cezalandırılan KESK üye ve yöneticilerinin isimleri: *Abbas Aslan, Abdülbaki Öndeş, Ali Osman Telek, Anıl Aslan, Bahar Yıldırım, Bedirhan Çetinkaya, Eray Erdem, Erhan Keskin, Eser Bulut, Fatma Kılıç, Fatma Yıldızhan, Fırat Akdeniz, Gülhan Tekin, Gültekin Aydeniz, Hasbiye Sol, Hatice Efe, Hüseyin Kaya, Mahmut Ortaç, Mehmet Karakaş, Mehmet Nur Ulus, Orhan Baylan, Recep Oruç, Recep Şimşek, Rengin Boltan, Rozerin Çatak, Sıraç Çelik, Süleyman Bülbül, Şemsettin Ayçiçek, Ümit Çetiner, Zeki Kanay, Zelal Bilgin ve Zülküf Güneş.*

21 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Batman'da, Meclis'ten geçerek yasalaşan ve çoklu baroların kurulmasına imkan veren Avukatlık Yasası'ndaki değişikliğe karşı basın açıklaması yapan 29 avukata, her birine 900 TL olmak üzere pandemi nedeniyle fiziki mesafe kuralını ihlal ettiği gerekçesiyle 31 bin 500 TL para cezası verildi. Yasa tasarısı görüşülürken baro başkanlarının Ankara'da oturma eylemi yapmasına destek olarak **Batman'da 7 Temmuz 2020 tarihinde** yapılan eyleme katılan 8 avukata, 23 Haziran'da ise 27 avukata ayrı ayrı ceza kesildi. Batman Barosu Başkanı Abdulhamit Çakan'ın da aralarında olduğu avukatlara, Batman İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü tarafından kesilen ceza kendilerine mesajla bildirildi. 6 avukata ise her iki eyleme katıldıkları gerekçesiyle 2 defa ceza kesildi.

HDP Van eski il eşbaşkanı Yadişen Karabulak'ın "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla yargılandığı davanın karar duruşması, **10 Eylül 2020 tarihinde Van 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Tutuklu bulunduğu Van T Tipi Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS aracılığıyla katılan Karabulak'ın bir önceki savunmasını yenileyerek tahliyesini talep etti. Yapılan savunmaların ardından mahkeme heyeti, Karabulak'a "örgüt üye olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezası vererek tutukluluğunun devamına karar verdi.

Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 2016 yılında ilan edilen sokağa çıkma yasakları döneminde ilçede mahsur kalan 26'sı tutuklu 47 kişi hakkında "devletin birliğini ve bütünlüğünü bozmak" ve "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla **Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** dava açıldı. Daha sonra tüm sanıklar açısından tefrik eden Sur Ana Davası'nda tutuksuz yargılanan HDP Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un 13'üncü duruşması, **11 Eylül 2020 tarihinde** görüldü. Tosun'un katılmadığı duruşmada, avukatı hazır bulundu. İddia makamı, Tosun'un "Örgüt üyesi olmak" suçuna ek olarak TMK'nın 5'inci maddesine cezalandırılmasına ve yurt dışı yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirinin devamına karar verilmesini talep etti. Savcının mütalaasına katılmayan Tosun'un avukatı, müvekkilinin sadece tanık beyanlarıyla cezalandırılmayacağını söyledi. Mahkeme heyeti, Tosun'a "örgüt üyesi olmak" suçundan 10 yıl hapis cezası verdi. Tosun'un yurt dışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirinin devamına karar veren mahkeme, kararın kesinleşmesiyle birlikte bir örneğinin Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne ve TBMM Genel Sekreterliğine gönderilmesini de kararlaştırdı.

HDP önceki dönem Muş İl Eşbaşkanı Muhlise Karagüzel'in "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla yargılandığı davanın karar duruşması **16 Eylül 2020 tarihinde Muş 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Karagüzel, tutuklu bulunduğu Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS ile bağlandı ve avukatlar duruşmada hazır bulundu. Duruşmada söz alan Karagüzel, önceki savunmalarını tekrarlayarak, tahliye talebinde bulundu. Savunma yapan avukatlar da tahliyesi talep etti. Savunmaların ardından mahkeme heyeti, Karagüzel'e

“örgüt üyesi olmak” iddiasıyla 8 yıl 1 ay hapis cezası vererek, tutukluluğunun devamına karar verdi.

DBP eski Eş Genel Başkanı Sabahat Tuncel hakkında “Cumhurbaşkanına hakaret” etmek iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **17 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır 10’uncu Asliye Ceza Mahkemesi’nde** görüldü. Tuncel’in, 2016’da yaptığı bir konuşmasında geçen “Tayyip Erdoğan tam bir kadın düşmanıdır” ifadesi gerekçe gösterilerek açılan dava duruşmasında, Tuncel’in avukatı Şivan Cemil Özen hazır bulundu. Esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, “Cumhurbaşkanına hakaret” suçundan 1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezası istedi. Cumhurbaşkanına hakaret suçu kapsamında değerlendirilen cümlenin, şahsa ve yaptığı göreve yönelik alenen hareket içermesi gerektiğini belirten Tuncel’in avukatı Özen, “*Müvekkil, ‘Recep Tayyip Erdoğan kadın ve Kürt düşmanıdır’ şeklinde iki cümle sarf etmiştir. Tabii ki tüm konuşmanın içerisinde iki cümleyi cımbızlamak, anlamından uzaklaştırma anlamına geliyor. Zira bu husus ile ilgili AİHM’in Miguel Castells’in İspanya kararında konuşmanın bir bütün olarak ele alınması gerektiği, bir tespit yapılması halinde bu hususun cümlenin içerisinde birkaç cümle çıkarılması sureti ile hakaret suçu oluşturamayacağı ön görülmüştür. Müvekkilimizin kullandığı ifadeler ifade özgürlüğü kapsamındadır*” diye konuştu. Mahkeme, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, suç nedeniyle meydana gelen zararın ağırlığı, sanığın kastının yoğunluğu gerekçesiyle Tuncel hakkında “Cumhurbaşkanına hakaret” iddiasıyla 11 ay 20 gün hapis cezası verdi.

Evrensel gazetesi yazarı ve Emek Partisi Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Yusuf Karataş hakkında katıldığı etkinlikler gerekçe gösterilerek ve "örgüt kurmak ve yönetmek" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **21 Eylül 2020 tarihinde Diyarbakır 9’uncu Ağır Ceza Mahkemesi’nde** görüldü. Karataş'ın katılmadığı duruşmada avukatları Tugay Bek ve Leyla Han Tüzel hazır bulundu. İddia makamı Karataş'ın DTK bünyesinde gerçekleşen faaliyetlere katıldığı ve bu nedenle PKK/ KCK örgütüne üye olma suçunu işlediğini ileri sürülerek, Karataş'ın "örgüt üyesi olmak" suçundan 7 buçuk yıla 15 yıla kadar değişen hapis cezalandırılmasını istedi. Karataş'ın avukatları, mütalaada "örgüt üyeliğine" dair hiçbir somut delilin bulunmadığına dikkati çekerek müvekkillerinin beraatını talep etti. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, Karataş'a "örgüt üyesi olmak" suçundan 10 yıl 6 ay hapis cezası vererek yurt dışı çıkış yasağının devamını kararlaştırdı.

21 Eylül 2020 tarihinde Batman’da İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmek istenmesine karşı eylem düzenlemek HDP Kadın Meclisi ve Genç Kadın Meclisi Üyelerine polis tarafından izin verilmedi. Hürriyet Mahallesi’nde bulunan Şerzan Kurt Parkı’nda “İstanbul Sözleşmesi yaşatır” yazılı mor kurdele asmak istemesi üzerine, müdahale eden polis 6 kadını (*Batman Belediyesi Meclis Üyesi Şehriban Aydın ile Seher Aksoy, Gülistan Sönük, Kezban Kuday, Zilan Kaya, Bermal Can*) gözaltına alındı. Kadınların, emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. Kadınlar hakkında Kabahatler Kanunu'ndan işlem yapılarak, her birine ayrı ayrı 395 TL para cezası kesildiği belirtildi.

Mardin’in Nusaybin ilçesinde görevden uzaklaştırıldıktan sonra 13 Ocak 2017’de tutuklanan ve bir yıl sonra tahliye edilen eski Belediye Eşbaşkanı Cengiz Kök hakkında “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **15 Ekim 2002 tarihinde Mardin 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde** görüldü. Kök’ün katılmadığı duruşmada avukatı, müvekkilinin üzerine atılı suçlamaları kabul etmeyerek, beraat istedi. İddia makamı, “örgüt üyesi olmak” iddiası ile ceza talep etti. Mahkeme, “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla Kök hakkında 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi.

Silvan Belediyesi önceki dönem Eşbaşkan vekili Zuhul Tekiner hakkında, 2015 ve 2016 yılında katıldığı eylem ve etkinlikler gerekçesiyle **Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **22 Ekim 2020 tarihinde** görüldü. Tekiner duruşmaya katılmazken, avukatı hazır bulundu. Esasa ilişkin mütalaasını sunan duruşma savcısı, gizli tanıklar “Veda”, “Ezel” ve “Sabır”ın beyanlarına dayanarak, Tekiner’in katıldığı eylem ve etkinliklerle, “örgüt üyesi olma” suçunu işlediğini ve zincirleme şeklinde “basın yoluyla örgüt propagandası yapmak” suçunu işlediğini savunarak “örgüt üyesi olmak” ve “zincirleme örgüt propagandası yapmak” suçlarından ayrı ayrı cezalandırılmasını talep etti. Savcının esas hakkındaki mütalaasına karşılık savunma yapan Tekiner’in avukatı, iddia makamının hem üyelikten hem de propagandadan ceza istemli mütalaasına katılmadıklarını, gizli tanıkların birbiri ile çelişkili ifadeler verdiğini, gizli tanık beyanları dışında dosyada somut delil bulunmadığına söyleyerek müvekkilinin beraatını talep etti. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, Tekiner’e “örgüt üyeliği” suçundan 7 yıl 6 ay, “örgüt propagandası” suçundan ise 1 yıl 6 ay ceza verilmesine karar verdi.

Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) eski Siirt Belediye Eş Başkanı Tuncer Bakırhan’a hakkında açılan davada ‘örgüt üyesi olmak’ ve ‘örgüt propagandası yapmak’ suçlarından verilen 10 yıl hapis cezasının Antep Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi tarafından bozulması üzerine dava **26 Ekim 2020 tarihinde Siirt 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** yeniden görüldü. Mahkeme Tuncer Bakırhan’ı ‘örgüt üyesi olmak’, ‘örgüt propagandası yapmak’ ve ‘Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama’ suçlarından toplam 10 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme ‘2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na muhalefet’ ve ‘halkı kin ve düşmanlığına tahrik’ suçlarından ise Tuncer Bakırhan’ın beraatına karar verdi.

Rosa Kadın Derneği Üyesi Rojda Barış hakkında Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılan davanın karar duruşması **2 Kasım 2020 tarihinde** görüldü Mahkeme Rojda Barış’ı ‘örgüt üyesi olmak’ suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme ‘örgüt propagandası yapmak’ suçundan ise Rojda Barış’ın beraatına karar verdi. *26 Haziran 2020 tarihinde gözaltına alınan ve 29 Haziran 2020 tarihinde sevk edildiği mahkeme tarafından tutuklanan Rojda Barış, hakkında açılan davanın 14 Ekim 2020 tarihinde görülen ilk duruşmasında tahliye edilmişti.*

HDP Mardin İl eski Eş Başkanı Ali Sincar, DBP Mardin İl eski Eş Başkanları Leyla Bozkurt ve Şehmuz Sun ile HDP Parti Meclisi üyeleri Alaattin Semir Zuğurlu ve Sedat Ay hakkında **Mardin 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **2 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Tutuklu sanıklar Ali Sincar ve Alaattin Semir Zuğurlu duruşmaya SEGBİS aracılığıyla katıldı. Mahkeme ‘örgüt üyesi olmak’ suçundan Alaattin Semir Zuğurlu’yi 7 yıl 6 ay, Ali Sincar’ı 7 yıl 1 ay, Leyla Bozkurt’u 6 yıl 10 ay 15 gün, Şeyhmus Sun’u 6 yıl 8 ay, Sedat Ay’ı 6 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme ayrıca Alaattin Semir Zuğurlu ve Ali Sincar’ın hükümlerle birlikte tahliyesine karar verdi.

Diyarbakır’ın Dicle ilçesinin eski Belediye Başkanı ve Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) Kayapınar ilçe Eş Başkanı Mustafa Uyguner ile Kayapınar İlçe Eş Başkanı Sevim Adsoy hakkında **Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **6 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme Mustafa Uyguner’i ‘örgüt üyesi olmak’ suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme Sevim Adsoy’un ise beraatına karar verdi. *Diyarbakır’da gözaltına alınan Mustafa Uyguner ile Sevim Adsoy 15 Şubat 2020 tarihinde tutuklanmıştı.*

Şerafettin Aslan ve KHK ile kapatılan Mezopotamya Yakınlarını Kaybedenler Derneği (MEYADER) Derik İlçe Eş Başkanı Abidin Esen hakkında bir cenazede açılan pankart gerekçe gösterilerek **Mardin 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **10 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme 2 kişiyi 'örgüte yardım etmek' suçundan ayrı ayrı 2 yıl 1 ay hapis cezası ile cezalandırdı.

Rosa Kadın Derneği kurucu üyesi Narin Gezgör hakkında **Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **11 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme Narin Gezgör'ü 'örgüt üyesi olmak' suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırdı. 22 Mayıs 2020 tarihinde gözaltına alınan ve 24 Mayıs 2020 tarihinde sevk edildiği mahkeme tarafından tutuklanan Narin Gezgör, yargılandığı davanın 4 Eylül 2020 tarihinde görülen duruşmasında adli kontrol şartıyla tahliye edilmişti.

Mardin'in Derik ilçesinin yerine kayyım atanan Belediye Eş Başkanları Abdülkerim Erdem ile Sabahat Çetinkaya'nın da aralarında olduğu 22 kişi hakkında **Mardin 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **13 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme 'örgüt üyesi olmak' suçundan Abdülkerim Erdem'i 7 yıl 11 ay; Sabahat Çetinkaya, Mazlum Ere ve Abdullah Ecer'i ayrı ayrı 6 yıl 3 ay; Cihan Akar'ı 7 yıl 6 ay; Murat Özüçalışır'ı 7 yıl 8 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme 'örgüt üyesi olmamakla beraber bilerek örgüte yardım etme' suçundan Tacettin Aslan ve Halit Efe'yi ayrı ayrı 2 yıl 1 ay hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme 'devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma' suçundan Hüseyin Aydın ve Mürsel İnan'ı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırdı. Mahkeme Kadri Güneş ve Fırat Çelik'in ise beraatına karar verdi. Mahkeme ayrıca 10 kişinin dosyalarının ayrılmasına hükmetti. Abdülkerim Erdem ve Sabahat Çetinkaya 26 Şubat 2016 tarihinde tutuklanmıştı. Sabahat Çetinkaya, yargılandığı davanın 20 Aralık 2017 tarihinde, Abdülkerim Erdem ise 17 Haziran 2019 tarihinde görülen duruşmasında tahliye edilmişti. Derik Belediyesi'ne 13 Eylül 2016 tarihinde kayyım atanmıştı.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Cizre Temsilcisi ve Şırnak Tabip Odası Başkanı Dr. Serdar Küni hakkında Şırnak 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davada 'örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme' suçundan verilen 4 yıl 2 ay hapis cezası Antep Bölge İdare Mahkemesi tarafından bozulmuştu. Dr. Serdar Kuni hakkında **Şırnak 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** yeniden görülen davanın karar duruşması **16 Kasım 2020 tarihinde** yapıldı. Mahkeme Serdar Kuni'nin 'örgüt üyeliği'nden hüküm tesis edilmekle birlikte kazanılmış hak gereği 4 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verdi.

HDP Parti Meclisi Üyesi Eşref Mamedoğlu hakkında **Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **19 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Savunmaların ardından mahkeme Eşref Mamedoğlu'nu 'örgüt üyesi olmak' suçundan 8 yıl 9 ay ve 'örgüt propagandası yapmak' suçundan 10 ay 15 gün olmak üzere toplam 9 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırdı.

HDP Diyarbakır İl Yöneticisi Edip Binbir hakkında DTK'ye yönelik bir soruşturma kapsamında **Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **19 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Edip Binbir duruşmaya tutulduğu cezaevinden SEGBİS aracılığıyla katıldı. Savunmaların ardından mahkeme Edip Binbir'i 'örgüt üyesi olmak' suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırdı.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Antalya Milletvekili Kemal Bülbül hakkında Demokratik Toplum Kongresi (DTK) ile ilgili bir soruşturma kapsamında **Diyarbakır 4. Ağır Ceza**

Mahkemesi'nde açılan davanın karar duruşması **26 Kasım 2020 tarihinde** görüldü. Kemal Bülbül'ün Anayasa'nın 83. maddesi kapsamında dokunulmazlığı olduğu gerekçesiyle yargılamanın durdurulması yönündeki talebi reddeden mahkeme, Kemal Bülbül'ü 'örgüt üyesi olmak' suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırdı.

KHK ile kapatılan Azadiya Welat gazetesi eski çalışanı Velat Öztekin hakkında 2015-2016 yılları arasındaki sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası" iddiasıyla yargılandığı davanın 3'üncü duruşması, **29 Kasım 2020 tarihide Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Öztekin'in katılmadığı duruşmada, avukatı hazır bulundu. Bir önceki duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, Öztekin'in "zincirleme örgüt propagandası yapmak" gerekçesiyle 1 yıldan 5 yıla kadar hapis ile cezalandırılmasını talep etti. Esas hakkındaki mütalaaya karşı savunma yapan Öztekin'in avukatı, Öztekin'in o dönem gazetesinin çalışanı olduğunu, yaptığı paylaşımların da muhabir olmasından kaynaklı gazetecilik faaliyetleri kapsamında olduğunu söyleyerek beraat talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, Öztekin'e "örgüt propagandası yapmak" gerekçesiyle 1 yıl 6 ay 22 gün ceza vererek, hükmün açıklamasının geriye bırakılmasına karar verdi.

Mezopotamya Ajansı (MA) editörü ve Dicle Fırat Gazeteciler Derneği (DFG) Eşbaşkanı Dicle Müftüoğlu'nun, kişisel sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlar gerekçesiyle "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 5 yıla kadar hapis istemiyle yargılandığı davanın duruşması, **2 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmada Müftüoğlu, "*Paylaştığım bu fotoğraf ajansın çektiği fotoğraflardan biriydi. Dijital bir çağda yaşıyoruz. Ben de ajansın çektiği bu fotoğrafı daha fazla yaygınlaştırmak ve okunması amacıyla kendi sosyal medya hesabımda paylaştım. Bunun dışında başka bir amacım yoktu. Suçlamaları kabul etmiyorum. Hakkımda beraat kararı verilmesini talep ediyorum*" dedi. Esas hakkındaki mütalaanın okunması ve mütalaaya karşı yapılan savunmanın ardından duruşmaya verilen kısa aradan sonra mahkeme heyeti, gazeteci Müftüoğlu'na "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme heyeti, kurduğu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdi.

KHK ile kapatılan İMC TV'nin Program Koordinatörü gazeteci Ayşegül Doğan'ın, gazetecilik faaliyetleri kapsamında yaptığı görüşmeler ve katıldığı toplantılar gerekçesiyle DTK içerisinde faaliyet yürüttüğü ileri sürülerek hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **7 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Gazeteci Doğan'ın katılmadığı duruşmada, avukatları hazır bulundu. Esas hakkındaki mütalaasını mahkemeye sunan iddia makamı, DTK'nin yürütmüş olduğu faaliyetleri anlatarak, Doğan'ın DTK Daimi Meclisi ile Kültür ve Eğitim Komisyonu'nda yer aldığını ileri sürdü. Savcı, TCK'nin 314/2 ile 3173 sayılı TMK'nin 5'inci maddesine cezalandırılmasını istedi. Esas hakkında mütalaaya karşı savunma yapan Doğan'ın avukatları ise, müvekkillerinin DTK'nin yürütmüş olduğu faaliyetlere gazeteci olarak katıldığını belirterek, Yargıtay kararları uyarınca müvekkillerine dönük yapılan suçlamaların "örgüt üyeliği" hususlarını oluşturmadığını söyledi. Savunmaların ardından kararını açıklayan mahkeme heyeti, gazeteci Ayşegül Doğan'a "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme heyeti, Doğan hakkında yurtdışı yasağıyla birlikte adli kontrol tedbirinin devamına karar verdi.

1 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Erzurum İl Eşbaşkan Yardımcısı Ömer Cemal Yazıcıoğlu hakkında "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" iddiasıyla Tekman Asliye Ceza Mahkemesi'nde süren yargılamada, Yazıcıoğlu'na 11 ay 20 gün hapis cezası verildiği öğrenildi.

Görevden uzaklaştırılarak yerine kayyım atanmasının ardından tutuklanan Diyarbakır'ın Kocaköy İlçe Belediyesi Eşbaşkanı Rojda Nazlıer hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **14 Aralık 2020 tarihinde Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Nazlıer'in katılmadığı duruşmada, avukatları hazır bulundu. Duruşmaya, kapalı yargılama yapıldığı gerekçesiyle izleyici alınmadı. Müvekkilinin ameliyat olduğu gerekçesiyle duruşmaya katılmadığını ve bundan kaynaklı da mütalaaya karşı savunma yapmak istemediklerini belirten Avukatlar, dosyanın genişletilip araştırılmasını talep etti. Mahkeme, tüm taleplerini ret ederek, kapalı yargılamaya devam edilmesi kararı verdi. Önceki celsede mahkemeye mütalaasını sunan iddia makamı, mütalaasını tekrarlayarak Nazlıer'in "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla cezalandırılmasını istedi. Esas hakkındaki mütalaaya karşı savunma yapan avukatlar, mütalaaya katılmadıklarını belirterek, gizli tanık beyanlarının yasaya aykırı bir şekilde alındığını belirtti. Verilen kısa aranın ardından mahkeme heyeti, Nazlıer'e "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 9 yıl hapis cezası verdi. Nazlıer için daha önce verilen adli kontrol uygulamasının devamına karar veren mahkeme heyeti, Nazlıer'in geçmişi ve "suça eğilimli bir kişi olması" iddiasıyla TCK'nin verilen cezada indirimi öngören 62'nci maddesini ise uygulamadı.

KHK ile kapatılan Diyarbakır Mezopotamya Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma, Dayanışma ve Kültür Derneği (MEYA-DER) eski Eşbaşkanı Ayşe Dicle, Abdullah Demir ve Abdulselam Demirkıran hakkında "Örgüt üyeliği" ve "Örgüt propagandası" iddiasıyla açılan davanın 13'üncü duruşması, **18 Aralık 2020 Diyarbakır 4'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmada eski savunmasını tekrarlayan Ayşe Dicle'nin avukatı, müvekkilinin başkanlığını yaptığı derneğin vasıtası ile tutuklu sanıkların ailelerine bir takım yardımlar yaptığını ve bu yardımların tamamen dernek tüzüğüne uygun olarak yapıldığını ve örgütsel herhangi bir faaliyetinin olmadığına belirterek beraatını istedi. İddia makamı, daha önce verdiği mütalaasını tekrarlayarak, Dicle'ye "örgüt üyeliği" gerekçesiyle 15 yıla kadar hapis cezası verilmesini talep etti. Abdullah Akdemir hakkında beraat kararı veren mahkeme heyeti, Abdulselam Demirkıran hakkında açılan davayı, aynı gerekçeyle 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde açıldığı için reddetti. Mahkeme heyeti, Dicle hakkında ise "Örgüt üyesi" olduğu gerekçesiyle 6 yıl 10 ay 15 gün, "Örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle de 3 yıl 9 ay olmak üzere toplam 10 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verdi.

Demokratik Toplum Kongresi (DTK) Eşbaşkanı Leyla Güven hakkında yürüttüğü siyasi çalışmalar ve yaptığı konuşmalar nedeniyle **21 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görülen yargılamada, 22 yıl 3 ay hapis cezası verildi. Gözaltına alınan Güven, Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de tamamlanan işlemlerin ardından sevk edildiği adliyede tutuklandı.

Rosa Kadın Derneği üyesi Gülistan Nazlıer hakkında **Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **23 Aralık 2020 tarihinde** görüldü. Mahkeme Gülistan Nazlıer'in 'örgüt üyesi olmak' suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verdi. Gülistan Nazlıer 7 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkezli bir soruşturma kapsamında gözaltına alınmış, 8 Haziran 2020 tarihinde tutuklanmıştı.

Rosa Kadın Derneği üyesi Sevim Coşkun hakkında **Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın karar duruşması **23 Aralık 2020 tarihinde** görüldü. Savunmaların ardından mahkeme Sevim Coşkun'un 'örgüt üyesi olmak' suçundan 7 yıl, 'polis mukavemet' suçundan 1 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verdi. Sevim

Coşkun 22 Mayıs 2020 tarihinde gözaltına alınmış ve 24 Mayıs 2020 tarihinde sevk edildiği mahkeme tarafından tutuklanmıştır.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Baskına veya Saldırıya Uğrayan Siyasi Parti, Sendika, Dernek ve Kültür Kurumu

- Siyasi Parti

27 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde HDP İlçe Örgütü'nün bulunduğu binanın kapısının, gece saatlerinde kimliği belirsiz bir kişi tarafından ateşe verildiği öğrenildi. Kamera görüntülerinde, saat 00.54'te beyaz renkli bir aracın parti binası önünden 100 metre ilerideki ara sokağa hareket ettiği görülüyor. Sonrasında duran araçtan inen yüzü maskeli bir şahsın, parti binasına yöneldiği ve elindeki pet şişeyle parti binası kapısını ateşe verdiği görülüyor. **30 Mayıs 2020 tarihinde** Şırnak Emniyet Müdürlüğü tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi: "28.05.2020 Perşembe günü saat 01.00 sıralarında HDP Cizre İlçe Başkanlığı binası ana giriş kapısının yanıcı maddeyle ateşe verilmesi ve kapı alt kısmında yanık izi oluşması olayını gerçekleştirdiği tarafımızca tespit edilen ve 28.05.2020 Perşembe günü saat 14.10 sıralarında yakalanarak gözaltına alınan M.B. isimli şüpheli hakkında Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı koordinesinde hazırlanan tahkikat dosyası kapsamında 29.05.2020 Cuma günü sevk edildiği mahkemece tutuklanmıştır."

29 Mayıs 2020 tarihinde HDP Batman İl binası yapılan polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Binada bulunan dijital materyallere el konulurken, İl Eşbaşkanları Ömer Kulpu ve Fatma Ablay'ın gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen "yurt dışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde HDP Batman Beşiri İlçe Örgütü'ne ihbar olduğu gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve binada arama yapıldığı, aramanın ardından İlçe Eşbaşkanları Hasan Şakar ve Şefika Çetin'in gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen eşbaşkanların serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Temmuz 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesindeki HDP İlçe Örgütü binasına sabah saatlerinde polisler tarafından "ihbar" ve "poster" gerekçesiyle baskın düzenlendiği ve baskın sonrası parti yöneticileri binaya çağrıldığı öğrenildi. Binada yapılan aramanın ardından, HDP Kozluk İlçe Yöneticisi Burhan Atan'ın gözaltına alınarak, Kozluk İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

1 Ekim 2020 tarihinde Kars'ta Kars Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Belediye Eşbaşkanı Şevin Alaca ve HDP İl Eşbaşkanı Cengiz Anlı'nın da bulunduğu 21 HDP'linin "örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. HDP Kars İl Örgütü binası ve Kars Belediyesi'ne polis tarafından baskın düzenlenerek arama yapıldığı öğrenildi.

22 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır'da HDP Diyarbakır il binası ve Yenişehir ilçe binasına, binalarda 'yasadışı doküman bulunduğu' gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi.

24 Ekim 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesindeki HDP binasına polis tarafından baskın düzenlendiği ve baskında yapılan aramanın ardından binada bulunan pankartlara ve bir kısım resmi evraka el konulduğu öğrenildi.

18 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır HDP Erzincan İl Örgütü'nün Ordu Pasajı'nın girişindeki tabelasına, kimliği belirsiz kişi veya kişilerce MHP ve üç hilal yazılması yapıldığı öğrenildi. HDP'liler, saldırıya ilişkin Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

27 Kasım 2020 tarihinde HDP Van İl Örgütü binasına akşam saatlerinde polisler tarafından kapılar kırılarak baskın düzenlendiği ve kimsenin bulunmadığı parti binasının 4'üncü katında yer alan HDP Gençlik Meclisi bölümünde arama yapıldığı öğrenildi. Kimi parti yayın ve materyallerine el konulduğu öğrenilen aramanın ardından, parti binasının dış, giriş ve 4'üncü kat kapılarının kilitlerinin polis tarafından değiştirilerek yeni anahtarlarının kapı üzerlerinde bırakıldığı öğrenildi.

- Dernek

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Rosa Kadın Derneği Başkan ve yöneticileri ile HDP'li yöneticilerinde bulunduğu 13 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Ev baskınlarının yanı sıra Kayapınar ilçesinde bulunan Rosa Kadın Derneği binasına da polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. Dernek yöneticilerine haber verilmeden yapılan baskında, kapının kırılarak içeri girildiği, arama yapıldığı ve tüm kayıt evraklarına el konulduğu öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY-DER) Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, yöneticisi Şafti Hayme ile üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur, Müşehher Ülker, HDP Bağlar Belediye Meclis Üyesi Vahit Doğru*) gözaltına alındığı öğrenildi. Evlere yapılan baskınlarla birlikte TUAY-DER'in Kayapınar Huzurevleri Mahallesi'nde bulunan binasına da baskın düzenlendi. Çilingirle kapıyı açan polislerin dernekte arama yaptığı belirtildi.

-Belediye Binası

18 Nisan 2020 tarihinde Kars'ta akşam saatlerinde, Kars Belediyesi'ne giden 5 kişilik (*Z.B., F.E. ve ismi öğrenilemeyen 3 kişi*) saldırgan bir grubun belediye güvenlik personeline hakaret ettikten sonra, güvenlik ofisindeki eşyalara zarar verdiği öğrenildi.

13 Temmuz 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Diyadin Belediyesi Eşbaşkanı Betül Yaşar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak Diyadin Belediye binasına da kapıları kırılarak baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi.

1 Ekim 2020 tarihinde Kars'ta Kars Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Belediye Eşbaşkanı Şevin Alaca ve HDP İl Eşbaşkanı Cengiz Anlı'nın da bulunduğu 21 HDP'linin "örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. HDP Kars İl Örgütü binası ve Kars Belediyesi'ne polis tarafından baskın düzenlenerek arama yapıldığı öğrenildi.

KAPATILAN / KAPATILMAK İSTENEN KURUM VE KURULUŞLAR

Siyasi Oluşum

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 64 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldığı ve **26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkezli başlatılan soruşturma kapsamında İzmir, İstanbul, Adana, Şırnak, Batman ve Van'da** düzenlenen ev baskınlarından 43 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Soruşturma kapsamında Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesinde bulunan Demokratik Toplum Kongresi (DTK) binasına polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. Baskında, bina kapısı kırılarak, DTK tabelalarına, bilgisayarlara ve kitaplara el konuldu. Öğlen saatlerine kadar devam eden aramanın ardından DTK binasının, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı talimatı doğrultusunda mühürlendiği öğrenildi.

1 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kürt Demokrat Partisi'nin (KDP) Diyarbakır'da bulunan il binasına giden polislerin İçişleri Bakanlığı'ndan faaliyetin durdurulması yönünde "sözlü talimat" geldiği gerekçesiyle bina girişinde bulunan tabelayı kaldırmak istedikleri öğrenildi. KDP yöneticilerine polis tarafından **2 Ocak 2021 tarihine** kadar eksik işlemleri için süre verildiği, parti binası girişindeki tabelanın bantlarla kapatıldığı bildirildi.

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler

Munzur Üniversitesi öğrencilerinin bir haftadır haber alınamayan Gülistan Doku'ya ilişkin, **11 Ocak 2020 tarihinde** Seyit Rıza Meydanı'nda yapmak istediği basın açıklaması ve yürüyüşe, polis tarafından biber gazı ve tazyikli suyla müdahale bulunduğu öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. **Iğdır'da** kayyım atanmasını protesto etmek amacıyla belediye binasına önüne yürümek isteyen yurttaşlara, polis biber gazıyla müdahalede bulundu. Müdahale sırasında, Belediye Başkan Yardımcısı Halis Güney'in darp edildiği öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde KESK Batman Şubeler Platformu tarafından SES üyesi 3 sağlık emekçisinin sürgün edilmesine tepki olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

önünde yapılmak istenen basın açıklamasına, polis tarafından plastik mermi ve biber gazı ile müdahalede bulunuldu. Müdahale sırasında, 8 kişinin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven ve Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları ile CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun milletvekillikleri, haklarında kesinleşmiş cezalar bulunduğu gerekçesiyle düşürüldü. Aynı gün **Diyarbakır'da** bulunan HDP'li Güven ve Farisoğulları polis tarafından gözaltına alındı ve ardından sevk edildikleri adliyede tutuklandı. **5 Haziran 2020 tarihinde** HDP İl Örgütü tarafından parti binası önünde yapılan açıklama sonrası polis tarafından partililere müdahalede bulunulduğu öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Van'da HDP tarafından yapılan “Darbeye Karşı Demokrasi Yürüyüşü”ne polis tarafından müdahalede bulundu.

17 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde HDP tarafından yapılan “Darbeye Karşı Demokrasi Yürüyüşü”ne polis tarafından müdahalede bulundu.

Batman'da bir kız çocuğunun bir uzman çavuşun cinsel saldırısına maruz kalmasını protesto etmek için **Batman'da Atatürk Parkı'nda 17 Temmuz 2020 tarihinde** yapılan oturma eylemine müdahale eden polisin aralarında çocukların da olduğu 10 kişiyi gözaltına aldığı öğrenildi. Gözaltına alınanların aynı gün içinde idari para cezası kesildikten sonra serbest bırakıldığı bildirildi.

Kadınlara yönelik cinsel saldırıları protesto etmek için **17 Temmuz 2020 tarihinde Tunceli'de** yapılan basın açıklaması ardından yürüyüş yapan gruba müdahale eden polis 3 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Gözaltına alınan 3 kişi 18 Temmuz 2020 tarihinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

20 Temmuz 2015 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesindeki bombalı saldırıda yaşamını yitiren 33 kişiyi anmak için **20 Temmuz 2020 tarihinde** saldırının gerçekleştiği yerde yapılan anmaya polis müdahale etti. Gözaltına alınan kimsenin olmadığı müdahale sırasında polisin yaşamını yitirenlerin fotoğraflarını yırttığı ve üzerinde “Suruç için adalet” yazılı pankarta el koyduğu öğrenildi. Aynı gün içinde Suruç Aile Mezarlığı'nda yapılmak istenen anmanın da polis tarafından engellendiği, engelleme üzerine Mezarlığın önünde basın açıklaması ve oturma eylemi yapıldığı bildirildi.

HDP'nin Demokratik Mücadele Programı çerçevesinde **29 Ağustos 2020 tarihinde Urfa'nın Halfeti ilçesinde** bulunan 4 Nisan Parkı'nda yapılmak istenen “İnsan zinciri” eylemine polis tarafından müdahalede bulunulduğu öğrenildi. Grubun taşıdığı “Savaşa karşı barış, tecrite karşı özgürlük” pankartına polis tarafından el konulduğu öğrenildi.

1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında **1 Eylül 2020 tarihinde** HDP Urfa İl Örgütü tarafından merkez Haliliye ilçesinde bulunan Ali Şelli Parkı'ndan Ahmet Bahçıvan İş Merkezi'ne kadar gerçekleştirilmesi planlanan “Barış zinciri” eylemine, polis tarafından izin verilmedi. Yürüyüşe geçen kitleye, Ali Şelli Parkı polis tarafından kalkanlarla müdahalede bulunuldu. Buradan da Atatürk Bulvarına doğru yürüyüşe geçen kitleye polis bir kez daha müdahalede bulundu. Polis müdahalesi sonucunda 6 HDP'linin gözaltına alındığı öğrenildi.

5 Ocak 2020 tarihinden bu yana kendisinden haber alınamayan Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku'nun ailesinin, Gülistan Doku'nun bulunması ve olaydaki şüphelilerin yargılanması talebiyle **7 Eylül 2020 tarihinde Dersim'de Seyit Rıza Meydanı'nda** oturma eylemi başlattığı öğrenildi. Oturma eylemine müdahale eden polisin, Doku'unun annesi Bedriye ve ablası Aygül Doku'yu darp ederek gözaltına aldığı öğrenildi. ***Doku'nun ablası Aygül Doku ise sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımında, şu beyanlarda bulundu: "Kız kardeşimiz için yaptığımız oturma eyleminde gözaltına alındık niye dedik polis kadın memuru sırtıma tekme attı iki üç kere daha sonra onu çekmeye çalıştım diğer polis memuru gelip telefonumu alıp videoyu sildi Annem bayıldı şuan hastanede darp raporu alıyoruz."***

10 Eylül 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesine bağlı Girharrîn (Ortaköy) kırsal mahallesinde Dicle Elektrik Dağıtım AŞ. (DEDAŞ) tarafından elektrik panolarının direklerin üstüne çıkarılmasına yönelik protesto gösterisi düzenleyen yurttaşlara, jandarma tarafından TOMA araçlarından tazyikli su sıkarak müdahalede bulunduğu öğrenildi.

11 Eylül 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesine bağlı Girharrîn (Ortaköy) kırsal mahallesinde Dicle Elektrik Dağıtım AŞ. (DEDAŞ) tarafından elektrik panolarının direklerin üstüne çıkarılmasına yönelik protesto gösterisi düzenleyen yurttaşlara, jandarma tarafından biber gazıyla müdahalede bulunduğu öğrenildi. Müdahale sırasında 8 köylünün gözaltına alındığı öğrenildi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü "Kobanê soruşturması" kapsamında tutuklanan Kars Belediye Eşbaşkanı Ayhan Bilgen, **2 Ekim 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı** tarafından görevden uzaklaştırıldı. Görevden uzaklaştırılan Bilgen'in yerine, Kars Valisi Türker Öksüz'ü kayyım olarak atandı. HDP İl Örgütü duruma tepki göstermek amacıyla belediye binası önünde açıklama yapmak istedi. HDP'li milletvekillerinin de aralarında bulunduğu kitleye, polis tarafından müdahalede bulunuldu.

HDP milletvekillerinin 2016'da gözaltına alınmasının yıldönümü nedeniyle **5 Kasım 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde** HDP tarafından yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından müdahalede bulunuldu. Müdahale sonucu aralarında HDP Ağrı Milletvekili Dilan Dirayet Taşdemir'in de olduğu HDP üye ve yöneticilerinin polisin fiziksel şiddetine maruz kaldığı öğrenildi.

6 Kasım 2020 tarihinde Tunceli'de bir kadının çalıştığı işyerinde cinsel tacize maruz kalmasını protesto etmek için Dersim Kadın Platformu üyeleri tarafından yapılmak istenen basın açıklamasına polis müdahale etti. Müdahale sırasında gözaltına alınan olmadığı öğrenildi.

2 Aralık 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Orman Mahallesi'nde VEDAŞ ekipleri, "kaçak elektrik kullanımı" gerekçesiyle polis eşliğinde denetim yaptığı, ekipler ve mahalleli yurttaşlar arasında yaşanan gerginlik üzerine, polis mahalleli yurttaşlara biber gazıyla müdahalede bulunduğu ve müdahale sırasında 4 yurttaşın yaralandığı öğrenildi.

[Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler](#)

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal*

güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; **09/01/2020 tarihinden geçerli 23/01/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van İli coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması YASAKLANMIŞTIR.**”

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil) **14 - 28 Ocak 2020 tarihleri arasında 15 gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, stant açma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır.**”

Mardin'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamı dışında kalan kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının kendi binalarında ve kendi personel ve üyelerine yönelik yapacağı toplantı, tören, karşılama, uğurlama gibi resmi nitelikteki etkinlikler hariç olmak üzere; ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, kurum ve kuruluşun kendi binası dışında yapacakları basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsil, gösteri ve benzeri tüm türdeki tüm eylem ve etkinlikler ile ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari kuruluşların mülki idare amirliğine an az kırk sekiz saat önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlayış ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin 15/01/2020-13/02/2020 tarihleri arasında Mülki İdare Amirinin iznine bağlanması, her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar ve yapılan ikazlara rağmen kararı ihlal etmeye devam edenler hakkında kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşü olarak değerlendirilerek 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemler yapılacaktır.”

Dersim Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından, kayıp üniversite öğrencisi Gülistan Doku ve Pertek'te 15 çocuğun cinsel istismara uğraması ile ilgili **17 Ocak 2020 tarihinde** yapacağı mitinge, Tunceli Valiliği'nin "eylem ve etkinlik yasağına" nedeniyle izin verilmediği öğrenildi. Yapılan görüşmelerin sonuçsuz kalması nedeniyle Dersim Emek ve Demokrasi Güçleri yapacağı mitingi, basın açıklaması olarak değiştirdi.

Urfa kent merkezi ve ilçelerinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden; yapılması muhtemel toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri dağıtma, afiş

asma, ve benzeri türdeki tüm açık alan etkinlikleri diğer illerden katılımlarla birlikte, **20 Ocak 2020 ile 18 Şubat 2020 tarihleri arasında 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır."**

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; **24/01/2020 tarihinden itibaren geçerli 07/02/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van ili coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması yasaklanmıştır."**

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; **08/02/2020 tarihinden geçerli 22/02/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van İli coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması yasaklanmıştır."**

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil)**13- 27 Şubat 2020 tarihileri arasında 15 gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, Stant Açma, Konser, Şenlik Meşale yakma, El ilanı/Bildiri dağıtma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."**

15 Şubat 2020 tarihinde Van'da HDP Saray ve Özalp ilçe örgütlerinin, partilerinin 23 Şubat'ta yapılacak 4'ncü olağan büyük kongresine ilişkin çağrı yapmak amacıyla bildiri dağıtılmasına polis tarafından izin vermediği öğrenildi. Engellemeye, Valilikçe alınan 15 günlük eylem ve etkinlik yasağı gerekçe olarak gösterildi.

Urfa'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun

19. maddesine istinaden; yapılması muhtemel toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri dağıtma, afiş asma, ve benzeri türdeki tüm açık alan etkinlikleri diğer illerden katılımlarla birlikte, **19 Şubat 2020 ile 19 Mart 2020 tarihleri arasında 30 gün süreyle** il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır. "

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil)**14 – 28 Mart 2020 tarihleri arasında 15 gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, Stant Açma, Konser, Şenlik Meşale yakma, El ilanı/Bildiri dağıtma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."

Urfa'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel tüm açık alan etkinlikleri toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri, broşür dağıtma ve afiş asma diğer illerden katılımlarla birlikte, **20 Mart 2020 ile 18 Nisan 2020 tarihleri arasında 30 gün süre ile** il merkezi ve ilçelerimiz dâhil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır."

Siirt'te yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: Çin Halk Cumhuriyetinde ortaya çıkan Koronavirüs (COVID-19) salgını tüm dünya için halk sağlığı tehdidi oluşturmaktadır. Salgının ülkemizde yayılmasının önüne geçmek amacıyla gereken tedbirler ilgili resmi kurumlarca ivedi bir şekilde alınmaktadır. Bu bağlamda Sağlık Bakanlığı bünyesindeki Koronavirüs Bilim Kurulunun mezkûr hastalığın ülkemizde yayılımının önlenmesine dair tavsiye kararları alması dolayısıyla; İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, dünya genelinde salgın olarak yayılan virüsün toplum geneline yayılmasının önüne geçilebilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, olası yağma ve infial yaratabilecek olayların önüne geçilebilmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması amacıyla Mülki Amirliklerin uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere; miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının, pankart/afiş asılmasının, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddenin (a) ve (c) bentleri ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden Siirt İl sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve jandarma sorumluluk bölgeleri dâhil) **26.03.2020 – 24.04.2020 tarihleri arasında (30) gün süre ile YASAKLANMASINI**, Gerçekleştirilmesi muhtemel izinli ve izinsiz her türlü toplantı ve etkinliğin 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi (c) bendine istinaden huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik

izletilmesini ve teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve video kayıt makineleri gibi araçlarla kayıt altına alınmasına karar verilmiştir.”

Batman’da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZİNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda “açık/ kapalı yer toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb.” eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden **26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINI, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır.”**

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından kayyım atanan Batman Belediyesinin Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz’ın gözetimine alındığı öğrenildi. **26 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz’ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. Eşbaşkanların serbest bırakılmasının ardından Batman Adliyesi yakınındaki bir parkta yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından izin verilmediği öğrenildi.

Batman’da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZİNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda “açık/ kapalı yer toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb.” eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden **26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında**

YASAKLANMASINI, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır.”

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Kayyım atanması ardından Siirt ve ilçe belediye Eşbaşkanları ile belediye işçileri gözaltına alındı. **19 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Siirt Belediyesi Eşbaşkanı Peymandara Turhan, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Esmer Baran, Siirt Belediyesi çalışanları Eşref Tekin ve Gülçin Köneş, mazbatası verilmeyen Resul Kaçar ile Beşir Aksu, sevk edildikleri mahkemece adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez ve Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Baran Akgül ise, tutuklanma talebiyle sevk edildikleri mahkemece, ev hapsi şartıyla serbest bırakıldı. Serbest bırakıldıktan sonra adliyeden çıkan eşbaşkanlar ve partililerin yapmak istediği basın açıklamasına polis, “eylem yasağı” gerekçesiyle izin vermedi.

2 Haziran 2020 tarihinde Van'da Dil Kültür ve Sanat Araştırmaları Derneği (DİSA-DER) tarafından, Ankara'da bıçaklı saldırı sonucu yaşamını yitiren Barış Çakan cinayetine ilişkin yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından izin verilmedi. HDP Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ile polisler arasından bir süre tartışma yaşandığı ve bu tartışma sırasında haber takibinde bulunan basın emekçilerinin polis tarafından engellendiği öğrenildi.

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ülkesi ve milletin bölünmez bütünlüğü ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin engellenmemesi, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, meydana gelebilecek olası bir provokasyonun engellenebilmesi ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19 Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11.Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari İl sınırları içerisinde (İl merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) **05/06/2020 tarihi saat:00.01'den 19/06/2020 tarihi saat:23.59'a kadar on beş (15) gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Protesto Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, her türlü Stant Açma, Konser, Şenlik, Meşale Yakma, El İlanı/Bildiri/Broşür Dağıtma, Afiş/Poster Asma vb. türdeki her türlü eylem ve etkinliklerin yapılmasının YASAKLANMASI kararı alınmıştır. Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”

Urfa kent merkezi ve ilçelerinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Tüm dünyayla birlikte ülkemizi de etkisi altına alan Koronavirüs (covid-19) salgını kapsamında, 1 Haziran itibariyle başlayan normalleşme süreci de dikkate alındığında, oluşabilecek kontrolsüz kalabalıkların önüne geçilmesi ve bulaş riskinin önlenmesi ve ilimiz sınırları içerisinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin ve kamu esenliğinin sağlanması amacıyla, Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması

muhtemel tüm açık alan etkinlikleri toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri/broşür dağıtma, afiş asma diğer illerden katılımlarla birlikte, 08 Haziran 2020 ile 07 Temmuz 2020 tarihleri arasında 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır."

Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Antep** kent merkezinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin, koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında 30 gün süre ile (**9 Haziran 2020 tarihi saat 08.00 itibariyle 8 Temmuz 2020 tarihine kadar**) yasaklandığı duyuruldu.

13 Haziran 2020 tarihinde Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Koronavirüs tedbirleri kapsamın kentteki eylem ve etkinliklerin yasaklandığı ve bu etkinlikleri sırasında giriş çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Yasağın süresinin belirtilmediği Valilik açıklamasında şöyle denildi: *"Her türlü açık alanlarda yapılması planlanan eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla il sınırlarımıza gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içerisine girişleri ve başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem/etkinliğe katılım amacı ile ilimizden çıkışları yasaklanmıştır. İl sınırlarımız içinde araç, yaya vb. şekilde toplu olarak bulunulması/dolaşılması kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde karşılama ve uğurlama adı altında yapılabilecek her türlü etkinlik veya toplu hareketler kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde vatandaşlarımızın bir araya gelebileceği her türlü toplu faaliyet, hareket, gösteri, organizasyon vb. etkinlikler kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde yapılacak tüm açık hava toplantıları kısıtlanmıştır. İlimizin sınırları içinde (Görevli kamu kurumları hariç olmak üzere) yüksek sesle anons, duyuru vb. ses sistemlerinin kullanımı yasaklanmıştır."*

13 Haziran 2020 tarihinde **Hakkari** Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **16 Haziran 2020 tarihi Saat 23.59'a kadar** kentteki tüm eylem-etkinlerin ve kente giriş-çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *"...Salgın hastalıkların yayılmasını önlemek, olası provokatif eylemlerin önlenmesi ve ilimiz genelinde alınacak olan Koronavirüs(Covid-19) salgınına emniyet tedbirleri kapsamında, 5442 sayılı İl idaresi Kanunu'nun 11. Maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. Ve 19. Maddesine istinaden Milletvekilleri hariç olmak üzere 14.06.2020 günü saat 00:01'den 16.06.2020 günü saat 23.59'a kadar; 13.06.2020 günü toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu Kararları gereğince; Açık alanlarda yapılması planlanan her türlü eylem ve etkinliklerin YASAKLANMASINA, Eylem ve etkinliklere destek vermek amacıyla toplanmaların engellenmesine yönelik olarak ilimizdeki eylemlere katılmak üzere hareket edecek şahıslar ve araçların ilimize giriş ve çıkışlarının KISITLANMASINA, Başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem ve etkinliklere katılım amacı ile ilimizden çıkış yaparak hareket edecek şahıslar ve araçların KISITLANMASINA, Alınan kararlara aykırı olarak hareket eden şahıslar, kurum/kuruluş, dernek ve tüzel kişiler hakkında 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32. Maddesi uyarınca idari yaptırım UYGULANMASI kararları alınmıştır"*.

Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada, koronavirüs (Kovid-19) salgını gerekçe gösterilerek **kentte** yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: Kararda, "Koronavirüs salgını nedeniyle Covid-19 salgınının yayılmasını önlemeye ve kamu sağlığının korunmaya yönelik tedbirler kapsamında vatandaşlarımıza virüsün buluşma ve yayılma riskinin bulunmasından dolayı ilimiz genelinde gerçekleşmesi muhtemelen her türlü açık/kapalı alanlarda toplu eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla ilimize gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içine girişlerinin; başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem/etkinliğe katılım

amacıyla ilimizden çıkışların Anayasanın 34'üncü maddesi, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 27'nci maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17'nci ve 19'uncu maddelerine istinaden **15 Haziran 2020 tarihinden itibaren** 15 gün süre ile yasaklanmasına..."

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesinin (a) ve (c) fıkraları ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında, ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsil, gösteri ve benzeri tüm eylem ve etkinlikler Mülki İdare Amirliğine en az (48) kırk sekiz saat önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlangıç ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin 16.06.2020 tarihi saat:00.01 ile 15.07.2020 tarihi saat:24.00 a kadar 30 (otuz) gün süre ile mülki idare amirinin iznine bağlanması, muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemlerin yapılacaktır."

Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada, 15-20 Haziran 2020 tarihleri arasında kente giriş ve çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: "COVID-19 salgını emniyet tedbirleri kapsamında, her türlü açık alanlarda yapılması planlanan eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla il sınırlarımıza gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içerisine girişlerinin ve başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem etkinliğe katılım amacı ile ilimizden çıkışlarının 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. Maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17 ve 19. Maddesine istinaden ilimiz genelinde (Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinde) **15-20/06/2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINA** alınan kararlara aykırı olarak hareket eden şahıslar veya kurum, kuruluş, dernek ve tüzel kişiler hakkında 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32. Maddesi uyarınca idari yaptırım uygulanmasına..."

17 Haziran 2020 tarihinde HDP'nin Hakkari ve Edirne'den başlattığı "Darbeye karşı demokrasi yürüyüşü" için **Şırnak ve ilçelerinden** Diyarbakır'a yola çıkan partililer, "15 ve 20 Haziran tarihlerinde kentten çıkış yasak" ve "Seyahat belgesi yok" gerekçeleriyle engellendi. Yerine kayyım atanan İdil Belediyesi eşbaşkanları Murat Şen ve Songül Erdem'in araçlarının önü, İdil yolu üzerindeki Pınarbaşı mevkiindeki kontrol noktasında kesildi. Eşbaşkanların geçişine, "seyahat belgesi yok" gerekçesiyle izin verilmedi. HDP İl Örgütü yöneticileri ise, kent merkezindeki kontrol noktasında durduruldu. Engelleme üzerine partililer geri döndü.

17 Haziran 2020 tarihinde HDP Bingöl İl Örgütü yöneticilerinin "Darbeye karşı demokrasi yürüyüşüne" katılmak üzere gitmek istediği Diyarbakır'a Valilik yasağı gerekçe gösterilerek izin verilmediği öğrenildi. Diyarbakır il sınırında bulunan Abalı polis noktasında 3 buçuk saat bekletilen ve 7 kontrol noktasında da durdurulan partililerin, izin verilmemesi üzerine tekrar Bingöl'e geri döndüğü öğrenildi.

Koronavirüs (Kovid-19) salgın nedeniyle yasak olan düğünlerden kaynaklı mağdur olan yerel sanatçıların yapmak **29 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'da** yapmak istediği basın açıklamasına polis tarafından izin verilmedi. İzin verilmemesi üzerine sanatçılar, müzik

aletlerini yere bırakarak bir dakika boyunca sessiz bir şekilde bekledi. Ardından alkışlarla polislerin engellemesini protesto eden müzisyenler buradan ayrıldı.

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; 7 Temmuz 2020 tarihinden geçerli 21 Temmuz 2020 tarihi de dahil olmak üzere 15 gün süre ile Van ili coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stant kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması yasaklanmıştır.”*

Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel tüm açık alan etkinlikleri toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri, broşür dağıtma, afiş asma diğer illerden katılımlarla birlikte, 08 Temmuz 2020 saat 00.01'den 06 Ağustos 2020 saat 23.59'a kadar 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır.”*

Van'da HDP İpekyolu İlçe Örgütü tarafından stant açmak için Van Valiliği'ne yapılan başvurunun reddedildiği öğrenildi. Valilik tarafından HDP'nin başvurusuna verilen yanıt şu şekildi: *“Halkların Demokratik Partisi İpekyolu İlçe Eşbaşkanı Canan Uzunay tarafından Valiliğimize verilen 09.07.2020 tarihli dilekçe ile 13-19 Temmuz 2020 tarihleri arasında İpekyolu İlçe sınırları içerisinde bulunan sanat sokağı, şehir parkı önü ve Beşyol Kavşağı Dabbaoğlu Parkı önünde parti üye çalışmaları kapsamında üye kaydı için toplam 3 adet stant açma talebi; Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. maddesine istinaden Valilik makamının 03-07-2020 kararına uygun olmadığı değerlendirilmiştir.”*

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“Vatandaşlarımızın toplu olarak buldukları ortamlardan uzak durulması yönündeki tavsiye kararları ve İçişleri Bakanlığının korona virüs tedbirleri kapsamında yayınladığı genelgeler sonrası bazı kamu kurum kuruluşlar ve STK'lar tarafından açık ve kapalı yerlerde yapılması planlanan toplu katılımlı etkinlikler iptal edilmiş ve ertelenmiştir. Vatandaşlarımızın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve kanunlar kapsamında, ilimizde genel sağlığın korunması, kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının önlenmesi amacıyla 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesinin (a) ve (c) fıkraları ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında, ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsil, gösteri ve benzeri tüm eylem ve etkinlikler Mülki İdare*

Amirliğine en az 48 saat önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlayış ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin 16 Temmuz 2020 tarihi saat 00.01 ile 14.08.2020 tarihi saat 24.00'e kadar 30 gün süre ile mülki idare iznine bağlanması, muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemler yapılacaktır."

Batman ve Şırnak'ta çocuklara yönelik cinsel saldırıları protesto etmek için **18 Temmuz 2020 tarihinde Şırnak'ta** Tevgera Jinên Azad (TJA), Halkların Demokratik Partisi (HDP) ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) tarafından yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından izin verilmediği öğrenildi.

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ülkesi ve milletin bölünmez bütünlüğü ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin engellenmemesi, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, meydana gelebilecek olası bir provokasyonun engellenebilmesi ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkâri İl sınırları içerisinde (İl merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) 20/07/2020 tarihi saat 00:01'den 03/08/2020 tarihi saat 23:59'a kadar on beş (15) gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Protesto Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, her türlü Stant Açma, Konser, Şenlik, Meşale Yakma, El İlanı/Bildiri/Broşür Dağıtma (Ticari faaliyetler hariç), Afiş/Poster Asma vb. türdeki her türlü eylem ve etkinliklerin yapılmasının **YASAKLANMASI** kararı alınmıştır."*

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve Koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla; Van ili coğrafi sınırları içerisinde 22/07/2020 tarihinden geçerli 05/08/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile; 2911 sayılı toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantıları 2911 Sayılı Kanununun 17. Maddesine istinaden Yasaklanmıştır. STK'lar ve gerçek kişiler organizesinde düzenlenecek basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılmasının, çadır ve stand kurulmasının/açılmasının, imza kampanyası düzenlenmesinin, bildiri, broşür ve el ilanı*

dağıtılmasının ise, yukarıda açıklandığı üzere Coronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu önerileri doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyon temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızının kontrol altında tutulması 5442 sayılı İl idaresi Kanununun 11. Maddesinin (a) ve (c) fıkrası hükümleri gereğince belirtilen tarihler arasında Mülki İdare Amirinin İznine Bağlanmıştır.”

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve Koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla; Van ili coğrafi sınırları içerisinde **06/08/2020 tarihinden geçerli 20/08/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile;** 2911 sayılı toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantıları 2911 Sayılı Kanunun 17. Maddesine istinaden yasaklanmıştır."*

Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri, broşür dağıtma, afiş asma gibi tüm açık alan etkinlikleri, diğer illerden katılımlarla birlikte, **7 Ağustos 2020 saat 00.01'den 5 Eylül 2020 saat 23.59'a kadar 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içinde yasaklanmıştır."***

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Çin/Wuhan'da 12 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan ve "Covid-19" adı verilen hastalığın dünya üzerinde 120'den fazla ülkeye sirayet ettiği ve dünyada büyük paniğe yol açan salgın hastalığın ülkemizde de görüldüğü bilinmektedir. Hastalıkla mücadele kapsamında, Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun tavsiyeleri ve Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda belirlenen kurallar çerçevesinde birçok alanda kontrollü normalleşme adımları atılmaya başlanılmıştır. Fiziksel temas, solunum vb. yollarla çok hızlı bulaşabilen ve enfekte olan insan sayısını tüm dünyada hızlı şekilde yükselten Koronavirüs (Covid-19) salgınının, halk sağlığı açısından oluşturduğu riski yönetebilmek adına sosyal hareketliliği ve kişiler arası teması azaltarak sosyal izolasyonun mutlak şekilde sağlanması hayati öneme sahiptir. Aksi hallerde virüsün yayılımı hızlanarak vaka sayısı ile tedavi gereksinimi artacak; vatandaşlarımızın hayatlarını kaybetme riskini yükselterek toplum sağlığı ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına sebep olacaktır. 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu 19. Madde, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Madde 11/A ve 11/C hükümleri doğrultusunda, Valilik ve Kaymakamlık Makamının uygun*

göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları programlar, spor faaliyetleri ile bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar ile asgari düzeyde katılım, maske kullanmak ve sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek yapılacak basın açıklamaları hariç olmak üzere İl sınırlarımız içerisinde (İl merkezi ilçeler polis ve jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) düzenlenecek her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü, miting, açık hava toplantısı, protesto eylemi, oturma eylemi, açlık grevi, stant açmak, çadır kurma, imza kampanyası konser, şenlik, el ilanı bildiri, broşür dağıtmak, afiş poster açmak, meşale yakma ve taşıma, konferans vb. tüm etkinlikler **15/08/2020 günü saat 00.01 ile 29/08/2020 günü saat 23.59 'a kadar 15 (onbeş) gün süreyle YASAKLANMIŞTIR.**”

Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “İlimiz genelinde gerçekleştirilebilecek, (Siyasi partilerin, sendikaların ve sivil toplum kuruluşlarının kendi binalarında, kendi personel ve üyelerine yönelik yapacağı genel kurul ve toplantılar ile Devlet kurum ve kuruluşlarının program ve etkinlikleri, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile gelenek ve göreneklere göre yapılacak programlar, spor faaliyetleri ile bilimsel, ticari ekonomik amaçlarla yapılan programları kapsamında gerçekleştirilebilecek etkinlikler ve Valimizce izin verilenler hariç) tüm toplantı ve gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, açık yer toplantısı ile protesto eylemi, miting, çadır kurma, oturma eylemi, stant açma, açlık grevi, anma töreni, afiş, pankart ve poster asma, el ilanı ve bildiri dağıtma, imza masası açma, meşale yakma ve taşıma, konferans, panel, seminer, kermes, yardım toplama faaliyetleri vb. her türlü eylem/etkinlikler 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddeleri ve ayrıca 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. Maddeleri hükmü gereğince **15 Ağustos 2020 – 30 Ağustos 2020 tarihleri arasında (15) gün boyunca, genel asayiş ve kamu düzeninin korunması için Valilik Makamı'nın Oluru ile yasaklanmıştır.**”

HDP Muş Gençlik Meclisi tarafından Malazgirt ilçesindeki Kale Park'ta **16 Ağustos 2020 tarihinde** yapılacak gençlik buluşmasına Malazgirt Kaymakamlığı tarafından **14 Ağustos 2020 tarihinde** Muş Valiliği'nin eylem ve etkinliklere ilişkin yasaklama kararı gerekçe gösterilerek izin verilmediği öğrenildi.

Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüs (Covid-19) salgınının toplum sağlığı açısından oluşturduğu riskin yönetilebilmesi, salgının yayılmasının ve vatandaşlarımızın hayatlarını tehdit etmesinin engellenmesi, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ve yaşanabilecek her türlü olumsuz bir durumun önüne geçilebilmesi amacıyla; 1 Eylül Dünya Barış Günü münasebetiyle örgüte müzahir yapılanmaların koordinesinde provokatif eylemler, yürüyüş, basın açıklaması, müzahir kitlenin provoke edilerek şiddet içerikli sokak eylemleri çıkarma, kaos ortamı oluşturmaya çalışılabileceği, araç, iş yeri yakma, yol kapama, korsan gösteri ve taşlı, molotoflu, EYP'li saldırılar gibi legal, illegal olarak başlayacak toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin amacı dışına saptırılarak toplumsal olaylar çıkartabileceği değerlendirilmektedir. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. maddesine istinaden valilik ve kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği programlar, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları

programlar, spor faaliyetleri hariç olmak üzere, yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda yapılması muhtemel her türlü açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, toplu olarak karşılama ve uğurlama merasimleri, kurum ve kuruluşların kendi binası dışında yapacakları basın açıklaması, oturma eylemi, miting, çadır kurma, imza kampanyası, stant açma, kitlesel cenaze merasimi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsili, gösteri vb. türdeki tüm eylem ve etkinlikler ile ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere; el ilanı, broşür gibi dağıtılması, afiş ve pankart asılması gibi etkinliklerin Şırnak il merkezi ve ilçeler dahil olmak üzere, tüm il sınırları içerisinde 19 Ağustos 2020 günü saat 00.01'den 02.09.2020 günü saat 23.59'a kadar 15 gün süreyle yasaklanmıştır."

1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında **1 Eylül 2020 tarihinde HDP Van İl Örgütü** tarafından Newroz Park'ında gerçekleştirilmesi planlanan "Barış zinciri" eylemine polis tarafından izin verilmedi.

1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında **1 Eylül 2020 tarihinde HDP Diyarbakır İl Örgütü** tarafından Dağkapı meydanından başlamak üzere surlar boyunca Urfa Kapıya kadar gerçekleştirilmesi planlanan "Barış zinciri" eylemine, Diyarbakır Valiliğinin pandemi nedeniyle almış olduğu yasaklama kararı gerekçe gösterilerek polis tarafından izin verilmedi.

1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında **1 Eylül 2020 tarihinde HDP Urfa İl Örgütü** tarafından merkez Haliliye ilçesinde bulunan Ali Şelli Parkı'ndan Ahmet Bahçıvan İş Merkezi'ne kadar gerçekleştirilmesi planlanan "Barış zinciri" eylemine, polis tarafından izin verilmedi. Yürüyüşe geçen kitleye, Ali Şelli Parkı polis tarafından kalkanlarla müdahalede bulunuldu. Buradan da Atatürk Bulvarına doğru yürüyüşe geçen kitleye polis bir kez daha müdahalede bulundu. Polis müdahalesi sonucunda 6 HDP'linin gözaltına alındığı öğrenildi.

Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel tüm açık alan etkinlikleri (toplama, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri/broşür dağıtma, afiş asma, vb.) diğer illerden katılımlarla birlikte, 06.09.2020 saat:00.01'den 05.10.2020 saat 23.59'a kadar 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur."*

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Fiziksel temas, solunum vb. yollarla çok hızlı bulaşabilen ve enfekte olan insan sayısını tüm dünyada hızlı şekilde yükselten Koronavirüs (Covid-19) salgınının, halk sağlığı açısından oluşturduğu riski yönetebilmek adına sosyal hareketliliği ve kişiler arası teması azaltarak sosyal izolasyonun mutlak şekilde sağlanması hayati öneme sahiptir. Aksi hallerde virüsün yayılımı hızlanarak vaka sayısı ile tedavi gereksinimi artacak; vatandaşlarımızın hayatlarını kaybetme riskini yükselterek toplum sağlığı ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına sebep olacaktır. 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu 19. Madde, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Madde 11/A ve 11/C hükümleri doğrultusunda, Valilik ve Kaymakamlık Makamının uygun göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları programlar, spor*

faaliyetleri ile bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar ile asgari düzeyde katılım, maske kullanmak ve sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek yapılacak basın açıklamaları hariç olmak üzere İl sınırlarımız içerisinde (İl merkezi ilçeler polis ve jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) düzenlenecek her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü, miting, açık hava toplantısı, protesto eylemi, oturma eylemi, açlık grevi, stant açmak, imza kampanyası, konser, şenlik, el ilanı bildiri, broşür dağıtmak, afiş poster açmak, meşale yakma ve taşıma, konferans vb. tüm etkinlikler 14/09/2020 günü saat 00.01 ile 28/09/2020 günü saat 23.59'a kadar 15 (onbeş) gün süreyle YASAKLANMIŞTIR."

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 16 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve korona virüs salgınının görüldüğü andan itibaren, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla; Van ili coğrafi sınırları içerisinde 20/09/2020 tarihinden geçerli 05/10/2020 tarihi de dahil olmak üzere 16 gün süre ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantılarının 2911 Sayılı Kanunun 17. Maddesine istinaden yasaklanmıştır. İlimizde düzenlenecek olan basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılmasının, çadır ve stant kurulmasının/açılmasının, imza kampanyası düzenlenmesinin, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılmasının ise yukarıda açıklandığı üzere korona virüs salgınının görüldüğü andan itibaren Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu önerileri doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyon temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızının kontrol altında tutulması amacıyla 5442 sayılı İl idaresi Kanununun 11. Maddesinin (a) ve (c) fıkra hükümleri gereğince belirtilen tarihler arasında mülki idare amirinin iznine bağlanmıştır."*

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Çin Halk Cumhuriyetinde ortaya çıkan Coronavirüs (COVID-19) salgını tüm dünya için halk sağlığı tehdidi oluşturmaktadır. Salgının ülkemizde yayılmasının önüne geçmek amacıyla gereken tedbirler ilgili resmi kurumlarca ivedi bir şekilde alınmaktadır. Bu bağlamda Sağlık Bakanlığı bünyesindeki Koronavirüs Bilim Kurulunun mezkûr hastalığın ülkemizde yayılımının önlenmesine dair tavsiye kararları almıştır. Terör Örgütüne Üye Olma Suçundan tutuklu bulunan Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) üyesi Ebru TİMTİK başlatmış olduğu açlık grevi eylemini ölüm orucuna çevirmiş, ölüm orucunun 238.gününde Bakırköy Sadi Konuk Hastanesinde yaşamını yitirmiştir. Bu olay ile ilgili terör örgütleri tarafından sol görüşlü grupların da desteğiyle çeşitli propaganda faaliyetlerinin planlanabileceği, kitlesel gösteriler düzenlenebileceği, şiddetin turmandırılması ve yaygınlaştırılması için bir fırsat olarak görülebileceği ve söz konusu olayla ilgili eylem/etkinlikler düzenlenmesine yönelik sosyal medya platformlarında çağrılar yapıldığı yönünde bilgiler elde edilmiştir. Bu kapsamda; HDP tarafından planlanan eylem/etkinliklerin provoke edilerek toplumsal olaylara dönüşme riskinin yüksek olduğu, ayrıca ülkemizde de binlerce vatandaşımızın hastalanmasına ve vefat etmesine sebep olan KORONAVİRÜS*

salgınunun planlanan bu eylem/etkinlikler nedeni ile başka kişilere de bulaşma riski taşıdığı değerlendirildiğinden, söz konusu eylem ve etkinliklere katılımcı şahıslar ile vatandaşlarımız veya kolluk kuvvetleri arasında istenmeyen olayların meydana gelebileceği sosyal mesafe kuralının ihlal edilebileceği ve bu sebeple enfekte olan insan sayısının artabileceği, kamu sağlığı ve düzeninin tehlikeye düşebileceği öngörülmektedir. Ayrıca; PKK/KCK terör örgütü ile diğer terör örgütlerinin hareket kabiliyetinin ve eylem yapma özelliklerinin daralması üzerine, kış üslenmesine girmesiyle birlikte terör örgütü elemanları/semptizanları tarafından korsan gösteri yapılabileceği, yasal olarak başlayacak toplantı ve gösteri yürüyüşü, basın açıklaması vb. etkinliklerin, terör örgütlerine müzahir kitlelerce/provokatörlerce amacından saptırılarak, kamuoyuna karşı güç gösterisi, semptizanlarına karşı ise gövde gösterisi şeklinde yansıtılarak terör örgütlerine eleman kazandırmak amacıyla terör örgütü propagandasına dönüşebileceği, halkı kışkırtmak ve toplumsal çatışma meydana getirmek amacıyla güvenlik güçleri ile vatandaşlarımızı karşı karşıya getirmeyi amaçlayan yasadışı eylemleri gerçekleştirmek suretiyle Türkiye ve uluslararası kamuoyunda ülkemizin güvensiz bir ülke olduğu izlenimi yaratılarak ülkemizin itibarının zedelenmek istenebileceği değerlendirilmektedir. İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, dünya genelinde salgın olarak yayılan virüsün toplum geneline yayılmasının önüne geçilebilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, olası yağma ve infial yaratabilecek olayların önüne geçilebilmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması amacıyla Mülki Amirliklerin uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere; miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının, pankart/afiş asılmasının, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddenin (a) ve (c) bentleri ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden Siirt İl sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve jandarma sorumluluk bölgeleri dâhil) **22.09.2020-06.10.2020 tarihleri arasında (15) gün süre ile YASAKLANMASINI**, Gerçekleştirilmesi muhtemel izinli ve izinsiz her türlü toplantı ve etkinliğin 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi (c) bendine istinaden huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve video kayıt makineleri gibi araçlarla kayıt altına alınacaktır. Kamuoyuna Saygıyla duyurulur.”

Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 22.09.2020-06.10.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZİNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda “açık/ kapalı yer

toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb.” eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden 22.09.2020-06.10.2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINI, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.”

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu 19. Madde, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Madde 11/A ve 11/C ve 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri ile İl Hıfzıssıhha Meclisi'nce alınan kararlar doğrultusunda, Valilik ve Kaymakamlık Makamının uygun göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları programlar, spor faaliyetleri ile bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar ile asgari düzeyde katılım, maske kullanarak ve sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek yapılacak basın açıklamaları hariç olmak üzere İl sınırlarımız içerisinde (İl merkezi ilçeler polis ve jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) düzenlenecek her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü, miting, açık hava toplantısı, protesto eylemi, oturma eylemi, açlık grevi, stant açmak, imza kampanyası, konser, şenlik, el ilanı bildiri, broşür dağıtmak, afiş poster açmak, meşale yakma ve taşıma, konferans vb. tüm etkinlikler **29/09/2020 günü saat 00.01 ile 13/10/2020 günü saat 23.59 'a kadar 15 (onbeş) gün süreyle yasaklanmıştır."**

Kars Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Kars Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Milli Güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel asayişin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlüklerin korunması amacıyla; Kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar, spor faaliyetleri, bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar hariç olmak üzere yapılması muhtemel her türlü eylem/etkinlikler ile belirtilen konuların devamı niteliğindeki (toplama, yürüyüş, 50 kişiyi geçen basın açıklaması, araç konvoyu, her türlü karşılama uğurlama, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri/broşür dağıtma, afiş/pankart asma, vb.) her türlü açık ve kapalı alanlardaki eylem/etkinlikler ile bu eylem/etkinliklere katılım amacıyla çevre illerden ilimize gelecek araç ve şahısların da ilimize gelişleri 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden 28 Eylül 2020 günü saat 18.00'den 12 Ekim 2020 günü saat 18.00'a kadar 15 gün süreyle Kars il sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve Jandarma sorumluluk bölgeleri dahil) yasaklanmıştır."

HDP Mardin İl Örgütünün, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında parti yöneticilerinin gözaltına alınmasına tepki göstermek amacıyla **29 Eylül 2020 tarihinde** il binası önünde yapmak istediği basın açıklamasına, polis tarafından izin verilmediği öğrenildi.

DTK Eş Başkanı Berdan Öztürk, DBP Eş Genel Başkanı Saliha Aydeniz ve HDP'li milletvekilleri, Van'da helikopterden atıldığı iddia edilen ve gördüğü tedavi sonrası yaşamını yitiren Servet Turgut için **Van'da** düzenlenen taziyeye **1 Ekim 2020 tarihinde** katıldı. Taziyede HDP'li Hüda Kaya aileye taziye dileklerinde bulunmak için konuşmaya başladığı

esnada polis, müdahalede bulundu. Polis, taziyede konuşma yapılmasına izin vermeyeceklerini belirterek, ziyareti görüntülemek isteyen gazetecilere de müdahale edilerek çekim yapmalarını engelledi.

Diyarbakır Valiliği tarafından yapılan açıklamada, koronavirüs (Kovid 19) tedbirleri kapsamında sivil toplum kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile üst kuruluşları, birlikler ve kooperatifler tarafından düzenlenecek olan etkinliklerin 2 ay ertelendiği duyuruldu. Diyarbakır Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "İçişleri Bakanlığı genelgesinde, içerisinde bulunulan kontrollü sosyal hayat döneminin temel prensipleri olan temizlik, maske ve mesafe kurallarının yanı sıra salgının seyri ve olası riskler göz önünde bulundurularak hayatın her alanına yönelik uyulması gereken kurallar ve önlemler belirlendiğine vurgu yapıldı. Sağlık Bakanlığının ilgili yazısı ve Korona virüs Bilim Kurulunun tavsiye kararı doğrultusunda, mevsimsel etkiler de göz önünde bulundurularak, **2 Ekim-1 Aralık** arasında sivil toplum kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, birlikler ve kooperatifler tarafından düzenlenecek olan etkinlikler ertelenmesine Kaymakamları ve ilgili kurumlarca konu hakkında gerekli hassasiyetin gösterilerek uygulamanın yukarıda belirtilen çerçevede eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesinin sağlanmasına, tedbirlere uymayanlarla ilgili Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 282'nci maddesi gereğince idari para cezası verilmesine, aykırılığın durumuna göre Kanunun ilgili maddeleri gereğince işlem yapılmasına, konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanununun 195'inci maddesi kapsamında gerekli adli işlemlerin başlatılmasına karar verilmiştir."

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, toplu etkinliklerin koronavirüs (Kovid 19) tedbirleri kapsamında 2 ay ertelendiği duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Sağlık Bakanlığı'nun ve Koronavirüs Bilim Kurulu'nun tavsiye kararı doğrultusunda, mevsimsel etkiler de göz önünde bulundurularak, **02.10.2020 tarihin en itibaren 01.12.2020 tarihine** kadar sivil toplum kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, birlikler ve kooperatifler tarafından düzenlenecek olan etkinliklerin ertelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.*"

Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*İlimizde millî güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 07.10.2020-21.10.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZİNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda "açık/ kapalı yer toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb." eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden **07.10.2020-21.10.2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINI, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven***

ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır.”

Ankara Gar Katliamının 5’inci yıldönümünde KESK Urfa Şubesi tarafından, katliamda yaşamını yitiren Nilgün Çevik ve Başak Sidar Çevik'in **Urfa'nın Suruç ilçesinde** bulunan mezarları başında **10 Ekim 2020 tarihinde** anma etkinliği yapılmak istendi. Küçük Sergen Mahallesi Mezarlığı'nda yapılmak istenen anma, jandarma tarafından “yasak kararı var” denilerek grubun mezarlığa girişin izin verilmeyerek engellendi. Anma etkinliğinden sonra HDP Urfa İl Eşbaşkanı Emine Çetiner'in Suruç çıkışında jandarma tarafından durdurularak gözaltına alınarak ilçe Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve Koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla Van ili coğrafi sınırları içerisinde **21 Ekim'den geçerli 4 Kasım da dahil olmak üzere 15 gün süreyle** Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantıları yasaklanmıştır."*

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"İlimiz genelinde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, dünya genelinde salgın olarak yayılan virüsün toplum geneline yayılmasının önüne geçilebilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, olası yağma ve infial yaratabilecek olayların önüne geçilebilmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması amacıyla Mülki Amirliklerin uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere; miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının, pankart/afiş asılmasının, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 02.10.2020 tarih ve 1604 Genelgesi, Siirt Valiliği İl Hıfzıssıhha Kurulunun 02.10.2020 tarih ve 63 sayılı kararı, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddenin (a) ve (c) bentleri ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden Siirt İl sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve jandarma sorumluluk bölgeleri dâhil) **22.10.2020-05.11.2020 tarihleri arasında (15) gün süre ile yasaklanmıştır."***

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. **28 Ekim 2020 tarihinde** Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri ile İl Hıfzıssıhha Meclisi'nce alınan kararlar doğrultusunda, valilik ve kaymakamlık makamının uygun göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi*

*bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları programlar, spor faaliyetleri ile bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar ile asgari düzeyde katılım, maske kullanarak ve sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek yapılacak basın açıklamaları hariç olmak üzere il sınırlarımız içerisinde düzenlenecek her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü, miting, açık hava toplantısı, protesto eylemi, oturma eylemi, açlık grevi, stant açmak, imza kampanyası, konser, şenlik, el ilanı, bildiri, broşür dağıtmak, afiş, poster açmak, meşale yakma ve taşıma, konferans ve benzeri tüm etkinlikler **15 gün süreyle yasaklanmıştır.**"*

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi "Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ve Milletın bölünmez bütünlüğü, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, Korona Virüs (COVID-19) salgınının yayılmasının önlenmesi, genel sağlığın korunması, meydana gelebilecek olası provokasyonların ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11.Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (İl merkezi, İlçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) **02.11.2020 tarihi saat 00:01'den 16.11.2020 tarihi saat 23:59'a kadar on beş (15) gün süre ile Meydan, Cadde, Sokak, Yol, Park gibi umuma açık alanlarda; Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Protesto Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, her türlü Stant Açma, Konser, Şenlik, Meşale Yakma, El İlanı/Bildiri/Broşür Dağıtma, Afiş/Poster Asma vb. türdeki her türlü eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır.**"

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilen Covid-19 salgını ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun özellikle vatandaşlarımızın toplu olarak buldukları ortamlardan uzak durulması yönündeki tavsiye kararları ve İçişleri Bakanlığının korona virüs tedbirleri kapsamında yayınladığı genelgeler sonrası bazı kamu kurum/kuruluşlar ve STK'lar tarafından açık ve kapalı yerlerde yapılması planlanan toplu katılımlı etkinlikler iptal edilmiş/ertelenmiştir. Vatandaşlarımızın temel hak ve hürriyetlerine dair Uluslararası Sözleşmeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve kanunlar kapsamında, ilimizde genel sağlığın korunması, kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının önlenmesi amacıyla; 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesinin (a) ve (c) fıkraları ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında, ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun, temsil, gösteri ve benzeri tüm eylem ve etkinlikler Mülki İdare Amirliğine en az **(48) kırk sekiz saat** önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlayış ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin **13.11.2020 tarihi saat: 00.01 ile 12.12.2020 tarihi saat: 24.00 a kadar 30 (otuz) gün süre ile mülki idare amirinin iznine bağlanması**, muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu, 1593 sayılı Umumi

Hıfzıssıhha Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemler yapılacaktır. Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (İl merkezi, İlçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) 17.11.2020 tarihi saat 00:01’den 01.12.2020 tarihi saat 23:59’a kadar on beş (15) gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda; miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, protesto eylemi, insan zinciri oluşturarak yapılabilecek protesto/yürüyüş ve toplanmalar, halk kürsüleri şeklinde toplantı/toplanmalar/halk toplantıları, ses-yayın araçları (taşıt, mobil vb. araçlar) ile yapılabilecek her türlü sesli ve görsel faaliyetler, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, her türlü stant açma, imza toplama/imza kampanyası, dilek feneri/balon uçurtmak, drone, paramotor/planör vb. her türlü hava faaliyetleri, kamu kurum/kuruluşları hariç olmak üzere anma toplantısı/anma töreni, konser, şenlik, tiyatro, skeç, sinevizyon, pandomim vb. faaliyetler, meşale yakma, el ilanı, bildiri, broşür dağıtma, afiş/poster asma, sticker yapıştırma vb. türdeki her türlü eylemlerin, etkinliklerin ve faaliyetlerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır.”*

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve Koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla; Van ili coğrafi sınırları içerisinde 20/11/2020 tarihinden geçerli 04/12/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantıları 2911 Sayılı Kanununun 17. Maddesine istinaden yasaklanmıştır. İlimizde düzenlenecek olan basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılmasının, çadır ve stand kurulmasının/açılmasının, imza kampanyası düzenlenmesinin, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılmasının ise, yukarıda açıklandığı üzere Koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu önerileri doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyon temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızının kontrol altında tutulması amacıyla 5442 sayılı İl idaresi Kanununun 11. Maddesinin (a) ve (c) fıkra hükümleri gereğince belirtilen tarihler arasında **mülki idare amirinin iznine bağlanmıştır.”***

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında, ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence,*

oyun, temsil, gösteri ve benzeri tüm eylem ve etkinlikler 23.11.2020 tarihi saat: 00.01 ile 22.12.2020 tarihi saat: 24.00'a kadar 30 (Otuz) gün süre ile yasaklanması, karara uymayanlar hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemler yapılacaktır."

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) **02.12.2020 tarihi saat 00:01'den 16.12.2020 tarihi saat 23:59'a kadar on beş (15) gün süreyle** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda; miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, protesto eylemi, insan zinciri oluşturarak yapılabilecek protesto/yürüyüş ve toplanmalar, halk kürsüleri şeklinde toplantı/toplanmalar/halk toplantıları, ses-yayın araçları (taşıt, mobil vb. araçlar) ile yapılabilecek her türlü sesli ve görsel faaliyetler, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, her türlü stant açma, imza toplama/imza kampanyası, dilek feneri/balon uçurtmak, drone, paramotor/planör vb. her türlü hava faaliyetleri, kamu kurum/kuruluşları hariç olmak üzere anma toplantısı/anma töreni, konser, şenlik, tiyatro, skeç, sinevizyon, pandomim vb. faaliyetler, meşale yakma, el ilanı, bildiri, broşür dağıtma, afiş/poster asma, sticker yapıştırma vb. türdeki her türlü eylemlerin, etkinliklerin ve faaliyetlerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."

Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi ve koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren, sağlık bakanlığı ve bilim kurulunun önerileri, sayın cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla; van ili coğrafi sınırları içerisinde **05/12/2020 tarihinden geçerli 19/12/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile** 2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu hükümlerine göre düzenlenecek gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantılarının 2911 sayılı kanununun 17. Maddesine istinaden yasaklanmıştır. İlimizde düzenlenecek olan basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılmasının, çadır ve stand kurulmasının/açılmasının, imza kampanyası düzenlenmesinin, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılmasının ise, yukarıda açıklandığı üzere koronavirüs salgınının görüldüğü andan itibaren sağlık bakanlığı ve bilim kurulu önerileri doğrultusunda salgının/bulaşın toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyon temin, sosyal mesafeyi koruma ve yayılım hızının kontrol altında tutulması amacıyla 5442 sayılı il idaresi kanununun 11. Maddesinin (a) ve (c) fıkra hükümleri gereğince belirtilen tarihler arasında mülki idare amirinin iznine bağlanmıştır."

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Tunceli Valiliği tarafından yapılan

açıklamada şöyle denildi: “Koronavirüs (Covid-19) salgınının, halk sağlığı açısından oluşturduğu riski yönetebilmek adına sosyal hareketliliği ve kişiler arası teması azaltarak sosyal izolasyonun mutlak şekilde sağlanması hayati öneme sahiptir. Aksi hallerde virüsün yayılımı hızlanarak vaka sayısı ile tedavi gereksinimi artacak, vatandaşlarımızın hayatlarını kaybetme riskini yükselterek toplum sağlığı ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına sebep olacağı değerlendirilmekte, bu süreçte Koronavirüs tedbirleri kapsamında oluşturulan İl Hıfzıssıhha Meclisi'nin aldığı her karar ile toplum sağlığının önemi vurgulanmaktadır. Alınan kararlar doğrultusunda, valilik ve kaymakamlık makamının uygun göreceği etkinlikler ile kamu kurum ve kuruluşlarının düzenleyeceği, resmi bayram, resmi anma günleri, resmi tören ve kutlamalar ile bu kurumların gelenek ve göreneklere göre yapacakları programlar, spor faaliyetleri ile bilimsel, ticari ve ekonomik amaçlarla yapılan etkinlik ve toplantılar ile asgari düzeyde katılım, maske kullanarak ve sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek yapılacak basın açıklamaları hariç olmak üzere il sınırlarımız içerisinde düzenlenecek her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü, miting, açık hava toplantısı, protesto eylemi, oturma eylemi, açlık grevi, stant açmak, imza kampanyası, konser, şenlik, el ilanı bildiri, broşür dağıtmak, afiş poster açmak, meşale yakma ve taşıma, konferans vb. tüm etkinlikler 13/12/2020 günü saat 00.01 ile 27/12/2020 günü saat 23.59 'a kadar 15 gün süreyle yasaklanmıştır.”

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ve Milletın bölünmez bütünlüğü, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, Korona Virüs (COVID-19) salgınının yayılmasının önlenmesi, genel sağlığın korunması, meydana gelebilecek olası provokasyonların ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11.Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) 17.12.2020 tarihi saat:00:01'den 31.12.2020 tarihi saat:23:59'a kadar on beş (15) gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda; miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, protesto eylemi, insan zinciri oluşturarak yapılabilecek protesto/yürüyüş ve toplanmalar, halk kürsüleri şeklinde toplantı/toplanmalar/halk toplantıları, ses-yayın araçları (taşıt, mobil vb. araçlar) ile yapılabilecek her türlü sesli ve görsel faaliyetler, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, her türlü stant açma, imza toplama/imza kampanyası, dilek feneri/balon uçurtmak, drone, paramotor/planör vb. her türlü hava faaliyetleri, kamu kurum/kuruluşları hariç olmak üzere anma toplantısı/anma töreni, konser, şenlik, tiyatro, skeç, sinevizyon, pandomim vb. faaliyetler, meşale yakma, el ilanı, bildiri, broşür dağıtma, afiş/poster asma, sticker yapıştırma vb. türdeki her türlü eylemlerin, etkinliklerin ve faaliyetlerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır.”

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "İlimiz genelinde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, dünya genelinde salgın olarak yayılan virüsün toplum geneline yayılmasının önüne geçilebilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, olası yağma ve infial yaratabilecek olayların önüne geçilebilmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması amacıyla Mülki Amirliklerin uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri,

*basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının, pankart/afiş asılmasının, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 27.11.2020 tarih ve 19961 sayılı Genelgesi, Siirt Valiliği İl Hıfzıssıhha Kurulunun 01.12.2020 tarih ve 74 sayılı ve 15.12.2020 tarih ve 81 sayılı kararları doğrultusunda, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddenin (a) ve (c) bentleri ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden Siirt İl sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve jandarma sorumluluk bölgeleri dâhil) **21.12.2020-04.01.2021 tarihleri arasında (15) gün süre ile yasaklanmıştır. (...)**"*

HDP Muş/Varto İlçe Örgütü, "Umut ve cesaret ile örgütlenelim, faşizmi yenelim" şiarıyla 21 Aralık tarihinde yapacakları 2'nci Olağanüstü Kongre için ilçede esnafa bildiri dağıtmak istedi. Varto Kaymakamlığı'na **17 Aralık 2020 tarihinde** yazı yazan HDP'nin talebi ise kaymakamlık tarafından "uygun görülmemiştir" denilerek reddedildi. Kentte ilan edilen 15 günlük eylem ve etkinlik yasağı gerekçe gösterilen Kaymakamlık kararında şöyle denildi: "... tüm etkinlikler 15 gün süreyle yasaklandığında, kaymakamlığımıza sunmuş olduğunuz bila tarih ve 2020/25 sayılı dilekçenizde belirtmiş olduğunuz el ilanı ile esnaf ziyareti talebiniz 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 19'uncu ve 22 maddeleri ile 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu 11'nci maddesinin (A) fıkrası uyarınca uygun görülmemiştir."

Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ve Milletın bölünmez bütünlüğü, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, Korona Virüs (COVID-19) salgınının yayılmasının önlenmesi, genel sağlığın korunması, meydana gelebilecek olası provokasyonların ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11.Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) **01.01.2021 tarihi saat:00:01'den 15.01.2021 tarihi saat:23:59'a kadar on beş (15) gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda; miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, protesto eylemi, insan zinciri oluşturarak yapılabilecek protesto/yürüyüş ve toplanmalar, halk kürsüleri şeklinde toplantı/toplanmalar/halk toplantıları, ses-yayın araçları (taşıt, mobil vb. araçlar) ile yapılabilecek her türlü sesli ve görsel faaliyetler, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, her türlü stant açma, imza toplama/imza kampanyası, dilek feneri/balon uçurtmak, drone, paramotor/planör vb. her türlü hava faaliyetleri, kamu kurum/kuruluşları hariç olmak üzere anma toplantısı/anma töreni, konser, şenlik, tiyatro, skeç, sinevizyon, pandomim vb. faaliyetler, meşale yakma, el ilanı, bildiri, broşür dağıtma, afiş/poster asma, sticker yapıştırma vb. türdeki her türlü eylemlerin, etkinliklerin ve faaliyetlerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."*

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER

Sevk Uygulamaları

8 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Özalp Belediye Eşbaşkanı Dilan Örenci'nin,

Erzurum E Tipi Cezaevi'ne sevk edildiği öğrenildi. Örenci'nin Heretiter Anjiyoödem hastalığı (*Yüz, gövde, nefes borusu ve iç organlarda ödeme bağlı şişme*) bulunduğu ve yapılan sevkini ailesine haber verilmeden gerçekleştiği öğrenildi.

11 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Hakkâri Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mervan Dünder isimli mahpusun, 6 Ocak 2020 tarihinde Van T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildiği ve çıplak arama dayatmasına maruz kaldığı, bu istemi reddeden mahpusun infaz koruma memurları tarafından darp edildiği öğrenildi. Revir ve hastaneye götürülmeyen Dünder'in 2 gün boyunca tek kişilik koğuştaki bekletildiği ifade edildi.

4 Nisan 2020 tarihinde Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde ceza infaz düzenlemesine ilişkin tepki gösteren mahpuslar isyan çıkardı. Koğuşlara müdahale edildiği ve can kaybının yaşanmadığı öğrenildi. İsyanın ardından 439 mahpusun Diyarbakır 4 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevine sevk edildiği öğrenildi. Mahpusların, sevk sırasında ve götürüldükleri Diyarbakır Cezaevinde kalabalık bir grup gardiyan tarafından darp edildikleri belirtildi.

Urfa T Tipi 2 Nolu Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 8 mahpusun (*Kasım Karataş, Zübeyir Paksoy, Ferhat Çiftçi, Mehmet Çelik, Mehmet Tahir Özcan, Orhan Orak, Zana Mazak, Emrullah Oruç*) **14 Temmuz 2020 tarihinde** Bolu ve Tekirdağ cezaevlerine sevk edildiği öğrenildi.

2 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak T Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşanan hak ihlallerine ilişkin Şırnak Barosu Cezaevi Komisyonu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Şırnak Temsilciliği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Cizre Referans merkezi, İnsan Hakları Derneği (İHD) Şırnak Şubesi tarafından yapılan görüşmeler sonrası hazırlanan rapor, 2 Ekim 2020 tarihinde kamuoyuna açıklandı. Raporda, 25 Eylül tarihinde yaşanan sevkler esnasında tutukluların kötü muameleye maruz kaldıkları şikayeti üzerine, 30 Eylül'de tutuklular, cezaevi idaresi ve savcıyla görüşme gerçekleştirildiği belirtildi. Raporda, cezaevinde olan 29 mahpusun Osmaniye, Malatya, Mersin/Tarsus, Kahramanmaraş/Türkoğlu gibi kapalı ceza infaz kurumlarına sevk edildiği bilgisine ulaşıldığı, sevklerin tutukluların talebi olmaksızın, öncesinden hiçbirine bilgi verilmeksizin gerçekleştiği ifade edildi. Yapılan görüşmelerde mahpus beyanlarına göre, şu bilgilere yer verildi:

*Sevkler/sürgünler gece saat 21.00 civarında başlamış,15 civarı infaz koruma memuru ve sivil giyimli (İdareden yetkili kimseler olduğu tahmin edilen) kişiler eşliğinde gerçekleşmiştir. İnfaz koruma memuru tarafından 'Bakanlık Genelgesi var, genelgede isimlerini okunanlar sevk edilecek' denilmiştir. Sevk edilecek kişilerin toparlanma ve vedalaşma için 10-15 dakika süre talebi reddedilerek sevk edilecek kişi/kişileri zorlayarak apar topar çıkarılmıştır. Sevk edilen mahpusların eşyaları olmaksızın sadece ayakkabıların giyilmesi istenmiştir.

* Sevkler/sürgünler yapıldığı esnada mahpuslara ait eşyalar (elbise, şampuan, diş fırçası, kitap, kişisel mektupları, televizyon, saat, semaver vb.) herhangi bir yasal engel olmamasına rağmen kendilerine verilmemiştir. Mahpuslarla görüşme alındığı 30.09.2020 tarihinde eşyalarının diğer oda arkadaşları tarafından toplatılarak kargolandığı iletilmiştir.

* Görüşme gerçekleştirilen Celal İnedi adlı mahpus, sevk gerçekleşen B9 odasında kalan Musa Külter'in arkadaşlarıyla vedalaşmak istemesi üzerinde hapisane personeline kollarından tutularak çıkarılmak istendiğini, ardından da yerde sürüklenerek yaka paça çıkarıldığını iletilmiştir.

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 4 kadın mahpusun (*Elif Deniz, Melek Evren, Ronahi Sırdaş, HDP Midyat eski İlçe Eşbaşkanı Filiz Işık*) gerekçe gösterilmeden **2 Ekim 2020 tarihinde Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'ne** sevk edildiği öğrenildi.

16 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak Cezaevi'nde bulunan 2 mahpusun (*Nesim Kaplan, Mehmet Şakir Erol*) 25 Eylül 2020 tarihinde Tarsus 2 No'lu T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sürgün edildikleri öğrenildi. **Mahpuslardan Nesim Kalkan'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** "Onlarca gardiyan koğuşa girerek sürgün edildiğimizi haber verdi. İç çamaşırlarımızı almamıza dahi izin verilmedi. Yaka paça koğuşlardan alınarak, darp edilerek araçlara bindirildik. Şort ve atletle koğuşlardan zorla çıkardılar. Şahsi eşyalarımız verilmedi. Şırnak Cezaevi'ndeki ceza infaz memurlarınca darp edildik. Ağza alınmayacak küfür ve hakaretlere maruz kaldık. Darp edilirken sürekli 'Size devletin gücünü göstereceğiz' şeklinde tehdit edildik. Eşim hala Şırnak Cezaevi'nde olduğu için hayatından endişe ediyorum." **Mahpuslardan Mehmet Şakir Erol'un konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** "Kötü muamele ve sürgün edilmemizin tek nedeni koğuş değişikliği talebimizdir. Şırnak Cezaevi'nde tedavi olmak istiyordum ama idare tedaviye yanaşmıyordu. Bunun yerine sürekli uyuşturucu haplar veriyorlardı. Verilen haplar beni fiziksel ve psikolojik olarak kötü etkiliyor. Sakat olan sağ kolumdan dolayı uyuyamıyorum. Getirildiğim Tarsus 2 No'lu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde de tedavi için başvuru yaptım ama bir yanıt verilmedi. Tedavi olmak istiyorum. Tedavim yapsın."

11 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kars Cezaevinden bulunan 4 kadın mahpusun (*Görevden alınarak yerine kayyım atanan Kars Belediyesi Eşbaşkanı Şevin Alaca, belediye çalışanı Şengül Erkmen, TJA aktivisti Medya Tagay, Hazal Agdeve*) Diyarbakır Kadın ve Oltu T Tipi Cezaevlerine sevk edildikleri öğrenildi.

Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan 4 mahpusun (*Süphan Çabuk, Tarık Kar, Uğur Şenkozat, Uğur Dirin*) **16 Aralık 2020 tarihinde** "güvenlik" gerekçesi öne sürülerek farklı cezaevlerine sevk edildikleri öğrenildi.

20 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Van T Tipi Kadın Kapalı Cezaevi'nde** bulunan 2 kadın mahpusun (*Taybet Belge, Ebru Şimşek*) farklı cezaevlerine sevk edildikleri öğrenildi. Sevk gerekçesi ise öğrenilemedi.

Demokratik Toplum Kongresi (DTK) Eşbaşkanlığı sıfatı ile yürüttüğü siyasi çalışmalar ve yaptığı konuşmalar nedeniyle **21 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görülen yargılama sonucu 22 yıl 3 ay hapis cezası verilip, hakkında tutuklama kararı çıkarılan Leyla Güven, gece saatlerinde gözaltına alındı. Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de tamamlanan işlemlerin ardından adliyeye sevk edilen Güven'in tutuklandığı ve Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'ne gönderildiği öğrenildi. Güven'in daha sonra Elazığ Kadın Kapalı Cezaevinde sevk edildiği öğrenildi.

Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Vedat Bala, 19 Aralık 200 tarihinde Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildiği ve gerçekleşen sevk ile ilgili ailene bilgi verilmediği öğrenildi.

Sağlık Hakkı İhlali

6 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mukaddes Bayram, şu beyanlarda bulundu: “Rize Kalkandere L tipi L tipi cezaevinde bulunan eşimi (Mahir Bayram) 20.12.2019 tarihinde ziyarete gittim. Eşimi ziyaret ettiğim dönemde, kendisinin ameliyat olduğunu ve ameliyat sonrasında sağlık sorunlarıyla yeterince ilgilenilmediğini ve ameliyat sonrasında yetkililere yaptığı başvurulara rağmen ilgi gösterilmediği için tedavi sürecimin daha kötü bir hal aldığını belirtti. Hastaneye gitmek istediğini ama yetkililerden sürekli olumsuz yanıtlar aldığını söyledi. Ameliyat sonrasında yapılmayan tedaviler sonrasında böbreklerinde iltihaplanma olduğunu ve ameliyat yerinde kanama olduğunu bize aktardı. Hapishane yetkililerinin bu keyfi uygulamalarından dolayı şikâyetçi olduğumu belirtmek isterim. Derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

24 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Medine Sonyacı, şu beyanlarda bulundu: “23.01.2020 tarihinde Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde eşimi (Necmettin Sonyacı) ziyaret ettiğim vakit, eşim bana sağlık problemleri olduğunu ve yeterince tedavi olanaklarından faydalanamadığını söyledi. Hapishane yönetiminin keyfi uygulamalarıyla baş başa kaldığını ve tedavi süreciyle ilgili sağlık problemlerinin her gün daha kötüye gittiğini belirtti. Eşimin yaşamış olduğu bu keyfi uygulama yüzünden sağlığının daha da kötüye gideceğinden duyduğum endişeden dolayı, hapishane yönetiminden şikâyetçi olduğumu belirtmek isterim ve gerekli hukuki desteği derneğinizden talep ediyorum.”

29 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine telefonla başvuruda bulunan Evin Başaran, şu beyanlarda bulundu: “Babam (Nurettin Başaran) 4 yıla yakındır cezaevinde (Siverek D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu) tutuklu olarak kalmaktadır. Babam dışarıdayken trafik kazası geçirmişti. Cezaevinde girmeden önce geçirmiş olduğu bu trafik kazasıyla alakalı 2 defa sırtından ameliyat oldu. Bir ay gibi bir süre önce de cezaevinde ameliyat oldu. Babam yürüyemiyor. Düzenli olarak hastaneye gitmesi gerekmektedir. Cezaevindeki çoğu ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için arkadaşlarının yardımına ihtiyacı vardır. Babamın sağlık sorunları nedeniyle cezaevinden tahliye edilmesini talep ediyoruz. Bu konuda derneğinizden hukuki yardım talep etmekteyiz.”

1 Şubat 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine tarafından kendisi ile Şırnak T-Tipi Hapishanesinde görüşülen mahpus Selim Dedeoğlu, şu beyanda bulundu: “28.06.2019 tarihinden beri FETÖ suçlamasıyla Şırnak Hapishanesi’nde tutuklu bulunmaktayım. Hapishanede Kasım ayından beri ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Günde 1 saat olmak üzere 20’şer dakika normal su ve haftada 1 saat ise sıcak su verilmektedir. 14 kişilik koğuştta 1 adet banyo ve tuvalet olduğu için verilen su yetmemektedir. Su sıkıntısının temelinde ne olduğunu bilmediğimizden ve hapishane yönetimi açıklama yapmadığından bu başvuruyu yaptım. Sorunumuzun duyurulması ve çözülmesi için yetkili makamlardan yardım talep ediyorum.”

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Cengiz Ernez, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum Fırat ERNEZ 9 aydır tutukludur. Şu an da Van T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundadır. Oğlum Fırat ERNEZ %62 engellidir. Oğlumun fiziksel ve ruhsal engel durumu bulunmaktadır. Oğlum bundan yaklaşık 9 ay önce evden ayrıldı. Eve dönmeyince durumdan endişelendik ve ertesi sabah kayıp başvurusunda bulduk. Kayıp başvurusunda bulunduğumuz günün akşamı Hakkâri’nin Yüksekova ilçesinde bulunan şu anda ismini hatırlayamadığım bir karakoldan arandık. Karakol komutanı olduğunu söyleyen Eşref adında bir kişi; “oğlunuz şu anda bizim bulunduğumuz karakolda ve emin ellerdedir” dedi. Karakol komutanı olduğunu söyleyen kişi, “yarın savcılıkla görüşeceğim, oğlunu gelip alabilirsin” dedi. Ben İzmir ilinde eşim ise Mersin ilinde bulunuyordu. Eşim Mersin yakın olduğu için Hakkâri’nin Yüksekova ilçesine gitti.

Eşime çocuğunuzun raporlarını getirin; çocuğunuzu bırakırlar demişler. Ancak aradan 9 ay geçmesine rağmen herhangi bir gelişme olmadı. Oğlum gözaltına alındığında kendisine işkence yapıldığını da söyledi. Oğlum kendini iyi ifade edemediği için neler yaşadığını tam olarak bize aktaramadı. Durumundan çok endişeliyiz. Oğlum cezaevinde yaşamını idame ettirememektedir. Oğlumla en son dün görüştük. Oğlum tıraş olamamakta, giysilerini tek başına yıkayamamaktadır. Oğlumun yaşamından endişe duyuyoruz; oğlumun psikolojik rahatsızlıkları da vardır; nitekim biz oğlumun bu raporlarının hepsini savcılığa sunduk. Derneğinizden gerekli hukuki girişimlerde bulunulmasını talep ediyoruz. Oğlumuzun neden gözaltına alındığını neden tutuklandığını bilemiyoruz.”

6 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sultan Değiş, şu beyanlarda bulundu: *“Eşim (Nimet Değiş) yaklaşık 28 yıldır hükümlüdür. Şu an da Kahramanmaraş'ta cezaevindedir. Yaklaşık 2 aydır eşimle telefon görüşmesi yapamıyorum. Eşimin cezaevinde sürekli hakarete uğradığını biliyorum. Sürekli cezaevini arayıp telefon görüşmesinin neden yapılmadığını sorduğum için en son 5 Şubat günü eşimle konuşabildim. Eşim sürekli baskı gördüklerini, hiçbir dilekçelerinin işleme alınmadığını bildirdi. Yine mektuplarını bize gönderilmediğini söyledi. Maddi durumum olmadığı için cezaevine gidemiyorum. Eşim hem yaşlı hem de hasta. Böbrekleri sorunlu, prostat sorunu ve faranjiti var. Yine bel fıtığından ameliyat oldu. Tek başına cezaevinde yaşaması mümkün değil. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”*

13 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Erdal Taş, şu beyanlarda bulundu: *“2005 yılında örgüt üyeliğinden tutuklandım ve en son Manisa Akhisar Açık Cezaevindeyken 7 Şubat 2020 tarihinde tahliye oldum. Cezaevinde kaldığım sürede orta kulak iltihabı vardı bende. 2012 açlık grevlerinden sonra daha da kötüleştim ve başarısız bir orta kulak ameliyatı geçirdim. Bu ameliyattan sonra baş dönmesi, baş ağrısı oluştu. Yine bende dengesizleşme meydana geldi. Özellikle son iki yıl daha kötüye gitti durumum. Tekrar orta kulak ameliyatı olmama gerekiyordu ama riskli ameliyat denilip ameliyatım yapılmadı ve basit ilaç tedavileri uygulandı. Daha sonra göz problemim başladı. Bunun içinde sadece gözlük ve göz damlası verildi. Ameliyat olmam gerekirken ilaçla geçiştirildi. Zaten her hastaneye sevk için neredeyse 7 ay bekliyordum. Daha sonra hastaneye gidince doktor randevusu almak 4 ayı buluyordu. Yani doktor muayene süresi uzadığı için tedavim hiç düzgün olmadı. Yine uzunca süre boyun tutulması tedavisi uygulandı ancak yine aynı doktor tarafından aslında boyun fıtığı olduğum söylendi ve kesik kesik tedaviler uygulandığı için sonuç alınamadı. Kısaca hükümlü geçen 16 yıl boyunca düzgün bir tedavi görmediğim için sağlık sorunlarım daha kötüye gitti. Şu an tahliye oldum ancak sağlık problemlerinden dolayı iyi bir hayat süremiyorum. Hukuki anlamda gereğinin yapılmasını derneğinizden istiyorum.”*

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Methi Kaya, özetle Cezaevinde 03.10.2019 tarihinde gardiyanlar tarafından (yaklaşık on gardiyan) kaldığı hücrede fiziksel olarak saldırıya uğrayıp göğüs ve kalbinden darbe almıştır. Revire geç götürülmüş ve omurgalarında çatlaklık söz konusu olduğu için hastaneye sevk edilmesi gerekmektedir. Fakat sevk edilmemiş. Geç bir saatte ambulans gelip hastaneye götürülmüştür. Daha sonrada kötü muameleler devam etmiş savcılığa yazılan 2 dilekçe de aleyhine sonuçlanmış ve hücre cezası verilmiştir.

17 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Nihat Bakırtaş, özetle 2016 yılında

tutuklandığında ağır yaralıdır. Vücudunda 3 kurşun ve şarapnel parçaları bulunmaktadır. Sürekli acile kaldırılmış ve daha sonra ameliyat olmuştur. Ameliyattan 4-5 saat sonra cezaevine tekrar götürüldüğünü dile getirmiştir. Göğsünde bulunan şarapnel parçaları ve bağırsak tedavileri için hastaneye götürülmesi gecikmekte ve doktor tarafından tedavi edilmediğini dile getirmiştir. Bu hastalıklarının raporlaştırılmasını ve tedavisinin yapılmasını talep etmektedir.

4 Mart 2020 tarihinde İHD Şırnak şubesine başvuruda bulunan Ayşe İlhan, şu beyanda bulundu: “Oğlum Reşit İlhan 5 yıldır (2 yıl Şırnak'ta ve son 3 yıldır da Gümüşhane'de sürgün) tutuklu bulunuyor. Oğlum, tek kişilik hücreye konulduğunu ve hiçbir ihtiyacının (kantin veya yıkanma gibi) karşılanmadığını bildirdi. Kargoyla gönderdiğimiz eşyalar da kendisine verilmiyor. Oğlumun iki böbreğinde de kum var ve sürekli ağrı çektiği halde hastaneye götürülüyor. Ben ve oğlum defalarca Adalet Bakanlığı'na defalarca dilekçe vermemize rağmen oğlumun yakın bir hapishaneye getirmiyorlar. 1 yıldan fazladır maddi imkânsızlıklardan dolayı ziyaretine gidemiyoruz. Sizden talebim hapishaneye gidip inceleme yapmanız, haksızlığı ve işkenceyi dünyaya duyurmanızdır. Bu konuda hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”

23 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Mazlum Dayan, şu beyanlarda bulundu: “25/08/2016 tarihinde Hakkari merkeze bağlı Oğul köyü kırsalında gerçekleşen operasyon ile gözaltına alınıp tutuklanan, astım tanısı olan ve gözaltı süresinde darp edilmesinden burnundaki kırıklardan nefes almama sorunu yaşayan “21.01.2020 tarihinde nebulizatör cihazı kullanması zorunludur. “raporu olan yakınım Sinan Karer, Vant Yüksek Güvenlikli CİK bulunuyor. Görüşmemizde “100 kişiye 2 kutu dezenfekte bırakılıyor ve maskeleri ücretli veriliyor. büyük koridorlar yıkandı ama henüz koşullarımızın yeterli dezenfeksiyonu yapılmadı dünya üzerinde etkisini göstermiş ciddi bir virüs var ve bunun için gerekli önlemler alınmıyor” demiştir. İçerisinde bulunduğu durumdan ve sağlığından endişe ediyoruz. Cezaevlerinde yeterli derecede önlem alınmadığını görüyor ve cezaevlerini boşatılmasını istiyoruz. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyoruz.”

1 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 2 kadın mahpusun (Şadiye Yanık, Halime Cin) hastalıkları nedeniyle hastaneye sevk edildikleri, ancak sevk esnasında kelepçelenmek istedikleri ve bu duruma itiraz etmeleri nedeniyle götürülmedikleri öğrenildi. Kendilerine “Ölseniz sizi hastaneye götürmeyiz” denilerek tehdit edildikleri iddia edilen 2 kadın mahpustan Yanık'ın şeker ve ülser hastası olduğu ve Cin'in ise diş ve diş eti rahatsızlıklarının olduğu öğrenildi.

2 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa Hilvan 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan Ömer Özmen, haftalık telefon görüşmesinde cezaevinde maruz kaldıkları hak ihlallerini annesi Zeynep Özmen'le paylaştı. Özmen cezaevinde maruz kaldıkları hak ihlallerini şu şekilde aktardı: "Bir koğuşta 18 kişi olarak kalıyoruz. 4 arkadaşımızda yerde yatıyoruz. Cezaevi idaresi bize temizlik ve hijyen malzemesi vermeyip, bize; 'parayla satın alın' diyorlar. Bir el yıkama sabununun fiyatı 50 TL. İdare koşullarımızı dezenfekte etmedi. Sadece zemin katını dezenfekte etti. Gardiyanlar ne maske ne de eldiven takmıyorlar. Bu şekilde koşullarımıza gelip, eşyalarımıza dokunuyorlar. Cezaevinde salgına karşı önlem adına bir şey yok. Zaten kitap ve radyolarımızda elimizden alınmış, durumda.”

10 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa** T Tipi 2 No'lu Cezaevi'ndeki 5B odasında tutuklu bulunan Mehmet Binici isimli mahpus, cezaevindeki tutukluların karşı karşıya kaldıkları sorunları haftalık telefon görüşmesinde ağabeyi Mukadder Binici'yle paylaştı. Ağabey Binici, konuya ilişkin şunları belirtti: *“Kimi tutuklularda kuru öksürük, balgam ve yüksek ateş olduğunu söyledi. Bu durumu idareye dile getirdiklerinde ise idarenin kendilerine ‘Böyle bir durum yok. Bir şeyiniz yok’ denildiğini söyledi. Kardeşim bu son 2 gündür 3 oda arkadaşının soluk almada sorun yaşadığını, yine ateşlerinin düşmediğini, hastalığın içeriye bulaştığını söyledi. Kardeşim telefonda konuşurken bile bana ateşinin olduğunu ve terlediğini söyledi. Kardeşim ilk başta 2 arkadaşının durumunun iyi olmadığını, hastaneye götürülmediklerini, cezaevi revirine kaldırılmaları yönünde talepte bulunmalarına rağmen götürülmediklerini söyledi. Tedbir olarak 22 kişiye 3 sabun verilmiş.”*

30.05.2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesi tarafında buldukları Şırnak Hapishanesinde ziyaret edilen ve başvuruları alınan Fatma Çetinkaya ile Agit Birlik, özetle Türkiye hapishanelerinden aylarca devam eden ve 26 Mayıs tarihinde sona eren açlık grevi eylemlerinin ardından götürüldükleri Şırnak Devlet Hastanesi'nde dahiliye ve göz doktorları tarafından kelepçeli olarak muayene edilmeye çalışıldıkları beyanında bulunmuşlardır.

1 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Şafii Hayme, şu beyanlarda bulundu: *“Vasisi olduğum Soydan AKAY 27 yıldır Türkiye'nin değişik cezaevlerinde tutulan bir mahpus olup 2018 yılından bu yana prostat kanseri tedavisi görmektedir. Bu rahatsızlığı dışından ayrıca eklem romatizması, hepatiti B ve kalp spazmı gibi rahatsızlıkları da bulunmaktadır. Soydan son 2 yıldır Silivri Kapalı Cezaevinde tek kişilik hücrede tutulmakta olup yaşadığı sağlık problemlerinin tedavisi için gerekli olan sağlık hizmetine erişemediği için 6 aydan fazla bir süredir telefon ve görüş hakkına çıkmayarak bu durumu protesto etmektedir. Ben hem vasisi olduğum Soydan AKAY'ın hem de biri Diyarbakır D tipi Kapalı cezaevinde diğeri ise Bolu F Tipi kapalı cezaevinde olan 2 çocuğum ve tüm hasta tutsakların bir an önce gerekli tedavilerin uygulanması için infazlarının ertelenmesini ve tam teşekküllü bir hastaneye sevklerinin yapılmasını talep ediyorum. Ayrıca tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 virüsü nedeniyle başlayan salgın hastalığın cezaevlerini de etkisi altına aldığı bilinmektedir. Soydan'ın bulunduğu Silivri Kapalı Cezaevine 80 mahpusun yapılan corona virüs testleri pozitif çıkmıştır. Cezaevlerinde bulunan kronik hastaların bu virüsten etkilenme ihtimalleri çok yüksek olup bir an önce bu konuda gerekli ve yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu konuda derneğinizden hukuki destek istiyorum.”*

20 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa/Hilvan** 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu Hakan Ergün'ün haftalık telefon görüşmesinde cezaevine maruz kaldıkları hak ihlalleri ailesiyle paylaştığı ve kendilerine "Cezaevi idaresi su vermiyor. Susuzluktan sizle konuşmakta zorlanıyorum. Bir saat bile suyu açmıyorlar. Temel ihtiyaçlarımızı bile gideremiyoruz" dediği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa/Hilvan** 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan Ömer Özmen, haftalık telefon görüşmesinde cezaevine maruz kaldıkları hak ihlalleri ailesiyle paylaştığı ve kendilerine Kovid-19 salgını tehlikesinin devam etmesine rağmen su kesintileri nedeniyle temizlik ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını belirtti.

22 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mümtaz Çerçel, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim (Yılmaz Çerçel) 1993 yılından beri cezaevindedir. Şu an Eskişehir L Tipi Kapalı Cezaevinde kalmaktadır. Yakalandığı ilk yirmi dokuz gün gördüğü yoğun işkenceden dolayı 1995 yılında kendisinde kronik şizofreni rahatsızlığı ortaya çıktı. 2003 yılında İstanbul’da adli tıp kurumu tarafından kendisine şizofreni tanısı kondu ve tahliyesi konusunda rapor verildi. Ancak bu rapor ailesinden gizlendi. 10,5 ay sonra avukatlarla beraber yaptığımız cezaevi ziyaretinde bu rapordan haberdar olduk. Bu rapora istinaden dışarıda tedavi görmesi için tahliye edildi. 2 yıl kadar dışarıda kalıp tedavi oldu. Daha sonra tedavinin devlet kontrolünde olması gerektiği gerekçesiyle cezaevine alınıp, Manisa Ruh ve sinir hastalıkları hastanesine yatırıldı. Hastaneden sonra tekrar cezaevine konuldu. Gördüğü tedavi ve aldığı ilaçlarla sağlık durumu görece daha iyiye doğru gidiyordu. O süreçten günümüze, dönemsel olarak hastalığı değişkenlik gösterdi. Kardeşim altı aya yakındır, yeni kurulmuş olan Eskişehir L tipi cezaevinde kalmaktadır. Bu cezaevine getirildikten sonra daha önce aldığı ilaçları kendisine verilmemektedir. Gerekçe olarak tarafımıza, kendilerinde ilaçlara ilişkin rapor bulunmadığı belirtilmektedir. Kardeşim tek kişilik hücrede tutulmaktadır. Kardeşimin ilaçlarının düzenli olarak verilmesi ve tedavisinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesini istemekteyiz. Aydın ilinde başka bir kardeşim olmasından dolayı cezaevindeki kardeşimin Aydın Söke Cezaevi veya İzmir Urla cezaevine nakledilmesini istemekteyiz. Özellikle kardeşimin ilaç ve tedavisi başta olmak üzere belirttiğimiz hususlarda derneğinizden hukuki yardım talep etmekteyiz.”

3 Mayıs 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine dilekçe ile başvuruda bulunan Av. Newroz Uysal şu beyanlarda bulundu: “Müvekkilim Nesim KALKAN (3176643810) Şırnak T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda hükümlü olarak tutulmaktadır. Kendisi hakkında müebbet hapis cezası verilmiş olup 1993 yılından beridir başta Bursa Cezaevi olmak üzere birçok cezaevinde 27 yıldır tutsaktır. 2005 yılında rahatsızlığı başlayan müvekkilimin 28.12.2006 Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi ile Mersin Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi sağlık kurul raporlarına göre “Gluten Enteropatisi- Çölyak hastalığı ile İnaktif Hepatit B taşıyıcısı olduğu teşhisi konulmuştur. Zaman içerisinde alınan farklı raporlarda ve en son tarihli 07.06.2018 tarihli Dicle Üniversitesini Sağlık kurul raporuna göre “çölyak hastalığı tanısı olan hastanın ömür boyu glutensiz diyet yapması gerekmektedir. Aynı zamanda Hepatit B olan hasta 6 ayda bir hepatit paneli HBV DNA ve biyokimyasal tetkikler için 3. basamak bir sağlık merkezine başvurması gerekmektedir.” Gerekçeleriyle düzenli takip ve UYGUN DİYET yapılması zorunludur. Müvekkil, 16 yıldır bu hastalığa rağmen cezaevinde tutulmakta, birçok kez diyete uyulmaması yapılan yemeğin diyete uymaması, diyet yemeğin hiç verilmemesi vb nedenlerle mağdur edilmiş gelinen düzey itibariyle insan hakkı ihlali yaşam hakkını tehdit etmektedir. Son yıllarda kendisine 12 parmak bağırsağı ülseri teşhisi de konmuştur. Bu koşullarda maalesef ki “diyete uygun yemeğin sağlanması halinde cezaevinde kalması uygundur” denilerek tahliyesi engellenmektedir. Başvuru tarihimiz itibariyle Şırnak T Tipi C.İ.K kalan Nesim KALKAN’a 16 Nisan 2020 tarihinden bu yana diyetine uygun yiyecek ve ekmek verilmemektedir. Diğer tutsaklarla aynı yemek verilmekte ya hiç yememek- aç kalmak- ya da sebep olacağı sağlık sorunlarını göze alarak bu yemeği yemek tercihi ile baş başa bırakılmıştır. Bu tarihten beridir yemeğin verilmemesi ile ilgili kendisi, ailesi ve vekili olarak tarafımızca cezaevi idaresi işle görüşülmüştür. Şırnak C.İ.K “7242 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesi ile Açık Cezaevinin boşaldığı, yemekhanede diyet yemeğin açık cezaevindeki hükümlüler tarafından yapıldığı, onların tahliyesi ile aşçı olmadığından yemeğin verilmediği”ni teyit etmişlerdir. Ancak diyet ekmeğin Şırnak il merkezinde fırından tedarikinin sağlandığı söylene de müvekkilim ailesine ilettiği bilgilerde ekmeğin de glutensiz olmadığını ifade etmiştir. 16 Nisan’dan itibaren glutensiz uygun diyet alamayan müvekkilde baş dönmeleri, kas ağrısı, bağırsak sancısı, ishal, eklem ağrıları,

iştahsızlık, zaman zaman kusma vb rahatsızlıklar baş göstermiştir. Cezaevi ile görüşülmüş, Şırnak CBS başvurusunda bulunulmuştur. Ancak bu durum 15 gün boyunca sürmüş 30 Nisan 2020 Perşembe günü akşam glütensiz diyete uygun ekmek aldığını ancak halen uygun yemek verilmediğini bu nedenle rahatsızlıklarının arttığı bilgisini ailesine ilemiştir. Kendisine bu süreç boyunca sadece glütensiz yemek olarak 1 paket makarna verilmiştir. İlk aşamada sağlığının korunabilmesi amacıyla diyet yemeğinin verilmesi elzemdir en kısa zamanda uygun diyet yemek verilmelidir. Yaşanan bu durum COVID-19 koşullarında bağışıklığın güçlendirilmesi gerektiği koşullarda sağlığını bozmuş, zaten kronik hastalıkları bulunan müvekkilimin direncini düşürmüştür. Ayrıca Covid-19 salgını risk grubunda bulunması gerekçesiyle yapılan tahliye başvurumuza ise halen cevap verilmemiştir. Tüm bu nedenlerle müvekkilimin rızası dahilinde yukarıda yer verdiğim süreçle ilgili derneğimize başvuruda bulunmaktayız. Bu hususta çalışmalarınızda, hukuksal başvurularınızda, rapor ve verilerinizde bilgi olarak yer vermenize rıza göstererek her türlü girişimde bulunmanızı talep ediyoruz.”

1 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan Adnan Aksu isimli mahpusun, ailesiyle gerçekleştirdiği telefon görüşmesinde maruz kaldıkları hak ihlallerini anlattığı belirtildi. Aksu’nun görüşmede; hapishanedeki suların çamurlu aktığını, yemeklerden kıl, kurt böceği ve sinek çıktığını, coronavirüs tedbirlerine uyulmadığını söylediği öğrenildi.

10 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Çimen Ülker, şu beyanlarda bulundu: *“Benim öz annem olan Müşehher Ülker 08/06/2020 gecesini evimize yapılan polis baskını ile gözaltına alındı akabinde de 10/06/2020 günü çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Annemin gözaltına alınmadan önce siroz, hepatit b, migren gibi kronik rahatsızlıklar ve kolunda lif yırtılması ile böbreğinde kist ve taş bulunması gibi rahatsızlıkları bulunmaktadır. Annemin tutuklanmasından sonra söz konusu rahatsızlıkları ilerlemiş, bir aylık sürede 4 defa revire çıkmak zorunda kalmıştır. Annem ayrıca yaklaşık 1 yıldır sinirsel rahatsızlığı nedeniyle ilaç kullanmaktadır. Annem ile en son 08/07/2020 günü tutuklu olduğu Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevinde görüştüm. Bu görüşmemizde yüzünün şiş olduğunu gördüm. Kendisine ne olduğunu sorduğumda siroz hastalığı nedeniyle karnının bazı bölümleri ile yüzünün şiştiğini söyledi. Annemin rahatsızlıkları ile ilgili tüm raporları kullandığı tüm ilaç reçetelerini yargılandığı dosyaya sunmamıza rağmen kendisi tahliye edilmiyor. Ben annemin içinde bulunduğu sağlık problemleri nedeniyle çok kaygılıyım. Derneğinizden bu konuda hukuki destek talep ediyorum.”*

15 Temmuz 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Elazığ 1 No’lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan ve KHK ile kapatılan DİHA Muhabiri Mehmet Güleş’in gönderdiği mektupla cezaevinde yaşanan hak ihlallerini anlattığı ve hapishanede bulunan hasta mahpusların tedavisinin salgın nedeniyle yapılmadığını söylediği öğrenildi. Güleş’in mektubunda tedavilerinin yapılmadığını ve salgın nedeniyle risk altında bulduklarını söylediği hasta mahpusların isimleri şöyle:

* Zülküf Yıldırım, 68 yaşında. Beyin tümöründen bir gözünü kaybetmiş. Mide kanaması var. Guatır, tansiyon ve diyabet hastası. Sürekli tedavi olması gerekiyor.

* Yekta Bortan, hepatit B hastası. Tedavi olması gerekiyor.

* Süphi Güler, Kalp yetmezliği, hipertansiyon ve bel fıtığı hastalığı var.

* Askeri Duman, Diyabet hastası. Tedavi olması gerekiyor.

* Deniz Yıldırım, bağırsak kanseri. 3-4 ay önce ameliyat olmuş. Koşullar tedavisi için uygun değil.

* Aziz Altın, bir kolu yok. (sağ kol)

* Mehmet İşsiz, daha önce bel fitiği ameliyatı olmuş ama rahatsızlığı halen devam ediyor. Kalp hastası. Anjo olması gerekiyor. Mide ülseri var. Kan pıhtılaşması oluşmuş. Yaklaşık 40 gün önce siyah atmış. Midesi için tedavi olması gerekiyor.

* Hüseyin Bozkurt, 70 yaşında ve 29 yıldır cezaevinde.”

1 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan Naim Türköz isimli mahpusun, koronavirüs (Kovid-19) testinin pozitif çıktığı, ancak tedavisinin yapılmadığı belirtildi. Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Van Şubesi, Tutuklu ve Hükümlü Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER), Van Barosu, Van-Hakkari Tabip Odası ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) tarafından konuya ilişkin yapılan ortak yazılı açıklamada şöyle denildi: “Bugün ailesi ile yaptığı telefon görüşünde mahpus nefes alamadığını ve eklem ağrısından yürüyemediğini aktarmış, hastaneye götürülmediğini ifade etmiştir. Avukatlarca cezaevine yapılan ziyarette cezaevinin test sonuçlarından somut bilgi sahibi olmadığı tespit edilmiş, test sonuçları ve mahpusun durumunun ağırlaştığı bilgisi ile hastane sevkini yapılması talebi idarecilere aktarılmıştır. Naim Türközü iç organ rahatsızlığı nedeniyle virüs için riskli grupta olup sağlık durumunun derhal tespiti ve hastane sevkini yapılması gerekmektedir.” Mahpusun 2 Ağustos 2020 tarihinde hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

2 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa T Tipi 2 Nolu Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 8 mahpusun (Kasım Karataş, Zübeyir Paksoy, Ferhat Çiftçi, Mehmet Çelik, Mehmet Tahir Özcan, Orhan Orak, Zana Mazak, Emrullah Oruç) 14 Temmuz'da Bolu ve Tekirdağ cezaevlerine sevk edildiği öğrenildi. 3 arkadaşı ile Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edilen Kasım Karataş'ın 2 gün süren sevk yolculuğunda kendilerine ne yemek ne su ne de ilaçlarının verilmediğini paylaştığı belirtildi. 14 günlük karantina sürecinin ardından babası ile telefon görüşmesini aktaran Gülistan Karataş'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: “Babam 2 gün boyunca süren yolculukta en temel insani ihtiyaçlarını karşılanmadığını söyledi. Yemek, su ve kullanmaları gereken ilaçların kendilerine verilmediğini, yine tuvalet ihtiyaçlarının karşılanmadığını söyledi. Babam bu yolculuğun canlarına kasıt olduğunu ve ‘belki yolda ölürsünüz’ anlayışı güdüldüğünü söyledi. Babam cezaevi yönetiminin kendilerine aynı cezaevi kampüsü içerisinde bulunan T 1 Nolu cezaevine sevk edileceklerinin söylediğini ancak daha sonra bin 200 kilometre uzaklıkta bulunan Tekirdağ'a sürgün edildiklerini söyledi. Salgına rağmen babam ve beraberindekileri 2 gün yolda götürdüler. Babam, söz konusu yolculuktan sonra rahatsızlıklarının daha da arttığını söyledi.”

2 Eylül 2020 tarihinde İHD Van Şubesine telefonla başvuruda bulunan Uğur Sayan, şu beyanlarda bulundu: “Vasisi olduğum Mehmet Yamaç Kayseri Bünyan hapisanesindedir. Kendisi ile yaptığım görüşmede, rahatsızlanması ve nefes almada zorlanması üzerine revire kaldırıldığını, Covid-19 belirtileri olmasına karşın hastaneye götürülmediğini ve test yaptırılmadığını söyledi.”

3 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Cumhuriyet Başsavcılığı'nın DTK'ya yönelik yürüttüğü soruşturma kapsamında 29 Haziran 2002 tarihinde “Örgüt üyesi olma” iddiasıyla tutuklanan 72 yaşındaki Barış Annesi Makbule Özbek'in tutulduğu Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'nde kalp krizi geçirdiği ve hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi. Birçok kronik hastalığı bulunan **Makbule Özbek'in oğlu Özgür Özbek'in konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** “Annemin bir an önce tahliye edilmesi gerekiyor. Sağlığı cezaevinde kalmaya uygun değil.

Yaklaşık bir hafta önce tansiyonu yükselmişti. Cezaevi doktoru tam teşekküllü bir hastanede tedavi olması gerektiğini söylüyor. Ancak pandemi nedeniyle hastaneye gidemiyordu.”

4 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan ve Diyabet, kolesterol hastalıkları bulunan 66 yaşındaki hasta mahpus İbrahim Alkan'ın verilen yanlış ilaçlar sonrası zehirlendiği öğrenildi. **İbrahim Alkan'ın geline Pınar Alkan'ın konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde:** “Kayınpederim ilaçları içince zehirleniyor ve revire kaldırılıyor. Kendisi ile birlikte ilaçları da götürüyor ve doktorlara, ‘Sizin bana verdiğiniz yanlış ilaçlar nedeniyle zehirlendim’ diyor. Askerler elinden ilaçları alıp yok ediyorlar. Bu konuda kendisi de dilekçe yazarak cezaevi yönetimine durumu bildirdi. Biz de bu dilekçelerin bir örneğini talep ettik ama gardiyanlar ‘biz o dilekçeleri çöpe atıyoruz’ dediler. Kayınpederim olaydan sonra hiçbir şekilde hastaneye de götürülmedi. Maske ve eldiven talebi için tutukluların yaptıkları eylem nedeniyle de kayınpederimin ayda bir kez olan açık görüşü de yasaklandı.”

8 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Siverek T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan yüzde 78 engelli ve “Tek başına kalamaz” raporu olan Nurettin Başaran isimli mahpusun, Koronavirüs (Kovid-19) pandemisi nedeniyle hastaneye götürülmediği ve tedavisinin aksatıldığı öğrenildi.

11 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan 81 yaşındaki Mehmet Emin Özkan isimli mahpusun, 6 aydır Koronavirüs (Kovid-19) pandemisi nedeniyle hastaneye götürülmediği ve tedavisinin aksatıldığı öğrenildi. 1993 yılından bu yana cezaevinde bulunan Özkan'ın kalp, tansiyon, zehirli guatr, kemik erimesi, böbrek ve bağırsak bozuklukları, aşırı derecede kilo kaybı, duyma ve görme eksikliği gibi çeşitli sağlık sorunları bulunduğu belirtildi.

18 Eylül 2020 tarihinde İHD Van Şubesine telefonla başvuruda bulunan Sait Özkahraman, şu beyanlarda bulundu: “Ağabeyim (Takiyettin Özkahraman) 75 yaşında ve Patnos L Tipi Cezaevindedir. Kalp ve Akciğer yetmezliği hastalıkları var. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Dursun Odabaşı Hastanesinde yoğun bakımda olduğunu ve durumunun kritik olduğunu öğrendik. Cezaevi idaresi abimi hastaneye sevk ettiklerine dair bize bilgi vermedi. Biz bu ayın 17'sinde tesadüfen E-nabızdan öğrendik.”

21 Eylül 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Hatice Yakışır, şu beyanlarda bulundu: “Benim eşim Talip YAKIŞIR 3 yılı aşkın bir süredir cezaevinde tutulmaktadır. Yaklaşık 2 yıldır İzmir Menemen Kapalı Cezaevinde bulunmaktadır. Eşime 1 yıl önce tüberküloz teşhisi konulmuş olup bun hastalık ile ilgili gerekli tedavisi yapılmamaktadır. Eşimin rahatsızlığı nedeniyle 2 ayda bir kendisine iğne yapılması gerekmekte olup bu tedaviye erişimi sağlanmamaktadır. Kendisi ile en son 2 hafta önce yaptığım telefon görüşmesinde hakkında herhangi bir disiplin cezası olmamasına rağmen dönem dönem hücreye konulduğunu, cezaevi yönetiminin keyfi tutum içinde olduğunu belirtti. Cezaevinde yaşanacak herhangi bir hak ihlalinin sebebinin de bu keyfi tutum olduğunu özellikle belirtti. Ben eşimin gerek sağlığa erişim gerekse keyfi bir şekilde hücreye konulması nedeniyle yaşadığı problemlerin giderilmesi için derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

7 Ekim 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Rojhat Karaman, şu beyanlarda bulundu: “Zeki karaman, Van T Tipi Kapalı cezaevinde, 16 gündür açlık grevindedir. Bize aktardığı bilgilere göre; kendisine ait hakları gasp edilmektedir. Rahatsız

olduğu halde doktora götürülmemektedir. Dilekçelerine cevap verilmemektedir. Adeta ölüme terk edilmiş bir vaziyette, memurlar tarafından kötü muamele görmektedir. Mahkuma “Ölecekseniz ölin bize ne” denilmektedir. Aylardır ilaçları verilmemektedir. Covid 19 sürecinde hiçbir önlem alınmıyor. Mahpus sayısı olması gereken sayıdan fazla. 3 kişi kalınması gerekirken 16 mahpus birlikte kalmakta, 7-8 kişi yerde yatmak zorunda kalmaktadır. Temizlik ve barınma konularında sıkıntılar yaşanmaktadır. Koşuş dezenfeksiyonu 2-3 aydır yapılmamakta ve günlerce aynı maske ve eldiven kullanma mecburiyetinde bırakılmışlardır. Açlık grevine iten sebeplerin ortadan kaldırılması ve sağlık koşullarının karşılanması ailesi olarak talebimizdir. Yetkililerin bir an önce bu konuda gerekli müdahaleleri elzemdir. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyoruz.”

17 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Maraş Türkoğlu 1 No’lu L Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Süleyman Saçal isimli mahpusun telefon ile görüştüğü amcası Mehmet Can Saçal aracılığıyla basında çıkan açıklamalarında, buldukları koşullara üst koşullardan lağım suyu aktığını söylediği öğrenildi.

22 Ekim 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mümtaz Çerçel, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim (Yılmaz Çerçel) 1993 yılından beri cezaevindedir. Şu an Eskişehir H Tipi Kapalı Cezaevinde kalmaktadır. Yakalandığı ilk yirmi dokuz gün gördüğü yoğun işkenceden dolayı 1995 yılında kendisinde kronik şizofreni rahatsızlığı ortaya çıktı. 2003 yılında İstanbul’da adli tıp kurumu tarafından kendisine şizofreni tanısı kondu ve tahliyesi konusunda rapor verildi. Ancak bu rapor ailesinden gizlendi. 10,5 ay sonra avukatlarla beraber yaptığımız cezaevi ziyaretinde bu rapordan haberdar olduk. Bu rapora istinaden dışarıda tedavi görmesi için tahliye edildi. 2 yıl kadar dışarıda kalıp tedavi oldu. Daha sonra tedavinin devlet kontrolünde olması gerektiği gerekçesiyle cezaevine alınıp, Manisa Ruh ve sinir hastalıkları hastanesine yatırıldı. Hastaneden sonra tekrar cezaevine konuldu. Gördüğü tedavi ve aldığı ilaçlarla sağlık durumu görece daha iyiye doğru gidiyordu. O süreçten günümüze, dönemsel olarak hastalığı değişkenlik gösterdi. Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda tek kişilik odada kalmaktadır. Kardeşim ile yaklaşık 2,5 ay kadar telefon görüşmesi yapmadık. Pandemi nedeniyle de açık görüş yapılmadı. Kapalı görüşlerde ise bir diğer kardeşim, Yılmaz ÇERÇEL ile görüştü. Kardeşim Yılmaz ÇERÇEL kapalı görüşlerde tutarsız konuşuyordu. İnsan Hakları Derneği ve kendi özel avukatımız kanalıyla yaptığımız rapor başvurusu üzerine bu yıl içerisinde kardeşim hastaneye götürüldü. Rapor içeriği hakkında avukata ve bize henüz bir bilgi verilmedi. Kardeşim en son geçen hafta Perşembe günü kız kardeşim ile yaptığı telefon görüşmesinde, rapor konusunda bir şey anlatamamış. Telefonda tutarsız ve birbirinden kopuk cümleler kurmuştur. Biz Yılmaz ÇERÇEL’in ailesi olarak durumundan endişeliyiz. Dişleri tamamen dökülmüş onun dışında ise ilaçlarının alıp almadığını bilmiyoruz. Ayrıca takma diş vardı ancak şu an için takma dişinin olmadığını biliyoruz. Kardeşime takma diş verilmesi için talepte bulduk ancak bu talebimizle ilgili herhangi bir dönüş tarafımıza yapılmamıştır. Kardeşim tek başına cezaevinde yaşamını idame ettirememektedir. Kardeşimin infazına çok kısa bir süre kalmıştır. Ancak hastalığı nedeniyle kalan infazının göz önünde bulundurularak dışarıda tedavi görmesini istiyoruz. Ayrıca annemiz Zekiye ÇERÇEL, kardeşimin durumunu görmesi nedeniyle çok büyük üzüntü yaşadı ve 2011 yılında vefat etti. Kardeşimle ilgili gerekli hukuki girişimlerde bulunulmasını talep ederiz.”

23 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan Yaşar Gümüşlü

isimli mahpusun, ülser hastalığı bulunmasına rağmen cezaevi idaresi tarafından ilaçlarının kendisine verilmediği öğrenildi.

13 Kasım 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Derya Ayan, şu beyanlarda bulundu: “*Babam (Necmettin AYAN) yaklaşık 4 yıldır Diyarbakır 1 No’lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda hükümlü olarak bulunmaktadır. Babam akciğer kanseri olup; ayrıca kolesterol hastası ve şeker hastasıdır. Babam akciğer kanseri olması sebebiyle kanında sürekli pıhtılaşma olduğu doktorlar tarafından bize söylendi. Babam hastalıklarından dolayı 15 Temmuz 2016 tarihinde Ankara iline Ankara Numune Hastanesine götürüldü. Babam tedavi süresince Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kaldı. Babam Ankara Numune Hastanesinde ameliyat oldu ve bir süre Kemoterapi gördü. Babam Ankara’da tedavi görürken Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 6 ay süresince Diyarbakır ilindeki evine gönderildi ve evde tedavi için infazını ertelediler. Daha sonra babamın tedavisi devam etsin diye tekrar bir 6 ay daha infaz erteleme kararı verdiler. İnfaz erteleme süresi geçtikten sonra babam tekrar Diyarbakır 1 No’lu Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’na konuldu. Babam cezaevine tekrar konulduktan sonra tedavi işlemleri aksadı. Babamın 2 hafta önce hastaneye kaldırıldığını öğrendik. Babamın durumunu öğrenmek amacıyla cezaevini aradık. Babamla ilgili 3 gün boyunca bilgi sahibi olamadık. Daha sonra bize babamın Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesinde olduğu söylendi. Babamın hapisanedeyken ağrıların olduğu bu nedenle kendisine test yapıldığı ve COVID testinin pozitif olduğu tarafımıza aktarıldı. Babam 18 gündür hastanede COVID servisinde kalmaktadır. Babamın yukarıda belirttiğimiz hastalıklarının yanında bir de COVID testi pozitif çıkmıştır. Babamın sağlık durumundan endişeliyiz; hastaneden bizleri aradıklarında babamda kan pıhtılaşması olduğu ve tedavisinin sürdüğü söylendi. Babamın hastalıkları ve şu anki COVID testinin pozitif çıktığı da göz önünde bulundurularak; tedavisinin hastalıkları da dikkate alınarak titizlikle yürütülmesini istiyoruz. Babamın COVID tedavisi ardından hastalıkları da göz önünde bulundurularak infazının ertelenmesi ile diğer hastalıklarının tedavisi için serbest bırakılmasını talep ediyoruz.”*

1 Aralık 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır’da 26 Haziran 2020 tarihinde evine yapılan baskında üç saat boyunca köpekli işkenceye maruz bırakılan ve götürüldüğü Mardin’de 12 günlük gözaltı süresinin ardından tutuklanan TJA aktivisti Sevil Rojbin Çetin’in tutulduğu Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’nde tedavi edilmediği öğrenildi. Uzun süredir rahim kanseri tedavisi gördüğü belirtilen Çetin’in hastaneye götürülmediği ve ilaçlarının kendisine verilmediği öğrenildi.

8 Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sedat Değiş, şu beyanlarda bulundu: “*Benim öz babam olan Nimet Değiş 1991 yılından bu yana Türkiye’nin çeşitli cezaevlerinde tutulmaktadır. Yaklaşık 3 yıldır Maraş Türkoğlu cezaevinde kalmaktadır. Kendisi ile en son 26/11/2020 tarihinde telefon ile görüşmesi yaptık. Telefon görüşmesinde guatr ameliyatı olduğunu durumunun iyi olduğunu söyledi. Ancak sesi çok kısık geliyordu. Daha sonra 07/12/2020 tarihinde Maraş’da bulunan bir hastaneden tarafımızı aradılar. Babamın Covid testinin pozitif çıktığını söyleyip kapattılar. Babamın şimdiye kadar uzun süredir cezaevinde kalmasından ötürü guatr, prostat, faranjit, kemik erimesi, bel fıtığı gibi rahatsızlıkları bulunmakta olup cezaevinde kalması sağlığını daha kötü bir şekilde etkilemektedir. Son olarak Covid hastalığının kendisine buluşması bizi çok endişelendirmektedir. Babamın sağlık durumu ile ilgili herhangi bir bilgi alamıyoruz. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyoruz.”*

15 Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Aynur Güzel Korkmaz, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim Serdar GÜZEL yaklaşık 27 yıldır cezaevindedir. Bu süre içerisinde birçok cezaevinde kaldı. Kardeşim tiroit kanseridir; 2009 yılında ameliyat oldu. Kardeşimin tedavisi halen devam etmektedir; ilaç kullanmaktadır. En son 2 yıl önce Trabzon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevki yapıldı. Yaklaşık 1 yıl önce de Diyarbakır 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevki yapıldı. Kardeşim Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaklaşık 1 yılı aşkın süre kaldı. Kardeşimin en son 2 ay önce Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevki yapıldı. Kardeşim Serdar GÜZEL ile dün saat 15.00 sıralarında telefon görüşmesi gerçekleştirdim. Kardeşim telefonda bana; sevinin yapıldığı cezaevine götürüldüğünde tek bir kıyafetin kendisine verildiğini, battaniyenin de kendisine tek adet verildiğini söyledi. Ayrıca kardeşim cezaevinde kendisine plastik çatal ve bıçak verildiğini belirtti. Kardeşim bana telefonda, telefon görüşünde şalvar giydiğini ancak infaz koruma memurlarının şalvarla seni telefon görüşmesine çıkarmayız dediğini aktardı. Kardeşim telefon görüşmesi yapmak için mecburen bu durumu kabul etmiş. Ayrıca yukarıda belirttiğim gibi kardeşim kanser hastasıdır; daha önce bulunduğu cezaevlerinde tedavisinde kullanılan ilaçlar kendisine kutu içerisinde veriliyordu; ancak şu anda bulunduğu Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ilacı kendisine tek adet verilmektedir. Kardeşim kendisine verilen ilaçlar hakkında bilgi sahibi değildir; kutu içerisinde geldiğinde hangi ilaç olduğunu bilmekteydi. Ayrıca kardeşime verilen ilaçları kardeşimin aç karnına ve aynı saatte alması gerekiyor. İlaçlar kardeşime çok geç veriliyor. Kardeşim hastadır ve cezaevinde daha titizlikle kendisine davranılması gerekir. Anlattığım konularla ilgili derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

Haberleşme vb. Hakları Engellenenler

6 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sultan Değiş, şu beyanlarda bulundu: “Eşim (Nimet Değiş) yaklaşık 28 yıldır hükümlüdür. Şu an da Kahramanmaraş'ta cezaevindedir. Yaklaşık 2 aydır eşimle telefon görüşmesi yapamıyorum. Eşimin cezaevinde sürekli hakarete uğradığını biliyorum. Sürekli cezaevini arayıp telefon görüşmesinin neden yapılmadığını sorduğum için en son 5 Şubat günü eşimle konuşabildim. Eşim sürekli baskı gördüklerini, hiçbir dilekçelerinin işleme alınmadığını bildirdi. Yine mektuplarını bize gönderilmediğini söyledi. Maddi durumum olmadığı için cezaevine gidemiyorum. Eşim hem yaşlı hem de hasta. Böbrekleri sorunlu, prostat sorunu ve faranjiti var. Yine bel fıtığından ameliyat oldu. Tek başına cezaevinde yaşaması mümkün değil. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanlar şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim, 5 Nisan'da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koğuş değişikliği yapıldığını ve gittikleri

koğuşta televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmediğini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmediğini de anlattı”

12 Eylül 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; “KCK Ana Davası” kapsamında “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla verilen hapis cezasının Yargıtay tarafından onanmasının ardından Meclis Genel Kurulu’nda vekilliği düşürülen HDP Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları, partisinin kendisi için tutuklu bulunduğu Diyarbakır D Tipi Cezaevi’ne gönderdiği mektuplara el konulduğunu söyledi. Cezaevi idaresinin mektuplara el koymasıyla ilgili karara İnfaz Hakimliği’ne verdiği dilekçe ile itirazda bulundu. Farisoğulları, kendisine 5 Eylül’de tebliğ edilen kararda, mektubun “örgüt propagandası” içerdiği iddia edildiğini kaydetti.

Haklarında Soruşturma Açılanlar

30 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin** E Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan kadın tutuklular hakkında, koğuş dışında sayım vermeyi kabul etmedikleri gerekçesiyle cezaevi idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığı öğrenildi.

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin** E Tipi Kapalı Cezaevi’nde hücre cezaları ve yaşanan hak ihlallerine karşı açlık grevi eylemi başlatan 3 mahpusun (*Elif Deniz, Ronahi Sırdaş, Melek Evren*) hakkında iki ayrı soruşturmadan açılan davanın, Mardin İnfaz Hakimliği’nde görülen duruşmasında, infaz savcılığının talebi doğrultusunda 3 tutukluya her bir soruşturmadan 7’şer gün hücre cezası verdi.

Disiplin Cezası Verilenler

11 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İzzet Gökalp, şu beyanlarda bulundu: “10 Mart 2020 tarihinde 2 yıldan fazla bir süredir Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde kalan oğlum Cihan Gökalp’in açık görüşüne gittik. Görüşmede oğlum, cezaevi yönetiminin kendisine karşı görevlerini kötüye kullanarak keyfi hücre cezaları verdiklerini anlattı. Bu hücre cezalarına gerekçe olarak ise yanında bulundurduğu ajandaların içindeki notların bahane edildiğini aktardı. Yaptığımız görüşmede; “Arama yaparlarken yanımdaki ajandaların hepsini almıyorlar her seferinde bir tane alıyorlar ki bi daha geldiklerinde başka bir ceza vermek için başka bir ajanda bulabilsinler. Böylelikle her geldiklerinde yeni bir hücre cezası vermek için kendilerince gerekçe yaratıyorlar” dedi. Ajandaların içerisinde ne olduğunu sorduğumuzda bize; “Kendi el yazımla yazdığım mahkemedeki savunmam, kendim için tuttuğum notlar yer alıyor. Cezaevinde verdiğim savunmamı bahane ediyorlar ancak verdiğim savunma gizli bir şey değil. Devletin mahkemesinde hakime sunduğum savunma nasıl olur da bir suç teşkil edebilir ki?” dedi. Cezaevi yönetiminin oğluma yönelik bu keyfi uygulamaları sonucu oğluma defalarca hücre cezası verilmekte ve her seferinde ayrı ayrı gidip aldıkları ajandalar bahane gösterilmektedir. Madem o ajandalarda suç unsuru bulunmakta neden yapılan aramalarda hepsi birden alınmamaktadır? Neden her seferinde yeni bir ajandayla yapılan bu keyfiliğe kılıf sağlanmaktadır. Oğlumun cezaevi yönetimi tarafından maruz kaldığı bu keyfi uygulamaların bir son bulması hususunda derneğinizden destek talep etmekteyiz.”

9 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Antep** H Tipi Cezaevi’nde bulunan ve 27 yıldır tutuklu olan Şemsettin Kargılı isimli

mahpusun, cezaevinde yaşadığı hak ihlallerini kızı aracılığıyla kamuoyuna aktardığı gerekçesiyle hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve 1 ay boyunca görüş yasağı verildiği öğrenildi.

Tecrit ve İzolasyon

12 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ömer Aslan, 12.01.2020 tarihinde Şube e-mail adresine yolladığı iletide “25.12.2019 akşam sayımında abim darp edilmiş, hastaneye götürülmesine rağmen muayene edilmemiş, kendisine darp raporu verilmemiş.” Ayrıca “Uzun zamandan beri tek başına hücrede tutulmaktadır” beyanlarında bulunmuştur. **13.01.2020 tarihinde** şube yetkilileri tarafından telefon ile aranan başvuru, şu beyanlarda bulunmuştur. “Ağabeyim yaklaşık 3 yıl önce tutuklanarak Ağrı Cezaevine gönderildi. İki yıldır Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktadır. Abim, Elazığ’da bulunduğu süre boyunca tek başına hücrede tutulmaktadır. Kendisi tutuklu olup uzak bir şehirde olduğu için görüşlere çok sık gelemiyoruz. Ailesi olarak neden sürekli hücrede tutulduğunu bilmiyoruz. Bu sebeple derneğinizden abimi ziyaret etmenizi ve yasalarda yazılı haklarına erişmesi için gereken işlemleri yapmanızı talep ederim.”

21 Ocak 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Servet Kamış, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum (Fethullah Kamış) 5 aydır tutuklu ve hücrede yaşıyor. Hukuki olarak 60 gün tutulması gerekiyor. Oğlum beş aydır hücrede tutuluyor. Tüm itirazlarımız reddedildi. Cezaevi yönetimi psikolojik baskı uyguluyor. Van-Ağrı TEM’den kişiler oğlumla özel görüşmeler yapıyor. Onun ölmüş arkadaşlarının (vücudu parçalanmış) fotoğraflarını gösteriyorlar. Çok ciddi psikolojik baskı var. Mektupların bir kısmını gönderilmesine izin veriyorlar.”

3 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no’lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Aziz Okay, şu beyanlarda bulundu: “Bulduğum cezaevinde maruz kaldığım kimi uygulamaları sizlere aktarmak ve mümkünse hukuki destekte bulunmanızı talep etmek için yazıyorum. Ben yaklaşık üç yıldır cezaevindeyim. Yaşım yirmi bir. Bir yıldır Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde bulunmaktayım. İsteğim dışında Batman M Tipi cezaevinden buraya getirildim. Burada bulunduğum bir yıl süresince tek başıma tutuluyorum ve hiçbir sosyal, sportif, kültürel faaliyete katılamadım. Katı bir tecrit ve izolasyon koşullarında bulunmaktayım. Birçok defa üçlü odalara geçmek için dilekçe yazdım ancak olumlu bir cevap verilmedi. Bunun yanında arkadaşlarla birlikte spor yapmak ve sohbet çıkarmak için defalarca yazmama rağmen bu talebime de olumlu bir cevap verilmedi. Yasalara ve genelgelere göre, haftada on kişi ile on saat sohbet ve spora çıkmamız gerektiği açık iken, ben bir yıldır hiçbir insani sohbet ve spora çıkabilmiş değilim. Bu konuda infaz hakimliğine ya da farklı kurumlara dilekçe yazdığım zaman, cezaevi idaresi bulunduğum koşulların Avrupa Birliği standartlarında olduğunu, üç kişilik odalarda kalanlarla aynı imkanlara sahip olduğumu söylüyorlar. Oysa ben bir yıl içinde hiç kimseyle yüz yüze gelmemiş, sohbet etmiş değilim.”

24 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Emine Koçyiğit, şu beyanlarda bulundu: “21 Şubat 2020 tarihinde kardeşim (Umut Savaş Koçyiğit) babamı telefonla arayıp bir görüşmede bulundu. Görüşmede; yoğun bir tecrit altında bulunduğunu, tahmini 4 kişi tekli odalarda kaldıklarını ve odalardan dışarı çıkarılmadıklarını, tamamen bir izolasyon yapıldığını, kimseden ve hiçbir şeyden haberdar olmadıklarını belirtmiş. “Tabutta

gibi bekliyor” şeklinde beyanda bulunmuştur. Yine buldukları odaya yapılan baskınlarda, kişisel eşyalarına ve kitaplarına el konulduğu ifade etmiştir. Can güvenliklerinin bulunmadığını, gereksiz sürgün gibi durumlara maruz kalma olasılığından dolayı endişe içerisinde olduklarını belirtmiştir. Bende, 27 Aralık 2020 tarihinde kendisini bulunduğu cezaevinde açık görüşte ziyaret etmiştim. O zamanda bana kişisel eşyalarına el konulduğunu, ortak kullanım alanlarının olmadığını ve genel olarak tecrit durumunun sürdüğünü belirtmişti. Kardeşimin bulunduğu hapisanede can güvenliğinden ve insan hakları ihlallerinin süreklileşmiş olmasından dolayı endişe duyuyorum. Derneğinizden hukuki destek talep ediyorum. Avukat desteğini almasını ve aracılığınızla milletvekillerinin oraya ziyaret yapmasını, durumu gözlemlmelerini talep ediyorum.”

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanlar şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim, 5 Nisan’da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koğuş değişikliği yapıldığını ve gittikleri koğuştaki televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmediğini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmediğini de anlattı”

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’nde hücre cezaları ve yaşanan hak ihlallerine karşı açlık grevi eylemi başlatan 3 mahpusun (Elif Deniz, Ronahi Sırdaş, Melek Evren) hakkında iki ayrı soruşturmadan açılan davanın, Mardin İnfaz Hakimliği’nde görülen duruşmasında, infaz savcılığının talebi doğrultusunda 3 tutukluya her bir soruşturmadan 7’şer gün hücre cezası verdi.

14 Ekim 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mazhar Demir, şu beyanlarda bulundu: 16 Eylül 2020 tarihinde sabah saat 4:00 gibi polis ikametgâh adresimize baskın düzenledi. Beni, oğlum (Rojhat Demir) ve üç kızımı göz altına aldılar. Ayın 18’in de adliyeye çıkarıldık. Bizler adli kontrolle serbest bırakıldık, fakat hakim oğlum hakkında tutuklama kararı verdi. Tutuklandığı tarihten 6 Ekim’e kadar karantina vs. prosedürler gereği tek başına bir odada kaldı. 6 Ekim’de ise oğlum tarafsızlar koğuşu diye adlandırılan koğuşa nakledildi. Dün, yani 13.10.2020 tarihinde annesi telefonla kendisiyle görüşünce, annesine siyasi mahpusların bulunduğu koğuşlara geçmek istediği için oradaki memurlar tarafından kendisine psikolojik baskı uygulandığını, kendisi ısrar edince pazartesi gününden (12.10.2020) beri, tek kişilik hücreye atıldığını, orada ne kadar süre kalacağını bilmediğini belirtmiştir. Oğluma yönelik bu hukuk dışı uygulamanın bir an önce kaldırılmasını istemekteyim. Bu hususta derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

Cezaevlerinde Diğer İhlaller

15 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine bulunduğu hapisaneden mektupla (Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020) başvuruda bulunan Hüseyin Polat, şu beyanlarda bulundu: “Yaklaşık 2.5 yıldır bu cezaevinde bulunmaktayım. Bu zaman zarfında sürekli

olarak hak ihlallerine maruz kaldık. OHAL dönemi uygulamaları hala devam etmektedir. Sürekli olarak kitaplarımıza, defterlerimize el konulmaktadır. Ben sanatla ilgileniyorum. Müzikle ilgili iki kitabıma Kürdistan kelimesi geçtiği için el konuldu. Ben çalışmalarımı yapamıyorum. Çok zor şartlar altındayız. Bu konuda derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.” (Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)

15 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine buldukları hapisaneden mektupla başvuruda bulunan Yaşar Kırmızı, Metin Tanrıverdi, Bahri Dağ, İbrahim Al, Sinan Amaç, Necmettin Efe, Barzani Aşkan, Erol Çetin, Düzgün Aydın, Ogır Topdemir Mustafa Geylan, Abdurrahman Dinç, Yusuf Alicioğlu, Düzgün Kemal Akçiçek, Metin Erdem, Şerif Güngen, Nihat Bakırtaş, Soner Öz, şu beyanlarda bulundu: “Her birimiz farklı sürelerde Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktayız. Ohal rejimi kalktığı halde, hala bu cezaevinde bu dönemden kalma rejim uygulanıyor. Bizim karşılaştığımız genel sorunlar şunlardır; **1-)** Hastaneye sevk taleplerimiz uzun süre cevapsız kalmaktadır. Sevk talepleri kabul edildikten sonra gidilen muayenelerde ise kelepçelerimiz çıkarılmadan yapılmaktadır. Bu durum ulusal ve uluslararası mevzuata aykırı olup insanlık onuruna yaraşmayan hareketlerdir. **2-)** Sürekli bir biçimde arama adı altında ani baskınlar yapılmaktadır. Bu aramalarda bütün eşyalarımız darmadağın edilerek özel eşyalarımıza ve defterlerimize el konulmaktadır. Bu aramalarda mahpuslara fiziksel saldırılar yapılmaktadır. El koydukları eşyalar üzerinden keyfi disiplin cezalarına maruz kalmaktayız. Halbuki kitaplar ve diğer yayınlar kontrol edildikten sonra bize verilen yasak olmayan eşyalardır. **3-)** 5275 sayılı yasanın 60. Maddesinde belirtilen kültür, sanat, spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklerden yararlandırılması gerekir şeklindeki haklarımızdan yasada belirtildiği şekilde faydalanamamaktayız. **4-)** 45/1 sayılı genelgede belirtilen kurs konusunda meslek kazandırma ve diğer sosyal faaliyetlere katılma hakkından yeterince faydalanamamaktayız. Yasaya göre haftada 10 saat olması gereken etkinliklere haftada sadece 45 dakika çıkartıyoruz. **5-)** Kurum kütüphanesinden sadece kitap değiş tokuşu şeklinde faydalanabilmekteyiz. Bunun dışında hobi, satranç, dama gibi etkinliklere çıkarılmamaktayız. **6-)** 45/1 sayılı genelgenin 6. maddesi aynı kurumda bulunan kişilere yazdıkları mektuplar posta aracılığıyla gönderilmeyecektir şeklinde olmasına rağmen bu hakkı kullanmamız da engelleniyor. **7-)** 5275 sayılı yasada sadece fm tek dalgalı radyo dinlenir şeklinde bir ibare olmamasına rağmen koğuşlarda bulunan tüm radyolar toplatılmıştır. Bunun yerine bize kantinde satılan radyolardan almamız dayatılmaktadır. **8-)** 7 adet Kitap sınırlaması uygulaması çağdışı bir uygulama olup ayrıca kitap ve diğer yazılı basında geçen Kürt/ Kürdistan vb. kelimeler bahane edilerek bizlere verilmemesi büyük bir hak ihlalidir. **9-)** Süreli – süresiz yayınlar haklarında yasaklama kararı olmadığı halde bizlere verilmiyor. **10-)** Ayda bir kez yapılan açık görüşlerde ise mekanın dizaynından kaynaklı problemler yaşamaktayız. Ailelerimiz ve yakınlarımız ile doğru düzgün sarılma sohbet etme hakkımız engellenmektedir. Ortada kocaman bir masa ailemizle karşılıklı durmaktayız. Bu durum sıcak bir ortamın oluşmasını engellemektedir. Başka cezaevlerinde bu tür bir açık görüş yeri bulunmamaktadır. **11-)** Kantin fiyatları fahiş düzeydedir. Ekonomik olarak bizleri çok zorlamaktadır. Ayrıca keyfi olarak satılmayan birçok eşya bulunmaktadır. Kireç sökücü, tipeks, metal tabak, bıyık makası, cımbız, daksil, prit bunlardan bazılarıdır. **12-)** Sigara içen – içmeyen kişilerin yan yana bulunması, akrabalık yakınlık gibi sebeplerle yapılan insani ve temel ihtiyaçlardan kaynaklı oda değişikliği talepleri sebepsiz kabul edilmemektedir. Halbuki altı ayda bir oda değişikliği yapma hakkımız bulunmaktadır. **13-)** Kurum yetkilileri ile yaptığımız görüşme talepleri çoğu zaman reddediliyor. Kabul edilen görüşmelerde ise müdürün veya memurların tavırları son derece rahatsız edici. Örneğin görüşmeye gittiğimizde sandalye verilmeden ayakta konuşmamızı sürdürüyoruz. Bu durum insani olmadığı gibi psikolojik açıdan rahatsız eden bir

uygulamadır. 14-) Sürekli olarak disiplin cezaları ile karşı karşıyayız. Uzun süreli tek başına bir hücrede tutulma son derecede yaygın olan bir tecrit uygulamasıdır. 15-) İnfaz koruma memurlarının tavırları son derece rahatsız edicidir. Sürekli olarak hakaret ve tehdit içerikli sözler duymaktayız. Birçok mahpusa fiziksel işkencenin yapıldığı da ortadadır. Ancak bu eylemler sebebi ile memurlar hakkında disiplin veya ceza soruşturması yapılmamaktadır. 16-) Yaşadığımız bu sorunlar ile ilgili bir heyetin gelerek bizleri ziyaret etmelerini ve hukuki yardımda bulunmanızı talep ediyoruz. Şeklinde beyanlarda bulunmuşlardır. (Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)

31 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine telefonla başvuruda bulunan Evin Başaran, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum Şervan TEKTAŞ 2012 yılından bu yana hapisanededir. Oğlum 3 yıldan bu yana da Patnos L Tipi kapalı ceza infaz kurumundadır. Oğlum ile 28 Ocak 2020 tarihinde telefonla yaptığım görüşmede bana “ Hapishanede kendisine baskı yapıldığını, ayakta sayım dayatıldığını ve kendilerine gönderilen elbise ile kargoların tarafına vermediğini” belirtti. Oğlum Patnos hapishanesinde bulunduğundan görüşüne özellikle kış aylarında gidemiyoruz. Yol şartları çok kötü ve karlı olduğundan önceki görüşüne de gidemedik. Derneğinizden hem anlattığım hapishane koşullarının düzeltilmesi için hukuki girişimlerde bulunulmasını hem de oğlumun Diyarbakır ilinde bulunan hapishanelerden birine naklinin sağlanması için destek sunmanızı talep ediyoruz.”

12 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Elif Atdemir, Güneş Susuan, Derya Aslan, Azime Bali, Guli Daşçı, Rozerin Söyler, Gülistan Atağ, Saadet Kurt, Müjde Çoku, Songül Aşila, Muazzez Alphan, Ferkat Kurt, özetle cezaevi koşullarına yönelik gerçekleşen hukuksuz uygulamalardan bahsetmiştir. Bu uygulamalar;

- Oda koşu dışına çıkıldığında veya kuruma giriş yapıldığında çıplak arama dayatması, buna karşı çıkıldığında tutanak tutulması
- Revir çıkışlarında ki kısıtlılık, (iki haftada bir)
- Hastane veya mahkemelere gidişlerde çift kelepçe uygulaması, onur kırıcı muamelelere maruz kalma
- Tek kişilik hücre tipi ringler
- Havalandırma ve ortak alanın 2 kamera ile izlenmesi, özel yaşamın gizliliğinin ihlal edilmesi, tacize varan boyutlara varması
- Spora çıkışların yasaklanması
- İç posta ile haberleşmede ücrete tabi tutma uygulaması
- 3 kişiden fazla fotoğraf çekmeye yasak getirilmesi
- Kitaplara getirilen kota
- Kantin alışverişlerinde iade, kaliteli ürün temininde zorluk yaşanması
- Dışarıdan getirilen giysilerin ve kitapların verilmemesi, kantinden almaya zorlama ve kantinde ki stok ile ilgili sıkıntılar
- Sıcak su problemi ve hijyen koşulları

12 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Haşim Özdaş, Mazlum Deniz, Mehmet Emin Taymur, özetle cezaevi koşullarına yönelik gerçekleşen hukuksuz uygulamalardan bahsetmiştir. Bu uygulamalar;

- Oda koşu dışına çıkıldığında veya kuruma giriş yapıldığında çıplak arama dayatması, buna karşı çıkıldığında tutanak tutulması

- Revir çıkışlarında ki kısıtlılık, (iki haftada bir)
- Görüşlerde sürelerin 1 saatin altına indirilmesi
- Havalandırma ve ortak alanın 2 kamera ile izlenmesi, özel yaşamın gizliliğinin ihlal edilmesi, tacize varan boyutlara varması
- Spora çıkışların yasaklanması ya da süresinn azaltılması
- İç posta ile haberleşmede ücrete tabi tutma uygulaması
- 3 kişiden fazla fotoğraf çekmeye yasak getirilmesi
- Kitaplara ve gazetelere getirilen kota
- Kantin alışverişlerinde iade, kaliteli ürün temininde zorluk yaşanması
- Dışarıdan getirilen giysilerin ve kitapların verilmemesi, kantinden almaya zorlama ve kantinde ki stok ile ilgili sıkıntılar
- Hastane veya mahkemelere gidişlerde çift kelepçe uygulaması, onur kırıcı muamelelere maruz kalma
- Tek kişilik hücre tipi ringler

13 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Hüseyin Kan, şu beyanlarda bulundu: “Elazığ 1 Nolu Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktayım. Cezaevi yönetimiyle yapılan görüşmelere rağmen sorunların çözülmediği hatta gerileme olmuştur. Karşılaştığımız genel sorunlar şunlardır:

- Yasada belirtilen sosyal-kültürel etkinlikler gerektiği gibi uygulanmıyor.
- Kürtçe hiçbir şey tarafımıza verilmiyor. Kürtçe çeviri için tercüman gerekiyor bunu ücreti de bizden isteniyor.
- 7 adet Kitap sınırlaması uygulaması çağdışı bir uygulama olup ayrıca kitap ve diğer yazılı basında geçen Kürt/ Kürdistan vb. kelimeler bahane edilerek bizlere verilmemesi büyük bir hak ihlalidir.
- Herhangi bir toplama kararı olmamasına rağmen Evrensel ve Yeni Yaşam gazeteleri verilmiyor.
- Oda değişim taleplerimiz ret oluyor ya da aylarca sürünceme de bırakılıyor.
- Kimi arkadaşlarımız 3 yıla yakındır tekli hücrede ağır koşullarda yaşıyor.
- Spor ve sohbet grupları hiç değiştirilmeyerek ayrı bir tecrit uygulanıyor.
- Hastanelere tek kişilik hücreli araçlarla gidiyoruz ve kelepçeli muayene ediliyoruz.
- Cezaevi personelinin sözlü ve fiziki taciz ve tehditlerine maruz kalıyoruz. Hiçbir şey yokken bir süre önce arkadaşımız darp edilip hücreye atıldı.
- Görüşlerimiz 30-40 dakika sürüyor ve gelen ziyaretçilere psikolojik baskı uygulanıyor, taciz ediliyor.
- Cezaevi kantini çok pahalı. Kargoyla gelen ürünlerimi de bize verilmiyor.
- Bize verilen yemekler hem nitelik hem de nicelik olarak çok kalitesiz ve sağlık sorunlarına sebebiyet vereceği açık.
- Havalandırma kapıları sabah saat 8 de açılıp çok erken saatte kapatılıyor. Buda havasız ve hareketsiz kalmamıza sebep oluyor.
- Oda aramalarında defterlerimize el konuluyor ve daha önce kontrol edilmiş olmasına rağmen örgütsel denilerek hücre cezaları veriliyor.
- Sevkle ilgili cezaevi giriş çıkışlarında çıplak arama gibi onur kırıcı uygulamalar dayatılıyor.
- Hiçbir şekilde istediğimiz TV kanalları izlettirilmiyor.
- Tüm radyolarımız toplatıldı. İdare tarafından verilen radyolar FM bandından ibaret.
- 45 günde bir berbere çıkartıyoruz.

17 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Evin Başaran, şu beyanlarda bulundu: Mesut Tanış, Fırat Aldemir, Hakkı Ay, Ferdi Geyik, Mehmet Kaya, Akın Akar, Mehmet Altay, Necat Aydın, Mehmet Güleş, Erhan Tugan, şu ortak beyanlarda bulundu: “Elazığ 1 No'lu CİK gelen 7 mektupta cezaevi koşullarına yönelik sorunlar dile getirilmiştir bu sorunlar şu şekildedir;

- Kürtçe/Türkçe kitap, gazete (evrensel, yeni yaşam gibi) ve Dergilerin verilmemesi, verilse dahi sınırlandırılması
- Sosyal ve kültürel etkinliklerde sürelerin kısıtlanması, hep aynı grupların çıkarılması vb.
- Kantinlerin pahalılığı, alınan ürünlerin değişim veya iadesinde yaşanan sorunlar
- Spor sürelerinin kısıtlanması/ kısaltılması
- Hastane sevklerinde kullanılan araçların tek kişilik şeklinde olması
- Oda değişme taleplerinin sürekli reddedilmesi
- Gardiyanlar tarafından sözlü veya fiziki tacizler, hakaretler
- Açık/kapalı görüşlerde saat süresinin 30 dakikaya kadar düşürülmesi
- Cezaevinde çıkan yemeklerin sağlık koşullarına uygun besleyici olmaması
- Havalandırma saatlerinin kısaltılması, havasız kalınması
- Sevklenden sonra yapılan çıplak aramalar
- Berbere çıkma sürelerinin geç olma
- Uzun süreli ekli koşullarda kalınması ve değişim taleplerinin reddedilmesi, uzun süren tecrit koşulları
- Diş doktorunun olmamasında dolayı yaşanan sıkıntılar ve tedavi edilememek.”

2 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Necmiye Yaşar, şu beyanlarda bulundu: “Eşim Hida YAŞAER yaklaşık iki yıldır Trabzon E Tipi Cezaevinde kalmaktadır. Eşim, böbrek ameliyatı geçirmiş ve halen böbrek sorunu mevcuttur. Ayrıca kendisi Trabzon E Tipi Cezaevine sevk edildiğinden bu yana aşırı kilo kaybı yaşamış olup şeker hastalığı da devam etmektedir. Kendim ve çocuklarımın yaşadığı maddi gelir yetersizliği, yol mesafesinin uzak olması nedeniyle eşimin görüşene gidememekte ve ihtiyaçları noktasında yardım edememekteyim. Ayrıca çocuklarım da babalarını görememelerinde kaynaklı psikolojik sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. Eşimin cezaevi naklinin başta Diyarbakır D Tipi Cezaevi olmak üzere sırasıyla Siverek ve Elazığ Cezaevlerine alınması istemekteyim. Derneğinizin bu konuda tarafıma yardımını talep etmekteyim.”

1 Temmuz 2020 tarihinde İHD Van Şubesine Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde mektupla başvuruda bulunan Serbest Aktaş, Abdo Şeyh, Yılmaz Üstek, Karog Yasin, Hüseyin Batıbey, Feyyaz Aslan, Sait Öztürk, Ahmet Çağlı, İbrahim Keras, şu beyanlarda bulundu: “Öteden beri cezaevlerinde birçok insani ve sosyal sorunlar süregelmektedir. Haberleşme hakkından tutalım spor-sohbet haklarının kısıtlanmasına, sık sık aramalardan tutalım zorunlu sevk (sürgün) politikalarına, keyfi disiplin cezalarından tutalım sınırlı görüş hakkına kadar... En önemlisi de yeterli ve doğru tedavi edilmeme sorunudur. Her bir davranışımıza cezaevi güvenliği gerekçesiyle disiplin cezaları verilmektedir. Bu disiplin cezalarına son verilmesi istiyoruz. Zorunlu sevk adı altında sürgünlere son verilmesini istiyoruz ve ailelerimize yakın olan cezaevlerine yönelik sevk taleplerine olumlu yaklaşılmasını istiyoruz. İletişim haklarımızın verilmesini istiyoruz. Türkiye de yasal satılan kısa dalga radyolar tüm kitap, dergi ve gazetelerin (toplama kararı olmayan) bize verilmesini

talep ediyoruz. Sosyal aktivite denilen spor, sohbet, kurs vb. etkinliklerden yönetmenlikte de belirlendiği gibi haftada 10 saat bu haklardan yararlanmak istiyoruz. Oda değişim taleplerimizin olumlu karşılanmasını istiyoruz. Ağırlaştırılmış müebbet cezası alan ve cezalarını hücrede infaz eden arkadaşlarımız için havalandırmaya çıkma saatlerinin arttırılması resim, saz vb. kurslardan faydalanması spor sohbet faaliyetlerine onar kişi olarak çıkarılmasına havalandırması ortak odaları tekli olan kısımlara alınması. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”

10 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Patnos L Tipi Cezaevinden mektupla başvuruda bulunan Mahmut Temtek, M.Ömer Polatlı, A.rahman Aşkan, Ercan Eriş, Atilla Çoşkunüzer, Murat Arslan, Reis Kaya, Serhenk Aybar, Sahim Genç, Şeyhmus Çelik, Ali Topçu, Sena Efe, Burhan Şik, Yusuf Gültekin, Selim Yılmaz, Hüseyin Aşkan, Cemil Oruç, Çetin Kabul, Kemal Arslan, Tanju Mengücek, Felit Tiltay, Lütfişah Kelekçiler, Adem Aykuş, Mecit Başdaş, Yunus Çakar, Abdulcebar Çelik, Ahmet Özay, Cengiz Ural, Enver Karakuş, Mehmet Ali Caymak, Fikret Güzelaydın, Abdülkadir Irmak, Şahin Koton, Nazım Selen, Ferit Hasçelik, Faik Yasul, Vahyeddin Sarı, Mehmet Ali Uğur, Zerdeşt Sarıkaya, Ahmet Demirel, Çekdar Ödüngit, Gebat Kurt, M.Hanifi Kaya, Ergin Gündoğdu özetle şu beyanlarda bulunmuştur: “1. Cezaevinde daima uzman bir doktor ve diş doktoru bulunmamaktadır. Revire ancak ayda bir defa çıkabilirken bazen aylarca hastane sevklerine götürülmemekteyiz. Van, Ağrı, Erzurum gibi hastanelerde de yatırılma imkanı oluşturulmadığından köklü bir tedavi olmaksızın cezaevine geri getiriliyoruz. 2019 yılı içerisinde Mustafa AKYOL ve Kinyas GÜLCAN isimli iki arkadaşımız zamanında ve yeterince tedavi görmedikleri için yaşamlarını yitirmişlerdir. Mevcut haliyle cezaevinde onlarca hastalığı olan kişinin bulunması ve tedavi imkanlarının yetersiz olması nedeniyle ağır hastalığı olanların durumu her geçen gün daha da ağırlaşmaktadır. COVID 19 salgını nedeniyle hasta olanların hastanelerde yatırılması mümkün olmadığından hastane dönüşü karantinaya alınan hastaların durumları ağırlaşmaktadır. Kurumda en basit diş hekimi, kanal tedavisi v.b ihtiyaçları karşılayabilecek doktor ve ekipman yoktur. Protez yapımı için başka şehirlere veya Ağrı Devlet Hastanesi’ne gönderilip protez veya diş kaplaması için dişleri kesilen onlarca kişi 1-2 yıldır yapılan veya yapılması gereken dişlerinin takılmasını beklemektedir. Pandemi şartlarında bu ve benzeri durumlar kat be kat artmıştır. 2. Cezaevi açıldığından beri var olan içme suyu sorunu devam etmektedir. İçme suyunda kanalizasyon artıkları, solucan ve kurtçukların geldiği bu yüzden sağlığımızın ciddi anlamda tehlike altında olduğu gerekçesiyle ilgili tüm kurum ve kuruluşlara başvurular yaptığımız halde, suyu kantinden almak zorunda bırakıldık. 3. Özellikle Pandemi ve 7242 sayılı kanunla çıkarılan Af’tan sonra kurumda verilen yemeklerin, ekmeğin hem az hem de kalitesiz verildiği; kantinlerde temel gıda ve temizlik malzemelerinin bulunmadığı gibi, olanların da fahiş fiyatlara satıldığı, dış kantin olarak getirilen sebze ve meyvelerin çok sınırlı olduğu ve bazı haftalar ayrımcılık yapılarak diğer bloklara verildiği halde bizlere verilmediği ile ilgili birçok suç duyurusu ve şikayet dilekçemiz olduğu halde bu sorunların çözülmediği ayrıca üzerinde durulması gereken hususlardandır. 4. Kurumda mevcut haliyle herhangi bir sportif, kültürel ve sanatsal çalışma yapılmadığı, kütüphane, gazete, dergi ve radyo gibi haber alma araçlarının olmadığı, hiçbir kurs ve atölyeye çıkarılmadığımız gerçeği göz önünde bulundurulunca ağır bir izolasyon ve tahrik içinde tutulduğumuz daha iyi anlaşılacaktır. Yaklaşık olarak 2 yıldır koğuş değişiklikleri tamamen keyfi gerekçelerle yapılmamaktadır. Çok daha önemlisi hemen her nedenle cezalandırılmamız, bu amaçla verilen hücre ve disiplin cezaları nedeniyle kanunen tanınan haklar ortadan kaldırılmış durumdadır. Tek taraflı tutulan tutanaklar üzerine alınan disiplin cezaları nedeniyle ailelerimizle ziyaret görüşleri dahi yapamaz duruma düşürülmesi gibi ağır durumlarla karşılaşmaktayız. 5. Koli yoluyla gelen birçok eşyamız “yasaktır” veya kantinde

var gerekçesiyle verilmemekte; elbise, battaniye, nevresimler yasak kapsamında değerlendirilmektedir.”

21 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Evindar Yiğit, şu beyanlarda bulundu: “Benim öz abim olan Şahin YİĞİT yaklaşık 10 yıldır Türkiye’nin değişik cezaevlerinde tutulmakta olup yaklaşık 5 yıldır Rize Kalkandere Cezaevinde bulunmaktadır. Kendisi ile bugün yaptığımız telefon görüşmesinde, Siyasi ve adli olmak üzere 2 ayrı dosyadan ceza aldığını ancak aldığı cezaların infaz sürelerinin farklı olması rağmen tüm cezasının siyasi suçlara uygulanan infaz sistemi ile kendisine çektirilmek istendiğini, bu duruma karşı savcılığa dilekçe verdiğini ancak dilekçesinin ret edildiğini, avukatı ve ailesine yazdığı mektupların gönderilmediğini, bu durumu protesto etmek için haziran ayında açlık grevine girdiğini ancak 3 gün sonra kendisi ile yapılan görüşme sonucunda eylemi sonlandırdığını, cezaevi yönetimine bu durumun sürmesi halinde temmuz ayında tekrar greve başlayacağını söylediğini, infaz durumunda bir değişiklik olmadığı için 10/07/2020 tarihinde açlık grevine tekrar başladığını, 16/07/2020 itibarıyla açlık grevini ölüm orucuna çevirdiğini, günde sadece 4 bardak su içtiğini, midesinde rahatsızlık olduğu için şekerli veya tuzlu su içinde hemen kustuğunu belirtti. Ben abimin içinde bulunduğu durum nedeniyle hayati riski olduğunu düşünüyorum ve çok kaygılıyım. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

27 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Muzaffer Çelebi, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim (Bahattin Çelebi) Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunmaktadır. Geçen Perşembe günü babamla yaptığı telefon görüşmesinde “Pandemi sürecinden sonra cezaevi idaresi ve gardiyanlarca kendi koğuşlarına baskının arttığını belirtmiştir. Ayakta sayım, kantin ihtiyaçlarının karşılanmaması ve türlü keyfi muamelelere tabi tutulduklarını belirtmiştir. Koğuşlarından bazı arkadaşlarının bu duruma karşı açlık grevine başladıklarını, kendisinin de içinde bulunduğu bir grubun ise yarın(geçen cuma günü) başlayacaklarını ifade etmiştir.” Kardeşimin cezaevi koşullarından endişe etmekteyiz. Bu konuda derneğinizin ilgili cezaevine bir heyet göndermek başta olmak üzere girişimlerde bulunmasını istemekteyiz. Bu hususta derneğinizden hukuki yardım talep ediyoruz.”

29 Temmuz 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Patnos L Tipi Cezaevinden mektupla başvuruda bulunan Erkan Erdemir, Mecit Aykut, Dağistan Payçu, Ahmet Ataman, Bilal Babahan, Halil Gürcü, Mehmet Acar, Aziz Oruç, Yakup Padir, Tahirhan Ağgüz, Mükremin Gür, Abidin Kabişen özetle şu beyanlarda bulunmuştur: “1. Cezaevinde daima uzman bir doktor ve diş doktoru bulunmamaktadır. Revire ancak ayda bir defa çıkabilirken bazen aylarca hastane sevklerine götürülmemekteyiz. Van, Ağrı, Erzurum gibi hastanelerde de yatırılma imkanı oluşturulmadığından köklü bir tedavi olmaksızın cezaevine geri getiriliyoruz. 2019 yılı içerisinde Mustafa AKYOL ve Kinyas GÜLCAN isimli iki arkadaşımız zamanında ve yeterince tedavi görmedikleri için yaşamlarını yitmişlerdir. Mevcut haliyle cezaevinde onlarca hastalığı olan kişinin bulunması ve tedavi imkanlarının yetersiz olması nedeniyle ağır hastalığı olanların durumu her geçen gün daha da ağırlaşmaktadır. COVID 19 salgını nedeniyle hasta olanların hastanelerde yatırılması mümkün olmadığından hastane dönüşü karantinaya alınan hastaların durumları ağırlaşmaktadır. Kurumda en basit diş hekimi, kanal tedavisi v.b ihtiyaçları karşılayabilecek doktor ve ekipman yoktur. Protez yapımı için başka şehirlere veya Ağrı Devlet Hastanesi’ne gönderilip protez veya diş kaplaması için dişleri kesilen onlarca kişi 1-2 yıldır yapılan veya yapılması gereken dişlerinin takılmasını beklemektedir. Pandemi şartlarında bu ve benzeri durumlar kat be kat artmıştır. 2. Cezaevi açıldığından beri var olan içme suyu sorunu devam

etmektedir. İçme suyunda kanalizasyon artıkları, solucan ve kurtçukların geldiği bu yüzden sağlığımızın ciddi anlamda tehlike altında olduğu gerekçesiyle ilgili tüm kurum ve kuruluşlara başvurular yaptığımız halde, suyu kantinden almak zorunda bırakıldık. 3. Özellikle Pandemi ve 7242 sayılı kanunla çıkarılan Af'tan sonra kurumda verilen yemeklerin, ekmeğin hem az hem de kalitesiz verildiği; kantinlerde temel gıda ve temizlik malzemelerinin bulunmadığı gibi, olanların da fahiş fiyatlara satıldığı, dış kantin olarak getirilen sebze ve meyvelerin çok sınırlı olduğu ve bazı haftalar ayrımcılık yapılarak diğer bloklara verildiği halde bizlere verilmediği ile ilgili birçok suç duyurusu ve şikayet dilekçemiz olduğu halde bu sorunların çözülmediği ayrıca üzerinde durulması gereken hususlardandır. 4. Kurumda mevcut haliyle herhangi bir sportif, kültürel ve sanatsal çalışma yapılmadığı, kütüphane, gazete, dergi ve radyo gibi haber alma araçlarının olmadığı, hiçbir kurs ve atölyeye çıkarılmadığımız gerçeği göz önünde bulundurulunca ağır bir izolasyon ve tahrik içinde tutulduğumuz daha iyi anlaşılacaktır. Yaklaşık olarak 2 yıldır koğuş değişiklikleri tamamen keyfi gerekçelerle yapılmamaktadır. Çok daha önemlisi hemen her nedenle cezalandırılmamız, bu amaçla verilen hücre ve disiplin cezaları nedeniyle kanunen tanınan haklar ortadan kaldırılmış durumdadır. Tek taraflı tutulan tutanaklar üzerine alınan disiplin cezaları nedeniyle ailelerimizle ziyaret görüşleri dahi yapamaz duruma düşürülmesi gibi ağır durumlarla karşılaşmaktayız. 5. Koli yoluyla gelen birçok eşyamız "yasaktır" veya kantinde var gerekçesiyle verilmemekte; elbise, battaniye, nevresimler yasak kapsamında değerlendirilmektedir."

9 Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine mektupla başvuruda bulunan Yaşar Kırmızı, şu beyanlarda bulundu: "29 yıldır Türkiye'nin çeşitli hapisanelerinde kaldım. Şartla salıvermeme 2 yılın altında bir süre kalmıştır. Ancak Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 04.11.2020 tarihinde karara bağlanma suretiyle, infazımın yakıldığına dair 23.11.2020 tarihli tebligat yapıldı. Gerekçesi 3713 S.K'nın 17/2 maddesince üç defa hücre cezası almaktan dolayı 2022 tarihli şartla salıverilmem tebliğ edilerek tahliyemin 2028 tarihine evirildiği iletildi. Bilindiği gibi, hapisanelerde onca keyfi hücre cezaları veriliyordu. Kürt tutsakların infazlarını yakmak için gösterilmektedir. Aldığım üç hücre cezasından son ikisini Elazığ 1 Nolu Cezaevinde telefon görüşmesi nedeniyle aldım. (2. Yargı paketinde infaz düzenlemesine göre telefon görüşmelerindeki disiplin cezaları, iletişim cezası olarak yeniden düzenlenmiştir.) Ancak çok iyi biliyorum ki kurumun keyfi yaklaşımları o dönemin yargısı üzerindeki konjoktürel baskı nedeniyle bu disiplin cezaları ondandır. Ama çok basit nedenlerle verilen cezalardan dolayı 6 yıl gibi uzun infaz yakılması hiçbir ölçüye sığmıyor. Burada infazı yakılan bir tek ben değilim. Kaldığım bu kurumda şuan itibariyle benimle birlikte 6 arkadaşım infazı yakılmıştır. Hepsi de 3713 S.K'nın 17/2 maddesi gereğindedir. Diğer arkadaşlarda 27, 24, 15'er yıldır hapisanededirler. Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığının hazırladığı yeni müddetnameye Elazığ İnfaz Hakimliğine yapılmalı suretiyle itiraz hakkımız saklıdır. Bu hukuksuzluğu ortadan kaldırmak için hukuki yardıma ihtiyacımızın olduğu ortadadır. İtirazımız sonuç vermezse; sırasıyla ACM, AYM, ve AHİM'e kadar taşıma kaçınılmazdır. Bu itiraz süreçlerinde bize hukuki destek vererek yardım sunacak, teknik düzenlemeleri yapıp takip edecek, duruşmaya katılacak bir komisyon olursa daha sağlıklı bir sonuç alınacağını düşünüyorum. Bunlardan dolayı İHD'den hukuki destek talep ediyoruz."

25 Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Şaban Çelik, özetle şu beyanlarda bulunmuştur: "1. İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan PKK lideri Abdullah ÖCALAN üzerinde uygulanan tecritin kaldırılması amacıyla sivil toplum örgütlerinden ve sizlerden duyarlı olmanızı istiyorum. Tecritin

kaldırılması amacıyla mahpuslar 5'er günlük süreler ile açlık grevine başlamıştır. Tecritin kaldırılması gerekmektedir. 2. Kaldığımız hapisane yeni açılmıştır dolayısıyla personel yetersizliğinden kaynaklı bazı sorunların yaşanması doğaldır. Ancak yaşadığımız sorunlar bu türden sorunlar değildir. Geldiğimiz günden beri mutlak bir tecrit uygulanmaktadır. Ortak etkinlikler yapmamız ve ortak kullanım alanlarına çıkmamız idare tarafından yasaklanmıştır. Geleneksel elbiselerimizin giyilmesine izin verilmemektedir. Belirttiğimiz sorunlar hakkında gereken duyarlılığı göstermenizi istiyoruz.”

Aralık 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Emrullah Demir, Riber Altuntaş, Mustafa Argın, Mehmet Kırık, Musa Altaş, Mazlum Dilek, Ferhat Turgay, Nimetullah Cinkılıç, Aziz Tufan, Serdar Yağan, Diyaeddin Yakut, Recep Karsu, Abdülhalik Kaplan, Fahrettin Özhan, Aydın Altığ özetle şu beyanlarda bulunmuştur:

“1. İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan PKK lideri Abdullah ÖCALAN üzerinde uygulanan tecritin ortadan kaldırılması için sivil toplum kuruluşları ve derneğin girişimlerde bulunması ile bu konuda duyarlı olmasını istiyoruz, 2. İmralı Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan PKK lideri Abdullah ÖCALAN üzerinde uygulanan tecritin devam etmesi durumunda açlık grevine başlayacağız, 3. COVID-19 salgını başladığından bu yana cezaevlerinde aktiviteler ve etkinlikler yasaklanmış; salgınla beraber haklarda kısıtlamalara gidilmiştir. Cezaevlerinde sabah ve akşam sayımlarında 8-10 gardiyanın arama yapmak için koğuşlara girmekte ve odalarda ince arama yapmaktadırlar. Temasın en aza indirgenmesi gerekirken eşyalara tedbirsiz şekilde dokunulma ve eşyalar dağıtılmaktadır. 4. Diyarbakır D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevk edildiğimizde; karantina gerekçesiyle yaklaşık 20 gün boyunca tek başıma bir odada tutuldum. Tekli odada tutulduğum süre boyunca hem bana hem de benimle birlikte getirilen mahpuslara defter, kitap, radyo, televizyon v.b araç ve gereçler uzun süre verilmedi. Bir buçuk aydır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na getirilmeme rağmen yanımda getirdiğim kitaplar tarafıma verilmedi. Yıllardır kullandığım battaniyeler çift kişilik battaniye verilemez gerekçesiyle uzunca bir süre verilmedi. Montlarımız 'şişme', elbiselerimiz 'renkli' gerekçesiyle tarafımıza verilmiyor. Defterlerimiz ise içeriğine bakılmaksızın 'yasak' diye tarafımıza verilmemektedir. Tarafımıza verilmesini istediğimiz kalemler üç-dört adet ile sınırlandırılmaktadır. Kapalı görüşlerimiz 45 dakika ile sınırlandırılmıştır. Koğuşlarda hem alt kata hem de yukarı kısma yerleştirilen kameralar ile özel hayata saygı hakkımız ihlal edilmektedir. Tuvalet ve banyo tarafını gören yerlere dahi kameralar yerleştirilmiştir. 5. Hapishanede bulunan bazı mahpuslara ilaçları teker teker verilmekte ve bazı hastalığı bulunan mahpuslar bu nedenle; ilaçlarını zamanında alamamaktadır. Birçok mahpusa sebepsiz disiplin cezaları verilmektedir.”

EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

İş Kazalarında Ölen ve Yaralananlar

6 Nisan 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesinde çalıştığı inşaatın 5'inci katından düşen 39 yaşındaki Burhan Tüsel isimli işçinin ağır yaralandığı ve olay çağrılan ambulansla götürüldüğü hastanede kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Nisan 2020 tarihinde Şırnak merkez Cudi Dağı bölgesinde bulunan Mağrurlar 1 No'lu Maden Ocağı'nda meydana gelen göçükte, kepçe operatörü yardımcısı Beşir Güngen isimli işçinin yaralandığı ve yaralı olarak Şırnak Devlet Hastanesi' ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

28 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesindeki Mahabad Bulvarı (75 metrelik yol) üzerinde yapımı devam eden Adli Tıp hizmet binası inşaatında boya yapan işçilerden Osman ve Yavuz Ataş, bindikleri vinçin sepetinden aşağı düştü. Sert zemine çarpan 2 işçiden Osman Ataş, olay yerinde yaşamını yitirdi. Yavuz Ataş ise, olay yerine sevk edilen ambulansla Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı.

20 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ta 11 katlı bir inşaatta çalışan 23 yaşındaki Fırat Albayrak isimli işçinin, çalıştığı inşaatın 8'inci katında dış cephede iskelede çalışırken dengesini kaybederek aşağı düştü ve hayatını kaybettiği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Cumhuriyet Mahallesi Malatya Caddesi'nde yapımı devam eden bir inşaatta çalışan 38 yaşındaki Muhittin Bayrak adlı işçinin, dengesini kaybederek 6'ncı kattan aşağı düşerek ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede tüm müdahalelere rağmen yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Şırnak merkez Cudi Dağı bölgesinde bulunan 1 No'lu Maden Ocağı'nda traktörle su almaya giden Hüseyin İdin isimli madem işçisinin, traktörün devrilmesi sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Siirt merkeze bağlı Kooperatif Mahallesi'nde çalıştığı inşaatın, dış cephe montajı yaptığı sırada dengesini kaybederek 6'ncı kattan düşerek ağır yaralanan Salim Yılmaz adlı işçinin, kaldırıldığı İl Devlet Hastanesi'ne tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Temmuz 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde DEDAŞ arıza servisinde çalışan 52 yaşındaki Ramazan Karataş isimli işçinin, arıza için çıktığı direktten aşağı inerken düşerek ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

5 Temmuz 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde Hububat Ticaret Merkezi'nde günlük işlerde çalışan Engin Tekin ile Şeyhmus Akatay isimli işçilerin, yükleme için gittikleri bir buğday sahasında elevatörün yüksek gerilim hattına çarpması sonucu elektrik akımına kapıldığı ve yaralanan 2 işçinin götürüldükleri İlçe Devlet Hastanesinde tüm müdahalelere rağmen yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Ağustos 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde Akçakale – Suruç çevre yolu yapımında çalışan Diyarbakır nüfusuna kayıtlı oldukları öğrenilen 50 yaşındaki İhsan Arslan ve 27 yaşındaki Semih Kaçmaz isimli işçilerin, devrilen iş makinesinin altında kalarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olaya ilişkin savcılık tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

24 Ağustos 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; yol yapımını üstlenen firmanın şantiyesinde de Suriyeli Mahmut Mıço isimli işçinin elektrik akımına kapılarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Eylül 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Arbani (Akziyaret) Mahallesi'nde bulunan bir okul inşaatında, beton döküldüğü sırada meydana gelen göçükte

enkazı altında kalan 5 işçinin yaralandığı ve enkaz altından çıkarılarak Kızıltepe Devlet Hastanesine kaldırıldığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

25 Ekim 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde sıva işçisi 24 yaşındaki Abdulgani Çur isimli işçinin, çalıştığı inşaatta elektrik akımına kapılması sonucu ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamadığı öğrenildi.

5 Kasım 2020 tarihinde Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı Beşikkaya Mahallesi'ndeki bir elektrik direğine bakım için çıkan 2 işçinin elektrik akımına kapıldığı ve işçilerden Ahmet Aslan'ın yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Kasım 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde Bostancı Karakolu'nun bulunduğu noktada devam eden duvar inşası çalışmaları sırasında, 21 yaşındaki Mazlum Baran isimli işçinin, vinç altında kalarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Cenazesi Şırnak Devlet Hastanesi morguna kaldırılan Baran'ın ölümünün kayıtlara "kesin ölüm sebebi tespit edilemediği" şeklinde geçirildiği belirtildi.

15 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde sıvacı olarak çalışan 35 yaşındaki Şemsettin Demir isimli işçinin, elektrik hattı döşerken akıma kapılarak ağır yaralandı ve götürüldüğü Çınar Devlet Hastanesi'ne tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

11 Aralık 2020 tarihinde Urfa'nın Siverek İlçesi İncaz Mahallesi'nde elektrik arızasını gidermek için elektrik direğine çıkan Bilal Karaağaç isimli işçinin, elektrik akımına kapıldığı ve götürüldüğü hastanede tüm müdahalelere rağmen kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Aralık 2020 tarihinde Şırnak merkez Ömer Kabak Meydanında yapılan bir inşaatta işçi olarak çalışan Sait Bektaş isimli yurttaşın, dengesini kaybı sonucu inşaattan düşerek ağır yaralandığı ve götürüldüğü Şırnak Devlet Hastanesi'nde tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

İşten Çıkarılanlar

Maraş'ın Elbistan ilçesindeki termik santrali işleten Çelikler Holding'e bağlı Afşin-Elbistan Linyitleri İşletme Müdürlüğü taşıma işini ihale eden taşeron firmaya işçi maaşlarına uygulanacak yeni asgari ücret farkını karşılamayacağını bildirmesi üzerine, taşeron firmanın 115 pikap sürücüsünün işine (*ihalenin bitmesine 18 ay kala*) **1 Ocak 2020 tarihi** itibariyle son verdiği öğrenildi.

4 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin/Mazıdağı** belediyesine 16 Kasım 2019 tarihinde Kaymakam Muhsin Duran Kalkan'ın kayyum olarak atanması ardından, 10 çalışanın işine "güvenlik soruşturmasının yapılmaması" gerekçe gösterilerek son verildiği öğrenildi.

6 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Şırnak/Cizre** Belediyesi'ne 29 Ekim 2019 tarihinde Kaymakam Davut Sinanoğlu'nun kayyım olarak atanması ardından, aralarında kentlin tek profesyonel dalgıçları Osman Küçük, Kemal Şerfioğlu ve Cemal Candoruk'un da bulunduğu 9 işçinin, sözleşmelerinin yenilenmeyerek işlerine son verildiği öğrenildi.

7 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kayyım atanan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan 8 kişinin işine, çalıştıkları bölümlerde "kadrolara ihtiyaç olmadığı" gerekçesiyle son verildiği öğrenildi. İşten çıkarılan işçilerin isimleri şöyle: *Lisa Çalan, Ruknettin Gün, Rezan Kaya, Zeycan Ateş, Sarya Yiğit Cengiz, Abdulhalim Biçer, İslam Dağdeviren, Hoşyar Öncü.*

Diyarbakır/Sur Belediyesi'ne kayyım atanması ardından, 21 Ocak 2020 tarihinde 2 basın çalışanının (Zafer Tüzün, Fatime Tekin) son verildiği öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın kayyım atanan **Özalp** Belediyesi'nde 28 işçinin işine "ihtiyaç olmadığı" gerekçe gösterilerek son verildiği öğrenildi. Temmuz 2019 tarihinde işe başlayan 28 kişiye gönderilen tebligatta, iş sözleşmelerinin 16 Nisan'da feshedileceği kaydedildi.

6 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 23 Mart 2020 tarihinde **Batman** Belediyesi'ne kayyım atanması ardından 2 işçinin işine son verildiği öğrenildi.

17 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin'in Mazıdağı ilçesinde** bulunan Eti Bakır Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre Fabrikası'nın Diyarbakır-Mardin-Mazıdağı Demiryolu inşaatında çalışan 118 işçinin, Koronavirüs (Kovid-19) salgınına karşı çalışma koşullarının düzeltilmesini talep ettikleri gerekçesiyle işten çıkarıldıkları öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Siirt Belediyesine kayyım atanması ardından, **20 Mayıs 2020 tarihinde** 10 belediye işçisinin 'disiplin kurulu kararı' ile işine son verildiği öğrenildi. İşçilere işten çıkarıldıklarına dair SGK tarafından "4-A kapsamındaki sigortalılığınız 26 disiplin kurulu ile fesih nedeniyle 20.05.2020 tarihli işten ayrılış bildirimiz işveren tarafından yapılmıştır. Sağlıklı ve güvenli günler dileriz" şeklinde mesaj gönderildiği öğrenildi. İşten çıkarılan işçilerin isimleri şöyle: *Abdullah Gök, Ahmet Destan, Mehmet Ali Çelik, Mehmet Naci Özer, Cemal Turhan, Agit Açer, Mustafa Kılıçarslan, Halit Kaçar, Eşref Tekin, Sinan Güneş.*

Elazığ'ın Maden ilçesinde faaliyet yürüten Yıldızlar SSS Holdinge bağlı olan Eti Gümüş A.Ş.'de çalışan 130 işçinin, **16 Haziran 2020 tarihinde** kendilerine gönderilen mesajla işten çıkarıldıkları öğrendi. Daha önce 11 aylık maaşlarının ödenmemesi sebebiyle eylem yapan işçilerin işten atılma nedeninin "ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranma" olarak gösterildiği belirtildi.

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; İçişleri Bakanlığı tarafından Siirt'in Baykan Belediyesi'ne kayyım atanması ardından, 14 işçinin "sözleşme süreleri sona erdi" gerekçe gösterilerek işten çıkarıldığı öğrenildi.

Görevden Alınanlar

Sur Belediyesine kayyım atanması ardından 6 Meclisi üyesinin (*Sevim Coşkun, Ruşen Tayfun, Halime Akyol, Mürsel Erel ve Yılmaz Eken*) haklarında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan dava ve soruşturmalar gerekçe gösterilerek **13 Ocak 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

Tatvan Belediyesi'nin HDP'li iki belediye meclis üyesininin (*Tatvan Belediyesi Meclis Üyesi ve Meclis Başkanı Ahmet Barut ile İbrahim Özdek*) İçişleri Bakanlığı tarafından haklarındaki dava ve soruşturmalar gerekçe gösterilerek **14 Ocak 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan 8 belediyenin Eşbaşkanları görevlerinden alınarak, yerlerine kayyım atandı. Kayyım atanan belediyeler şöyle: *Batman Belediyesi, Diyarbakır'ın 4 ilçe belediyesi (Ergani, Lice, Eğil, Silvan), Bitlis'in Güroymak ilçe belediyesi, Iğdır'a bağlı Halfeli belde Belediyesi, Siirt'e bağlı Gökçebağ belde Belediyesi.*

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Iğdır Belediye Başkanı Yaşar Akkuş, Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediye Eşbaşkanı Ramazan Sarsılmaz, Kurtalan Belediye Eşbaşkanı Baran Akgül, Muş'un Korkut ilçesi Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak görevlerinden alınarak, yerlerine kayyum atandı. Iğdır'a Vali Enver Ünlü, Siirt'e Vali Ali Fuat Atik, Baykan'a Kaymakam Mehmet Tunç, Kurtalan'a Kaymakam İhsan Emre Aydın, Altınova'ya Korkut Kaymakamı Hasan Sadebiyik belediye başkanvekili olarak görevlendirildi.

2 Nisan 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın tarafından Muş Belediyesi'nde HDP'li 3 Meclis Üyesininin (*Faruk Yıldırım, Necip Arslanşen, Fikri Aksak*) görevden alındığı ve görevden alınan belediye meclis üyelerine yapılan tebliğ yazısında her hangi bir gerekçeye yer verilmediği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın tarafından Muş'a bağlı Mazgirt Belediyesi'nde HDP'li Meclis Üyesi (*Sema Tekin*) görevden alındığı öğrenildi. Meclis Üyesinin hangi gerekçeyle görevden alındığı ise öğrenilemedi.

13 Temmuz 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Diyadin Belediyesi Eşbaşkanı Betül Yaşar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak Diyadin Belediye binasına da kapıları kırılarak baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Valilikten yapılan yazılı açıklamada, Yaşar'ın Cumhuriyet Başsavcılığı'nca açılan soruşturma kapsamında gözaltına alındığı, görevden alındığı ve yerine kayyım atandığı açıklandı. Açıklamada şu ifadeler yer verildi: "*Diyadin Belediye Başkanı Betül Yaşar'ın, 2019/2291 sayılı soruşturma dosyası ve bu dosya kapsamında gözaltına alınması göz önünde bulundurularak Anayasa'nın 127'nci ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'nci maddelerine istinaden Bakanlığımızın 13 Temmuz 2020 tarihli onayı ile geçici bir tedbir olarak görevinden uzaklaştırılmış, Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesi uyarınca yine aynı kanunun 46'nci maddesi kapsamında Hasan Doğan Diyadin Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir.*"

Van/Tuşba Belediyesi'nin HDP'li meclis üyeleri Ayşe Minaz, Berken Kızılboğa ve Münir Maviş'in 13 Temmuz 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından görevlerinden alındığı öğrenildi.

1 Ekim 2020 tarihinde Kars'ta Kars Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Belediye Eşbaşkanı Şevin Alaca ve HDP İl Eşbaşkanı Cengiz Anlı'nın da bulunduğu 21 HDP'linin

"örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. İçişleri Bakanlığı tarafından, *Kars Belediye Eşbaşkanı Şevin Alaca, Belediye Başkan Yardımcısı Muazzez Çağrı Tekinci, Belediye Meclis üyeleri; Kaya Naki, Fahrettin Kaya, Ömer Albayrak ve Kars İl Genel Meclis üyeleri Halil Kan ve Suat Bayhan* "örgüt üyeliği" iddiasıyla görevden uzaklaştırıldı. İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen tebliğde; "*Anayasanın 127'nci maddesinin 4'ncü fıkrası ile 5 bin 393 sayılı belediye kanununun 47'nci maddesi gereğince Kars belediye meclis üyelerinin geçici tedbir olarak görevden uzaklaştırmasını müsaadelerimize arz edelim*" denildi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü "Kobanê soruşturması" kapsamında tutuklanan Kars Belediye Eşbaşkanı Ayhan Bilgen, **2 Ekim 2020 tarihinde** İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırıldı. Görevden uzaklaştırılan Bilgen'in yerine, Kars Valisi Türker Öksüz'ü kayyım olarak atandı. HDP İl Örgütü duruma tepki göstermek amacıyla belediye binası önünde açıklama yapmak istedi. HDP'li milletvekilleri Dersim Dağ ve Habip Eksik'in de bulunduğu kitle, belediye binası önüne bırakılmadı. Ablukaya alınan belediye binasına HDP'lileri yaklaştırmayan polis, aralarında vekillerin de olduğu partililere müdahalede bulundu.

10 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Şırnak İl Genel Meclis üyesi 5 kişinin (Mesut Nart, Yakup Tanış, Ömer Güngen, Şirin Kılınç, Elfesya Nas) görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi. Kendilerine herhangi bir tebligat yapılmayan İl Genel Meclis Üyelerinin, İl Özel İdaresi tarafından telefon ile aranarak, "tedbiren geçici olarak" görevden uzaklaştırıldıklarının bildirildiği öğrenildi.

16 Kasım 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Muş/Malzgirt Belediyesi meclis üyesi Münevver Ceylan'ın İçişleri Bakanlığı'nın kararı ile görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

HDP'li Şırnak İl Genel Meclis üyeleri Asuman Külter, Sabri Erdoğan ve Süleyman Adıyaman'ın **2 Aralık 2020 tarihinde** İçişleri Bakanlığı tarafından "tedbiren geçici olarak" görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi. *Daha önce de HDP Şırnak İl Genel Meclis üyeleri, Mesut Nart, Yakup Tanış, Ömer Güngen, Şirin Kılınç ve Elfesya Nas, İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırılmıştı.*

Ağrı/Doğubayazıt Belediyesi'nin HDP'li Meclis Sözcüsü Hamide Turan'ın İçişleri Bakanlığı tarafından, hakkında devam eden soruşturmalar gerekçe gösterilerek **10 Aralık 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

HDP'li Siirt İl Genel Meclis Üyesi Cemile Altan'ın İçişleri Bakanlığı tarafından, hakkında devam eden soruşturmalar gerekçe gösterilerek **12 Aralık 2020 tarihinde** görevinden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

-İhraç Edilenler

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nde 19 Ağustos 2019 tarihinde açığa alınan 8 memur ve işçinin, **25 Eylül 2020 tarihinde** kamu görevinden ihraç edildiği öğrenildi. 8 memur ve işçinin "İçişleri Bakanlığımıza Olağanüstü Hal kalkmasından 3 yıla kadar terör örgütleriyle irtibatlı ve iltisaklı olan kişilerin kamu görevinden çıkarılması" yetkisi veren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun geçici 35'inci maddesine dayanılarak kamu görevinden ihraç

edildiği öğrenildi. İhraç edilenlerin isimleri şöyle: “*M. Şahabettin Büyükdeniz, Gülizar Güneş, M. Veysi Göksu, Fırat Düzgün, Seyithan Şen, M. Mithat Şener, Özlem Tekin, Mahmut Evinç.*”

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi’ne 19 Ağustos 2019 tarihinde belediyeye kayyım atanması ardından açığa alınan 47 memur ve işçiden 25’inin **5 Ekim 2020 tarihinde** 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun geçici 35’inci maddesindeki “terörle irtibatlı ve iltisaklı” iddiasına dayandırılarak ihraç edildiği öğrenildi. İhraç edilen memurların isimleri şöyle: *Gülistan Çiftçi, Eylem Güldiken Karaslan, Yavuz Akkuzu, Gülizar Güneş, Şevin Tursun Ateş, Remzi Dede, Mehmet Ata, Deniz Kırac, Cem Ali Cebe, Ruşen Perinçek, Nihat Kuzu, Yahya Bayancuk, Leyla Birlik Karataş, Nihat Şener, Fırat Aydın, Sabri Tüzün, Mahmut Evinç, Özlem Tekin, M. Hasan Çetin, Murat Eminoğlu, Metin Karaman, Veysi Göksu, Serdar Yılmaz, Şiyar Nezan.*

10 Ekim 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Iğdır Belediyesi’ne kayyım atanması ardından belediyede ve İl Özel İdare’de çalışan 9 kişinin haklarındaki soruşturmalar gerekçe gösterilerek ihraç edildiği öğrenildi. İhraç edilenlerin isimleri şöyle: *İl Özel İdaresi çalışanlarından Ahmet Dere, İhsan Karadeniz ve Mehmet Tan ile belediyenin eski Mali İşler Müdürü Cemal Kurnaz, Belediye avukatı Kemal Şahin, Zabıta Müdürü Deniz Özgür Demir, eski İmar Müdürü Mehmet Karagün, Belediye Başkan Yardımcısı Adem Yaşa, eski İtfaiye Müdürü Ali Çekim.*

-Sürgün Edilenler

23 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Batman milletvekilleri tarafından yapılan yazılı açıklamada; SES Batman Şubesi üyesi sağlık emekçilerine mobing uygulandığı ve 3 SES Üyesi sağlık çalışanının “rotasyon” adı altında farklı illere sürgün edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “... *Sosyal Hizmet çalışanları koronavirüse karşı koruyucu ekipman eksikliği yaşamalarına rağmen işlerini aksatmadan, özveri ile Vefa Destek Projesi kapsamında çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Koruyucu ekipman olmadan çalışmaya devam etmenin hem halk sağlığını hem de kendi sağlıklarını tehdit ettiğini ifade eden çalışanlar hakkında dayanaksız soruşturmalar açılmış, idari para cezası kesilmiştir. SES soruşturma ve idari para cezasına itirazlarını sürdürürken, H.I. Erzurum’a, S.B. Osmaniye’ye ve H.A. Yozgat’a dün (22.05.2020) kendilerine tebliğ edilen kararlar sürgün edilmişlerdir.*”

DİĞER HAK İHLALLERİ

KAYYIM ATAMALARI

Belediye

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan 8 belediyeye kayyım atandı. Kayyım atanan belediyeler şöyle: *Batman Belediyesi, Diyarbakır’ın 4 ilçe belediyesi (Ergani, Lice, Eğil, Silvan), Bitlis’in Güroymak ilçe belediyesi, Iğdır’a bağlı Halfeli belde Belediyesi, Siirt’e bağlı Gökçebağ belde Belediyesi.*

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Iğdır Belediye Başkanı Yaşar Akkuş, Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediye Eşbaşkanı Ramazan

Sarsılmaz, Kurtalan Belediye Eşbaşkanı Baran Akgül, Muş'un Korkut ilçesi Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak görevlerinden alınarak, yerlerine kayyum atandı. Iğdır'a Vali Enver Ünlü, Siirt'e Vali Ali Fuat Atik, Baykan'a Kaymakam Mehmet Tunç, Kurtalan'a Kaymakam İhsan Emre Aydın, Altınova'ya Korkut Kaymakamı Hasan Sadebiyik belediye başkanvekili olarak görevlendirildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı HDP'li Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin gözaltına alındı. Gözaltına alınmaları ardından İçişleri Bakanlığı'nca görevden alınan Eşbaşkanların yerine Elazığ Vali Yardımcısı Erkan Kaçmaz kayyum olarak atandı.

13 Temmuz 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, Diyadin Belediyesi Eşbaşkanı Betül Yaşar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Eş zamanlı olarak Diyadin Belediye binasına da kapıları kırılarak baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Valilikten yapılan yazılı açıklamada, Yaşar'ın Cumhuriyet Başsavcılığı'nca açılan soruşturma kapsamında gözaltına alındığı, görevden alındığı ve yerine kayyum atandığı açıklandı. Açıklamada şu ifadeler yer verildi: "*Diyadin Belediye Başkanı Betül Yaşar'ın, 2019/2291 sayılı soruşturma dosyası ve bu dosya kapsamında gözaltına alınması göz önünde bulundurularak Anayasa'nın 127'nci ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'nci maddelerine istinaden Bakanlığımızın 13 Temmuz 2020 tarihli onayı ile geçici bir tedbir olarak görevinden uzaklaştırılmış, Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesi uyarınca yine aynı kanunun 46'ncı maddesi kapsamında Hasan Doğan Diyadin Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir.*"

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü "Kobanê soruşturması" kapsamında tutuklanan Kars Belediye Eşbaşkanı Ayhan Bilgen, **2 Ekim 2020 tarihinde** İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırıldı. Görevden uzaklaştırılan Bilgen'in yerine, Kars Valisi Türker Öksüz'ü kayyum olarak atandı.

Belediye Meclis Üyesi

16 Aralık 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından, haklarında yürütülen soruşturma ve davalar gerekçe gösterilerek görevden uzaklaştırılan Bağlar Belediye Meclis Üyesi 3 kişinin (*Zeki Kanay, Ramazan Özçelik, Nursel Örnek*) yerine, **2 Ocak 2020 tarihinde** Diyarbakır Valili tarafından kayyum atandığı öğrenildi. Ramazan Özçelik'in yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürü Mehmet Emin Erdoğan'ın, Nursel Örnek'in yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şefi Hürü Atay Atıcı'nın ve Zeki Kanay'ın yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü İbrahim Halil Yuvaç'ın kayyum olarak atandığı öğrenildi.

Muhtar

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Üçköy (Arkah/Xarabalê) köyü muhtarı Yusuf Yar, Eskihisar (Marîne) köyü muhtarı Haşo Dinç ve Düzce (Şolbabekir) köyü muhtarı Yusuf Kılıç'ın haklarındaki soruşturmalar gerekçe gösterilerek, **4 Mart 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldıkları öğrenildi. Eskihisar (Marîne) Mahallesi'nin muhtarı Haşo Dinç yerine getirilen birinci aza Yunus Dayan'ın da "güvenlik soruşturması" gerekçesiyle **31 Mart 2020 tarihinde** görevden alınarak, yerine Nusaybin İlçe Müftüsü Üsame Anlağan'ın kayyum olarak atandığı öğrenildi.

28 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesi Salahane Mahallesi muhtarı Ali Rıza Yığrap, mahalleye il dışından gelen bir kişinin koronavirüs (Kovid-19) testinin pozitif çıkması üzerine “görevlilere yardım etmemek”, “görev ihmali” gerekçesiyle hakkında soruşturma açıldı. Soruşturma kapsamında muhtar Çaldıran Kaymakamlığı tarafından görevden uzaklaştırıldı.

SAĞLIK HAKKI İHLALI

11 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı Sergen (Nalver) Mahallesi'nde taşınmalı eğitim yapılan Sergen İlkokulu ve Ortaokulu'nda, 36 öğrencinin yedikleri öğle yemeğinden zehirlendikleri öğrenildi. Kent merkezinden bir yemek fabrikasından gönderilen yemeği yiyen öğrencilerde karın ağrısı ve kusma belirtilerinin ortaya çıktığı belirtildi. Zehirlenen 36 öğrencinin hastanelere götürülerek tedavi altına alındıkları öğrenildi.

13 Ağustos 2020 tarihinde Batman Bölge Devlet Hastanesi'nde verilen akşam yemeğinde nedeniyle 60 sağlık çalışanın zehirlendiği ve buldukları hastanede acil bölümünde tedavi altına alındıkları öğrenildi.

18 Kasım 2020 tarihinde Diyarbakır Kadın Doğum Hastanesi'nde personellere verilen yemeğin içerisinde solucan çıktığı öğrenildi. Konu ile ilgili soruşturma açılıp açılmadığı öğrenilemedi.